№ 138. Pirmdien, 22. jūnijā 1936. g.

Par Latviju nacionālu, dailu, varenu!

Brīvā Zeme

Redaktors Jūlijs Druva

Redakcija un kantoris
Rīgā, Blaumaņa ielā 38-40.

Tālruņi
Redaktoram J. Druvam 30720; redakcijas sekretāram 30780; ārzemju un ilustrāciju nodaļai 24138; lauku nodaļai 24032; tālsatiksmei 32633; informātoriem 27938, 22778 un 27319; foto nodaļai 34851; honorāriem 24389; administrācijai 29344; kantorim: sludinājumi 34731; laikraksta pasūtījumi un norēķini 26825.

Tekoši rēķini:
Latvijas bankā 564; pastā 563. Pasta kastīte 329.

Parakstīšanos pieņem:
visos pasta kantoros un grāmatu veikalos.

Bezmaksas pielikumi

Brīvās Zemes Ilustrētais PIELIKUMS

ik otrdienas

ik ceturtdienas

Abonēšanas maksa:
ar piesūtīšanu par 1 mēnesi 2 lati, par 3 mēn. 6 lati, par 6 mēn. 10 ls; par 1 gadu 20 ls. Uz ārzemēm 100% dārgāki

Sludinājumu maksa:
par vienslejīgu petitrindiņu (ieskaitot sludinājumu nodokli): tekstā — Ls 1,20; sludinājumu daļā — Ls 0,30. Gadījuma sludinājumi līdz 10 viensl. petitrindiņām Ls 0,20 petitrind. Fiziskā darba meklētājiem vienreizīgs slud. līdz 6 vienslejīgām petitrindiņām par brīvu. Lauksaimnieku sludinājumi līdz 10 rindiņām Ls 1,— par ikkatru sludinājumu. Ārzemju sludin. 50% dārgāki.

Atsevišķs numurs maksā 10 sant.

Eriks Raisters

Jāņu nakts

Varenus sārtus jau redz novadu novados slietus,
Zeltodams mākoņos list Jāņu uguņu lietus.
Pāri siliem tas krāc, pāri dziesmotām sētām
Ļaužu gaviles jauc liesmu burvībām svētām,
Caur gadusimtiem kas mirdz no tautas jaunības tālās,
Spārnotu dvēseli ceļ vakara debesīs bālās.
Jāņu nakts brīnums tā nāk, raugoties uguņu margā,
Tautas dvēseli kas dziesmoto aukliē un sargā.
Tiklīdz vakars kā krīt liesmu vijumā grodā,
Vecu dziesmu tā sāk, latvju mūžu kas rotā —
Līgojot nolaižas tā Vidzemes birstalu raudās,
Latgales ezeros slīd, pagātne skumja kur šaudās,
Zemgali plašo tā tveŗ, druvas kur krāšņākās skata,
Pāri Kurzemei šalc, jūŗa ko tālumos vada.
Visa Latvija dzied, zeme, kas vienigā līgo,
Vakarā brīnišķā šai seno kokli tā stīgo.
Latvija, Latvija dzied, līgo tās meitas un dēli,
Gani, arāji sāk dziesmu visvareno kvēli,
Kas ar vienību šalc novadu novadiem pāri,
Laukus un pilsētas lenc — zaļo vasaras āri,
Kurā pusnakti deg, vizēdams zeltainā kaismā,
Dievīgais papardes zieds siržu saskaņas gaismā.
Varenus sārtus jau redz Latvijas kalnājos slietus,
Zeltodams debesīs līst Jāņu uguņu lietus.
Zemes daiļums tur zied, dabas mūžīgā plauksme,
Ūdeņu saulainais miers, vēju bezgala trauksme,
Dzīvības aukainais pulss, gaismas gudrība labā,
Dzīvās asinis ko paaudžu paaudzēs glabā —
Lai šī tauta un valsts, saules un uguņu jostā,
Cilvēci ievadīt iet augstākās cilvēces ostā.
Ātri Jāņu nakts skrien. Rietumos blāzma kā dzisa,
Nemanot ausma jau kāpj, spoža kvēl pamale visa,
Augstu pret ziemeļiem celta, saule kur vakarā sēdās,
Sarkanu gaismu lej guns viņas rožainās pēdās.
Un kad zviļodams rīts sudraba apvārsni palo,
Jāņu nakts atblāzma vēl zilganās ogļēs balo.
Līgotājs, mājup kas iet, sirdī to noglabā liegi,
Rudens lai nenomāc to, skumju krēslainie sniegi,
Bet lai asinīs dūc uguņu varenā balss,
Latviešu nākotni kas lielu un skanošu kals.

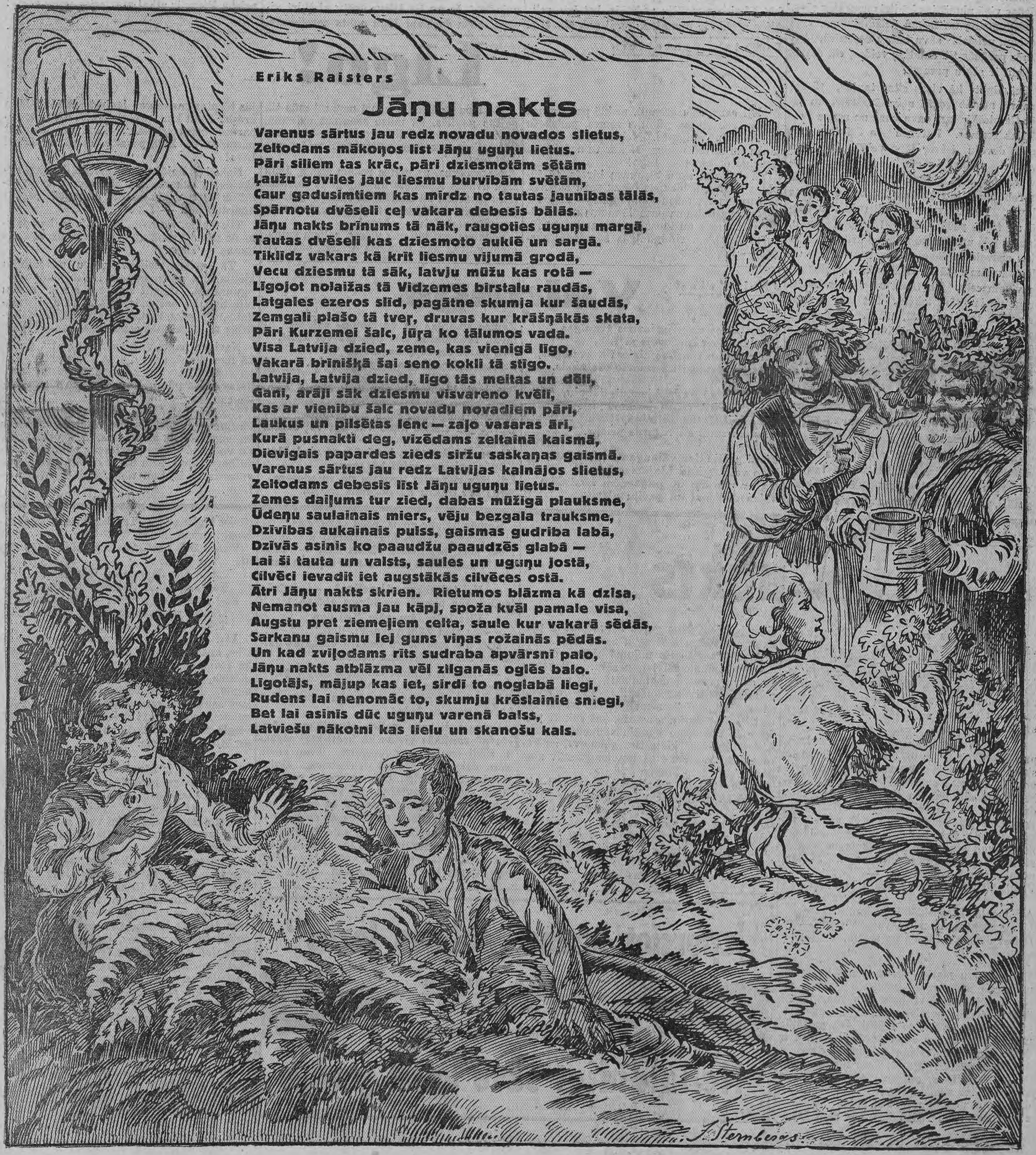

Ed. Virza

Zaļā Jāņu diena

Līgo svētki, zaļā Jāņu diena ir vispirmatnējākie latviešu svētki, kuŗi nepazīst vecuma un norietēšanas. Ar tiem mēs nenokāpjam nekādā sīrmā senatnē, jo tam, kas ir bijis, ir un būs, nav pielietojami nekādi laika mēri. Tas ir zaļais dzīvības koks, kas visu satur, stiepjas visam cauri, neaptveŗams savā dievišķā vaļībā. Tas Dievs, kas ir ieaudies tajā un mājo vietā, kur beidzas stāvs un sākas saknes, nepazīst ne tikumu, ne netikumu, būdams no mūžu mūžiem izšķērdīgs dzīvības sēklu sējējs. Viņš ir it kā akls, bezveidīgs un visu dzīvo būtņu velšana bez mēra, bez ziņas un bez nolūka sagādā tam milzīgu prieku. Šajos dzīvības ūdeņos viņš plunčājas kā liela spuraina zivs. Noslēpumains un nekad neizdibināms, viņš nevienu neielaiž savu būtņu darbnīcā, bet tomēr parādās tik daudzos veidos, cik daudz dažādu ir sēklu pasaulē.

Bet tāpat kā visas citas tautas, tā arī latvieši negrib godāt neizmērojamo, un tāpēc tie piešķiŗ tam sava gara un savas fantāzijas formas. Latvieši šo dzīvības un spēka devēju ietveŗ Jāņa veidā, kas Līgo svētku vakarā savā astoņjūgā drusku iereibis, alus putām notašķījies parādās uz robežām, kur beidzas labība un sākas pļavas. Visi Latvijas novadi redz viņu vienā un tajā pašā laikā. Lielupes lanku, Gaujas līču un Ventas robaino krastu ļaudis viņu apsveic vaiņagiem, ozola zariem un alus kannām rokā un ugunis kārts galos rāda viņam ceļu. Un tāpat kā viņš pats nebrauc pa iemītām tekām, bet ļauj saviem kumeļiem tecēt savvaļā, tā arī ļaudis šajā naktī iet pāri visām robežām. Tikai tāpēc Jāņu nakts kārtība ir mūžīga, ka tā vienreiz atlaiž grožus svabadāki un ļauj cilvēkiem ieskatīties viņpus aizliegtā. Tas tad ļaudīm paliek ilgi atmiņā. Pastāviga kārtības pārkāpšana rada sajukumu, bet visas slavas un varoņu stāsti iesākās ar kādas likumības salaušanu.

Kas to spēs pateikt, cik daudzās Jāņu naktis nav gājušas pāri latviešu tautai! To varētu izstāstīt tikai aizsaulē aizgājušie līgotāji, bet kas tos vairs atgriezīs atpakaļ šajās lejās un pakalnos? Ja mēs varētu pie aizgājušo latviešu dvēseļu kalna piespiesties kā pie siena kaudzes, kur smaržo savītušas visas pļavas zāles un puķes, tās mums varētu daudz ko izstāstīt. Bet ko tad prasa no mums patiesa līgošana? No dažādiem zināšanu un šaubu gružiem tīru prātu un ticēšanu vecām burvībām, bet par visām lietām aklu sevī neapzinīgu dzīves spēku, kam ir kaut kas ko iztērēt. Jo kas ir īstais reliģijas nesējs un reliģisks cilvēks? Reliģija un sevišķi Jāņu nakts reliģija, tāpat kā visas lielas lietas, prasa spēku, bet kur to ņems vecs cilvēks, kam jau viss pārvērties atmiņu klišejā? Viņš var būt tikai ceremoniju vadītājs, bet īsta reliģijas nesēja ir jaunatne, kuŗai nāk līdz ticība un ticēšana un kaut kāda neapzinība, reliģijas īstākais saturs. Tas attiecas arī uz jaunām tautām, kas saķeŗ pa pasauli klīstošos dievu garus, ieliek tos baznīcās, lai viņiem tad kalpotu.

Ticība iet pa dažādiem ceļiem un mēs necik sen atpakaļ tik neticīgi vēl piedzīvojām tās atgriešanos. Tā ir pārvērtusies ticībā savai valstij un tautas krāšņai nākamībai, jo Dievs tagad ir ieaudies mūsu valsts kārtībā, kuŗā mēs gribam redzēt visas vareuma īpašības. Šī Dieva paēnā aug visa mūsu jaunā paaudze un jauni līgotāji nāk līdz ar tiem, nesdami tumši zaļus ozola zarus, ar ko greznot savas jaunās baznīcas palodas. Ja nu šis Dievs spētu piešķirt visiem mūsu darbiem Jāņu nakts noreibumu, ne māklīgu, bet gluži dabīgu prieku, mēs būtu uz īstā ceļa. Jūs redziet uz laukiem savādu parādību, — sāk aizaugt tie lauku ceļiņi, kas sasēja mājas ar mājām un pa kuŗiem ļaudis gāja viens pie otra ciemā. Tagad viņiem pietrūkst gājēju. Šīm intimajām, draudzības iemītām tekām ir savā ziņā lielāka nozīme, nekā lielajiem ceļiem. Šie celiņi, ieminušās sadraudzības pēdas ir tie, ko mīlē iet Jāņu nakts dievības. Pašam Jānim tās tikās un Māŗa un Laima mīlē pa tām staigāt. Lai tad nu jaunie ļaudis iesāk tos atkal mīt, pa kuŗiem iet dievi un laimīgie. Iededziet darvas mucas pa visām mājām no Alūksnes līdz Liepājai, par zīmi, ka prieka Dievs ir atkal atgriezies mūsu zemē!

Ludvigs Šanteklers

Līgo!

Eji caur visu pasauli, meklē pasakainas vietas, skaistuma pildītas zemes, padebešu ietītas kalnu galotnes. Meklē palmu mežus, lauru un miršu mežus. Nekur tu nedzirdēsi burvīgo dziesmu — Līgo!

Tā dziesma skan tik mūsu birzēs, tā šūpojas tik mūsu lokanās bērzu zaru šūpolēs, tā šūpojas tik mūsu ozolu lapās — Līgo!

Neviena dziesma pasaulē mums nedod tādu svētlaimes un klusa prieka apdvestu jūtu mirkļus, kā simtgadīgās šūpojošās skaņas — Līgo!

Neviena dziesma pasaulē nepaceļ mūs tik gaišās gavilēs, kā mūsu senatnes dziesma, kā mūsu tagadējo dienu dziesma, kā mūsu līdz tāliem nākošiem mūžiem skanošā daiņa — Līgo!

Mazs bērns, uz mātes rokām aijāts, Jāņu zāļu dvašas ieauklēts un jāņuguņu mirdzuma apstarots, kā saldā bišu sanoņā grimst, pirmo reizi dzirdēdams to dziesmu, kas viņu pavadīs visā dzīvē — Līgo!

Senaizmirsti tēli nāk viesos, zaļiem vaiņagiem galvās nāk jaunības draugi, puķu vijās tērptas meitenes iznirst zaļajā Jāņu krēslā. Kaut kur meža dziļumos uzmirdz papardes brīnumzieds... Uzmirdz, nodziest pusnaktī... Zaļā pasaka dzied — Līgo! Līgo!

Nekad es nejūtu tādu prieku, kā tanī apskaidrotā vakarā, kad pār visu Latviju atmirdz Jāņu nakts uguņi kā gaisā pacelti upuŗa trauki — Līgo!

Tik viegla, vasarīga kļūst sirds, kad dziŗama mūžam senā un mūžam jaunā vasaras himna — Līgo!

Tā gribas noliekt galvu uz jāņzāļu klēpja, būt starp mīļiem lauku ļaudīm pie ugunskura. Baudīt kumosu siera, malku miestiņa, ko pasniedz vecs Jāņu tēvs medainām rokām, klausīties aiz mežiem dziestošās un atkal pieaugošās skaņās — Līgo!

Neviena nakts visā vasarā nav tik gaiša, kā līgo skaņām pievilņotā Jāņu nakts, kad no visiem Latvijas kalniem draudzīgi sarunājas gaisā plīvojošie uguņi purpurdzeltainām mēlēm — Līgo!

Neviens vaiņags pasaulē nav tik viegls, kā tumšlapainais ozola vaiņags. Neviens vaiņags nav tik smaršains, kā līgotājas ziedu vaiņags. Kam pieri skaŗ robainās ozolvaiņaga lapas, kam matu cirtām pāri liecas vasaras zieds, tam tikas sirdi izgavilēt — Līgo!

Jānis Kalns

Vaiņags

Pļavu zāles un vijgrieznes tvanīgas
Smaidot šovakar vaiņagā liec,
Lai pēc dienām, kas aizies tik zvanīgas,
Pats tu plaukstu kā smaršojošs zieds.

Jūnijs staigā pa laukiem un dābolu,
Dārzos reibā tvīkst jasmīnu sniegs.
Debess dzīlē kā zeltainu ābolu
Uzsviež sauli šīs vasaras prieks.

Ziedi gaišie der vaiņagam tvīkstošam,
Līgo vakars kad klajumos šalc,
Un ar meijām un papardēm līkstošām
Vijas dziesmu un gaviļu alts.

Zemes smaržas un noreibums salejas
Sirdī, brāzmains kur neprāts vēl kaist.
Visi lauki un ceļi, un alejas
Pusnakts krēslā un miglājā gaist.

Bet kad Jāņunakts uguņu kvēlumā
Preti rītam jau izskanot trauks,
Mirkļus mulstošus mīlā un cēlumā
Gurds pie sienas kāds vaiņags vēl sauks.

Un no dienām tām, krāšņām un ziedošām,
Kūpēs atmiņas saldi kā tvans,
Lai līdz rudenim tumšam un spiedošam
Sirds tev dūktu kā noreibis zvans.

Kārlis Students

Līgo nakts

Varenais laika rītums — kā uzvilkti vējdzirnavu spārni steidzas dienas, gadi, aiziet pavasaris, vasaŗa. Liekas, tik nesen vēl vērās pirmie pumpuŗi, aizsmaršoja ievas un nu jau zeme viļņo diženā krāšņumā, reibst simtējādo ziedu tvanā. Bija pavasaris, nu vasara, — klāt brīnišķīgie Līgo svētki.

Līgo! Cik saldi skan — līgo. Dziļš prieks, līksme, bezbēdība, bet arī klusas skumjas kā migla siltā vakarā ceļas un līgo pār dvēseles avotiem. Saule pašā debesu kalngalā, dzīvība skaistākā ziedu mirdzumā, bet... tālāk vairs nav ceļa, gaita pamazām griežas atpakaļ. Bet nē, — vēl mūs gaida pati burvīgākā nakts, Līgo nakts, kad atplaukst krāšņākais no visiem ziediem — papardes zelta zieds. Saldais sapnis, jaukā romantika. —

Plaukst šonakt reiz papardes brīnišķais
zieds,
Ak, meklēt to, meklēt lai ejam,
Pirms pienāk ašs mūža vakara riets —
Dziest dienas spīdums no sejām.

* *

Kad pļavu malās, gar ceļiem, grāvjiem un lauku daiļjumiem kuplās lapās sāk vizēt jāņzāļu viegli vijīgais zīds un birzes ēnā kā sveces paceļas reibinošās naktsvijoles, tad ir klāt Līgo svētki — gaišākie un jautrākie mūsu zemes svētki. Viņi ir dabas skaistuma, ziedu reibuma, dziesmu un sapņu svētki. Katrs, kam dienas jāvada pilsētu mūŗos, cenšas viņas pavadīt uz laukiem, kur skaļāki skan dziesmas un saldāki tvan ziedi, kur rudzu laukā kā zilas zvaigznes mirdz rudzpuķes, bet zem šalcošiem bērziem šūpo gaŗos kātus mūsu palmas-papardes, riešot savu zelta ziedu.

Ak, kāds glāstošs mīļums Līgo dienas pēcpusdienā apņem lauku sētu. Pagalms un celiņi uzposti, nogludināti, soli sienmalē noberzti balti kā audekli. Pie durvīm smaršo kuplas bērzu meijas, bet istabā garo tikko ceptās karašas oža, kas jūk ar plato ozolu un vijīgo jāņzāļu vaiņagu vītumu. Lielais galds pārklāts tīru galdautu, uz kuŗa guļ apaļa siera ripa un cienīgi stāv alus kanna.

Saule vēl labā gabaliņā, kad sievieši ūjiņa mājās ganus. Un kad olnīcā viegli līgodamās parādās govis, — skaties, — arī tām ap ragiem apvīti vaiņagi, pat niknais Laucis appušķots. Šodien lopiņi bijuši labākā ganībā, tāpēc viņi mierīgi un lēni ieiet pa apmeijotām durvīm kūtī, kur tos gaida vēl smaršīgs sēkas klēpis.

Kamēr izslauc govis, paēd vakariņas, klāt arī vakars. Saule jau pazudusi aiz kuplā meža loka, bet krēsla viešas lēni, — augstajās debesīs vēl arvienu zied zaļgana gaisma.

— Vai tai nekur vēl nelīgo? — brīnās ļaudis, kad piepeši aiz birzes atskan:

„Visa laba Jāņu zāle, līgo līgo,
Kas zied Zāļu vakarā'i, līgo."

Drīz aiz reto bērzu puduŗa uzšaujas gaisā arī tumši iesarkana liesma.

— Ugunis, ugunis, kaimiņos jau deg! — priecājas ganuzēns un aizskrien līdz puišiem, kas ar sagatavotu sveķu mucu un kārti aiziet uz kalnu.

Debesis, liekas, paliek tumšākas. Apkārtnē vairākās vietās kā brīnišķīgi sarkani ziedi iemirdzas ugunskuri. Tvan ziedi, skan dziesmas, sprēgā dzirksteles, šķiļas valodas un burvīgā Līgo nakts ar tumšām dūmu strūklām rotāļīgi un viegli veļas no kalna uz pakalnu, no mājas uz māju, no pagasta uz pagastu, no sirds uz sirdi.

Ugunīm izdegot, līgotāji salasās vienkop un dodas uz kaimiņiem. Līgo vakarā visas durvis atvērtas, visi vārti vaļā. Līgo naktī pat atļauts brist pa nepļautu pļavu un pāriet lauka stūri. Tad labāki aug zāle, raženāki briest labība.

Visskaļākā līgošana, kur mājā kāds Jānis. Tur skan:

„Alu, alu, Jāņa tēvu, līgo, līgo!
Tev aug mieži tīrumā'i, līgo!"

Kad alus rokā, griežas pie Jāņa mātes:

„Sieru, sieru, Jāņa māte, līgo, līgo!
Tev ir govis laidarā'i, līgo!"

Ātri aizsteidzas Līgo nakts, — ātri, kā viss, kas skaists un bezbēdīgs. Viņa ir īsa kā jauks sapnis. Nav vēl izdzisusi vakara blāzma, kad sāk jau kvēlot ausmas rožainums. Nozied paparde, izplēn ugunis, un kad saule jau rotādamās šūpojas uz mežu galiem, izdziest arī dziesmas un līgotāji vieglā mulsumā atkrīt uz vīstošiem jāņzāļu un ozolu vaiņagiem.

*

Brīnišķīga ir Līgo nakts, salds viņas reibums, burvīga papardes zieda romantika. Kad viņa izsapņota, no sirds avotiem kā migla ceļas skumjas. Vasara sasniegusi visaugstāko kalngalu, un viņa sāk iet lejup. Drīz jau rītos pa rasotām pļavām šņākdama staigās izkapts un griezīs vasaras līgavas vaiņagu vālā. Kā izbijusies dzeltenā pīpene birdinās savas maigās ziedu pārslas, baltais vījgriezis tīsies skumju miglā un gulsies blakus smaršīgai āboliņa galvai.

Jā, kad izskan Līgo svētku burvība, vasara jau sāk lēni posties projām. Apklust putni, izsīkst reibums, nobirst ziedi. Dzeguze jau apstādinājusi savu melodisko pulksteni, lakstīgala aizmirsusi savus lokano trilleŗus. Sen jau aizsmaršojušas ievas, ceriņi, vējā plīv pieneņu baltās pūkas. Un kad koka pazarē acs ierauga dzeltenu lapu, tā liekas kā sirms mats kuplā galvas rotā, Ak, vasara iet projām. Tāpēc gribās paslēpt seju vīstošās zālēs, lai apņem salds reibums. Līgo nakts ir reibumam: —

Lai jāņzāļu vieglais un vijīgais zīds
Nu vītnēs un vaiņagos vijas,
Skaļš nozied šis vakars un atblāzmo rīts
Saldi reibstošās melodijās.

Izpērciet savas „laimes lozes"

SARKANĀ KRUSTA
naudas loterijai Nr. 37.
Nenokavējiet iemaksas termiņu

Nepalaidiet savu laimi gaŗām

Vilis Veldre

Vēstule nezināmam Jāņu bērnam

Nezinu, kas jūs esat. Zinu tikai to, ka šinī vakarā, kad jūs šo vēstuli saņemat un lasāt, jau visur deg jāņugunis un mēs visi esam jāņubērni, kaut arī daudziem no mums bērnība sen jau aiz trejdeviņām vasarām un, tik ilgi savu dzīves ziedoni atceroties, beidzot ir sākuši ziedēt pat mūsu mati, vīdami sudraba vaiņagus ap rūpju izvagotām pierēm.

Taču vienalga, lai esat kas būdami, plūciet jāņuzāles, jo tikai viņas var jūs šovakar dziedināt no visa, no kā jūs gribat veseli būt, un it īpaši no katras noskumšanas.

Jo redziet, šinī vakarā skumjām nodoties aizliedz tas Dieva likums, kas pavēl asinīm joņaini ritēt caur cilvēku sirdīm, lai mēs priecājamies, ka redzam sauli spīdam pār pasauli.

Jā, sauli mēs redzam. Un arī visu citu, ko mums lemts ieraudzīt šinī saules apspīdētajā pasaulē, to visu mēs redzam tikai saules dēļ. Un pat šis vakars, kuŗā jūs un mēs visi ceļam augstas jāņugunis un skaļu līgošanu, ir katru gadu tikai saules dēļ.

Un tāpēc šo vēstuli jums, līgo, es gribu ar sauli sākt un ar sauli nobeigt, līgo, lai viņa būtu gluži kā pati Jāņu nakts.

Lūk, jums ir galvā ozollapu vaiņags, jūs iznākat pa meijotām durvīm un apstājaties pasaules vidū, dzirdēdami cauri līgošanai šalcam birzes, dārzus un vārpainu labību nebeidzamos laukos. Tad jūs ejat uz upmalas pusi, noplūcat grāvja smilgu, liekat viņu pie vaiga un runājat: „Ak, tu, Dieva krāšņā pasaule!.."

„Vai tu ko sacīji?" kāds ievaicājas tepat jums blakus, nemanīti nācis jums līdzi.

Jūs apstājaties un paskatāties atpakaļ, kaut gan jūs zināt arī bez atskatīšanās, ar ko jums šinī vakarā ir likteņa lemta sastapšanās. Un kad jūs ieņemat savā rokā citu, daudz vārīgāku, tā tad maigāku roku, jūs vaicājat klusi un smaidīgi: „Kā tu varēji mani atrast šinī bezgalīgajā pasaulē?"

„Redzi, es nācu meklēt prieku."

„Vai tad šinī vietā viņš tev kādreiz pazudis, ka tu viņu te domāji atrast?"

„Nē, man vēl prieks nekad nav zudis. Man tikai šad un tad iepatīkas iet ar viņu parotaļāties. Un tā tas ir arī šovakar. Lūk, mans prieks ir kā zelta zīda kamols, un celta dzīparu viņā tik daudz, ka es ar tiem varu aptīt visu pasauli."

„Un taisni šinī vietā, vai patiešām, nu tiem dzīpariem vajadzētu būt zemē nomestiem?"

„Jā, redzi, tu esi apvīts ar manu prieku, tu vairs netiksi no viņa vaļā."

Un jūs nezināt, cik ilgi būtu varējusi turpināties šī pasakainā saruna, visapkārt spožu jāņuguņu blāzmošanas apspīdēta, kad pēkšņi turpat aiz jums uzsāk dziedāt gavilējošs līgotāju bars, ar dziesmām no mājas uz māju, no jāņuguns uz jāņuguni iedams.

Līgotāji nākuši jau tik tālu gabalu, ka jūs viņu lielajā barā pazīstat vienīgi nedaudzus kaimiņmāju ļaudis. Tak jūs ar līksmu līgošanu piejaucaties viņu virpulim, jo šajā naktī pazīstas it visi, kas vien prot „līgo!" saukt.

Ar visu šo jautro baru jūs ejat pie tuvākās uguns, līgo, un dziedat par visu, kas vien jūs iepriecina, līgo, un arī visi citi dara gluži tāpat, dziedādami priecīgas un skaļas dziesmas, līgo, līgo.

Tak visā šinī dziedāšanā tik tiešām nav nekā juceklīga.

Dziesma skan aiz dziesmas

tik pieskaņīgi un tādā sarindojumā, ka domāt, dziesmām šo kārtību noteic kāda iepriekš sastādīta programa. Un labi, ka jūs esat latvietis un zināt jau bez ieskaidrošanas, ka mūsu Jāņu dziesmām viņu kārtība jau iet līdzi mūsu tautas arvien dzīvo asiņu nemitīgajam ritumam. Un tomēr pie katras jāņuguns šī kārtība var būt citādi veidota, līdzīgi tam, kā ne visiem ozoliem ir vienāds lapu skaits un tāpat arī katram kokam citādāks ir lapu sakārtojums pa zariem. Taču neviens neņemsies apgalvot, ka lapas ozolos aug bez kādas kārtības, kaut arī ozolam pašam nav ne jausmas, kāpēc viņa tumšzaļais kronis var veidoties tikai šā, bet ne citādi. Viņš zaļo savu nopietno un skaisto zaļošanu.

Redziet, ne mazāk nopietnības, cik dižu koku augšanā, Dievs ir ielicis mūsu dzīvošanā un tā tad mūsu Jāņu svētkos arīdzan. Jo kas gan mūsu dzīve būtu bez Jāņiem? Tad mums būtu satrūkuši sakari ar bezgalības un mūžības varenajām norisēm un mēs aizietu bojā, jo mūsu tautai ir tik ilgu pilna dvēsele, ka tā ik brīdi alkst ap sevi just bezgalības neizmērojamos plašumus, un tik brāzmaina dzīvotgriba, ka tā var patverties tikai mūžības nebeidzamajā ceļā.

Tiesa gan, mēs nezinām to senmūžos dzīvojušo mūsu tautas paaudzi, kas pirmā savos kalnos pacēla jāņugunis. Un mēs varam dzīvot arī to nezinādami. Jo par visu, ko mēs varētu zināt par sen pagājušiem Jāņiem, nozīmīgāks un svarīgāks taču ir tas, ka mēs paši ceļam jāņugunis, līgojam, ēdam ķimeņu sierus un dzeram saldu miežu alu, darīdami to pēc vecu vecām parašām.

Es līgoju, gavilēju,
Upes, meži līdzi šalca...

Ak, jūs jau zināt gan, ka tas vēl nav gluži viss. Jūs esat dzirdējuši, ka Jāņu naktī

papardēm ziedi plaukst.

Un tas notiekot pašā pusnaktī. Saprotams, tad jums jāstāv gluži vienam pie kādas papardes klusā mežā, un vēl vairāk saprotams, ka jūs taču neesat vēl tik vecs, lai varētu iedomāties Jāņu naktī viens uz mežu iet.

Un tā notiek (lai svētī Dievs šo vissvētāko stundu!), ka jūs ejat uz mežu divātā. Un redziet, kad jūs jau esat mežā, tad uzzied visas papardes, kuŗām ejat garām. Un, lūk, tad jūs noplūcat abi katrs vienu ziedošu papardi, jo tā jau tas esot, ka ikviens, kas ieguvis papardes ziedu, iegūst arī visu, ko viņam iepatīkas vēlēties.

Un tā nu jūs esat mežā, jums abiem rokās ir ziedošas papardes, un jūs nezināt, kas jums varētu dot vēl vairāk prieka un laimes, nekā jums jau ir šinī pusnaktī, kuŗā pasauli un jūs abus noslēpumaini un skaisti apstaro divas blāzmas, vakara un rīta.

Un tad jūs, kam domāta šī savādā vēstule, skatāties kādās klusās un blāzmainās acīs, kas arvien gaišāk mirdzēdamas veŗas jums pretī, un jūs redzat, ka tuvu jau rīts. Un klusā balsī, gluži kā naktsvēsmu šalkā pa ziedošu zāli, jūs sakāt šos vārdus, kas top smaršīgi un valgi no šajā naktī uzziedējušu jāņuzāļu rasainās dvašas:

„Lūk, notiek brīnumi, un es redzu, kā tavās acīs mirdzēdams aust rīts."

Un tad pamazām aust rīts arī debesīs, un ik rasas lāse meža smilgās un ziedos jums abiem visapkārt ir pielijusi ar blāzmainu gaismu.

Jūs izejat laukā no meža, un sirdi jums šūpo tāda pacilātība, kā kad jūs nupat būtu gājuši caur simtkārtējiem godvārtiem, ko Dievs jūsu priekam nolaidis no debesīm, piebārstītus pērlēm un dārgakmeņiem.

Tad jūs esat jau plašā druvu klajumā. Un lēnām aust rīts.

Noņēmuši no galvām savus Jāņu vaiņagus, lai galvas būtu atsegtas rīta spožumam, jūs ejat pret kalnu.

Saulei lēcot, kad pasaule ieiet jaunā skaidrībā, jūs apstājaties kalna virsotnes malā un paliekat ilgi stāvot, vērdamies Jāņu rīta brīnumainajā pienākšanā. Un ap jūsu pierēm staro saules mirdzēšana, kā vaiņagi no dzintara un zelta.

Jūs ejat uz mājām, starodami jaunas dienas tīrajā mirdzumā.

Redziet, ap jums ir uzaususi Jāņu diena!

Alfrēds Kvālis

Saulainās vītnes

Pin, mana dzimtene, saulainas vītes,
Darini dižuma vaiņagu savu:
Cel augsti gaisos ar mirdzošu slavu,
Ēnām ko nepārklās laikmeta spītes.
Pin viļņus, Daugava, vadot uz jūŗu,
Sien kopā Kurzemi, Zemgalei sāņus,
Uzņemi Vidzemes ūdeņu klāņus, —
Latgales bagāto ūdeņu pūru.

Pin, zaļā vasara, ziedpilnus lokus,
Kuŗos mirdz zemes un debesu skaistums,
Vēji kad klusē un mākoņus aizstumj,
Uz dievu mājokļiem atveŗot logus.
Pin košu vaiņagu, tautu met, labā,
Jau Jāņu diena nāk nākdama vārtos;
Zilais kalns gunīs kā spīgana sārtos,
Tev zelta ziedu, ai, paparde glabās!

Kuri-Beri

Paparde zelta ziediem

Jāņu nakts pastāsts

Tavu stipru Jāņu miestiņu! Tikai tagad, kad kalējs Jānis piecēlās, lai dotos uz mājām, viņš sajuta to visā pilnībā.

— Apinītis, apinītis, kā tas sakāpis galvā! — Jānis murmināja, meklēdams zālē cepuri.

— Ei, kalēj, vai tiešām jau uz mājām? — līgotāji Jāni apstāja, — bet ir gan tādi vecpuiši nadzīgi: ka muciņa tukša, tā prom! Nu, tad uztaisi vismaz vēl kārtīgu ceļa kāju! Tu zini, kā kalējiem iet? Ja kalējs Jāņu naktī var izturēt trīspadsmit alus kausiņus, tad neviens velns to neraus, un smago āmuru viņš cauru gadu cilās uz laktas kā bērna gumijballi! Nu, sveiks, Jāni!

— Un Jāņu kroni nepiemirsti, — saimniece atgādināja, — skaties kāds nav: uz sētas pakāris?! Liec taču galvā, lūk, tā ...

Jānim uzmauca galvā ozollapu vaiņagu, ielēja „ceļa kāju", uzdziedāja vēl reiz „līgo!" un tad viņš sāka lēni virzīties gar dārzu, pa gatvi, ārā uz ceļu. Uzkāpis pakalnē, viņš apstājās, dziļi ievilka elpu un aplaida visapkārt acis ...

Skaistā, burvīgā Jāņu nakts! Šur tur vēl blāzmoja kāda aizkavējusies Jāņu lampa. Aiz sila uzsprāga gaisā raķete un izbira zilganzaļos staru putekļos. Tālumā, tikko sadzirdami, saldi sērīgi iedūcās ermoņikas. Un visu apkārtni — druvas, mežus un mājas, cik tālu vien acis sniedza, ietina zilganpelēka ziedošo druvu, un pļavu smaršu piesātinājusies, mīksta un maiga krēsla ...

— Abet kājas gruntīgi kā izdreijātas, — Jānis brīnījās, — Kas tur nu liels bija . . . daži kausiņi . . . Bet, skaties, nešpetnais, kā cilā pēdas! Būs vien jāiet taisni pa Silzemju veco āboliņa lauku, tak savs kilometrs tuvāk . . .

Jānis atspērās jau uz lielu lēkšanu pār plato un dziļo ceļa grāvi, kad turpat sev tuvumā sadzirdēja smieklus un jautru čalu.

— Ūja, kas te danco? — kāds iesaucās, — nudien, domāju, ka spokojas! Bet kad labi apskatās — mūsu pašu kalējs. Ko tu, Jāni, te ķīķerē kā Napoleons uz Elbas salas?

— Nupat taisījos uz lielu lēkšanu pār grāvi, — Jānis noņurdēja.

— Ak, pār grāvi? Ej, puiši, nāk palīgā pārmest kalēju pār tranšeju.

Ap Jāni sabira bars jauniešu, puiši un meitas, un nedabūja Jānis vēl labi apskatīties, kad jau vairākas veiklas rokas viņu satvēra, pacēla gaisā un pārnesa dāboliņa laukā kā vieglu siena klēpīti.

— Kalējs pūta lielas plēšas, līgo, līgo! Grāvja malā sēdēdamis, līgo! — jaunieši kalēju aplīgoja.

— Nu, kas ir, Jāni? Nāc līdz uz mežu, meklēsim laimes papardi. Tu zini, ka tikai reizi gadā, Jāņu naktī, tā uzzied zelta ziediem? Kā tu domā, a?

— Ko tur nu domāt,— Jānis smējās,— kad tikai būtu kāda mīļa cielaviņa, kas nāk līdz. Citādi vienam. nakts laikā tā kā ērmīgi pa tumšu mežu staigāt!

— Ir gan tas kalējs! Rokas stipras, pēšas lielas, āmurs skanīgs, bet sievas nav!, — kāds mēļoja, — būtu vismaz Jāņu nakti sastarājies un kādu noskatījis! Cik ilgi tā kūkosi, kā sila balodis? Re, mati jau deniņos rāda zobus.

Jānis brīdi omulīgi pajaucās jauniešu pulkā, pasmējās, pajokoja pretim un tad, viens palicis, čāpoja pa āboliņa lauku uz priekšu.

— Ak, jaunība! — viņš nodomāja,— saulainā, bezrūpīgā jaunība!

Arī viņš kādreiz bija jauns, zaļoksnējs, asinis viņam strauji ritēja. Tāpat, kā tas pulciņš, kas nupat aizgāja, viņš visu Jāņu nakti, līdz saules lēktam, staigāja apkārt, līgoja, smējās, un — ko tur liegties! — jūsmodams meta tvīksmīgus skatus uz kaimiņu Grietu un loloja klusībā savā sirdī rožainas cerības ... Bet tad pagadījās kāds cits, varbūt, veiklāks un drošāks, tas aizveda viņa iecerēto uz citu pusi un viņš palika viens savā piekvēpušajā smēdē. Bet smuka bija gan tā Grieta! Tāda lokana kā ezera niedra, spriganām acīm un iznesīgu gaitu. Diezin kādā malā viņa patreiz dzīvo? Kā viņai klājas? Un vai . . . vai viņa atceras arī kādreiz viņu, Garstabiņu smēdes iemītnieku? Kā viss gan dzīvē aiziet un aiztek! Kā ūdens, kas plūst uz jūŗu ...

Jānis piepeši apstājās. Atkal dziļš grāvis priekšā. Kur tas Silzemju saimnieks tādu lēviņu grāvju saracis, it kā kādus grēku plūdus gaidīdams? Cik tomēr labāka tāda apakšzemes drenāža! Ej pāri kā kungs, ne jālec, nekā.

Kalējs paberzēja pirkstiem deniņus. Nešpetnais, sāk tomēr reibināt visā nopietnībā ... Skat', nu jau arī kājas sāk ļodzīties ...

— Nekā nebūs, — Jānis apķērās un sāka apskatīties pēc kādas vietiņas, kur varētu ērtāk piesēst un atsvaidzināties. Beigu beigās, kur tad viņam tā arī jāsteidzas? Pasēdēs un ieelpos Jāņu nakts spēcinošo gaisu.

(Turpinājums 4. lpp.)

Jānis Rudzītis

Vai nacionāla forma ir literāras modes untums?

Ko peldami nenopēla,
Ko celdami neuzcēla? —
Nopeļ dažu kunga zirgu,
Uzteic kūtru kumeliņu.
T. dz.

Pēdējās divi nedēļās „Brīvās Zemes" lasītāji bija liecinieki literārai sadursmei starp recenzentu un dzejnieku. Šī, diezgan asos vārdos ieturētā „sarakstīšanās" bija jo interesanta tādēļ, ka te atkal no jauna tika ierosināts kāds pricipiālas dabas jautājums, kas latviešu literātūras vēsturē pazīstams jau no 1881. gada polemikas starp Lautenbacha aizstāvi Pārstrautu Jāni un Kaudzītes Matīsu. Proti: vai latviešu modernajā dzejā ir lietderīgi kultivēt kādas nācionālas formas, it sevišķi ar formu saprot pantmēru?

Toreiz par to šaubījās Kaudzītes Matiss. Vēlāk Kaudzītes Matisa šaubām pievienojās Teodors Zeiferts un citi. Minētajā „Brīvās Zemes" slejās izcīnītājā polemikā par nacionālās formas darināšanu šaubās recenzents un saka, ka dzejnieks Jānis Medenis piemirstot dzejas formas, „ko mazāk konstruē mode, bet rada pats dziesmu gars". Turpmāk recenzents paskaidro, ka ar modi viņš saprot „dažu mūsu dzejnieku tieksmi it kā latviskuma vārdā rakstīt dzejas daiņu formā, protams, to mazāk vai vairāk pārveidojot". Šai „manierei" tad nu esot tikai „modes untuma" nozīme.

Mans nodoms pavisam nav nostāties Medeņa aizstāvja lomā. Bet pats šis pricipiālais jautājums taisni pašreiz ir tik interesants un aktuāls, lai par to vēlreiz parunātu. Man liekas, ka visās cīņās, kas ap šo jautājumu ir izcīnītas, kaŗotāji nav bijuši pilnīgā skaidrībā par to, kas īsti saprotams ar dzejas nacionālo formu un ko kāds dzejnieks šādu formu lietādams, gribējis panākt? Mēģināsim tad nu to noskaidrot.

Neviens gan nenoliegs, ka latviešu literātūras dabiskais pamats ir mūsu tautas dzeja. Zinām arī to, ka mūsu tautas dziesmām ir sava stingros likumos ieturēta forma, pie kuŗas veidošanas neapšaubāmi piedalījusies visa tauta. Ja nu paraugāmies, kādēļ mūsu tautas dziesmām radusies taisni tāda un ne citāda forma, tad atrodam, ka tā ideāli saskan ar latviešu valodas garu un ritmisko kustību. Ja mūsu grāmatu dzeja būtu radusies dabiskas attīstības gaitā, tad katrā ziņā tālākie formas veidojumi izaugtu no tautas dzejas formas, no šīs formas likumiem un nekad nepiemirstu nepieciešamo sakarību ar latviešu valodas īpatnībaām. Tā tad pat nacionālu formu nav jāsauc vienīgi tā metriskā iekārta, kas ir tautas dziesmām, bet arī visas citas formas, kas no šīs iekārtas izaugdamas, veidojušās pēc tautas dziesmu metrikas pamata likumiem un pieskaņojas latviešu valodas garam. — Diemžēl, mums visiem zināmu vēsturisku apstākļu dēļ, gluži kā visās citās kultūras nozarēs, arī latviešu dzejā šī dabiskā attīstība tika pārtraukta. Mūsu grāmatu dzejai pamatus lika vācieši, kam ne prātā nenāca mācīties latviešu metrikas likumu no tautas dziesmām. Un šī mācīšanās jau arī neko nelīdzētu, jo latviešu grāmatu dzejas sākumi ir luterāņu baznīcas dziesmas, kam taču savā formā vajadzēja būt tādām pašām kā vācu baznīcā. Tā kā vācu mācītāji nežēloja pūļu, lai mīļos latviešus pārliecinātu, ka viņu tautas dziesmas ir „blēņu dziesmas", tad latvietis tam ar laiku sāka arī ticēt. Pirmajiem latviešu dzejniekiem tad nu pantu višanas mākslu vajadzēja meklēt vienīgi dziesmu grāmatā un Vecā Stendera ziņģu lustēs. Tā tas gāja līdz 1856. g., kad iznāca J. Alunāna Dziesmiņas, ar kuŗām iesākas latviešu jaunlaiku dzeja. J. Alunāns galvenām kārtām ir tulkotājs un piemērojas oriģinālu formai. Arī savās pašsacerētās dzejās viņš lietā citu tautu literātūrā izplatītas formas. Kādēļ? — Viņa uzdevums bija reiz par visām reizēm pierādīt, „cik latviešu valoda spēcīga un jauka", ka tā var iekļauties gandrīz visās citu tautu izsmalcinātajās dzejas formās. Tas it sevišķi bija vajadzīgs tādēļ, ka līdz Alunānam viss iepriekšējais grāmatu dzejas laikmets varēja uzrādīt tikai trīs ievērojamākus talantus: Fürekeru, Hügenberģeru un Ansi Līventālu. Ja raudzījās uz pārējo „dzejnieku" darbiem, tad no malas vērojot, tiešām varēja likties, ka piepildījušies Langija vārdi, ko tas reiz, sastādidams savu vārdnīcu, bija teicis par dzejošanu latviešu valodā: Ja kādam esot prieks, lai bāžot savu galvu tur klāt. Gan vēlāk vajadzēšot izsaukties: velti esmu iztērējis ellu un laiku (oleum et operam perdidi)! Tā tad Alunāna dzejai bija savs īpašs uzdevums, ko tā spīdoši veica. Bet vai tādēļ jāsecina, ka viņam nebūtu bijusi diezgan mīļa arī tautas dziesmu forma, kas varētu modernajā dzejā pastāvēt blakus internacionālajām formām? Taču nē! Un ko nedarīja vai nepaguva izdarīt J. Alunāns (viņš mira 32 gadu vecumā), to drusku vēlāk iesāka darīt mūsu lielie tautas atmodas laikmeta dzejnieki — Auseklis un Pumpurs. Arī viņi daudz rakstījuši citu tautu dzejas pantmēros, bet blakus tiem ļoti neatlaidīgi sāk lietāt arī nacionālo formu — tautas dziesmu pantmērus. Šī nacionālās formas renesance ir viena no visspilgtākajām tautas atmodas laikmeta pazīmēm. Literātūras vēsturē, atņemot Pumpura un Ausekļa nacionālos pantmēros rakstītos dzejas darbus, paliktu tukša vieta. Vai tad nu ir pareizs recenzenta apgalvojums, ka „šim manierim mūsu lirikas attīstībā nav lielākas nozīmes"? (Viņš gan runā par mūsu dienu dzejniekiem, bet, kā vēlāk redzēsim, mūsu laikam ir liela vienādība ar tautas atmodas laikmetu). Auseklim un Pumpuram sekoja Lautenbachs. Vēlāk gandrīz vai katrs latviešu dzejnieks ir mēģinājis vismaz dažus dzejoļus uzrakstīt tautas dziesmu pantmērā. Es te šoreiz sevišķi gribētu pieminēt Raini. Laikam visi atzīs, ka viņa Dagdas skiču burtnīcas pieder pie latviešu individuālās lirikas viskrāšņākajiem ziediem. Bet tad palūkojiet, un jūs redzēsiet, ka tur vairāki ļoti labi dzejoļi ir rakstīti tautas dziesmu formā!

Taču visiem dzejniekiem, līdz pat 1935. g. sākumam, pierakstāms vienāds pārpratums par modernās dzejas nacionālas formas būtību. Viņi domāja, ka pietiek paņemt nepārmainītu tautas dziesmu pantmēru. Te gluži dabiski radās jautājums: Vai jauno laiku dzīvi un cilvēka pārdzīvojumus ir iespējams ietērpt tautas dziesmu formā? Ir taču daudz kas mainījies. Vai tautas dziesmu forma nebūtu tālāk veidojusies, ja mūsu zemē neienāktu sveši valdnieki? Lūk, taisni no šī viedokļa ir atzīstami Kaudzītes Matīsa iebildumi pret Lautenbacha tautisko dzeju. Un man nebūtu nekas pretī, ja tiem līdzīgus iebildumus vērstu vienīgi pret tiem, kas vēl mūsu dienās atdarina nepārmainītu tautas dziesmu formu (dažos speciālos gadījumos gan arī tā pieļaujama). Bet pieiet no šī viedokļa Jānim Medenim ir pavisam nepareizi. Medenis ar saviem 9 metriem, kas periodikā sāka parādīties 1935. g. pavasarī, latviešu dzejas metrikā sāk pavisam jaunu lappusi. Medeņa metri nav ne tautas dziesmu forma, ne šīs formas pantmēru „mistrojumi", bet jaunu formu darinājumi, kas veidoti, ievērojot tautas dziesmu pantmēra un līdz ar to latviešu valodas pamatlikumus. Šos formas veidojumus ir gan ietekmējušas tautas dziesmas, bet vai tad latviešu dzejnieka formu drīkst ietekmēt tikai svešu tautu dzeja?! — Nu varētu rasties vairāki jautājumi:

1) Vai vispār ir vajadzība darināt šādas nacionālas formas? Pieejot jautājumam no recenzenta viedokļa, liekas, ka ar to tiek pat kaitēts nacionālajai lietai, proti, tiek noniecināts mūsu tautas dziesmu pilnīgais skaistums (!?). Ja tā, tad es gribētu jautāt, vai ir vajadzība runāt par latviešu nacionālo architektūru, mūziku, dzīves veidu? — Laikam gan! Un ne tikai „laikam gan", bet noteikti! Bet nacionālās architektūras elementi un mūzikas melodikas raksturs, toņkārtas, un ritmi taču tiek meklēti tautas mākslā. Vai tad dzejniekam drīkst liegt to pašu darīt dzejā? Vai ar to tiek apvainota tautas dziesmu formas pilnība? Mūsu nacionālais lepnums taisni prasa, lai arī dzejā varam uzrādīt latviskas formas un nevis tikai importēt to, kas citām tautām. Būtu cita lieta, ja Medenis kaut kur deklarētu, ka viņa 9 metri ir vienīgās formas, kas lietojamas latviešu dzejā. Nē! Viņš pats savas satiras raksta no antīkas dzejas pārņemtajos pitijambos. Acimredzot, ne Medenim, ne citam kādam nav iebildumu, ja mūsu dzejā eksistē antīkas dzejas formas, sonetas, trioletas u. t. t., bet kādas tad tiesības celt iebildumus, ja Medenis rada pavisam jaunas formas, kas izaugušas no tautas dziesmām? . . .

2) Lai radītu jaunas formas, ko varētu pārņemt arī citi dzejnieki, tad autoram jābūt ar autoritātīvu talantu dzejas mākslā. Vai Medenis ir tāds? Par to nešaubās arī recenzents. Atcerēsimies Kultūras fonda godalgoto dzejoļu krājumu „Tecila". Un ir interesanti, ka jau šeit jaušam nacionālas formas meklētāju, piem, varenajā balladā „Krimas spīgana" (29. lp.), „Pagasta dzīrēs" (78. lp.) u. c. Tā tad Medeņa metri nemaz nav pēkšņi uznācis „untums".

3) Vai Medeņa metri ir formālā ziņā vērtīgi? Par to vislabāk varēs runāt tikai tad, kad būs iznākusi viņa jaunā dzeju grāmata, kuŗā, cerams, būs sakopoti vienuviet jaunajās formās uzrakstītie darbi. Es personīgi domāju, ka starp šīm jaunajām formām dažas ir ļoti labas, dažas labas un dažas arī pavājas. Skaidrs ir visiem, kas par šo lietu interesējušies un izsekojuši visiem 9 Medeņa metriem, ka pēdejie ir labāki par pirmajiem. Tā tad progress, — progress viena gada laikā! Ja tā, tad pagaidīsim, un neviš pašā sākumā pārmetīsim jau manieri un svaiguma trūkumu.

4) Nu par to talanta svaigumu un lielumu. Saka, ka daiņu formā (kaut arī pārveidotā) nevarot ietvert moderna individa — personības psiches pārdzīvojumus. Atstāsim šo jautājumu neizšķirtu, — laiks to rādīs! Bet talanta svaigums, lielums un nemitīga maiņa uz augšu var parādīties arī tad, ja dzeja spēj ietvert visas tautas pārdzīvojumus. Ir gan laikmeti, kad nacionālā apziņa prasa, lai par savām personīgām sāpēm un sāpītēm, par savu vientulību, laimīgu vai nelaimīgu mīlestību un tamlīdzīgām lietām runājam pēc iespējas mazāk. Mūsu personiskie prieki vai bēdas ir jāpakļauj visas nācijas notikumiem, jo bez nācijas mēs nebūsim nekas! Lūk tāds bija tautas atmodas laikmets un tāds ir laiks, kuŗā pašlaik dzīvojam. Katrs gan būs pamanījis, ka visā latviešu literatūrā sacies individuālisma atslābums. Tīrās lirikas vietā arvien vairāk rodas liro-episko darbu. Mūsu dzeja sāk cildināt varoņus un varoņību. Pilsētas dzejas vietā rodas ievērojami darbi par lauku dzīvi. Visas šīs jaunās vēsmas, sevišķi labi jūtamas Medeņa dzejā. Ja arī kādā atsevišķā dzejolī, kas rakstīts jaunajā formā, saturs ar izteiksmi, pēc dažu domām, vēl īsti labi nebūtu sakusis, tad par to vēl nevar vainot formu kā tādu. Ne katram dzejniekam un ne vienmēr padodas laba triāleta vai soneta, bet tādēļ neviens vēl nav protestējis pret šīm formām. Turpretim, ja kādam nepatīk viens vai otrs Medeņa metrs, tad saka, ka vainīga nacionālā forma . . . Beidzot vēl par tiem „psiches pārdzīvojumiem": Lūdzu! — Te viņi būs:

Norimsti dvēsele, vēl jausmu pārņemta no vakardienas,
No citas pasaules aiz sniega vāliem!
Pieglaudies, atsmaidi, lai bagāts putenis apputina tevi,
Kā baltu ābeli priekš ziedu laika.
(VII. metrs).

Kur ņemi, dvēsele, tik daudzi skaistuma no bērnu dienām,
Ka tas sirmu galvu glāsta.
No loga augstā redz acis rudeni ielejā nākam,
Seno sētu meklē skumji.
(VIII. metrs).

Domāju, ka ar šīm strofām var lepoties nevien Medenis, bet visa latviešu dzeja.

5) Kādēļ vēl pagaidām Medeņa metri nav atraduši vietu citu dzejnieku, it sevišķi mūsu dzejnieku jaunākās ģenerācijas darbos? — Latviešu jaunākās literatūras vēsturē nav vēl gadījuma, kur viena gada laikā pavisam jaunas formālas parādības būtu saviļņojušas lielāku rakstnieku grupu. Bez tam: Cik ir to, kas atdarina Raiņa saīsināto sonetu un citas šī paša dzejnieka raditās īpatnējās formas? Latviešu dzejnieki bez kautkādiem sirdsapziņas pārmetumiem iet tām garām un labāk mīl apzināties, ka viņi tāču spēj uzrakstīt kādu dzejoli visā pasaulē pazīstamā formā. Kas par to, ja tā kādreiz arī nepadodas.

Tā iebildumi kā pret nacionālu dzejas formu vispār, tā pret Medeņa metriem, ir nepamatoti. Latviešus pat sveštautieši ir dēvējuši par īstu dzejnieku tautu. Ja kaut daļa no tā ir taisnība, tad blakus internacionālajām formām ir tiesība eksistēt arī īsti latviskajiem formas veidojumiem, kas savas ritmiskās struktūras likumus ņēmuši no mūsu literatūras dabiskā pamata — tautas dziesmām. Tas nekādā ziņā nevar būt literāras modes untums, ne arī spekulēšana ar nacionālismu. Tā ir nacionāla vajadzība.

O. Ziemiņa sludinājums.

Kamdēļ cilvēks novecojas?

Pēc prof. Ilja Mečņikova pētījumiem priekšlaicīgā novecošanās tiek izsaukta caur organisma kronisko pašsaindēšanos. Teorētiski šūniņu mūžs būtu bezgalīgs, ja tās netiktu caur saindēšanos pamazām iznīcinātas. Šūniņu pakāpeniska saindēšanās notiek caur infekcijām, kaitīgām zarnu baktērijām u. t. t.

Zarnu sienas pārklātas ar apm. 4.000.000 smalkām sūknītēm un krociņām, kur attīstās kaitīgās baktērijas. Šo baktēriju indīgie vielu maiņu produkti, nokļūdami organismā, veicina šūniņu deģenerāciju.

Pēdējā laikā atrasti paņēmieni ļoti aktīvu rauga preparātu izgatavošanai, un tos ārzemēs plaši pielieto priekšlaicīgas novecošanās novēršanai un vielu maiņu atdzīvināšanai. Ārēji aktīva rauga preparāta labvēlīga iedarbība novērojama no gaišākas un veselīgākas sejas krāsas un gludākas ādas. Aktīvi rauga preparāti satur, starp citu, nukleīnu. Tas, savienodamies ar skābēm, neitrālizē kaitīgo zarnu baktēriju toksīnus un dara tos nekaitīgus. No citām svarīgām sastāvdaļām jāātzīmē vītāmīni B un C, adenilskābe (pazemina asinsspiedienu), lecitins, auksins (augšanas viela) un insulīnveidīgas vielas.

Ārzemēs izgatavo rauga preparātus ar apm. 80 proc. dzīvo šūniņu, kamēr viens no Latvijā izgatavoties aktīviem rauga preparātiem (granulētā veidā) satur apm. 90 proc. dzīvo šūniņu (analize Nr. 618).

LEDUSJŪRAS BRAUCĒJI

Pēteŗa Freuchena romāns

(49. turpinājums)

Valzivju pārošanās nozīmē drošu zveju, tā allaž mēdza teikt vecais Sendējs. Jā, Sendejs, kuŗš aizgājis mūžīgā mierā.

Laivas ūdenī! Tas neiet tik ātri, un Kellara vecā enerģija atkal atgriezās.

Valzivis, — tas ir darbs, veikals, tas aizdzen domas; un atkal viņš lamājas un lādās, viņa klātbūtne liek visiem strādāt straujāk, Kellara ļaudis mācījušies pazīt ātrumu, baiļu steigu.

Valzivju nārsts. Drīzi viņi bija klāt. Tad viņam atausa doma: tas taču ir taisni priekš viņa, tas ir viņa naids, kas nes laivas uz priekšu. Dod man harpūni, nāc te pie stūres, gribu atkal reiz izmēģināt trāpīt zivij!

Viņi pārmainās vietām, vecais harpūnu metējs nostājas pie stūres, viņš pazīst savu kapteini Ledujūŗas darbā. Viņš gan gluži labi nesaprata sava kapteiņa rīcību, bet kas viņam tur daļas.

Tur nu stāvēja vientuļais vīrs, kuŗa sievai vajadzēja jaunu tērpu, un kuŗa gribēja tajā fotografēties.

Pazib valzivju mātīte, dzīvnieki mīlas priekā saslejas ūdenī, ralvas kā uzkalniņi paceļas stāvus. Kellara acis aizplīvuro it kā migla. Vienu mirkli viņa locekļus pārņem gurdums. Bet naids tūdaļ uzveic viņu, un laiva lēnām īrās tuvāk. Ak, savā dzīvē viņš neko nav dziļāk izbaudījis, kā šo mirkli, kad viņa roka ietriec harpūnu dzīvnieka ķermenī, viņš izjuta tīri fizisku prieku, izjuta atriebību.

Bet valzivs paliek valzivs, un laivu vajadzēja nogādāt drošībā. Vēlreiz nolādēts! Liekaties aiŗos un uzmanāt virvi. Tūkstoš vārdus nespētu pateikt, taču bija jāuzmana tūkstoš lietu. Noteikumi dzen viens otru un no visiem valzivju ķērājiem laivā prasa visus spēkus un uzmanību. Pieīrās otra laiva, tā pieveica mātīti. Un nāve pārtrauca dzīvnieku rotaļu, tagad viņi bija nobeigti, un kur Ledusjūŗā uzturējās Kellara kuģis, tur vairs nedzīvoja neviens valzivju pāris.

Valzivis jāvelk tauvā, iršanās lieliem vēzieniem, tas laupa dzīvei katru prieku. Bet vēl nepietika; vēl viena valzivs un vēl viena, divi tēviņi, kas bija uzturējušies mātītes tuvumā. Jā, kaut kādu prieku tomēr sagādā slepkavošana! Četras valzivis vienā dienā. Eskimosi un baltie, visi strādāja, cik spēdami, domādami, ka tās būs jāvelk tauvā. Beidzot tomēr kuģis savāca visas vienkopus, un nu tās šūpojās ūdenī, viena otrai blakus.

Kā četri daudzu, daudzu tonnu smagi gumijas maisi.

„Mīļo kaptein, lūdzu, ļaujat mums kaut ko jums pateikt. Šodien esam tā strādājuši, ka daži vairs nevar nostāvēt uz kājām. Divi spļauj asinis. Vai nevarētu pēc vecas zvejnieku parašas iesist vienu ruma muciņu? Mēs gribētu to lietot zāļu vietā!"

Kellars pats bija tuvu sabrukumam, neviens nebija tik dedzīgi strādājis kā viņš.

Taču Kellars palika Kellars. — „šodien katrs vīrs būs nopelnījis savus simts dolarus, vai tad tūdaļ jādzer? Ķeraties pie speķa griešanas, tad vajaga skaidru galvu!"

„Bet mēs zinām, ka rēdereja kuģī atsūtījusi rumu, tas gan, laikam, domāts dzeršanai — —". Vairāk netika runāts, tomēr viņš pats manīja, ka sitienā nebija īsta spēka. Viņi pakrita vienīgi tādēļ, ka viņu ķermenis bija bez spēka.

„Taisāties, ka tiekat uz priekšu, vai arī pie dzīvā Dieva —!" Viņš paķēra no klāja slotu, bet viņi jau bija projām, un viņš šoreiz viņiem neskrēja pakaļ.

Vēlāk viņš noteica maiņas un daži dabūja atgulties. Brīdi pastaigājis pa klāju, viņš iegāja provianta telpā un izsita divām ruma muciņām spundi. Bet viņš kaunējās pats no sevis. Tas ir vājums, es esmu slims. Izliet rumu, kad esi te viens, tas nozīmē aiztaupīt grūtības. Tomēr viņš ļāva dzeltenajam šķidrumam izplūst.

Pie Gordona zemes raga viņi izmeta enkuru. Kellars gribēja te palikt ziemu, un pēc pēdējo dienu zvejas pie Notinghemas salas viņiem bija pilna krava. Eskimosus izcēla krastā, un Alinaluka nostājās viņa priekšā, lai viņš to redzētu.

„Mēs domājām par savu ziemas mītni, būs ļoti grūti mazo iedzīvi aizvākt tālu prom," viņa teica, un citiem redzot izturējās pazemīgi. Kellars neatbildēja, viņš deva pavēles un noteica, kādas mantas jānogādā krastā. Vesels krājums tirdzniecībai un daļa pārtikas viņam pašam.

Tad viņš iekāpa laivā un īrās malā. Citi sekoja un malā drīz sacēlās rosīgs darba troksnis. Eskimosi, kuŗi nebija braukuši līdzi un vasaru palikuši tepat, apbrīnoja jaunās lietas, ko bija ieguvuši atbraucēji, Viņi redzēja, ko cilvēki var iegūt par savu darbu. Še piepeši radās liela nometne, kā otrā zemes malā, kur ieradās kuģi ar namiem, dzīvoja baltie vīri, un kur iemainīja lapsu ādas pret tabaku vai citām lietām.

Kellars iegāja savā mājā. Pagājušā gadā viņš to bija cēlis sev un Gvendolīnai. Mazie skapji blakus durvīm bija domāti viņas tērpiem, un viņu pildīja prieks visu darīt, lai viņai būtu pa prātam. Bet tagad Rojs Klarks bija cietumā. Tas bija viņa neprāts, atgriezties mājās, taisni policijas nagos. Tas varēja notikt vienīgi tādēļ, ka viņš kļuva stūrmanis un pavēlēja kāda kuģa ļaudīm. Nabaga Rojs! Kellars bija redzējis ļaudis, kas izlaisti no cietuma. Viņi bija rāmi un klusi. Izkvēlojuši.

Te nu bija šī māja. Nē, viņš nespēja to uzskatīt. Durvis viņu izsmēja, un ļaunī ņirgājās logi. Ja cilvēks ir pilnīgi viens, viņš apzinājas savu izsmieklu, un tas, lūk mita šajā mājā, ko viņš bija cēlis Gvendolīnai. Ziemu šajā mājā miegs bēgs no manis un man nebūs nekāda prieka!

Atgriezies kuģī viņš rakstīja vēstules.

„Tu nesaproti, cik tas ir grūti. Ak, man ir Tev jāraksta, lai Tu zinātu, ka es visu varu, ko gribu. Tev jānāk pie manis, tad es darīšu visu, ko vien Tu vēlies. Mēs dosimies vienkārši pasaulē. Tev jāsūta bērni pie manas mātes un pašai jānāk pie sava vīra. Esmu nozvejojis tik daudz, kā neviens cits, un es to darīšu atkal. Vai tad Tu nesaproti, ka savai rēderejai esmu sapelnījis veselu bagātību? Man ir daudz naudas pie viņiem. Kad nākošā vasarā būsim te nobeiguši zveju, braukšu ar kuģi uz Eiropu, un tur mēs dosimies malā. Kur arī neiesim, es visus Tev pierādīšu, ka varu savam vārdam piešķirt cieņu un Tev nopelnīt naudu. Es ātrāk nerimšos, kamēr citur pasaulē nekļūšu pirmais vīrs savā vietā.

Mana mīļā, mazā sieva, pasaule ir tik liela, un var dzīvot arī citur, ne tikai Bostonā. Nav vajadzīga viena noteikta zeme, bet vajadzīgs viens, noteikts cilvēks." — —

Un vēl vairāk Kellars rakstīja savai sievai. Viņš rakstīja arī savai rēderejai, un tad aizzīmogoja vēstules. Atkal viņš bija vīrs, kuŗš palika te, kamēr Ziemeļnieks devās projām.

(Turpinājums sekos.)

Sedasdēls

Ugunspuķe

Deviņpadsmitā gada vasaras sākumā pa Piebalgas mežu ceļiem ducināja savāds troksnis. Putekļu jūkļa appūsta karavāna, baiļu un nežēlām aplipusi, kā gaļa, smiltīs vārtījusies čūska vijās cauri Piebalgas mežu grēdām. Atkāpjošos lielinieku pulki, vietām atšaudīdamies, meklēja taisnāko ceļu, kā nokaunēties par savu darbu. Līdzi veda arestētos un nāvei nolemtus ļaudis. Sadzīti pulciņos, tie gurdi soļoja stingrā apsardzē. Varbūt viņi, cietušo kārtā iedami pretim savam liktenim, bija vienīgie, kas guva iespēju izglābties? Pamanīdami atkāpjošos, partizāni izveda pēkšņus uzbrukumus ceļu krustojumos. Tā bieži nelaimīgie, pateicoties savu pavadoņu pānikai, kļuva brīvi, iejuka zaļajos un kopā ar tiem turpināja pārgalvīgos un varonīgos uzbrukumus.

Graudumu ciemam, kas gulēja iespiests nelielos Piebalgas uzkalnos, jau otro nakti smagais troksnis vilkās garām, biedinādams abas ceļa puses un visus, kas šo nāves ēnu vēl nebija izjutuši. Bet tai pat laikā ļaudis neuzkrītoši vēroja un klausījās panīkušā gājienā, kā to ik brīdi pavada šāvieniem. Visskaudrāk tie skanēja Graudumu mežā. Atkāpjošās varas laiks veco Graudumu bija padarījis gluži baltu un nabagu. Tik i vēl bija palikusies, kā zeme. Bez turības un pietiekoša darba spēka. šie retie šāvieni tamdēļ šķita kā atsvabināšanas un palīdzības tuvums, kādu alka Graudumi un daudzi citi Piebalgas ciemi. Graudumu vienīgā atvase Elva vecajo sejās lika atplaiksnīt smaidam un mierinājumam. Ar pašu vārgu kļuvušo spēku Graudumu druvas tomēr bija sakuplojušas: rudens bagātība šķita apmierinoša. Bet par to bija agri domāt. Ugunis un nāve vēl klaiņāja apkārt. Atkāpjošies nesaudzēja vairs to, no kā tie paši bija pārtikuši.

Drošinājums nāca no Piebalgas mežiem. Partizānu spēks bija kļuvis tik liels, ka ciemi to uzskatīja par savu aizstāvi. Atbalstīja ar pārtiku, drēbēm, pat ieročiem. Šī apgāde bieži vien saistījās ar risku. Bet Piebalgas ciemi nepazina mazdūšību.

Vakariem tumstot Elva nozuda pāri Graudumu pļavām. Vecais Graudums sākumā šo savādo pastaigu neaptvēra. Izrādījās, ka Graudumu ābeļdārza vakaru stūrī krievu kareivji aizvācoties bija atstājuši zemē ieraktu kasti ar šautenēm, lai ceļā būtu vieglākas kājas. Ieroču spēka papildinājums partizāniem nāca laikā un vietā. Šai darbā Elvu bieži pārteidza sīkas silu ugunis, kas vēl sprakšēja no atkāpjošos šautenēm. Vēlāk tā iemanījās veiklībā, izzināja taisnākās un slepenas takas, tā kā grūti bija notvert varonīgo partizānu sabiedroto un iedvesmotāju. Tiekoties ar zaļajiem zēniem, viņa klāstīja Piebalgas ciemu alkas. Vēl tikai pāris naktis Graudumu tuvumā. Tad prom uz robežas pusi, pakaļ atkāpjošamies.

Bet, varbūt, bija cits iemesls, kamdēļ Elva šķita zaudējusi katru mazdūšību un baiļošanos? Tā sāka domāt arī partizāni, kuŗu vidū tā pret pusnakti ieradās ar ciema kukuli un jaunām ziņām. Pēdējās naktis pirms zēnu pārcelšanās uz citiem novadiem Elva atkal atnāca, šoreiz viņas nolūks šķita grūti uzzīlējams.

Zēnu pulciņā mirdzēja kāda gaiša seja. Šķita vai pati jaunākā. Gaišiem matiem, zilām acīm. Viņš bija tik zaļoksnīgs, bet dūšīgs, ka citi to iesauca par Latgales vilcēnu, kuŗš vēl nav guvis lielu laupījumu, bet redzējis, kā citi to dara. Viņš bija no Preiļu novada, brīvprātīgi iestājies, aizbēdzis no savējiem. Joness, tā sauca ņipro partizānu, šķita savā mūžā nebija mīlējis, izņemot zemi. Nedrīkstētu par to domāt kaujas apstākļos, bet tā tas bija. Vai tad dažas puķes neuzplaukst arī uguņu asā svelmē un nāves tuvumā?

Naktī pirms pārcelšanās arī Joness kļuva trauksmīgāks. Viņš noskārta, ka šī varonīgā meitene alkst kā vairāk. Vai gan es, Latgales zēns, varētu tai sniegt piepildījumu, — Joness, savāda mudinājuma dzīts, sev jautāja. Vai gan šais apstākļos drīkstu domāt par šautenes apmaiņu pret arklu — Joness pārstāja lemt. Šai brīdī viņu aiz pleca satvēra Graudumu novada partizānu komandieris Sārtaputns. „Jones, tev jāšķiras. Ne tamdēļ, ka esi jauns, bet gan Graudumos vajadzīgs arājs. Nekūpēs zeme — nebūs arī mums un visiem", Sārtaputnis skaidroja. Savāda pavēle! Un vēl kauju tuvumā? Šī pavēle bija pareiza un svētīga: karotāju pietika, bet arāju nedrīkstēja trūkt. Kad nodaļa pret pusnakti iesoļoja kādā sila stūrī, tikai tad Joness aptvēra, ka viņa tuvumā uzziedējusi jauna laime un aicina viņu pie tās pašas zemes, kas viņam dzīvību devusi.

Brīnišķa ir mūsu zeme, kad atlīgo vasara. Ziedu krāsainās ugunīs mirdz ciemi, pļavas, uzkalni un gravas, kas viss kopā jauki rotā dzimtās zemes seju. Bet ir vēl viens krāšņums, kas to godā ceļ: tie ir zilie, skaidrie ūdeņi — upes un ezeri. Un, lūk, Joness, mitinādamies ar saviem cīņu biedriem Grauduma mežos, bija atkal skatījis šo ūdeņu zilgmi, to pašu zilgmi, kāda apmirdz viņa Latgali. Tas bija mazs ezeriņš sila rītu pusē. Zālēm un kalmām ieslēgts. Neredzētas laimes apmirdzēts Joness veda Elvu lejā, kļuva vaļsirdīgs un atzinās . . . Varbūt viņš nekad nebūtu mīlējis, ja šī meitene, varonīga un savu dzīvi zemei nozvērējusi, nenāktu apdraudētos ciemos.

Mundrais Latgales zēns bija rūdījies par īstu bezbaili un karavīru. Lai gan tikai nepilns pusgads viņu svaidīja pa dzimtenes siliem partizānu gaitās, bet diža vīrišķība un kareiviskums, vingrums izpaudās ik kustībā un vārdā. Elva satvēra jaunā arāja roku un priekā aplēja viņa lūpas skūpstiem. Kāds burvīgums dažkārt iemājo kaujas laukā, kāda klusa laime uzzied nāves tuvumā!

Kā divas ezera spāres tie riņķoja krastā. Izstaigāja takas, kur Joness, cīņas priekšsajūtas satraukts, bija vadījis naktis.

Graudumi jau modās dienas darbam, kad Elva ar jauno arāju pārradās mājās. Rožains sārtums ieplauka Elvas sejā: viņa satvēra vecā Grauduma roku un vairākas reizes noskūpstīja. „Tēt, tu nemaz nezini, kas ir šis svešnieks. Bet, varbūt, vari tikai iedomāt, kamdēļ viņš ieradies mūsu mājās?" Elva priecīgi satraukta jautāja. Pamājis ar roku Jonesam, kuŗš zināmas neērtības dzīts, bija apstājies pagalma otrajā malā, saimnieks rādīja uz tīrumu pusi. Zaļus viļņus sita rudzu lauks. „Vajadzēs taču kāda, kas stājas manā vietā, lai šo devumu rudenī ievāktu Graudumu apcirkņos", saimnieks skaidroja. Un tad arī Elvai bija drosme atzīties, ka svešnieks ir jaunais Graudumu saimnieks — no Graudumu sila partizāņu pulka.

Jonesa sirds bija silusi iepretim Elvai jau tad, kad viņa pirmo reizi ieradās pie partizāniem ar Piebalgas ciema kukuli. Kā karotājs Joness apzinājās pilnas tiesības uz zemi, domāja par jaunu dzīvi un sirds sabiedrotību. Tā bija dzimusi un nostiprinājusies kauju ugunīs, briesmās un pārgalvībā. Šādi uzplaucis zieds ir krāšņāks un smaršīgāks: viņš reibina spēcīgāk un liek sirdij ciešāk apskaut otra dvēseli . . .

Joness, satvēris Graudumu saimnieka roku, ilgi to turēja savējā. Tagad viņam rādījās jaunas dzīves apvāršņi, gar kuŗiem liesmoja darba prieks un jauna zemes mīlestība. Tā jau bija tā pati zeme, kas, vārpatās un sīkās strēmelēs sarauta, gulēja Latgales līdzenumā.

„Rokas tev spēcīgas", Graudums apliecināja. Un tas jau bija viens no arāja spēka avotiem. Ja šīs rokas tik vingri bija pratušas saturēt šauteni un sirds nebija baiļojusies, tad jo mazāk bija jāšaubās par viņu spēku arāja gaitās.

Klēts istabiņā, kur kādreiz diendusu bija gulējuši Graudumu dēli, tumsa nakts. Pēc trauksmainām kaŗa gaitām Piebalgas silos Joness ar saldu tīksmi ļāvās miegam. Un tomēr savāds nemiers svaidīja: svešas mājas, sveši ļaudis. Bet zeme — tā nebija sveša. Par to viņš cīnījās un tamdēļ viņam piešķirtas tiesības pierādīt šo zemes mīlestību darbos jebkuŗā vietā. Un vai tā nebija tā pati zeme, kas, ezeriem apmirdzēta, bija viņam devusi dzīvību? Vai nebija vienalga, k u r pieliek roku vagai, ja tikai tas nāk pašu zemes un tautas labā?

Otrā dienā saimnieki apstaigāja tīrumu robežas, izklāstīja kaimiņus, zemes labumu un ražību pagājušos gados. Elva soļoja līdz, acis no Jonesa nenovērzdama, kuŗš vecā Grauduma norādījumus uztvēra ar ārkārtīgu uzmanību un lielu prieka sajūtu.

Pirmās darba naktis Joness vadīja kā saldos murgos. Ja arī vēl ieskanējās partizānu skaudrie šāvieni, tad tā vairs nebija bīstamība. Ar katru dienu tie kļuva nesadzirdamāki: zeme lēni, bet neatlaidīgi, atguva mieru un drošību.

Kā brieda druvas un pļavas šalca zaļos viļņos! Tikai nedaudz dienu līdz zāļu naktij. Viss spodrināja izskatu. Šķita, gatavošanās lielām dzīrām būtu pietuvojusies jo sevišķi Graudumos. Neskatoties uz neizdevīgo pavasari, kad te trūka spēcīgu darba roku, viss bija sazēlis un vareni saņēmies. Kustīgāks bija kļuvis arī vecais Graudums, kuŗš Jāņu nakti nekad nepalaida gaŗām nelīgotu. Un vēl tagad, kur gatavojās noslēgties saderība jauno Graudumu saimnieku dzīvē!

Nemiers tvīksmināja Jonesa vēl kareiviskumu nezaudējušo sirdi. Latgales līdzenumā viņš tā nebija pārdzīvojis zāļu nakts tuvošanos.

Zāļu vakarā saradās kaimiņi. Tuvi un tāli, lai slavinātu dabas auglību un pēdējās uzvaru nesošās cīņas kaŗa laukā. Dārza stūrī debesīs bija ieurbta darvas muca, bet puslokā ap to svaigi dēļu soli tādiem pat galdiem vidū. Mēdza jau gan viens otrs pamelst, ka Latgales ļaudis diez kā nepiestrādājot zemei un Graudumiem no jaunā saimnieka liela labuma nebūšot. Bet šīs domas izrādījās mēlnesīgas. Vai tad nebija viena zeme, viena tauta? Vai viena saule tos nevienoja, nesildīja?

Kad līgotāju skatam parādījās jaunais Graudumu saimnieks, šīs šaubas acumirklī izgaisa. Viņa stāvs, vaibsti un skats liecināja, ka Latgales zēns vienlīdz karsti prot un var mīlēt savu zemi.

Jāņugunij ieliesmojot vaļā atsprāga Graudumu miestiņš. Visi pēc kārtas piesita Jonesa kausam un pieskārās Elvas vaiņagam, kā tas bija parasts ar saderības noslēgšanu. Dziesmu šalts sita pāri līgotāju priekam, bet vecā Grauduma galvā izplauka liels un kupls ozollapu vaiņags ar trim jasmīniziedim kreisajā pusē. Vai tā nebija simbolika zemes novadu mūžīgai saderībai?

Ap pusnakti Joness ar Elvu nonāca Graudumu tīrumu viņējā malā, no kurienes labi varēja pārredzēt lauku plašumu. Jāņuguns kā liela dieva acs mirdzēja pāri viegiā miglā peldošām druvām, kas ar zāļu nakti bija pārgājušas jauno saimnieku ziņā.

Viņi glauda rudzu vārpas, dziļi vērdamies viens otra acīs . . .

A. Birzmalnieks

Jāņu vakarā

Kas vēl jaukāk smaržo tā kā meijas zaļās,
Kuŗu lapu samtainība maigā
Sirdis klusās vienmēr saviļņo un skaļās
Domas ietin dabas plauksmē svaigā!
Jāņu vakarā, kad ziedi smaržo pļavās,
Tālas balsis līst un gaisos ceļas,
Priecīgs ieeju es lauku mājās tavās,
Sirds kur jūsmā kaist un laimi smeļas.
Tavu māju grezni apmeijotos vārtos,
Laimīgs skatos tavu acu zilēs,
Kad tu seju paslēp ziedos sārtos,
Priecīgs domāju: kāds mani mīlēs . . .

Jāņu vakarā, kad dziesmas līgo tālī,
Tuvu jūtamies mēs kopā abi,
Jūtam pļavu, mīlu, pļavas zāli,
Esam jautri, ka mums dzīvē labi!
Papardziedā redzam mūsu laimi spožu,
Sirds kad ilgās nenoskumst vairs viena.
Katrs brīdis šķiet pilns mīlas rožu
Jāņu vakarā, kad izdziest diena.
Iesim pļavā abi, iesim roku rokā,
Iesim Jāņu zāles plūkt un lasīt,
Abi domāsim par prieku, dzīvē no kā
Mums tik viegli un vairs nav ko prasīt!

Ludvigs Šanteklers

Visi gaida Jāņu dienu

Visi gaida Jāņu dienu. Te nu viņa ar ir pie pašām durvīm. Kas ar darbiem nokavējies, tas nezina ko grābt, ko ķert.

Jaunvārnu sētā trīs draugi gaida Jāņus. Tie ir Jancis, Incis un Krancis.

Incis ir draugs mazam Jancim, kad Janča māte atnes piena blodiņu. Jancis viens nekad netiek galā ar savu piena porciju un Incis tad lielais palīgs. Krancis no Janča neko daudz neiegūst. Labi, ja kādreiz var piedalīties maizes gabala notiesāšanā.

„Līgo, mēs sienam lielu sieru, tādu, līgo!" Jancītis dzied no māliem un smiltīm taisīdams Jāņu sieru un dod šo produktu Incim nobaudīt. Incis paož māla sieru un tad atsēstas mauriņā. Arī Krancītis atsakās ēst sava drauga sieru.

„Jancīt, nāc nu! Še tev plācenis," māte sauc Jancīti, paliekusies caur istabas logu, meklēdama acīm mazo siera meistaru. Jancītis skrien pie māmas.

Pēc brīža Jancītis iznāk atkal sētā, rokā turēdams plāceņa gabalu. Tas nekas, ka rokas ar māliem. Darba vīram nav vis laika ar mazgāšanos ņemties.

Kad Jancītim mute kust, Incis un Krancis tūdaļ draugam klāt, kā jau draugi.

„Tas ir Jāņu plācenis," Jancītis saka.

„Vau!" atbild Krancis un visi trīs draugi ietur palaunadzi.

Līgo, līgo!

Marta un Alma izmēģina balsis, rīkodamās virtuvē.

Puiši nes meijas caur vārtiņiem pagalmā, apbiruši lapām un ziedu puteklīem.

„Re, kā šās ņemas. Mums vajadzētu šogad sapunktierēt tādas dziesmas, ka šām uzreizi ērģeles ciet. Saproties, es savā ziņģu kladē ierakstīju dažas dziesmas, na, tādas... Es tev palasīšu vēlāk priekšā," Vilis stāsta pilnā mutē.

„Kam tu lasīsi savas dziesmas? Inčam vai Krančam? Saproti, ka mums nav laika pat labi izpeldēties. Alus muca jāsaprava kārtībā, bārda jānodzen, darvas muca jāuzliek, vēl pie zirgiem šis un tas... Nu, pa kuŗu laiku ar tavu kladi lai ņemas?" Kārlis saka, stiepdams veselu klēpi meiju klētī.

„Nu, tad meitas mūs apdziedās atkal riņķī apkārt. Ņems atkal mūs pušu un tā katru gadu," Vilis gaužās.

„Lai... Man nav žēl. Lai šīs apdzied mūs. Viņām jau tik tā prieka, kā mūs apdziedāt. Bet mums alus un siers, re, kā tagad," Kārlis noprāto, kad lielais brūveris, saimnieka tēvs, dod puišiem nogaršot savu ražojumu. Kārlis norēcas, kā jau tas pienākas alu nomēģinot: „Ech, pirmā zorte! Ar šitādu nav kauns Jāni gaidīt!"

Klētī veseli kalni ozolu un ziedu vaiņagu. Tos gane Austra un saimnieka meitiņa Laima novijušas. Nu abas vaiņagu darītājas priecīgi smaidīdamas gaida, lai vaiņagi sāk savu ceļojumu caur roku rokām. Viņas pirmās dabūjušas no saimnieces sieru pamēģināt.

Pats saimnieks un saimniece izliekas vienaldzīgi, vai Jānis nāk ātrāk, vai vēlāk. Bet patiesībā jau viņiem viss gatavs. Brūnā skapī jau biezās blašķes gaida, lai sāktu savu ceļojumu uz meijoto klētiņu.

Bet saimnieka tēvs tur rezervē varenu vēderzāļu šnabi. To viņš sabrūvējis tiem Jāņa bērniem, kam saulīte ar paģirām ausīs.

„Mam, vai Jāņus tūliņ sāksim?" Jancītis jau desmito reizi prasa.

„Tūliņ, dēliņ, Jānītis ziedainītis būs klāt."

Tik tālu nu viss būtu, ka varētu sākties līgošana. Zirgiem jau auzu porcija nodota, govis omulīgi šņāc kūtī un pagalms tik tīrs noslaucīts, kā biedrības zāles grīda.

Lēniem soļiem sētā ienāk ratu meistars Ripeika ar savu sievu. Viņi gan dzīvo pirtiņā, bet Ripeika ir tomēr turīgs amatnieks un kad pārkar svētdienas vestei pāri lielo sudraba pulksteņa ķēdi, viņš var sēdēt starp lepniem saimniektēviem.

Ripeikas sieva ir liela dziedātāja. Ap viņu sapulcējas meitas un sievas. Nu jau var sākt ritināt līgo dziesmu kamolu, jo Jāņa nākšana ir tik tuva, ka viņa ziedainā cepure mirdz pāri meža galiem.

„Visa gaida Jāņu dienu,
Mūsu puiši negaidīja,"

iesāk sparīgi Ripeikas sieva un mūrnieku meistars Lapiņš, kas Ripeikam atnācis līdzi, smaida:

„Tā ir labi, meitas! Sadodat labi tiem bulļa pierēm!" Lapiņš pēc pirmā panta nopriecājas.

„Es teicu, ka mūs atkal apdziedās," gaužas Vilis.

„Es teicu ,ka mēs dzersim alu," atsmējās Kārlis un klausās, ka Martai skan balss tik samtaini maigi, ka viņa sirdi pilda līksmība. Tad steidzīgi viņš dodas celt pret debesīm degošu darvas muciņu, lai visam pagastam pāri mirdz ugunīgā zīme, ka Jaunvārnās jau ienācis pats Jānis.

O. Nonācs

Miljons ļaužu pie Niagaras ūdenskrituma

500.000 tonnas ūdens 1 minūtē — 7 milj. zirgu spēka liela enerģija

Negaidīti vēsā nakts guļamvagonā temperatūru turēja zemu un modrais miegs jau agrā rītā man lika apjautāties aiz diviem aizkariem gulošam ceļa biedram par viņa labsajūtu, kuŗš arī, cik bija dzirdams, tāpat cieta no aukstuma, kā es. Kad abi, atbīdījuši savas nodaļas aizkarus, sākām pusbalsī sarunāties, vagona pavadītājs nēģeris mūs dara uzmanīgus uz uzrakstu pie sienas, kuŗš lūdz pasažieŗus ievērot klusumu. Esam uzmodušies par agru — pulkstens vēl tikai seši. Nēģeŗa smaids, atklādams viņa balto zobu rindas, rāda, ka savu piezīmi viņš dara it kā aizbildinādamies un tūliņ stājas pie mūsu guļamvietu pārkārtošanas uz sēdvietām. Amerikā slēgtās kupejas guļamvagoniem nav parastas, bet kopējos dienas vagonus pārvērš par guļamvagoniem tādā kārtā, ka kājceļu pa vagonu vidu, kā arī vienu kupeju no otras nodala ar nolaižamiem priekškariem.

Caur miglainā rīta gaismu pa vagona logu sāku novērot apkārtni. Patlaban stāvam kādā stacijā un, izņemot stacijas ēkas un gaŗos preču vagonus uz otrām sliedēm, nekas cits nav redzams. Sāku studēt vagonu uzrakstus: Pensylvania, Ohio, Illinois... un citi vēl no skolas gadiem atmiņā palikušie vārdi atgādina šo Ziemeļamerikas štātu tuvumu.

Drīzi vien vilciens sāk kustēties un acīm atveŗas plašā Ziemeļamerikas lauku panorāma.

Pirmais, kas te uzkrīt, ir — ārkārtīgi labie lauku ceļi. Tie visi asfaltēti, automobiļiem piemēroti, tā kā pie mums ceļš uz Rīgas jūrmalu. Šai ziņā nav nekādas starpības starp Ņūjorku un Amerikas laukiem. Katrā lauku mājā redzami automobiļi, katrā lauku stacijā vieglo un smago automobiļu rindas. Vietvietām pamanāmas arī automobiļu kapsētas — lielas vecos dzelžos nosviestu automobiļu krāsnatas. Redzams, amerikaņiem pie mašīnu masu produkcijas un viņu lietošanas milzīgā vairumā ar vecām dzelzīm diezgan gŗūti galā tikt — viņi vienkārši nezina, kur tos likt. Tā rodas šīs nožēlojamās automobiļu kapsētas.

Vēl nožēlojamāka gan izskatījās kāda īstena kapsēta, kādu vēl nebiju savā mūžā redzējis: milzīgs ar krustiem nosēts lauks, bez neviena kociņa, bez neviena zaļuma. It kā nebūtu bijis laika par mirušiem domāt...

Bet te jau arī paceļas fabriku skursteņi, tā tad kapsēta pieder pie kāda rūpniecības centra.

Mūsu 740 kilometrus gaŗajā braucienā no Ņujorkas līdz Niagarai rūpniecības centri mainās ar tipiski laucinieciskiem apvidiem. Stundām ilgi braucot, skats velti meklē pievilcīgu ainavu, pie kādām esam pieraduši Latvijā — daba vienmuļīga, ēkas vēl vienmuļīgākas, tāpēc, ka viņas neuzrāda nekāda stila. Amerikāņiem tāda nemaz nav. Kad tikai četras sienas un jumts virsū. Tādi paši kast- un klučveidīgi nami arī provinces pilsētās. Uzkrītoši mazas un zemas ēkas pat diezgan lielos rūpniecības centros, kādus pa ceļam nākas redzēt, atstāj iespaidu, it kā amerikāņi baidītos no Ņujorkas debesskrāpjiem, vai arī tie viņiem būtu apnikuši un tāpēc viņi te plok pie zemes. Bet te, ārpus Ņujorkas, jau viņiem plašuma diezgan un tamdēļ nav nekādas vajadzības celt dārgi izmaksājošās augstās ēkas.

Pēc 13 stundu brauciena, tā tad ar 2 stundu nokavēšanos, kam par iemeslu ir dzelzceļa katastrofa, jo mūsu vilciens sadūries ar manevrējošu preču vilcienu, satriekdams drupās tā 13 vagonus, nokļūstam pie Niagaras.

Kad stacijā ierēdnim apjautājamies par taisnāko ceļu uz Niagaras ūdenskritumu, ierēdnis nesaprašanā iepleš acis un brīnās, uz kurieni īsti mēs vēloties doties. Tikai tad, kad pienāk klāt viens no mūsu grupas vietējiem pavadoņiem, tiekam skaidrībā. Amerikāņi, lūk, Niagaru izrunā pavisam pa savai modei — N a i è g e r e f ô l l s, bet kas tā tāda par Niagaru — to viņi nemaz nepazīst.

Jāsaka, ka bez gādīgiem ceļvežiem mēs nepalikām nevienu brīdi, par to jau laikus bija rūpējusies Gdiņas-Amerikas līnijas direkcija, lai mēs bezgalīgajos Amerikas laukos nepazustu.

Tūristu mītnē, kādas te ir ik uz soļa, mums priekšā acumirklī radās bagātīgi klāts galds un nēģerietes spilgti baltos priekšautos pasniedz ēdienus vienu par otru dažādāku un vienu par otru garšīgāku. Jāsaka, ka ar labu virtuvi, kuŗā par visām lietām ir augļu bagātība, mēs tikām izlutināti sākot jau no Gdiņas. Tā uz kuģa, kā Ņujorkā un te Amerikas laukos, — galds slīgst vienos augļos: ar augļu sulām sākas un ar augļiem beidzās ikviena maltīte.

Pa tam miglainā priekšpusdiena ir jau pārvērtusies par saulainu pēcpusdienu, kad esam pie Niagaras ūdens krituma. Domājam būt zaļumos, bet te — visa Ņujorka priekšā. Ne par velti ir valsts svētki un Vasaras svētku priekšvakars, kad no Ņujorkas izbraucot vismaz viens miljons iedzīvotāju.

Nepārtrauktas automobiļu rindas un cilvēku jūŗa visapkārt. Jāmeklē, kā vieglāk tikt uz priekšu.

Te jau arī esam pie mērķa tieši klāt. Nevajaga iedomāties Niagaras ūdens krituma kā ar vienu skatienu aptveŗamu ūdensblāķi, kuŗš gāžas no klints — Niagara drīzāk ir vesela ūdens krituma sistēma, 1200 metru platumā, kuŗa ar salu vidū ir pārdalīta uz divām daļām, ar mazāko krituma Amerikas un lielāko krituma Kanadas daļā. Uz salu ved masīvs tilts, pa kuŗu nokļūstam pašā ūdens krituma vidū, kur no tieša tuvuma var redzēt, kā pa labi un pa kreisi tepat pusotra kilometra platā upe gāžas 41 metru dziļumā. Kā to inženieŗi aprēķinājuši, tad 1 minūtē nogāžoties 500.000 tonnas ūdens, atraisīdamas 7 milj. zirgu spēku lielu enerģiju.

Kad atrauju pirmo skatu, kuŗš bijis mazliet ilgāks, un paveŗos pēc saviem ceļa biedriem, tie jau visi nozuduši ļaužu jūŗā. Esam divi vien palikuši, abi pirmo reizi pie Niagaras. Ņu atrodamies bez pavadoņiem, bet pārliekam, ka tas taisni labi, jo nu varēsim rīkoties pēc savas patikšanas un visu apskatīt mierīgā garā.

Jāsaka, ka par Niagaru ir tik daudz stāstīts un dzirdēts apbrīnojoša un cildinoša, ka pirmais iespaids, ko no viņas gūst tieši, rada zināmu vilšanās sajūtu. Tas ir dabas elementu spēks, ko te redzam, bet ne vairāk. Indiāniskais nosaukums „Niagara", kas viņu valodā nozīmē „ūdens pērkoņi", gluži labi izsaka ūdens krituma būtību. Bet šī pērkoņa nemitīgā rūkoņa ātri apnīkst un tad skats meklē, kur acīm atpūsties. Uz „Kazu salas", tā saucas ar zemi apklātais klints gabals ūdens krituma vidū, flora ir diezgan bagāta, bet eiropieša acīm šķiet, ka viņā tomēr kaut kā trūktu. Un, tiešām, izņemot ēnaino kļavu un platzaraino kuplo gobu, citi lielāki koki ir Latvijai vismaz neparasti, un tie dod samērā mazāku ēnu. Arī mūsu dziedātāju karalienes — lakstīgalas te nedzird. Putniem te nožēlojama dziesma. Bet, raug, tur, stipri iesāņš no ejamā ceļa, nezin kā pratis ierīkoties pašā klints kraujā ziedošs ceriņu krūms. Tas sveiciens no mūsu īsti latviskās floras. Uzaicinu savu ceļa biedru zem ziedošiem ceriņiem apsēsties un viņš, jau manāmi noguris, uzaicinājumam seko. Cik labi, nodomāju, ka mēs abi esam nomaldījušies, jo barā ejot mēs šo atpūtu zem ziedošā ceriņu krūma nebūtu baudījuši. Atpūtušies klīstam tālāk gar ūdens kritumu. Smalko ūdens pārslu miglā 41 metra dziļumā zem kājām redzam spožu vaŗavīksnu. Turpat saredzama, ūdeni caurnelaidošās zvejnieku drānās tērpusies, tūristu grupa, kuŗa ar liftu nobraukusi lejā, mēģina pa koka stalažām sasniegt visaugstāko un krītošajiem ūdens blāķiem vistuvāko vietu. Bet tas izdodas tikai dažiem, jo gaisa satricinājums no krītošām un pret klintīm šķīstošām ūdens masām ir tik liels, ka cilvēku gāž gar zemi, ja kritumam virzas tuvāk klāt. Tālāk uz leju redzams augsts tilts, kuŗš ved uz otru Kanadas krastu, jo pa Niagaru iet robeža starp Ziemeļamerikas Savienotām Valstīm un Kanadu. Bet te jāiet caur pasu kontroli, kā jau pārejot no vienas valsts uz otru.

Lēni soļojam pa augsto Niagaras tiltu un pār margām pārliekušies ar acīm mērojam upes līmeņa dziļumu. Cik trakojoša spēka pilna ir upes straume augšpusē, tik mierīga un nogurusi viņa liekas te savā tecējumā lejpus krituma. Platā upes gultne, iežņaugta stāvajās klinšu sienās, izliekas kā bezgalīgi liels zārks, kādu ūdens spēks miljonos un atkal miljonos gadu izgrauzis. Uz šādu salīdzinājumu pamudina dabas nabadzība, koku un augļības trūkums upes klinšainajos krastos.

Paceļam acis, un ko redzam — mūsu noklīdušie ceļa biedri arī dodas tai pašā virzienā, kurp mēs, tikai automobiļos braukšus. Izrādās, viņi bijuši mūsu dēļ vairāk noraizējušies, nekā mēs par viņiem, bet ka mēs par viņu prombūtni taisni priecājamies, to gan paturējām tikai sev.

Tālākā ūdenskrituma apskatīšana jau norisinājās ātrāk, jo nu visi bijām — braukšus. Bet — pirms tam otrā krastā jātaisa cauri atkal pasu kontrole. Kanadas ierēdnim, kuŗš runā tikai angliski, gŗūti orientēties Latvijas ārzemes pasē, kuŗa izrakstīta franciski.

No Kanadas krasta skats ir labāks, jo te ūdens kritums visā platumā ar skatu aptveŗams uz reizi. No pakavveidīgā lielākā krituma Kanadas krastā ūdens sitiena spēks ir tik liels, ka viņš sit gaisā veselus ūdens pārslu mākoņus, kuŗus pret krastu pagriezies vējš dzen virsū skatītājiem īstas lietugāzes veidā. Negaidītā lietus pārsteigtas ļaužu masas glābjas gan apkārtējās viesnīcās, gan automobiļos. Vēl brīdis, un vējam pagriežoties, lietus ir pāri un viss krasts atkal pildās ļaudīm.

Taisām mazu braucienu pa Kanadas krastu, aizvien augstāk paceldamies pa serpentīnveidīgi uzvijošos šoseju, līdz nokļūstam Kanadas krasta viaugstākajā vietā, kuŗa paceļas vismaz savus 100 metrus pāri pār Niagaru. Te no viesnīcas „General Brock" balkona, tā sakot, no putna lidojuma perspektīves, ir tiešām lielisks skats, ne tikai uz ūdens kritumu, bet arī uz visu Niagaras upes panorāmu, kas sniedzas bezgalīgā tālē uz augšu...

Pēc īsas atpūtas līdz ar saules rietu domies atpakaļbraucienā, pie kam mums atkal jātiek cauri divām pasu kontrolēm, — vienā un otrā krastā. Tas gan ir kavēklīgi, bet, acīmredzot, kontrabandas novēršanas nolūkā tas ir nepieciešami.

Amerikāņi nebūtu amerikāņi, ja viņi lielo ūdens enerģiju, ko dod kritums, neizmantotu praktiskiem nolūkiem. No šīs enerģijas gan patlaban vēl tiekot izmantota tikai maza daļa — uz pusotra miljona zirgu spēka. Abās pusēs Niagarai ir jau nodibinājušās pilsētas ar tādu pašu nosaukumu, labajā krastā ar 50.000 un kreisajā — ar 15.000 iedzīvotājiem, kuŗās ierīkotas aluminija, nātrija, karbida, fosfora un citas fabrikas un lielu daļu ūdens enerģijas izlieto tālās apkārtnes apgaismošanas un dzinējspēka vajadzībām.

Atpakaļbraucienā apstājāmies Buffalo pilsētā, kas ir pēc Ņujorkas šai štātā tūliņ lielākā pilsēta ar 600.000 iedzīvotāju. Buffalo ir pilnīgs kontrasts Ņujorkai. Arī Buffalo ir rūpniecības centrs, bet bez tā te ir vēl daudz kā cita, kā Ņujorkai trūkst, — daudz gaisa, gaismas, platības. Astoņi plaši parki, kuŗos redz bifeļus ganāmies; plaši ezeri un mākslīgi dīķi; lieliski bulvāŗi, kuŗi slīgst vienos koku zaļumos. Šais zaļumos slēpjas vien- un divstāvu vasarnīcām līdzīgas ēkas, kuŗās mīt Buffalo bagātnieki. Uz jautājumu pavadonim, lai min kādu vietējo multimiljonāru vārdā, tiek nosaukts Mr. Ronds, kuŗš savu agrāko vasarnīcu uzdāvinājis masoņu ložai, kur tagad ierīkots viņu klubs ar zāli 3000 personām, un pēc tam pats sev uzcēlis jaunu mītni, netālu no pirmās. Te tālāk multimiljonāra Woulvortha vasarnīca, kuŗā tas rēgulāri ierodoties vienu vienīgu dienu gadā pavadīt, proti — uz Ziemas svētkiem.

Ja sākumā minēju, ka amerikāņiem nav stila cieņas, tad uz Buffalo tas nevar zīmēties. Te visas ēkas holandiešu stila raksturā ieturētas. Patīkamu iespaidu atstāj tas, ka te ne ap mājām, ne ap dārziem un parkiem nav neviena žoga. Tas rada plašuma, glītuma un tīrības sajūtu, jo, kur žogi, tur gluži dabīgi rodas visādi mēsli un atkritumi.

Buffalieši ir lepni uz to, ka no viņu pilsētas ir cēlušies divi Amerikas prezidenti — Mak Kinlejs un Klivlends. Daudzie piemineķļi un mūzeji liecina, ka buffalojieši ir arī vēstures un mākslas cienītāji. Diena noslēdzās lepnajā Lafaijeta viesnīcā, kur mūsu pavadoņi, kas paši ir no Buffalo pilsētas, parāda savas viesmīlības augstāko pakāpi.

Mūsu pēdējais gājiens šai dienā ir uz Buffalo staciju, kuŗa pieder gan pie lielākajām visā pasaulē. Viņa ir tik gaŗa, ka pat stiprākie kliedzēji, stāvēdami viens vienā, otrs otrā halles galā, nevarētu sasaukties.

Ap pusnakti esam atkal guļamvagonā. Mūs atkal sagaida nēģeris, šis neatmaināmais pasažieŗu pavadonis uz Amerikas dzelzceļiem. Amerikāniskā komersanta instinkts ir pārgājis arī uz viņu. Ja nēģerim dod dzeŗamnaudu 20 centu, viņš kvitēdams saka: „Thank you!", bet ja dod 25 centu, tad viņš jau saka: „Thank you, Sir!" Tāpēc ieteicams vagonu pavadoņiem dzeŗamnaudu dot vienmēr pēc labākās takses un tad viņa uzmanība jūs pavadīs visās jūsu gaitās.

Atminēdamies iepriekšējās nakts salšanu, tikai ar bažām liekamies uz guļu. Bet šoreiz vagons ir tik karsts, ka līdz Ņujorkai braucām kā pirtī. Acīmredzot, baidoties no jauna aukstuma viļņa, vagoni bija kurināti pārāk stipri.

Ņujorkā,
pirmajos Vasaras svētkos 1936.

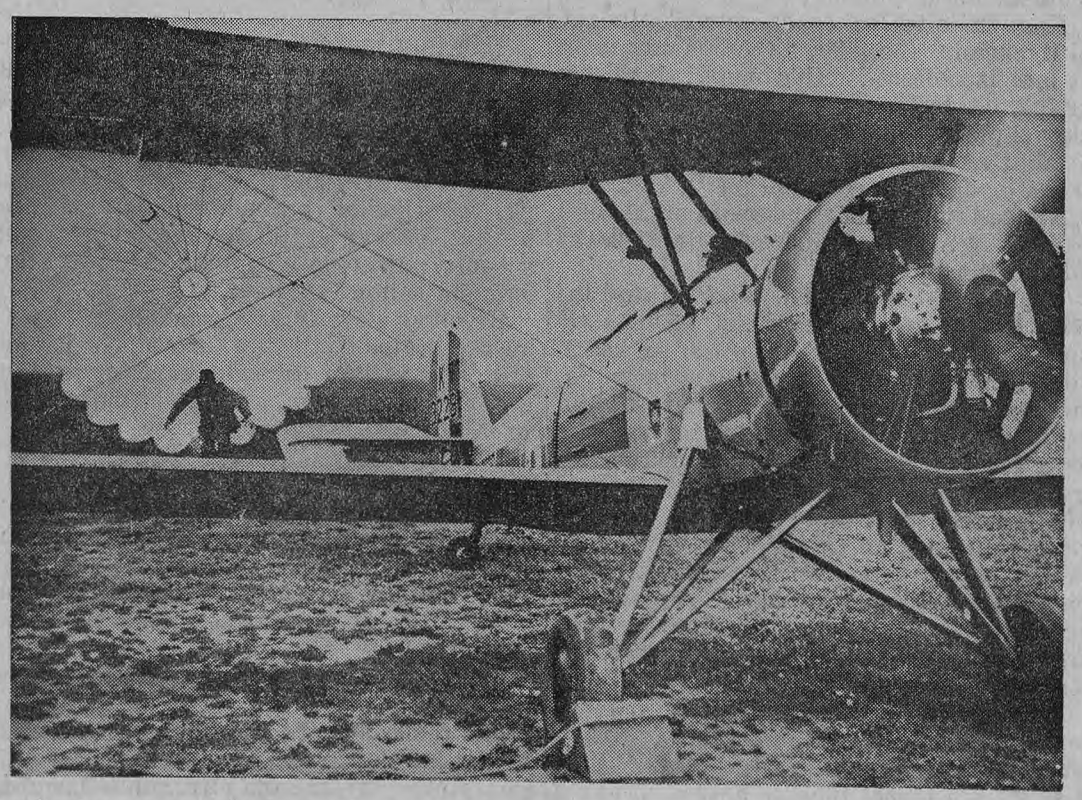

Angļu kaŗa aerodromā notiek pastāvīgi mēģinājumi, kuŗos pilots ar krītširmi nostājas aiz lidmašīnas uz spārna. Tad ieslēdz motoru, lai tas darbojas pilnā spēkā. Šā radītā gaisa straume dod iespēju pārbaudīt krītširmja atvēršanos.

E. Puriņa,
Jaunatnes pēt. inst. arodizvēles padomdotuves vadītāja.

Ģimnazijas absolventiem, kas nestudē, jāpalīdz iekļauties praktiskā darbā

Ģimnaziju absolventu aroda izvēle ir daudz grūtāki izlemjama, nekā pamatskolu beigušo. Sevišķi tas attiecināms uz to ģimnaziju absolventu daļu, kas neies studēt un kuŗai līdzekļi un mājas apstākļi nav tādi, kas ļautu palikt mājās. Lielais vairums ir neskaidrībā, kur vislabāk izmantot savas spējas, rakstura īpatnības. Nepārzina arī tās darba iespējamības, kuŗās vidusskolu absolventi tomēr var pielietot savu augstāko, gan stipri vispārējo izglītību. Bet vēl mazāk zina un domā, kā sagatavoties izvēlētajam arodam, lai ar laiku varētu sevi skaitīt par kvalificētu spēku, kuŗam būtu nodrošināta gan izpeļņa, gan darbs un pat izstrādāšanās iespēja vairāk atbildīgākā un līdz ar to labāk atalgotā vietā. Visi šie jautājumi ģimnaziju absolventiem ir sāpīgi un svarīgi, bet liekas, ka tieši pašreizējos apstākļos šeit varētu rast ļoti labvēlīgu atrisinājumu.

Viens no svarīgākiem iemesliem, kas jaunatnei traucē meklēt nopietnāki un vairāk pārdomāti sev noteiktu darbu pēc ģimnazijas beigšanas, ir tā apziņa, ka ģimnazija gatavo galvenā kārtā studijām un ja studēt neiet, tad vispareizākais ir meklēt darbu kantoŗos. No šī uzskata nespēj atraisīties ne tikai daļa jaunatnes, bet arī paši vecāki, kas tādēļ bieži „bremzē" savu bērnu iekļaušanos praktiskā darba apmācībā un ar saviem pārmetumiem par patērēto laiku un līdzekļiem rada bērnos spilgtu mazvērtības izjūtu, kas, bez šaubām, neveicina panākumus ne darba meklēšanā, nedz izpildīšanā.

Tādēļ ir svarīgi pārliecināt kā pašus vecākus, tā jaunatni, ka akadēmiskie arodi un arī kantoŗa darbi materiālā ziņā nenostāda labāk, kā praktiskais darbs, kur speciālisti savas zināšanas guvuši tieši darbā un izglītību bieži papildinājuši pašmācības ceļā.

Ir vērts pievest dažus piemērus tieši no dzīves, bet vēl skaidrāk to varēs redzēt, ja apskatītu dažādos agrāko gadu vidusskolu absolventu darbus vai arodus, pie kuŗiem tie pēc skolas beigšanas ķērušies.

Šeit redzam, ka daudzi absolventi nav vis pārdomājuši kā pilnīgāki un vispusīgāki ielikt savas spējas dzīvē, bet gan bieži „metušies" pie pirmā darba, kas gadījies, lai neapmierināt pēc kāda laika atkal meklētu citu nodarbošanos. Neviens vien jaunietis tā nositis gadus divi, trīs, nepārdomāti svārstoties un ar to nav palicis ne nodrošinātāks, ne vairāk apmierināts ar savu darba izvēli.

Interesanti atzīmēt, ka mums netrūkst arī tādu jauniešu, kas savu mērķi sprauduši praktiskā virzienā un panākuši vairāk nodrošinātu stāvokli, lielāku peļņu un apmierinātību, nekā tie, kas sapņojuši par tālāku izglītību, vai kantoŗa darbu vien. Protams, viņi nav baidījušies stāties 3-gadīgā praktiskā apmācībā ar pavisam niecīgu izpeļņu pašā sākumā. Tā, piemēram, asfaltēšanas speciālists sācis ar atalgojumu 30 ls mēnesī pirmajā pusgadā, kas otrajā sasniedzis 40 ls, trešajā — 50 ls un apmācību beidzot jau 100 ls. Šis jaunietis papildinājies savā arodā arī pašmācības ceļā, **lasot ķīmijas grāmatas, kur labi varējis izmantot savas ģimnazijas reālā nozarojuma zināšanas ķīmijā un svešvalodās. Tā ģimnazijas izglītība viņam nav gājusi zudumā.**

Jāatzīmē, ka vecāki šinī gadījumā bija centušies jaunekli atrunāt no 3-gadīgās praktiskās apmācības, sevišķi vasarās, ilgā darba laikā un mazās izpeļņas dēļ. Bet jaunekļis prata uzskatīt savu izvēlēto nozari par pietiekoši svarīgu, lai pretotos vecāku maigajai gādībai un beigtu pilnu apmācību.

Ar savu neatlaidību viņš ticis pat tik tālu, ka darba devējs to solījis tagad pat sūtīt uz ārzemēm savās zināšanās papildināties.

Gribētos minēt arī otru piemēru, kas rāda lielo uzņēmību ģimnaziju absolventos. Šeit jauneklis pēc skolas piegriezies praksē reklāmu speciālista darbam un, lai sagatavotos tam, arī teorētiski izmācījies ne tikai pēc grāmatām speciālos jautājumus, bet pat noklausījies radiofonā reklāmu speciālista kursu no ārzemju raidstacijas. Panākumi darbā, protams, neizpalika. Un atkal, galvenais tādēļ, ka jaunietis nopietni piegriezās savai nozarei, ziedojot darbam visas savas intereses un nebaidoties sākt strādāt ar niecīgu peļņu.

Tādu un līdzīgu piemēru varētu pievest daudz un no dažādām nozarēm, bet visur redzēsim, ka šādi ģimnaziju absolventi guvuši panākumus tādēļ,

ka pratuši uzskatīt savu praktisko darba nozari par svarīgu un tai piegriezuši vērību ne tikai darbā, praksē, bet arī vēl nebaidījušies papildināties teorētiski, kaut arī šīs teorētiskās zināšanas pats darba devējs nemaz nav prasījis un jaunietis par to arī sevišķu atlīdzību nav saņēmis.

Liekas, ka iekšējā dziņa izprast savu darbu teorētiski plašāki, ir tomēr jāuzskata kā sekas no ģimnazijas izglītības, kas iemācījusi pamatot un nopietnāki izprast veikto uzdevumu. Zināms, ka šādiem ģimnaziju absolventiem pašiem ir bijis daudz spara, enerģijas un uzņēmības. Viņi ir iemācījušies vai nu jau mājā vai, galvenais, skolā patstāvīgi domāt pie sava darba, nepamest pusceļā, bet sasniegt, ko vēlējušies.

Par nožēlošanu ne visiem jauniešiem piemīt šādas svarīgas īpašības, kas veicina panākumus darbā.

Tomēr no otras puses, liekas, ka neviens nav tik viegli ierosināms savas enerģijas pielietošanā darbā, ka tieši jaunieši, kas tikko beidz skolu. **Mazāk uzņēmīgiem,** vai no dzīves ne visai pareizi izveidotiem un audzinātiem, ir **jārāda taustāmi ceļi,** pa kuŗiem **ejot zināmā garā un zināmā virzienā tie var tikt uz augšu, paliekot arī apzinīgāki, apmierinātāki,** un apzinoties, ka iegūtā ģimnazijas izglītība lietderīgi pielietojama praktiskā darbā.

Šāda ceļa rādīšana arī daudziem vecākiem noskaidrotu, ka praktiskie darbi var rast apmierinājumu un ka ir izdevīgi tos mācīties, kaut arī apmācības sākumā izpeļņa nebūtu liela un pati apmācība prasītu vairākus gadus, bet gan ka ar šādu apmācību tiek iegūtas speciālas zināšanas, kas pielietojamas dzīvē un dod vairāk darba iespēju.

Kā tad ierosināt šos mazāk uzņēmīgos ģimnaziju jauniešus apzinīgi izvēlēties sev arodu?

Šinī nolūkā nepieciešams dot **vidusskolas absolventiem pārskatu par viņu izglītībai labi atbilstoša kvalificētā darba iespējamībām** (R. p. jaunatnes pētīšanas institūta arodizvēles padomdotuvē ir sastādīts speciāls plakāts, kur pārskatāmi parādīti visi 4 galvenie darba dzīves ceļi ģimnaziju absolventiem, ar kuŗiem sīkāki var iepazīties kā katrs absolvents, tā vecāki un skolotāji, kas vēlas jaunatnei palīdzēt).

Bez tā ģimnaziju absolventiem vēl jāzina, ka

arodu jāizvēlas tūliņ pēc skolas beigšanas,

izņemot tos gadījumus, kur nepieciešama veselības uzlabošana vai kaŗa dienests. Nav nozīmes atlikt aroda izvēli bez iemesla uz vēlāku laiku, paļaujoties dažādiem laimes gadījumiem. Laime reti kam krīt klēpī; tā ir tāpat jāiekaŗo, kā viss, ko apzinīgi gribam panākt!

Vēlams tāpat jauniešus ierosināt uz dziļākām pārdomām par interešu virzienu, tieksmēm un **mājas apstākļiem aroda izvēles** jautājuma atrisināšanā.

Visi šie momenti vienādi noteiks vidusskolu absolventu praktiskā darba iespējamības un panākumus.

Zināms, ka gadas jaunieši ar pilnīgi neizveidotām interesēm. Tās nav ievirzītas ne mājās, ne skolā, ne dzīvē kādā kaut cik noteiktā gultnē. Šai daļai līdzēt ir visgrūtāk. Viņai der nobriest, vislabāk izpildot darbus bez algas nozarē, kuŗa piemērota vismaz spējām.

Bet tālākais ir tikpat svarīgs, kā pati aroda izvēle, un proti, ka

izvēlēto arodu jāsāk mācīties, apzinoties apmācības grūtības un darba apstākļu īpatnības.

Praksē novērots, ka ģimnaziju absolventi gūst tiešām labākus panākumus, ja viņi pirms iestrādāšanās tiek iepriekš vispusīgi informēti par savu izvēlēto arodu un zina, ka daudz būs jāpārvar līdz pilnīgas praktiskās apmācības beigām. Ar to iegūst arī vēl praktisko veiksmju augstāku vērtēšanu un izpratni. Šādu ievadīšanu darbā spēj dot arī daudzi darba devēji, izņemot tos, kas paši par sevi ir lieli skeptiķi un dzīves noliedzēji un tādēļ jaunatni nespēj ieinteresēt praktiskā darbā.

Tālāk vēlams jaunatnei uzrādīt arī speciālās literātūras sarakstu, ar kuŗu viņai derētu pakāpeniski iepazīties.

Ar šādu ģimnaziju absolventu ievadīšanu praktiskā darbā būs panākta pareizāka pieeja aroda izvēlei, nopietnāka apmācība un lielāka pašapziņa. Līdz ar to izaugs labs kvalificēto darbinieku kadrs, kas tik ļoti nepieciešams visās Latvijas saimniecskās nozarēs tieši no jaunās paaudzes puses. Arī jaunatnei, kas ziedojusi vispārējai izglītībai ilgāku laiku, līdzekļus un enerģiju, būs dots mērķis — noteikts, pārskatāms un sasniedzams.

Šai ģimnaziju absolventu sagatavošanai praktiskam darbam daudz varētu darīt mūsu jaundibinātās kameras.

Tā, piemēram, lauksaimniecības kamera varētu ierosināt un dot darbu arī pilsētu ģimnaziju absolventiem daudzās lauksaimniecības nozarēs, kas neprasa tik daudz fiziskā spēka, bet kur var izmantot augstāko teorētisko izglītību, plašāku skatu. Nav pareizs uzskats, ka pilsētu jaunatne nevēlas iet lauksaimniecības darbos.

Šī jaunatne tikai jāiepazīstina ar darba apstākļiem,

vispirms labi nostādītās attiecīgās darba nozarēs, jāieinteresē izprast īpatnējos darba apstākļus un tikai pēc iepriekšējas informācijas ļaut praktizēties un vēlāk papildināties arī teorētiski atbilstošā darbā. Jāizmanto ģimnazijas absolventu patika papildināt ar teoriju praksē novēroto. Zināms, arī šeit viņiem ir jārāda taustāms mērķis, iespējamā izpeļņa.

Tirdzniecības un rūpniecības kamera var dot daudzas un dažādas praktiskā darba iespējas vidusskolu absolventiem, kā nosakot noteiktāki apmācības ilgumu un atalgojuma lielumu, tā arī ierīkojot starpkontroles par iegūtajām zināšanām praksē, kur darba vadītāji rakstveidā varētu pastāstīt par darbā parādītām spējām un raksturu, kas palīdzētu vai traucētu izveidoties labiem, vidējiem vai vājiem darbiniekiem, kā arī pārbaudīt novērotos traucējumus darbā no veselības viedokļa.

Arī tirdzniecības pasaulē ģimnaziju absolventus var ievadīt vispirms ar īslaicīgiem sagatavošanās kursiem, kur tiek noskaidroti tirdzniecības darba apstākļi, īpatnības un parādīts izstrādāšanās ērkšķainais ceļš. Arī šeit liela nozīme ir uzturēt tālāko uzraudzību ar starpkontroles palīdzību.

Arī amatniecības kamera var dot daudz, iepazīstinot vidusskolu absolventus ar amatiem, kuŗos augstākā teorētiskā izglītība var nākt par labu. Atsevišķos gadījumos varētu paredzēt arī saīsināt ģimnaziju absolventu apmācību uz pusgadu.

Sastrādājoties ar visām trim kamerām, var rast iespēju ģimnaziju absolventiem labi sagatavoties praktiskiem darbiem.

Ar to jaunatni varētu ievadīt jaunās praktiskā darba nozarēs un viņa paliktu pašapzinīgāka, nosvērtāka. Nebūtu vairs tik daudz dažādu gadījumu, kur vidusskolu absolventiem, pat gados jau vecākiem — (26—32 g.) piedāvā kā nespeciālistiem pirmo atalgojumu 30—40 ls mēnesī, algu, kādu daudzās nozarēs saņem mācekļi jau pašā sākumā.

Ievadīšana praktiskā darbā daudzās nozarēs šogad labvēlīga arī tādēļ, ka iepriekšējo gadu absolventi, mācības laika pagarināšanas dēļ pa lielākai daļai jau novietojušies darbā un mazinājuši jaunajiem absolventiem konkurenci.

Ģimnaziju absolventiem ir jāpalīdz ieklauties praktiskā darbā, jo tie pēc savas skolas programas ir ļoti tālu no praktiskās dzīves prasībām.

Stud. phil. P. Ozoliņš

Valodas prakses jautājumi

(Rīgas Latv. biedr. valodniec. nod. sēžu atzinumi.)

1. Latviski runājot, var gan „izsmelt", piemēram, kādu trauku, aku, dīķi, bet nevar „izsmelt jautājumus", „izsmelt darba gaitu". Un tāpat nevar mums būt „izsmeļošu atbilžu", „izsmeļošu paskaidrojumu", bet var būt tikai **pamatīgas** vai **pilnīgas atbildes, paskaidrojumi**; tāpēc labojams arī šāds teikums: „tiesa atrod, ka ekspertīze izsmēlusi (pareizi: tiesa **atzīst,** ka ekspertīze **pilnīgi noskaidrojusi)** šīs lietas materiālus."

2. Izteiciens „kā tāds" gan atgādina svešus (vācu, krievu) paraugus, bet nav pretīgs latv. valodas garam un tāpēc to var lietāt, piem.: „Šis objekts uzskatāms par kūrijas īpašumu un kā tāds nav padots pilsētu zemju likumam." Šai gadījumā var gan teikt arī „un tāpēc nav padots", bet šai nozīmē „tāpēc" katrreiz nevarēs lietāt.

3. Slēgt, slēdziens, izslēgt, ir izslēgts, nav izslēgts. Latviski runājot, var gan slēgt, piem., durvis un, figūrāli izsakoties, izslēgt (t. i. izstumt) kādu personu no sabiedrības, kādu skolēnu izslēgt no skolas, bet nevar pēc zināmām premisām ko „slēgt", „taisīt slēdzienu" vai „nākt pie slēdziena". Tai vietā jāsaka: **secināt, atzīt;** bet „slēdziens" ir pareizi **secinājums, atzinums.** Attiecīgi labojami tāpēc arī šādi teikumi: apgabaltiesa nākusi pie slēdziena (pareizi: **atzinusi),** ka šāds priekšnoteikums pamatots. Tas ir par maz, lai no tā izrietinātu kādu slēdzienu (pareizi: **lai ko secinātu).** Tiesu palātas slēdziens (pareizi: **atzinums)** šāds. Gan no liecības būtu izslēdzami bērni (pareizi: gan bērni nav pielaižami par lieciniekem).

Jāvairās no tādiem izteicieniem, kā „nav izslēgts,-ti", „ir izslēgts,-ti". Latviski šai nozīmē saka: „ir iespējams,-mi", „nav iespējams,-mi", piemēram: Nav izslēgts (pareizi: **ir iespējams),** ka par Vidzemes zemnieka testamenta lieciniekiem varētu būt arī nepilngadīgs. Ir izslēgti (pareizi: **nav iespējami)** arī sūdzībā minētie gadījumi.

4. „Krist svarā" (pēc vācu ins Gewicht fallen parauga) latviski varētu gan saprast figūrālā nozīmē (it kā svaru kausā krist), tomēr labāk šā savienojuma vietā likt kādu citu vārdu un, piem., teikumu „nekrīt svarā, ka prasītājas dēls piedalās mātes uzturēšanā" izlabojot teikt: **nav svarīgi** (vai: **nav nozīmes tam),** ka prasītājas dēls piedalās mātes uzturēšanā.

5. Savienojums „tādā kārtā" (auf solche Weise) takim obrazom) arī latviešu valodā iespējams un tāpēc nav apkarojams.

6. „Iekš" latviešu valodā ir reti lietājama prepozicija un tā pieļaujama tikai nedaudz gadījumos (piem., svešo nelokāmo vārdu lokātīva formās); tāpēc labā valodā jāizvairās no tādiem savienojumiem kā „iekš kā", „iekš tā" un, vajadzības gadījumos, atkarībā no konteksta, teikumi pārveidojami citādi. Tāpēc nevar, piemēram, teikt, „ko īsti tiesu palāta saprot zem vārda „bufečiks" un iekš kā pastāv viņa darbība", bet „ko īsti tiesu palāta saprot ar vārdu „bufečiks" un **kas viņam darāms"** vai **un kā izpaužas viņa darbība".** Tāpat labojams teikums „taisni iekš tā pastāvēja (pareizi: **„taisni tā"** vai **„tādējādi" izpaudās)** tiesu izpildītāja nepareizā rīcība.

7. Nevar lietāt sagrozīto svešvārdu „jermonachi", jo šā vārda pirmās daļas pamatā ir grieķu „hieros" (svēts). Atdarinot oriģinālvalodas izrunu, latviešu valodā iespējama tikai forma **(hieromonachi** (svētmūki).

8. Kurzemes ziemeļos ir vietas nosaukumi **Dižirve, Mazirve,** ne Dižirbe, Mazirbe, kā pēc vācu parauga raksta daži laikraksti. (Minams, ka arī vidus laiku dokumentos sastopāma forma **Irwen).**

9. Latviski pareizi pirmajā vietā jāraksta kristībvārds, tad uzvārds, piem.: Jānis Grauds, Elza Dūniņa. Šī vārdu kārta paturama arī dažādos sarakstos (piem., klases žurnālos), kur uzvārdi rakstāmi alfabēta kārtā.

10. Sveši īpašvārdi (personu vārdi) latviešu valodā jāraksta ar galotni: Volfs, Šopens, Čaikovskis, ne: Wolf, Schopen, Tschaikowsky, kā minēts konservātorijas audzēkņu mūzikālā vakara programmā.

11. Pareizi jāraksta ne: „visas", bet: **katras izdošanās atslēga".**

12. Teikumā „sestdien, 8. februārī, būs izrīkojums" vārdi „8. februārī" uzskatāmi par pielikumu un tāpēc atdalāmi ar kommatu.

13. Ir daži tādi no adjektīviem darināti adverbi, kas vārda beigās var būt arī bez „i", piem.: drīz, labāk; tāpēc blakus formai **„cieti"** šo vārdu var rakstīt un runāt dažos gadījumos arī bez „i": **ciet,** piemēram: „kāposti cieti noslodzīti", bet: „taisi duris ciet"! (Taču var teikt arī: taisi d. cieti!)

Novēlu priecīgus Jāņus visiem maniem godātiem klientiem un Jāņiem

Mēbeļu rūpnieks un tirgotājs
Jānis Prikulis
Rīgā, Daugavgrīvas ielā Nr. 13
Aspazijas bulv. Nr. 8

Literatūra un dzīve

Ed. Virzas vadībā

Fr. Balodis

Māņceļi un patiesības meklēšana Latvijas aizvēstures pētīšanas gaitās

2.

Bet gan par visbēdīgāko parādību mūsu aizvēstures pētīšanas gaitās ir uzskatāmas tieksmes atzīt par citām tautām piešķiramu visu to ievērojamo, krietno un skaisto, kas zemes klēpī atsegts un tā tad senatnē mūsu zemē neapšaubāmi eksistējis, nepakļāvās Transehe-Roseneka un viņa priekšteču kembatantu tumsonības teorijām.

Varbūt Tērbatas universitātes profesors Konstantīns Grēvingks savos pētījumos (1865., 1877. u. c.) vēl nav tik ļaunprātīgi nepareizs, ja atzīst Latvijā akmens laikmeta kultūru pat līdz Kristus dzimšanai un saskata gotu kultūras pazīmes pirmos gadsimteņos pēc Kr.; šķiet, šo tomēr nepareizo atzinumu pavadā atrodas 1876. gada arī O. Monteliuss („Sur les prémier âge du fer dans les provinces baltiques") un vēl 1905. gadā S. Müllers („Urgeschichte Europas"). Atzīmējams, ka agrā dzelzs laikmeta pr. Kr. — posms arī šodien vēl nav pietiekoši izpētīts un bronzas laikmetu Latvijā mēs labāki zinām tikai kopš 1930. gada un it sevišķi pēc izrakumiem Rēznās 1933. un 1935. gados; agrā dzelzslaikmeta t. s. romiešu posmā K. Grevingks tomēr atzīst arī lokālus novirzījumus, un viņa vēlāko laikmetu pētījumi nav šauri saistīti ar senās krievu laiku Vidzemes administrātīvām robežām, bet gan — pretēji citiem — redz mūsu kulturu daudz plašākā teritorijā. K. Grevingka pētījumu rezultāti nav tik apzināti vienpusīgi un subjektīvi tendenciozi, ja arī šodien izrādās nepareizi.

Bet pilnīgi nesaprotama šķiet prof. M. Eberta rīcība (1913. — „Baltische Provinzen"), kas sava citādi ievērojamā pētījuma plāna pamatā liek tikai krievu 3 guberņu — Vidzemes, Kurzemes un arī Igaunijas administrātīvas robežas, un līdz ar to stāsta arī par „lībiešu kungu slāni virs gļēviem (nekareiviskiem) latviešiem". Šodien mūs var tikai pārsteigt viņa viedoklis par Igaunijas un Latvijas kultūru vienādo raksturu un tuvo radniecību visos aizvēstures laikmetos (attiecībā uz pilskalniem tādu viedokli M. Eberts aizstāvēja arī vēl 1926. gada rakstā „Truso"). Tāpat līdzīgas un pat pilnīgi neciešamas nepatiesības satur 1924. gadā iespiestais, jau piemīnētais prof. L. Arbuzova raksts — „Lettland in der jüngeren Eisenzeit". Arī tai spokojas „kungu un kalpu slāņi", valstiskās organizācijas trūkums senā Latvijā un primitīvā zemkopība, kā arī pilnīgi nepareizi raksturoti mūsu pilskalni. Šai rakstā viscauri sajūtama tā pati tendence un doma, kuŗa redzama Dr. Ernsta Sērafima 1925. gadā iespiestās grāmatas „Aus Livlands Vorzeit" ievadā: tās autors sulīgiem izteicieniem par mežonīgām senciltīm un mūžīgiem kaŗiem cenšas pamatot XIII gadsimteņa „kultūras nesēju" misiju. Un, beidzot, vispēdīgā laikā ļoti rūgtu atzinumu par neobjektīvitāti dažu ievērojamu zinātnieku pētījumos gūst lasītājs iepazīstoties arī ar Dr. K. Engela vēl 1935. gadā iespiesto grāmatu „Aus Ostpreussischer Vorzeit", kuŗā noliegts neapšaubāmi un nepārprotami 7. un 8. gadsimteņos konstatējamais baltu cilšu kultūras ievērojamais un skaistais uzplaukums un nepatiesi stāstīts par vikingu kultūras misiju, kas it kā paglābusi no iznīcības mūsu senčus un pievienojusi tās ģermāņu kultūras pasaulei.

Tāpat nesaprotama patiesības sagrozīšana, vēlēšanās neņemt vērā jaunākos izrakumus un pētījumus un tieksmes neredzēt Latvijas, Igaunijas un Lietuvas tagadējās valsts robežas un senos etniskos apgabalus, senās zemes un valstis, uzkrīt arī prof. M. Eberta rediģētā „Reallexikon der Vorgeschichte", 1928. gadā (13. sējuma 1. burtnīcā iespiestā rakstā „Südostbaltikum", un vispirms šī raksta § 15. „Das ethnographische Problem", kuŗa autors ir Tallinas aizvēsturnieks A. Frīdentals). Ko bija līdzējušas prof. R. Hausmaņa 1896. gada „ievads" archaioloģijas izstādes katalogam (Rīgā) un viņa 1908. gada „Uebersicht über die archaologische Forschung in der Ostseeprovinzen in letzten Jahrzehnt", kas atzīst latviešu un igauņu nacionālās kultūras, — Frīdentāla apgaismojumā mūsu zeme senatnē paliek germāņu kultūras novads, ja vēl vairāk — Frīdentals redz tai pat ģermāņu kolonijas (protams, kungu slāņi) vai pat vienīgi germāņu cilts iemītniekus.

Patiesi, bija atnācis laiks, lai latvieši paši enerģiskāki iesāktu pētīt savu sirmo senatni — pētīt patiesības un nacionālisma garā, lai reiz uz visiem laikiem izkūpētu nebūtībā tie dūmi un tvaiki, kas bija radušies mūsu aizvēstures zinātnei māņceļus staigājot. Un lai atzīstam: latviešu aizvēsturnieku darbs, kas bagāti attīstījies pateicoties Piemineklu valdes un Valsts vēsturiskā mūzeja centieniem, ir vaiņagojies ar sekmēm. Mums nav vairs jāizgudro teorijas un hipotezes, nav (kā mūsu nedraugiem) jāizzīž meli no pirkstiem: zemes klēpī atsegtie senatnes liecinieki paši stāsta par latviešu senātni, stāsta daiļā un diženā valodā par viņu lielo kultūru, darbu un cīņām, par pilsētām un pilīm, zemkopību, tirgu un amatniecību. Kauguru Pekaskalns, Rauna, Daugmale un Talsi stāsta diženu stāstu, kuŗu papildina atradumi izpētītos kapu laukos un pareizi tulkotie vai no jauna atrastie vēstures avoti, un vēl papildinās izrakumi Jersikas pilskalnā. „Jau pacēlies pilskalns no senseniem laikiem, no simtgadu miega, caur dūmiem un tvaikiem": viņš kļūs vēl daiļāks un varenāks, lai stiprinātu mūs tēvijas mīlestībā un vēl vairāk mudinātu mūs atdot visu, sevi un savu darbu, — jaunai atdzimušai Latvijai, kuŗai lai mūžam zvēram uzticību, jo viņas vārds ir taisnība un patiesība.

Fridrichs Gulbis

Zāļu nakts

Zāļu vijas apvij vārtus,
Kvēls kad dienu noslēdz riets.
Kādas pēkšņas liksmes skārtas,
Saules degā spoži sārtas,
Zālēm līdzi sejas zied.

Tālu laiku balsis ceļas,
Pāri klajiem sauc un dūc;
Pāri mežu korām veļas,
Dzirkstī acīs tumši mēļās,
Skanēt sāk no katras krūts.

Kalnu galos liesmas šaujas,
Ugunsloks vij zemi plats;
Līst pār druvām dzirkstis straujas —
Zelta lietus spožs pirms pļaujas.
Vidū — dziesmās — cilvēks pats.

Vidū — dziesmās — zemes līksme:
Prieks par plauksmi lielo šo;
Sirdīs jaunu ceru dīgsme,
Noreibuma saldā tīksme,
Kas ar mūžiem savieno.

Kas ar tāliem mūžiem saista —
Sendienām, ko daiņas teic;
Kad bij zeme tikpat skaista,
Viena griba, kas to saista —
Dziesmas spēks, kas dzīvi veic.

Dziesmas valdonīgais līgo
Skan pār puriem, siliem mests.
Viena dziesma sirdis stīgo,
Visi zemes stūri spīgo,
Visiem pāri gaišums plests.

Jaunu dienu gaišums plīvo
Ugunīs, kas ausmu sveic;
Ka še stipra tauta dzīvo,
Veikt kas likteni prot dīvo,
Upes plūstot jūŗai teic.

Nakti šķeļ kad saules strēles,
Vējš pār pļavām aizšalc silts,
Pilna dziesmu, laba vēles,
It kā darbs tai būtu spēles,
Iet vēl līgotāju cilts.

Elza Sterste

Novērojumi mūslaiku sievietes dzīvē

(Beigas*)

Sieviete ir mistiska zemē zarojoša sakne — vīrietis vējiem padotais cietais koks; kā sīkas saknītes zarojas un kādu barību tās pieved kokam, tāds ir viņa spēks un augums. Es riskēju būt vecmodīga, sakot, ka sievietei ir jābūt zem pajumta. Šāds pajumts ir pār vecāku māju un pār to māju, kuŗā viņu ieved vīrietis un kur viņai ir liels un svēts uzdevums — glabāt pavarda uguni. Lai viņa sargās to izlaist, bet lai to apraušu siltiem pelniem, kā to apraususšas viņas sences. Viņa darīs labi, saglabādama šo siltumu, jo tas sildīs arī viņu pašu.

Daža laba, varbūt, uztrauksies: „vai tālab esmu tik tālu izglītojusies, lai apraktu sevi ģimenes dzīvē?" Jaunatne grib celties spārnos un ikviena no mums tā ir domājusi jaunībā. Bet viss iziet no dzimtas un atgriežas dzimtā, tāpat kā bites atgriežas stropā. Piemīlīgais miers, ko Radītājs ir ielicis sievietes ārējā attēlā, jau norāda, kādam ir dabiski jābūt viņas dzīves veidam. Mēs nedrīkstam par zemu vērtēt sievietes uzdevumu dzimtā, un lai viņa to veiktu pilnīgāk, viņai vajag izglītības, daudz izglītības un dvēseles uzvedības, jo viņa ir nākamo paaudžu audzinātāja un veidotāja.

Jā, pirmā kārtā dzimta, — un ja tas izklausās pārāk bargi, tad lai sieviete neaizmirst, ka arī īsts vīrietis no daudz kā atsakas un netaupa sevi dzimts labā. Viņa tiešām tur var tik daudzpusīgi un bagātīgi pielietot savas spējas, ka samērā nedaudzie gadi, kad viņai tiešām ir jāatteicas un sevi jāierobežo, paiet gluži nemanot. Toties sava garīgā brieduma gados, kas ir pats vērtīgākais laiks sievietes mūžā un kas sakrīt ar atpūtas gadiem, sieviete var pēc patikas rīkoties ar savu brīvo laiku. No jaunības egoisma atraisītā garīgumā viņa tad paceļas pāri savai dzīvei. Dzimtai viņa ir gudra un laba padomniece, bet sabiedrībā ir vērtīga sieviete, kā vārdos klausās.

Latviešu pilsētas sievietei piekrīt papildināt senču tradicijas un pielāgot tās mūslaiku dzīvei. Modernā sieviete pārāk viegli aizgūst no vecām kultūras tautām, bet vērtējot un sijājot viņa vairāk piegrieztos pašu tradicijām.

Līdz ar to viņai ir jāpadomā par mājību vispāri. Katrai tautai ir īpašs mājīguma jēdziens. Mūslaiku pilsētas sieviete to bieži vairs neizjūt, jo ir bijusi ilgus gadus atrauta dzimtai lauku sētai. Tālab dažas ģimenes jūtas kā bišu spiets gaisā, kam nav mājas, kur apmesties. Tām sievietēm, kam mājīgums ir svešs, derētu mācīties no mazā putniņa pazarē. Ieskatāties labi viņa dūnām klātā siltā ligzdā un jūs sapratīsat, kas ir mājīgums. Ikviena sieviete var teikt: mana māja esmu es, jo viņa rada ap sevi apkārtni pēc savas līdzības, pēc savas inteliģences un gaumes līmeņa.

Man žēl ir atstāt sievieti, ko es redzu dzimtas vidū kā ēnainu koku, kas vienā laikā dod ziedus un augļus, jo sieviete tiešām nekad nedrīkst noziedēt; es viņu redzu apgaroti vienkāršu, darbīgu un labu, bet man viņa ir jāpamet, jo vēl ir jārunā par irstošo ģimeni, kur šī pati sieviete top nelaimīga. Jaunas kartes — krizes kungs un krizes dāma sit erca dāmu zelta rozi rokā.

Dzimtā, kas turas uz stipriem un drošiem pamatiem, divi dzīves saiet kopā, papildinādamās un izpalīdzēdamās. Italiešiem ir skaista leģenda, ka tie mūža draugi, kas ir labi satikuši zemes dzīvē, top pārvērsti eņģeļu pārī, kam arī pa debesu ārēm ir jāklejo kopā. Mūslaikos dzimtas dzīve vairs neiet kopā, bet bieži blakus, vai pavisam šķirti. Nevar liegt — dzimta irst un ir apdraudēta veselas tautas nākotne. Tam ir daudz un dažādi cēloņi un velti vainu meklēt vienā pusē vien. Minēšu tikai dažus. Jāteic vispāri, ka mūslaiku jaunie ļaudis pārāk viegli uzņemas ģimenes dzīvi; daudzi no viņiem nemaz nav tai piemēroti un drīz vien to sajūt kā nastu. Nav arī vairs jaukā saderināšanās laika, kas bieži vilkās gadiem ilgi, un abpusīgi pārbaudīja jaunos ļaudis un saistīja viņus stiprām garīgām saitēm. Ne jau senāk arī visas laulības ir bijušas laimīgas, bet tolaik tās nebija tik vieglprātīgas — mūslaikos turpretim iet kā rotalā „Vai kurpnieks mājās?"

Sabiedrībā vīrietis nevajadzīgi norobežojas no sievietes un sieviete no vīrieša. Sveštautieši brīnas par šo mūsu dzīves savādību, jo Vakareiropas sabiedrība ir jaukta. Nav jāaizmirst, ka vienpusīga sabiedrība pastiprina abu dzimumu negātīvās īpašības. Mums ir savi kungu vakari un dāmu sanāksmes; kungi sēž krodziņā, dāmas dzer kafiju un tās visas ir vācu un krievu parašu atliekas. Šāda norobežošanās ir pret mūsu tradicijām, kaut gan tā lieku reizi atspoguļo mūsu fatālo viensētas psiholoģiju, mūsu bīstamo individuālismu ģimenes aplokā. Cits svarīgs faktors irstošā ģimenes dzīvē ir lielais lūzums, ko pārdzīvo mūslaiku inteliģentā pilsonība, kas ir cēlusies no lauku sētas, un kam labākos apstākļos nonākot lielak, ka viss ir atļauts un par nau[illegible] vērtības kuŗām i šādas p ciešama vi. No ras trūk ticība; viņi ir kā viendienas mušas, kas labprāt atkārtotu — après nous le déluge. Šie savādie radījumi — krizes vīrietis un krizes sieviete — netic ne valstij, ne dzimtai, ne sev, viņi netic, tā sakot, ne Dievam, ne velnam. Vai brīnums, ka šādas ģimenes sabrūk kā kāršu mājiņas, un tur nav vainojams vīrietis vien.

Pieņemsim, ka vīrietis šinī ziņā grēko vairāk nekā sieviete un tur sievietei atkal piekrīt svarīgs uzdevums, ja tikai viņai ir pietiekoši dvēseles kultūras. Ne vīrietim ir jāceļ sieviete, bet gan sievietei vīrietis. Ļauna sēkla lēti pieņemas un tikai sievietei ir dots ar to cīnīties. Un ja viņai dažu labu reizi būs jāzaudē, zaudējot viņa tikai iegūs. Literātūra un māksla mums dod divus redzamus pozitīvus sieviešu tipus — sievieti — iedvesmētāju un sievieti - atpestītāju; nezin vis, vai pēdējā nav dziļāki tvērusi likteņos, kaut gan viņas roka bieži ir klusa un neredzama.

Kā lai kaŗo pret dzimtas sairšanu, ja arī šī klusā roka bieži izrādās nevarīga? Man šķiet, ka še jāiejaucas sabiedrībai, lai gan patlaban tā ir tik raiba kā nekad. Ja sabiedrība izturētos tikpat noraidoši pret vīrieti, kas vieglu prātu pamet ģimeni, kā pret sievieti, kas dara to pašu, ja tā izslēgtu no sava vidus to krizes sievieti, kas kā ķīlis iespiežas svešā dzimtā un to izārda, tad tādi gadījumi būtu retāki. Nav noliedzams, ka laba daļa mūslaiku sieviešu ir kļuvusi lēta, vulgāra un nekautrīga un dara kaunu sievietei vispāri.

Sabiedriskai domai ir liels svars, bet pēckaŗa laiks ir kompromisu laiks uz visām frontēm, arī attiecībā uz sabiedrisko domu. Kā jau minējām, sabiedrībā vairs nav īstās cieņas pret sievieti, sevišķi pret vecāku sievieti. Vecāka ierēdne, aktrise, ģimenes māte ir jāatvieto ar jaunāku, izskatīgāku. Sabiedrība to prasa, sabiedrība to sankcionē. Tālab mūslaiku sievietei pie laika jābūt sagatavotai visādiem pārsteigumiem un varbūtībām un še vislabāk derēs pamatīga un daudzpusīga izglītība.

Cerēsim, ka sabiedriba, kas savā dzīvā plūdumā līdzinās upes straumei, paššķīstīšanās ceļā izsviedīs no sevis nejaukos gružus, lai līmeņa spogulis kļūtu skaidrs. Tikai tad nozudīs no skatuves krizes vīrietis un krizes sieviete un atkal celsies erca dāma, zelta rozi rokā.

Tad latviešu sieviete, ar viņai piemītošo dziļo intuiciju, atradīs satrūkušo Māŗas pavedienu, kas viņu ievadīs drošākā un skaidrākā nākotnē.

*) Raksta nobeiguma iespiešana aizkavējusies [illegible]chniska miseklja dēļ.

Jānis Kalns

Ievadījums

(No krājuma „SumināJums".)

Kāds savāds spēks man liek uz augšu tiekties
Un prieka alkas manās krūtīs sēj,
Ja dzīve grib, lai cilvēks mācās liekties,
Cik zemu vien tas mūžā var un spēj?

Varbūt tas — spēks, kas šalc pa zemes vēnām
Un katrā kokā zaļos dzietos stīdz,
Kas sirdī plūst pa sīkai lāsei lēnām,
To savai dvašai skurbinādams līdz?

Varbūt tas — gars, ko visi ziedi mīlē,
Ko zeme lūdz un tālais debess jums,
Liek grimt man brīnumā kā dziļā dzilē,
Kur katra stunda — mūzīgs iesākums?

Un tādēļ pasaules un dzīves bijums
Un dzīvotprieks, kas katrā stiebrā trīc,
Man šķiet kāds mūžīgs zemes iesvaidījums,
Ko piedzimis es citiem pielūgt līdz.

H. Kalvins

Zvaigzni noīrē vienai dienai

Ļubičs glābj Holivudu. «Pazudušās meitas» Annas Sten atgriešanās

(No mūsu korespondenta Holivudā.)

Pagājušā svētdienā izdarīja kādu „atklājumu". Tālas Amerikas provinces mazā pilsētiņā, kur ar auto devāmies „vikendā", bija divi kinematografi. Abos rādīja visjaunākās filmas, tās, par kuŗu uzvešanu lielajos Ņujorkas un Holivudas ekrānos lasīju avīzēs. Pie tam ieejas maksa te bija tīri „provinciāla": 20 un 30 centi!

Protams, centos sastapt kīno pārvaldnieku. Izrādījās, ka viņš pats sēd kasē. Viņš rādīja visai izbrīnījušos seju, kad jautāju, kā viņš var izrādīt savā kīno ekrāna sensācijas, ja tās lielajos miljonu pilsētas kinematografos parādīsies tikai nākošā nedēļā. „Kas tur savāds," — viņš atbildēja, — „tā ir tradicija. Ar nelieliem izņēmumiem visas filmas pie mums parādās agrāk, vai arī vienā laikā ar lielajiem ekrāniem". Kīno sabiedrības spriež pareizi: lielās pilsētas taču nekā nezaudē, ja viņās filmas parādās agrāk, vai vienā laikā ar mazajām. Bet mazo pilsētu iedzīvotāji sajūt lielu gandarījumu, ka viņi kaut kādā ziņā var būt priekšā metropoles iedzīvotājiem, un tādēļ ļoti labprāt apmeklē kīno. Katrā ziņā daudz labprātāk, nekā ja nāktos skatīties desmitā ekrāna filmas."

Nevarēju liegt, ka viņš spriež loģiski un atgriežoties Holivudā, daudz domāju par šo tipiski amerikānisko sistēmu. Kādēļ Eiropai nepārņemt šo oriģinālo sistēmu?... Holivudas bulvārī starumetēji apgaismoja kīno portālus, un lieliem elektrisko spuldžu dzirkstīs degošiem burtiem vēstīja to filmu nosaukumus, kuŗas pirms nedēļas skatījās mazās Teritaunas iedzīvotāji. „99" centi, tādu ieejas maksu rādīja šo pirmā ekrāna kīno kases. Visiem tiem ļaudīm, kas te drūzmējās kases priekšā, patiešām ir vienalga, kādas filmas rāda provinces pilsētās, 4 vai 6 stundu auto brauciena attālumā no Holivudas. Viņi taču tā kā tā nebrauktu turp skatīt filmu, kaut arī ieejas maksa tur desmitkārt lētāka...

*

Jau daudz rakstīts par to, ka Holivudai pienākuši labi laiki. Lielās filmu sabiedrības pilnā vārda nozīmē „grābj" miljonus. Filmu ražošana norit pilnā sparā. Taču ne tikai filmas „milži" pārdzīvo jaunu atplaukumu pēc ilgajiem krizes gadiem. Labi veicas arī „neatkarīgajām" sabiedrībām, filmu „pigmejiem".

Vai kādreiz esat dzirdējuši „Česterfild" vai „Invinsibl" sabiedrību vārdus? Protams, nē! Bet tādas pastāv. Vēl vairāk. Tādu s-bu Holivudā ir desmitām. Tām nav savu studiju un jaunas filmas uzņemšanai tās noīrē ateljē. Bez kāda trokšņa viņas uzņem filmu, un pēc nedēļas tā jau gatava. Pēc tam kantoris, — vienīgā „kompānijas" iestāde, kas novietots nedaudzās istabās turpat Holivudas bulvārī, izsūta filmas uz dažādām pilsētām sabiedrībām, kas nodarbojas ar filmu izīrēšanu kinematografiem. Tad pienāk čeks un filma ir aizmirsta. Jau uzņem jaunu. Bez reklāmas, bez rakstnieku, mākslinieku, fotografu štāta, pilnīgi bez nekā; mazā sabiedrība nopelna 10—15,000 dolaru no vienas filmas. Viņa uzņem 10—15 filmas gadā, un viņai pilnīgi pietiek. Jo peļņa nav jāsadala akciju īpašniekiem, bet tā vienkārši aiziet sabiedrības īpašnieka, viena cilvēka kabatā.

Nesen runāju ar cilvēku, kuŗam pieder viena „Česterfiid" sabiedrība. Viņu sauc Lons Jongs. „Kā tas nākas, ka lielās sabiedrības nav jūs aprijušas? — jautāju viņam. — Gluži vienkārši, — viņš atteica, — lielās kīno sabiedrības ražo tikai divu klasu filmas, — tā sauktās — A. un B. A, — tās ir filmas-grāvēji ar slavenām zvaigznēm, ar miljonu uzvedumu, B. — filmas, kuŗas dod kā piedevu pirmajām, kīno programās, un kuŗas pagatavo ar iespējami vismazākiem izdevumiem, bez slavenu zvaigžņu piedalīšanās, vai vislabākā gadījumā, ar vienu zvaigzni. Šīm filmām nepiegriež nekādas vērības, jo sižets nav izstrādāts, viņas uzņem, kā pagadas. Bet mēs, neatkarīgie, arī ražojam B. klases filmas. Tomēr to vietā, lai ražotu tās pēc iespējas slikti, mēs pieliekam visas pūles to iespējami labai uzņemšanai."

Lielās sabiedrības cenšas nopelnīt miljonus, — viņš turpināja. — Mēs apmierināmies, ja saņemam 50.000 dolaru par filmu, kas izmaksājusi 40.000 dolarus. Bet filmu uzņemšanā mēs iztiekam ar to, „kas atkrīt no kungu galda". Mēs griežamies pie labākā Holivudas literāta un lūdzam viņu no lielo koncernu darbiem brīvajā laikā, vakaros, izkoriģēt mūsu manuskriptu. Tas nemaksā daudz. Pēc tam sastādam trupu. Ņemam vienīgi piedzīvojušus māksliniekus, kas prot savu darbu, un neliek mums 20—30 reizes uzņemt vienu un to pašu skatu, kā to bieži dara lielie koncerni, jo mēs tādu greznību nevaram atļauties. Tad angažējam kādu patreiz darbā neaizņemtu zvaigzni. Mēs viņai maksājam 750 dolarus dienā, bet iekārtojamies tā, ka visus skatus ar viņu uzņemam vienā dienā. Bieži salīgstam arī tos māksliniekus, kuŗus lielie koncerni saistījuši ar līgumu un skaļi izreklāmējuši, bet pēc tam nobīdījuši pēdējā plānā. Tā ir parasta parādība. Tādā kārtā mēs izmantojam to reklāmu, ko lielie koncerni paši atstājuši novārtā. Beidzot, mēs netaisām jaunas dekorācijas, bet izmantojam tās, kas palikušas kīno studijās pēc „lielās" sabiedrības filmas uzņemšanas. Pietiek nedaudz pārveidot mēbeļu sakārtojumu un mainīt apgaismojumu, grozīt uzņemšanas virzienu, un neviens nekad neteiks, ka tas ir tas pats fons, kas izmantots Džoanas Kraufordes vai Mirnas Loi filmas uzņemšanai pirms dažām nedēļām.

— Mēs nekad neizdarām uzņemšanu brīvā dabā, jo tā ir daudz dārgāka, nekā studijās. Mēs esam ļoti ekonomiski: šajā laikā, kad lielās sabiedrības uzņem ne mazāk kā 125.000 pēdu, kuŗas pēc tam saīsina uz 6—9000, mēs nekad neuzņemam vairāk par 35.000 pēdām un tāpat saīsinām uz 7000! „Lielie" baidās iztērēt par maz, ticot, ka panākumus gūst vienīgi tās filmas, kuŗās ieguldīts daudz naudas. Mēs iztērējam maz tādēļ, ka mums nav miljonu, bet mēs katru centu izdodam saprātīgi

Atvadījamies. — Šajā gadā, — viņš teica, spiezdams man roku. — „Neatkarīgie" uzņems nemazāk kā 120 filmas. Mēs nevēlamies augt, lai „lielie" mūsos nesaskatītu sāncenšus un necenstos mūs iznīcināt. Bet mums ir visas izredzes uz panākumiem un labu peļņu.

*

Liekas, ka „neatkarīgiem" lielas izredzes ir patreiz. Visas kīno sabiedrības kā sadegušas uz lielajām, monumentālajām un ļoti gaŗām filmām. „Lielais Zigfilds", kas savā ziņā ir lielo filmu pioniers — ilgst 3 stundas, 10 minūtes, un to jau 2 mēnešus ar lieliem panākumiem uzved „Astora" teātrī, Ņujorkā. Kīno sabiedrībām ir ap desmit šādu filmu krājumā; tās drīz nāks klajā un daudzus mēnešus aizņems pirmos ekrānus. Otrie ekrāni, kuŗu lielajās pilsētās daudzas desmit reizes vairāk nekā „pirmo" (pat Ņujorkā ir ne vairāk kā 10 pirmā ekrāna kīno, bet visu kinematografu skaits sasniedz 4000), drīz sajutīs filmu trūkumu, jo tās „sastrēgs" pirmajos ekrānos uz mēnešiem. Tad, „neatkarīgiem" būs izdevība piedāvāt savus ražojumus...

Pašā Holivudas jaunā uzplaukuma svelmē no Eiropas ieradies cilvēks ar cigāru mutē un nācis ar nopietnu brīdinājumu: neesat pārāk pašpārliecināti, Eiropa cenšas jūs panākt, un ja jūs gribat paturēt Eiropas tirgu, jums jācenšas izveidot savas filmas, ņemot vērā Eiropas gaumi un prasības!

Daudzus šis brīdinājums padarījis nemierīgus. Jo šis cilvēks ir Ernests Ļubičs, un kuŗš gan būtu saprotošāks šajos jautājumos, nekā slavenais režisors.

Ļubičs man pastāstīja, ka Londona noteikti panākot Holivudu. Londonas kīno centrā sakopoti milzīgi kapitāli, miljoni — un tas ir visbīstamākais. Beidzot, top jaunā Holivuda — padomju Krievijā, pie Melnās jūras. Amerikāņu filmas vēl arvienu populāras, bet viņš to skaidri izjutis, — ja Holivuda nerēķināsies ar konkurenci, viņa drīzi Eiropā pazaudēs pamatu zem kājām.

Jūs saprotat, — viņš teica, — visur labas studijas. Ļoti simpatiskas Francijā, Vācijā, lai gan Londona, protams, pārspēj visus. Tā maksā zvaigznēm tādas pat algas kā mēs, un jūs jau zināt, ka naudas vara visbīstamākā. Techniskā ziņā Londona izdarījusi brīnumus, un pēc gada, vai diviem viņa būs tādā pat līmenī, kā Holivuda patreiz...

Vienā laikā ar Ļubiču, Holivudā, atgriezusies „pazudusē meita" Anna Sten. Pirms viena gada, aizbraucot, viņa teica, ka nekad vairs neatgriezīšoties Holivudā, kuŗa viņu neieredzot. Un tomēr viņa atgriezusies... Kad jautāju viņai, kādēļ viņa nav turējusi doto solījumu, gaišmatainā krievu zvaigzne smaidot atteica:

— Jūs taču zināt, cik nepastāvīgas ir sievietes...

Anna Sten tikko pabeigusi filmu Londonā, un viņas jauno Holivudas filmu uzņems viņas vīrs Dr. Franks. Tā būs vēsturiska filma, kuŗā Sten tēlos buršanā apvainotu sievieti.

Simpatiskā jaunā sieviete mazliet novecojusi pa prombūtnes gadu un kļuvusi nopietnāka, — vairāk pieaugusi. Viņa sabiedrības cilvēks, ne vairs pirmās jaunības gados, tomēr enerģijas un darba gribas pilna. Viņas māte pastāvīgi dzīvo Kalifornijā, kur Annai Sten ir savs neliels namiņš, Apsveicināšanās bija aizkustinoša. Holivudā Annu Sten uzņēma ļoti sirsnīgi. Holivudas pastāvīgie iemītnieki pieraduši, ka tie, kas aizbrauc, savās intervijās parasti izsakās, ka ienīst Holivudu. Viņi neapvainojas. Viņi zina, ka vēlu vai agri, visi aizgājušie atgriezušies...

Ņujorkā, jūnijā.

Dvīņu brāļu traģēdija

Dvīņu brāļi Hipolīts un Demostēns Rodostosi tik ļoti līdzinājās viens otram, ka tos izšķirt varēja tikai māte. Pat rokraksti abiem bija vienādi. Demostēns strādāja kā inženieris sēra raktuvēs, un Hipolīts bija tās pašas iestādes techniķis. Taisni pirms pieciem gadiem šīs raktuves sabruka un līdz ar citiem apraka arī inženieri Rodostosu. Visus katastrofas upuŗus izdevās izglābt, izņemot Demostēnu. Neatrada pat viņa līķi, neraugoties uz visrūpīgāko meklēšanu.

Divus gadus pēc šīs nelaimes kādā Dienvidgrieķijas ostas pilsētā uzradās cilvēks, kuŗš uz mata līdzinājās pazudušajam inženierim. Hipolīts Rodostoss un māte to nešaubīgi atzina par savas ģimenes piederīgo, bet pats viņš nevarēja dot nekādus paskaidrojumus, jo bija zaudējis atmiņu un savu iepriekšējo dzīvi neatcerējās, pat sava vārda nezināja. Atmiņas zaudēšanas moments sakrita ar sēra raktuvju katastrofas laiku, un par Demostēnu Rodostosu atzītais cilvēks bija arī inženieris, tādēļ māte un Hipolīts bija jo vairāk pārliecināti, ka atmiņu zaudējušais ir viņu dēls un brālis. Dīvaini, likās tikai tas, ka Demostens līdz ar visu citu nebija aizmirsis arī savu amatu. Viņš atgriezās ģimenē un pēc kāda laika to pieņēma arī senākajā darbā. Māte un brālis ticēja, ka ar laiku Demostēns atgūs arī atmiņu.

Pēc diviem gadiem saticīgo brāļu starpā aiz nezināmiem iemesliem izcēlās maza nesaskaņa un kādā dienā tie abi nozuda. Atkal sākās veltīga meklēšana. Beidzot atgriezās Demostēns, bet kā cilvēks ar pilnīgi normālu atmiņu. Viņš visos sīkumos atcerējās seno katastrofu sēra raktuvēs, savu nejaušo izglābšanos un tai sekojošās klaidoņa gaitas. Par brāļa nozušanu tas likās pārsteigts. Pilnīgi pielaižams bija arī viņa paskaidrojums par savu pēdējo prombūtni. Pēkšņā garīga apmulsuma brīdī viņš aizbēdzis no raktuvēm, dažas nedēļas klīdis apkārtnes mežos un šai laikā atguvis atmiņu.

Iestādes tomēr netic Rodostosa apgalvojumiem un domā, ka tas ir nevis Demostēns, bet Hipolīts, kuŗš savu brāli nogalinājis un pats uzdodas par to. Lietas noskaidrošanu traucē arī Hipolīta profesija, jo tas, kā tās pašas iestādes techniķis, var pārzināt arī brāļa inženiera darbu. Vienīgā persona, kas varētu ienest šajā lietā skaidrību, Rodostosu māte, dēlu prombūtnes laikā mirusi.

Blg.

Nesen Vīnē notika internacionālais ugunsdzēsēju kongress, kur dalībniekiem uzskatāmi parādīja ugunsdzēšanas darba sākumus un izveidošanos. Uzņēmumā aina, kas rāda, kā strādāja ugunsdzēsēji pirms apmēram 250 gadiem. Pa labi: Tuvu Briselei uz šosejas notikusi nelaime ar smago auto, kas vedis minerālūdeņa pudeles. Nolijušās šosejas dēļ auto sācis slidēt un vairākas reizes nepārtraukti griezies riņķī, bet tomēr neaņģāzies. Tak krava centrbēdzēja spēka dēļ visa izsvaidīta uz ielas. Uzņēmumā auto ar izmētātajām kastēm.

Priecīgus Jāņus

Rīgas cementa fabrika

C. Ch. Schmidt A./S.

Rīgā, m. Svaru ielā Nr. 1.
Tālruņi: 23439, 30062. Pasta kastīte 294.
Tekoši rēķini: Latvijas bankā 2962
Pastā 1417.

PORTLANDCEMENTS **ROMANCEMENTS**

MUITAS ARTELIS

Rīgā, Noliktavas ielā Nr. 5
Tālruņi: 23489, 22556

Iļģeciema stikla fabrikas A.-S.

Rīgā, Jūlija ielā Nr. 2-3. Tālr. 39313.

Piedāvā **kristalla un stikla izstrādājumus, kā dzidrus, krāsain. un glezn. „IKO" augļu sakņu konservu trauki AUGĻU RĪVES u. t. t.**
Pieprasiet visās attiecīgās tirgotavās.

Virvju fabrika un krāsu noliktava „F. A. KREYENBERG"

RĪGĀ, dib. 1724. g.
Rātslaukumā, Svērtuves ielā Nr. 13. Tālr. 22035.

Piedāvā: tauvas, virves, auklas u. t. t. tirdzniecībai, rūpniecībai, lauksaimniecībai, kuģniecībai un zvejniecībai, brezentus un dažādus brezenta audekla izstrādājumus, cinkot. tērauda stiepuļu zeiles. Krāsas, pernīcu, otas u. t. t., kā arī saimniecības piederumus.

DRĀŠU AUDUMU UN PINUMU FABRIKA A. KURAU RĪGA

DRĀŠU AUDUMU, PINUMU UN CAURUMOTU SKĀRDU FABRIKA

Aug. Kurau, Rīgā

Tērbatas ielā 78. Tālrunis 92227.
Noliktava: Tērbatas ielā 24. Tālr. 27629.

Lauksaimniecības mašīnu un zemkopības rīku tirgotava

H. GAILIS un J. DAUGATS

Rīgā, Kārļa bulv. (13. Janvāņa ielā) Nr. 13.
Tālr. 34515.

Kārlis Nevermans un B-dri

Rīgā { Ganību dambī Nr. 19.
Jaunielā Nr. 30.
Tālr.: 96174, 23169, 34141

Pēteŗa Vīķeļa

Būv- un mēbeļu galdniecība

pagatavo dažāda veida mēbeles, kā arī izpilda būvgaldnieka darbus.
Darbs garantēts.
Rīgā, Brīvības ielā 94. Tālr. 92745.

Papīru fabrika

A./S. ED. BRŪNS un B-dri

Rīgā, Vaļņu ielā Nr. 2.

A. Silkalna

virvju fabrika

Rīgā, Lienes ielā 28
Talr. 94364

A.-S. «West-Export»

Rīgā, Vaļņu ielā 3/5

A./S. „Ķieģeļi un kūdra"

piedāvā

sarkanos mūŗa ķieģeļus

par Ls 25,— tūkstoti tieši no fabrikas

Jelgavā, Staļģenes ielā Nr. 8,
Sieru muižā. Tālr. 733.

MAZLAZDIŅA restorāns

agr. OZOLS

Rīgā, Kārļa bulvārī Nr. 7
Tālr. 23004

Ķīmikāliju imports

A. Ostrovskis

Rīgā, L. Smilšu ielā 22. Tālr. 21185.

Spoguļi

Bauman-Fromholds, E.

Rīgā, Tērbatas ielā 28, tālr. 27326.

EIROPAS TIRDZNIECĪBAS A.-S.

„Etrak"

Rīgā, L. Kalēju ielā Nr. 54.

Visas minerāleļļas

Eugen Grunke

Rīgā, Slokas ielā Nr. 10. Tālr. 42458.

Christian Dierig A. G.
Vācijā, priekšstāvis.

Akc. Sab. „PIENA EKSPORTS"

Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 42.

„SANA" piens. Krējums.
PANIŅAS, KEFĪRS, SVIESTS, SIERI.

Lauvas aptieka

H. RAEDER, nomn. K. HEIN

Rīgā, Kaļķu ielā Nr. 14. Tālr. 21656.

RESTORĀNS

Jul. Rubens

Rīgā, Tērbatas ielā Nr. 5.
Tālr. 22825.

BŪVMATERIĀLU RŪPNIECĪBA UN TIRGOTAVA

J. Pilvers

Rīgā, Vienības gatvē pie dzelzstilta,
tālrunis 33504.

Latvijas patērētāju biedrību savienība

Rīgā, Minsterejas ielā Nr. 13.

A. Riekstiņš

Jāņu diena — auglības, svētības un saderības nesēja

Tautas ticējumi

Jāņu nakti tauta uzskata par auglības, svētības un saderības nakti. Šai naktī tiek izlīdzināti visi naidi, kas krājušies no pagājušiem Jāņiem, lai visos valdītu vienprātība, saticība un svētku prieks. Jāņu naktī izlīdzināto naidu nevienš vairs nedrīkst atgādināt, jo tad viņu var piemeklēt visādas nelaimes.

Šo nakti, pēc tautas seniem ticējumiem, katrs cenšas izmantot sevis labā. Ne tikai cilvēki vien, bet gan arī viņu ienaidnieki — raganas, burvji nestāv dīkā. Tāpēc arī mūsu zāņuzāles ir divējādas: vienas, kas palīdz iegūt laimi, svētību un to pasargāt, bet otras atnes nelaimi. Pirmajām pieskaitāmi visi lakstaugi, no kuriem izcilus vietu ieņem madaras, ņērbuļi, debestiņš un sarkanais āboliņš.

Visas labas Jāņu zāles,
Ko plūc Jāņu vakarā:
Madarīte, ņerbulīte,
Ī sarkanis āboliņš.

Jāņuzāles vajaga lasīt visās malās, jo citādi viņām nav nekāda spēka.

Ar šīm jāņuzālēm tiek sevišķi izpušķota istaba. Cērt bērzus un ozola zarus. Māju nekad nedrīkst pušķot alkšņa un apses zariem. Šos kokus uzskatīja par ļauniem. Viņi veicinot raganu — burvju darbību un kā aizsargs pret tiem ir dadzis:

Es iespraudu asu dadzi
Savā govju laidarā:
Lai ragana pasadūra,
Jāņu nakti staigādama.

Arī pīlādža tuvumu ļaunie gari necieš, tāpēc dadzis un pīlādzis Jāņu naktī senāk nedrīkstēja trūkt nevienā laidarā. Zāļu vakarā lopus agri dzina mājā, lai raganas saulei rietot tos neizslauktu ganībās. Kuŗu govi ragana izslaukusi zāļu vakarā, tā šai gadā vairs nedevusi pienu. Zāļu dienā gani jau no rīta sāka vīt ziedu vainagus vai arī no bērza zariem, lai vakarā, mājās dzenot, appušķotu govis. Katra govs uz ragiem dabūja ziedu vai bērza vainagu, bet vērsis ozola zaru. Gans, kuŗš govis labi appušķoja, dabūja no saimnieces bagātīgi Jāņu sieru un varēja vakarā iet līdzi citiem līgotājiem no mājas uz māju.

Lai raganas nevarētu lopiem skādēt, saulei rietot zem kūts durvīm lika izkapti ar zobiem uz augšu. Durvis aizspieda ar pīlādža koku, kuŗš no meža aiz galotnes atvilkts mājās. Bez tam durvis rotāja vēl trīs deviņi lietuvēnu krusti. Pīlādžu zarus ar visām lapām nesa istabā un tur tos turēja tik ilgi, kamēr tie sakalta, tad nobraucīja sakaltušās lapas no tievgala. Zaru salauza deviņos gabalos un iebāza gultas maisā. Šādu cisu gulētājs pasargāts no visām nelaimēm — slimībām.

Jāņu nakts pieder mīlestībai un no šīs nakts sevišķi jāsargājas jauniešiem.

Es jums sakū, jauni ļaudis,
Jāņu nakti neguļat;
Kas gulēja Jāņu nakti,
Tas ar labu negulēja.

Lai uzzinātu, vai izies tautās šai gadā, Jāņu vakarā meitas gulēt iedamas zem pagalvja paliek divus pušķus neuzziedējušu jānīšu (Erigeron acer); ja tie līdz rītam uzziedēs, būs kāzas, bet ja novītīs, tad būs jāmirst šai gadā. Meitas Jāņu nakti laiž divus vainagus upē, vienu ar savu, otru ar kāda puiša vārdu. Kuŗš vainags nogrimst, tā vārda īpašniekam jāmirst, ja abi peld pa virsu un sastopas — būs kāzas ar nodomāto puisi.

Papardes zieda meklēšana ir viena no Jāņu nakts skaistākām parašām, apkuŗu saistās simtām tautas tradiciju, tāpat kā simtiem gājuši papardes ziedu meklēt, nebaidīdamies ne no kādām briesmām. Kuŗš iegūst papardes ziedu, tas zina visus pagātnes un nākotnes noslēpumus. Tāpat arī Jāņu rasai piemīt brīnišķas īpašības: kuŗš mazgājas šai rasā, tas pasargāts no visām slimībām.

Pēc ticējumiem Jāņu naktī jāapaujot pastalas ar gaŗiem baltiem autiem līdz ceļgaliem un jābradājot visu nakti pa ūdeni. Kājas jānoaujot īsi pirms saules lēkta, pastalas un auti jānomet sētas vidū. Ap pusdienas laiku tad pastalas būšot pilnas ar naudu . . .

Rolfs Kļaviņš

Jaunie līgotāji

Atkal pienākuši mūsu tautas jautrie Līgo svētki. Uz viņiem gatavojas visās malās, laukos un pilsētās, sevišķi laukos. Pilsētnieki būs nevis svētku rīkotāji, bet gan tikai ciemiņi. Ciemiņi, kuŗi tikai reiz, divreiz gadā ierodas lauku sētā.

* * *

Ja, lūk, jūs jautāsiet pilsētniekam-darba cilvēkam, kas dzīvē jau patstāvīgs kļuvis; kam veikalos un noliktavās guļ manta; kam birojā klaudz rakstāmmašinas un skaitļi; kam ik brīdi zvana tāļrunis. . .

Ja jūs jautāsiet: „Kur jūs gribat līgot?"

Kautrīgie līgotāji — pilsētas bērni.

darba cilvēks aizklās savas ausis abām rokām, neviļus atgrūdīs no sevis visu, kas tam tuvumā — kā vaņģinieks, kas gribētu no sevis visu nokratīt, atgūt brīvību un doties turp — kur līgo.

Ja jūs to pašu jautāsiet zinātniekam, kuŗa soļus apspīd zinību saule, bet pierē iegūlusies spītīga domu grumba — uz brīdi šis nopietnais sarunu biedrs kā atplauka un ar vieglu smaidu viņš teiks:

— Savā tēvu tēvu sētā!

Ja iesat pilsētu laukumos, iesat ielas burzmā — visi un visur jums apstiprinās vienu — katrs gribētu līgot un vislabāk tur, kur kārts ja ne viņa, tad viņa tēva un tēvu tēvu šūpulis.

* * *

Nu jau kopš pāris gadiem labs skaits jaunu un vecu līgotāju atgriežas laukos. Viņi lēnām, sākumā kautrīgi dzied skaļās Jāņu dziesmas. Viņi kā nedroši svešinieki plūc ziedus un zāles Jāņu naktī, kad visiem un visur atļauts plūkt un laukus bradāt.

Bet jo gadus, jo viņi paliek drošāki. Lūk, šīs divas kautrās meitiņas ar vainagiem — redzat? Viņas tāpēc tik bailīgas, ka pirmo gadu laukos. Citā sētā viņu dziesmas jau skaļākas.

* * *

Ne tikai dziesmas — Jāņos ir arī jāņugunis. Arī ugunis simbolizē mūsu skaistos svētkus.

Vērojot ugunis Latvijas kalnos, klausoties dziesmās Latvijas ārēs, var vērot, ka dziesma aug stiprumā, uguns pieņemas gaišumā.

Liekas, mēs būsim izgājuši cauri mūsu gaŗajai naktij un tagad jūtam tuvojoties mūsu saulainās dienas. Gribam, lai viņas atnāktu jo drīzāk.

Tāpēc dedzinām ugunis Latvijas kalnos jau mūsu atdzimšanas svētkos 15. maijā, dedzināsim ugunis tautas svētkos Jāņu dienā — un dedzināsim ugunis arī rudens pusē varoņus pieminot.

Tad mums dzīvē nenāks atpakaļ gaŗās naktis. Lai šīs ugunis palīdz mums uzturēt dzīvas un spožas tie daudzie palīgi, jaunie un vecie, kas tagad atstājuši pilsētas mūŗus un kaut arī kautrīgi sākumā, tomēr jo gadus, jo drošāk līdz ar lauku ļaudīm dzied dzīves priecīgo Jāņu dziesmu.

Pieņemiet viņus, lauku ļaudis, sevišķi jūs, jaunie censoņi — mazpulki!

Lai atnācēja pilsētnieka dziesma kautrī neapsīkst. Lai viņa pastieptā roka neatslīgst.

God.

„Brīvās Zemes"
atkalpārdevējus un citus laikraksta izdalītājus

laipni lūdzam nokārtot savas maksāšanas visvēlākais līdz 1. jūlijam. Nekārtīgiem maksātājiem laikrakstu neizsūtīsim.

Ar 1. jūliju iesākas jauns abonēšanas pusgads, kādēļ lūdzam pasūtījumus laikus iesūtīt.

„Brīvās Zemes" kantoris

(Turpinājums no 3. lpp.)

Kalējs nomauca no kakla vainagu un patlaban taisījās atlaisties uz grāvmalas, kad turpat sev tuvumā ieraudzīja krēslā zirgu sardzes būdu.

— Kāpēc man jāsēž rasainā zālē? — kalējs prātoja, — labāk iešu un atgulšos kādu brītiņu sausā būdā. Droši vien, šonakt, kā Jāņu naktī, tur neviena nebūs.

Viņš nebija maldījies. Būda bija tukša.

Jānis ielīda būdā, parausa sev zem galvas salmus un tikko pievēra acis, tā sāka tūliņ šņākt.

Cik salds miegs Jāņu naktī! Viegli un maigi tas saņem cilvēku savās glāstošās rokās un aiznes kaut kur tālu, tālu ... kādā citā, skaistākā pasaulē, nekā tā, kuŗā mēs parasti dzīvojam, un kuŗu, atmodušies, saucam par — sapņiem.

Jā, kalējs Jānis sapņoja ...

Un cik savādi: viņš gulēja aizvērtām acīm, bet visu redzēja un dzirdēja. Lūk, izdziest pēdējās jāņugunis, uzsprāgst gaisā beidzamā raķete, kaut kur vēl klusām nošalc kāda līgo dziesma, un tad visu ietin tumsa un pārņem dziļš klusums. Tik dziļš, ka kalējs dzird to sanam ausīs ...

Piepeši tumsā pazib kāds mazs, spožs punktiņš. Vienreiz, otrreiz ... Punktiņš aug aizvien lielāks un lielāks, izveidojas spožos žuburos un pēdīgi pārvēršas apžilbinoši mirdzošā papardē ar zelta ziediem. Tā mirdz un laistās kā kāda brīnišķīga zelta zvaigzne . . .

Jānis skatās un nevar acu atraut.

Bet tad paparde sakustas, ietinas biezā, spožā miglā, un no miglas iznāk kāda sieviete. Nu, tu brīnums! Tā taču Grieta. Kā tad! Tas pats vingrais augums, spriganās acis, jaukais smaids ... Un nemaz nav palikusi vecāka. Tāda pat, kā toreiz, kad viņš apmetās uz pastāvīgu dzīvi Garstabiņu smēdē. Mīļā, jaukā Grieta, viņa jaunības rožaino cerību zieds ...

Jānis jūt, ka viņam sirds sāk ātrāk sist, asinis straujāk ritēt.

Grieta mīļi smaida un nāk arvien tuvāk. Rokā viņai skaists papardes zars ar košiem zelta ziediem. Viņa nosēžas viņam līdzās un saņem viņa roku.

— Nu, redzi, — viņa saka, — es tomēr atnācu atpakaļ pie tevis. Pēc ilgiem gadiem ...

— Mīļā, — Jānis apskauj viņas šmaugo stāvu un velk sev cieši klāt, — es zināju, ka tu atgriezīsies, jo es tevi mīlu. Tikai toreiz, tajā vasarā, es kautrējos tev to pasacīt. Bet tagad tu paliksi pie manis, mazajā Garstabiņu smēdes mājiņā, vai nē? Lai dūmi neplūstu no smēdes, mēs iestādīsim viņas priekšā jaunas liepiņas un rozes, daudz rožu ...

— Jā, Jāni! — viņa māj, — es palikšu pie tevis uz visiem laikiem.

No laimes noreibis, kalējs skauj viņu vēl ciešāk. Viņš mulst no viņas ķermeņa siltuma un karstās, reibinošās elpas. Viņu lūpas tiecas aizvien tuvāk un tuvāk un saplūst karstā laimes skūpstā ...

Piepeši kāds pie pašas kalēja auss asi un nikni ieņerkstas, kalējs satrūkstas, atlaiž Grietu un — pamostas.

Būdas stūrī, taisni viņam pretim, spīd divas zaļganas acis un balti, atņirgti zobi.

Kalējs apjucis skatās, bet nekā nesaprot.

— Vau, vau, — no būdas, nobijies, izmetas ārā liels, melns suns. Skaties, delveris, kur tad šis te gadījās?!

Kalējs nožāvājas, pārvelk ar plaukstu pār pieri un viss viņam kļūst skaidrs.

Tā tad: tikai — sapnis. Sapnis vien... Ne Grietu viņš apskāva, bet šo melno, ieklīdušo suni!

— Nez', vai tikai nebija Silzemju suns? — Jānis pabāza no būdas galvu, bet suns jau bija pazudis.

Patreiz lēca saule. Rasa mirdzēja zālē, āboliņš smaršoja un cīruļi kā sudraba zvaniņi skanēja bezgalīgajā debesu rudzpuķu laukā . . .

— Arī dzīve ir skaista, — Jānis nopriecājās un svaigu galvu, ozolvainagu rokā, veicīgi kāpa uz Garstabiņiem.

Valkirians

Brauciens Zāļu vakarā

Simtām nomeijotu laivu
Pāri Ķīšezeram slīd.
Arī mēs ar savu „Saivu"
Selgā izbrauksim tūlīt.
Meijām, vītnēm, jāņuzālēm
Laivai izpušķots ik pants,
Un kaut ceļš nav vērsts uz tālēm,
Līdz ir paņemts proviants.
Man būs jāpārvalda aires,
Draugam Jānim — patafons;
Divām jaunkundzēm bez vaires
Jāuztura dziesmu ton's.
„Skat, kā uguntiņas spīgo
Kā jau zāļu vakarā!"
Meitas sauc, un visu līgo,
Kas ar Jāņiem sakarā.
„Ak, kā jāņuzāles smaršo!"
Meitas tikko izdvest var.
Jānis teic: „Man tomēr garšo
Šķidrās jāņuzāles ar'!"

Pirms vēl patafonam klepus
Nāk, — Jān's to no jauna griež;
Tad no krūšu ķešas slepus
Pudeli pie lūpām spiež.
Un tad bārt sāk savu Rozi,
Kas pār malu taisās līkt,
Tvarstīdama ūdenrozi:
„Trakā! vai tu gribi slīkt?!"
Melta smej: „Tev netrūks omas
Glābt, kad man būs briesmu jon's!"
Brašais Jānis tā kā stomās:
„Man . . . būs jāglābj . . . patafons . . ."
Jāni, Jāni! kāds tu kaujams,
Kaut tev vārds un pats ar' smuks . .
Vai tev šovakar bij šaujams
Mīļās priekšā šitāds buks?!
Laime, ka ir Zāļu vakars:
Tādēļ savu pērienu
Saņemsi, kā mācāms rakars,
Tik ar jāņuzālēm tu ...

Varoņa apavi

šņorzābaki, stilbuzābaki un kurpes
ar ādas un gumijas zolēm,
dāmām, kungiem un bērniem

Rīgā, Marijas ielā Nr. 11
„ Tērbatas ielā № 52
„ Kaļķu ielā № 36
„ Brīvības ielā № 147
un turpat fabrikā.

Priecīgus Jāņus

Ķīmiska Farmaceitiska sabiedrība

senāk **J. Holstein & Ko.**

DROGU UN ĶĪMIKĀLIJU T.-N.

Rīgā, Mazā Kalēju ielā 10-12. Tālr. 3561.
Nodaļa: Rātslaukumā 15. Tālr. 26224.

Būvgaldnieku materiāli

P. LUKSTIŅŠ

Kantoris: Valdemāra ielā Nr. 33, 13.
Tālruņi: 28732, 22802.

Noliktavas:
Maskavas ielā 146, tālr. 30417.
Brīvības gatvē Nr. 52-b, tālr. 95906.
Bāriņu ielā Nr. 1-a, tālr. 42475.
MAJOROS, Rīgas ielā Nr. 38, tālr. 177.

Izdevīgi būvkrediti.

Pastāvīgi krājumā: SAUSI GRĪDAS DĒĻI, SLEŅĢI, KĀJULIKSTES, SIJAS, KRUSTKOKI, PLANKAS, DĒĻI u. t. t.

Izsūtām uz provinci pa vairuma cenām ar iekraušanu vagonos. Pērkam baļķus un zāģētus bērzus, alkšņus, ošus, ozolus un kļavas.

ALFREDS TRIJETCS

KOKTIRDZNIECĪBA UN RŪPNIECĪBA

Dabūjami **visāda veida būvmateriāli**

Kantoris: Rīgā, Palasta ielā Nr. 3. Tālrunis 29186
Noliktava un zāģētava: Lopkautuves ielā № 1. Tālr. 94443

Latvijas Bankas Darbinieku KRAJ-AIZDEVU SABIEDRĪBA

Maksā par noguldījumiem **6%** gadā.

Rīgā, Latvijas Bankā

A./S. **„TEKA"**

Rīgā, Jēkaba ielā Nr. 5. Nodaļa Ventspilī

SPEDICIJA
TRANSPORTS
NOMUITOŠANA
NOVIETOŠANA
KOMISIJA
INKASO
APDROŠINĀŠANA

Vilhelms Zeltiņš

Imports-eksports

Rīgā, Karlīnes ielā 40. Tālr. 96388.

L. Grandovskis, Rīgā

Kungu ielā 24, tālr. 23313

MEDĪBU PATENTSKROTIS CIETĀS 3¼% № 4.

Ieroču, munīcijas un piederumu tirgotava. Medību skrošu rūpniecība.

Konstantins Kociņš

Būvuzņēmums

Rīgā

Pēteris Pētersons

Būvuzņēmējs

Rīgā, Stabu ielā 21. Tālr. 92096

Akc. Sab.

„FURNIERS"

Rīgā, Bauskas ielā Nr. 21-b

Metalapstrādāšanas darbnīca

A. Staegers un K. Urbans

Rīgā, Ganību dambī Nr. 31
Tālrunis 92573.

KATLU UN REZERVUĀRU DARBI.
DZELZS KONSTRUKCIJAS.
BENCĪNA, PETROLEJAS, EĻĻAS UN NAFTAS TVERTNES.

Kuģniecības kantoris

P. Dannebergs

Rīgā, Kārļa bulvārī Nr. 9

Sveicam Jāņu vakarā
Čaklo darbu darītāju!

Pārtraucu slimnieku pieņemšanu
līdz š. g. 6. augustam.
L. S. Kr. Smiltenēs slimnīcas direktors
Dr. Birznieks

Tīrs ūdens un aka katram dzīvības jautājums

Lauksaimnieki! Griežaties pie **aku un apūdeņošanas speciālista** apūdeņošanas un **kanālizācijas** jautājumos.
Fabrika sniedz padomus un aprēķinus par **brīvu.** Izsūta speci uz vietas **plāna** un aprēķina sastādīšanai pret Ls 10.— samaksu. Piedāvāju par fabrikas cenām jaunākās konstrukcijas **sūkņus, vēja turbinas,** zema krituma ūdenstrieces, arteziskas un abesiniskas akas. Caurules pirmā labuma par sev. lēt. cenām.
Augusts Zariņš
Rīgā,
Indrānu ielā № 13,
tālr. 93466.

Latvis bijis, latvis būsi,
Pacel Cēsu alus krūzi!

*

Cēsu alus darītava
Cēsīs, tālr. 74

Šāvēju ievērībai!

Līdz šim pie mums Latvijā nav bijis labas ieroču eļļas, kas pilnīgi apmierinātu šāvējus. Vai nu eļļa bija lietojama vienīgi ieroča tīrīšanai un to stobrā drīkstēja atstāt tikai uz ļoti īsu brīdi, pie kam, ja šo eļļu ieroča īpašnieks vienkārši aiz aizmāršības atstāj ierocī, vai to labi neizslauka, tad ierocis tūliņ sāk bojāties, vai nu eļļa bija domāta ieeļļošanai, kas arī šāvēju neapmierina, jo ar tādu eļļu ieroci nevar pareizi iztīrīt.

Būdams pasaules meistarsacīkstēs šaušanā Romā 1935. g., iepazinos ar daudz un dažādām ieroču eļļām, kuras lieto šāvēji visās pasaules malās un pēc visu šo eļļu sīkām analizēm un pārbaudēm no mūsu labākiem ķīmiķiem, atradu vienu sastāvu, kas izrādījās par vispiemērotāko ieroču tīrīšanai un līdz ar to nebojāja ieroci, ja eļļu atstāja stobrā pat apmēram 2 nedēļas. Tā tad šī eļļa ir vispiemērotākā ieroču tīrīšanai, jo pēc sava komplicētā sastāva tā šķīdina visas vielas, kas paliek ieroča stobrā pēc šaušanas un tanī pašā laikā tā ir arī pietiekoši laba, ieroča ieeļļošanai. Neskatoties uz to, ka šīs ieroču eļļas labvēlīgā iedarbība uz ieroča stobru bija man labi zināma un ārzemēs viņu lieto lielos vairumos un atzīst par pirmklasīgu, atradu tomēr par vajadzīgu un lietderīgu vēl reiz praktiski pārliecināties par viņas labām īpašībām, kamdēļ izdalīju mūsu labākiem aizsargu, policijas un armijas šāvējiem ap 50 pudelītes šīs eļļas un tagad esmu saņēmis no šiem lietotājiem rakstiski vislabākās atsauksmes. Tāpat labu atsauksmi par šo eļļu ir devis viens no mūsu labākajiem speciālistiem eļļu nozarē — Latvijas ūniversitātes vecākais docents inž.-technologs E. Lindemans. Tāpēc tagad izlaidu pārdošanā mazās un masīvās pudelītēs minēto eļļu zem nosaukuma **„OVERSEA P. RASIŅŠ"** ieroču eļļu, kuru var dabūt „Oversea Oil" veikalā, Rīgā, Dzirnavu ielā 70, tālr. 20326, par 60 sant. pudelīti. Provinces šāvēji var iesūtīt samaksu 60 sant. par pudelīti un 15 sant. pārsūtīšanas izdevumiem vai nu pastmarkās ar vēstuli, vai iemaksājot attiecīgo sumu firmas „Oversea Oil" tekošā rēķinā pastā 10186, pēc kam izsūtu eļļu pa pastu. — Izdevīgi ir iesūtīt naudu vai pastmarkas par vairākām pudelītēm uz reizi, jo tad atkrīt naudas vai vēstules pārsūtīšanas izdevumi.

Nebojājiet savus ieročus ar mazvērtīgām ieroču eļļām, jo slikta ieroču eļļa izmaksās Jums desmitkārt dārgāki un bez tam vēl ieroci bojās. Tāpēc izmēģiniet **„OVERSEA P. RASIŅŠ"** ieroču eļļu un Jūs pārliecināsaties par viņas augsto kvalitāti.

P. RASIŅŠ,
Rīgā, Dzirnavu ielā 70.

MĒBELES

IERĒDŅIEM BEZ IEMAKSAS! Pārējiem ar iemaksu pēc vienošanās, bez %% un bez vekseļiem.

Bagātīgā izvēlē:
tachtas, dīvāni, zāles garnitūras, trimo spoguļi, galdi, krēsli un skapji. No visādiem kokiem un katrai gaumei.

Jāņa Vītoliņa
MĒBEĻU NAMS
Rīgā, Brīvības ielā Nr. 87. Tālr. 91060
un pie Rīgas I stacijas, otrā pusē tiltam, pie Centrāltirgus vairuma gaļas svariem, tālrunis 27192.

Lasait nedēļas laikrakstu
„Tēvijas Sargs"

Klaviņa PIANĪNOS
Vecākā latviešu klavieru fabrika
J. KĻAVIŅŠ
Rīgā, Marijas ielā 22. Tālr. 27200
Ērta daļu nomaksa. Pieprasat katalogu.

Jaunlatgales 6 kl. pamatskolas svinīgā akta dalībnieki ar viesiem. Vidū izglīt. min. pārstāvis, apr. tautsk. insp. Jākobsons. Pa labi: aizsardžu diena Daugavpilī. No kreisās trešais: pulka kom. Silauss, aizsardžu instr. Torgani; piektais: prēfekts Jansbergs, devītais: apr. vecāka is Svirksts.

Aizsargu pirmās palīdzības, un veselības kopšanas kursu noslēguma dalībnieki. Kalncempjos. Pirmā rindā nodaļas pr-ks P. Lācgalvs (X), pa labi: 3. bat. Dr. plkv.-ltn. E. Vanags, 10. rotas Dr. E. Leitis, pulc. pr-ce E. Dravnieks un Dr. J. Celmiņš.

Rankas pagasta Elizabetes 6 kl. pamatskolas mazpulks.

Valmieras ģimnazijas mazpulks karoga svētkos. No kreisās 4. — ģimnazijas dir. V. Kalējs, 7. — mazpulka vadītāja B. Stakle un 8. — mazpulku insp. agr. H. Baltietis.

Valgundes 1. pak. pamatskolas jaunnodibinātais mazpulks ar vadītājiem.

Lauku dzīve

CILDENS PAGASTA PADOMES LĒMUMS.

Ābeļu pagasta padome, Jēkabpils apriņķī. 15. jūnijā noturēja kārtējo sēdi, izlemjot dažādus pagasta pārvaldes darbības jautājumus. — Padomes sēdes beigās visi padomes locekļi atlīdzību par šo sēdi ziedoja Uzvaras laukuma izbūvei.

Nītaurē atklās Vadoņa parku.

Nītaures pag. apvienotās organizācijas 24. jūnijā sarīko jaunierīkotā Vadoņa parka atklāšanas svētkus. Parku atklās Rīgas apriņķa lauku pašvaldības vecākais Ed. Zvaigzne. *M. Fr.*

Līgo svētki Morē.

24. jūnijā, Bibliotēkas biedrība Mores 6 kl. pamatskolas 15. maija birzē sarīko Līgo svētkus ar koŗa dziesmām, uguņošanu un savstarpēju apligošanu. M. Fr.

Līgo svētki Drabešos.

24. jūnijā Drabešu lopkopības pārraudzības pirmā biedrība sarīko Dzirkšu kalnā Līgo svētkus.

Priekšlasījums.

Ķēču aizsargu nodaļa 20. jūnijā, Ķēču pag. Bauros sarīko priekšlasījuma vakaru, kuŗā Latvijas universitātes docents N. Reinfelds lasīs par modernās tekstilrūpniecības attīstības vēsturi. Pēc tam saviesīgs vakars ar deju. M. Fr.

Līgo svētki Jaunlaicenē.

Jaunlaicenes aizsargu nodaļa rīko 24. jūnijā Ziemeļvidzemes augstienē, tūristu iemīļotā — Dēliņkalna pakājē tradicionālos Līgo svētkus ar līgo un patriotiskām dziesmām, deklamācijām un kopīgu līgošanu.

Tajā pašā laikā Jaunlaicenes aizsargu nodaļa rīko otrus Līgo svētkus jaukājā Ančku līcī, Vaidavas malā.

Jauna celtne sportam.

Jaunlatgalē aprīļa mēnesi jaunajā sporta laukumā III. Jaunlatgales robežsargu bataljons kopā ar 19. Jaunlatgales aizsargu pulku uzsāka būvēt sporta stadionu, kas būs lielākā tāda veida celtne Jaunlatgales apr. un arī visā Latgalē. Būves darbi jau pabeigti tik tālu, ka šinīs dienās notika celtnes spāŗu svētki, bet galīgi būvdarbus cer nobeigt līdz augusta mēnesim. Atklāšana paredzēta kopā ar vispārējiem robežapsardzību sporta svētkiem.

Līdz ar stadiona būves nobeigšanu tiks pienācīgi ierīkots arī jaunais sporta laukums.

Sugaslopu apskate Kusā.

Plašākām lopkopju aprindām neievēroti, pakāpeniski veicot lopu izkopšanas darbu, otrpus dzelzceļam no vispār pazīstamiem Praulienas-Saikavas lopkopības rajoniem izveidojies jauns labi nostādīts lopkopības centrs, kuŗā ietilpst Kusas, Viesienas, Lubejas un Oļu pagastu lopkopji. — 28. jūnijā Kusas muižā notiks šejienes sugas lopu apskate, apvienota ar slaukšanas sacīkstēm, mazpulku ražojumu izstādi, darba rīku demonstrēšanu.

Apskate lopkopju interesi saista arī tādēļ, ka tanī pirmo reizi kopš lauks. kameras nodibināšanās būs redzami vienkopus abi mūsu lopkopības vec-vecie strīdus bērni — brūnā govs ar sarkanraibo.

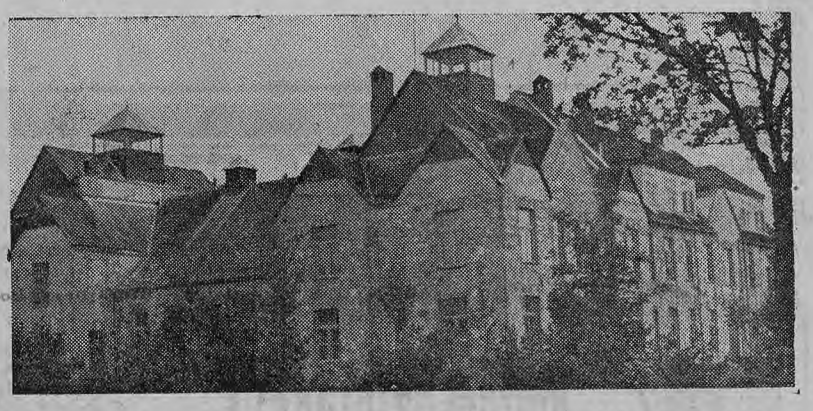

7. Valkas aizs. p. Sinoles aizsardžu pulciņa sarīkoto mājturības kursu dalibnieces. Vidū kursu vadītāja instr. M. Maskaviča; pa labi pulc. priekšn. M. Bērziņa; pa kreisi nod. priekšnieks A. Bērziņš. Pa labi: Skriveŗu pag. pašvaldības nams, kuŗu tā pārņem šinīs dienās no Skriveŗu kultūras b-bas un kur 22. un 23. aug. izstādē novietos rūpniecības stendus.

Kalupes mazpulka drava Saleniekos. Pa labi: Agronoms Āboliņš sniedz paskaidrojumus mazpulka dalībniekam un apkārtējiem lauksaimniekiem par biškopību.

BAUSKĀ IZBŪVĒS MODERNU TIRGUS LAUKUMU.

Bauskas pilsētas valde nolēmusi stāties pie jauna tirgus laukuma izbūves jaunā Bauskā. Tirgus laukumu izbūvēs trijos gados, iekārtojot pēc visām jaunlaiku prasībām. Pirms tirgus laukuma izbūves paplašinās un šosēs pievedielas. Tirgus laukuma izbūve izmaksās 50.000 ls.

— *l.* —

Pa kreisi:
Ērģemes 6 kl. pamatskolas mazpulks ar vadītāju E. Runguļi.

Pa labi:
Ziemeŗa pagasta 6 kl. pamatsk. mazpulks ar vad. skol. E. Muriņu.

Eiropas stabilitātei jauni pamati

Anglijas jaunais ārpolitikas virziens. Attālināšanās no Vācijas, tuvināšanās Italijai

(No mūsu korespondenta Londonā.)

Downing ielas barometrs rāda jaunas lielā stila politiskas aktīvitātes sākumu.

Valdības laikraksti vienbalsīgi raksta par „jaunu angļu kursu" Eiropā.

Sankciju atcelšana ir pirmais solis pretīm jaunajai draudzībai ar Italiju. Kas pamudinājis Angliju pārorientēties? Pats par sevi saprotams, tas nenozīmē, ka Londona tagad pēkšņi attaisno Romas agresiju. Nevils Čemberlens vēlreiz nopietni kritizējis viena Tautu savienības locekļa uzbrukumu otram. Bez tam no sankciju frontes likvidēšanas līdz itaļu ieguvumu Abesinijā atzīšanai ir vēl tāls ceļš, kuŗu neviens vēl nav domājis iet. Taču angļu reālais prāts netikai atzinis, ka saimnieciskais aizliegums pret Italiju kļuvis gluži veltīgs, bet arī atradis vēl citu, daudz nopietnāku pamatu grozīt savu rīcību. Un šis pamats ir — briesmas, kas kļūst arvienu nemierīgākas Eiropas sirdī.

Visiem zināms, kādas pūles Anglija pielikusi pēdējās nedēļās, lai ilgstoša miera un Eiropas stabilitātes interesēs panāktu vienošanos ar Vāciju. Hitlera daudzapsološiem miera priekšlikumiem, pēc pārsteidzošās Reinzemes okupācijas, Anglija, kā zināms, atbildēja ar aptauju, kuŗas atbildei vajadzēja noskaidrot dažas būtiskas neskaidrības un uzcelt saprašanās tiltu. Kopš nedēļām Londona gaida šo atbildi, bet tā arvienu vēl nenāk. Ir skaidrs, ka Hitlers grib iegūt laiku, lai no sasprindzinātā starptautiskā stāvokļa un citu rūpēm sev gūtu kādus labumus. Bet galvenokārt viņš uzsācis flirtu ar Musolini, un mēģina Romu izspēlēt pret Londonu. Bet tas viņam diezin vai izdosies, nevērojot nemaz to, ka viņš Londonā ar to neiegūs jaunus draugus. Jo vienīgi sankciju politikas turpināšana varētu duči dzīt nacionālsociālistu rokās. Ja šo politiku, kuŗai tagad grib sekot, pārtrauktu, tad dabiski dučes interesēs vairāk būtu iet kopā ar Angliju. Kā zināms, viņš nesen sniedzis angļiem roku, un šis žests, laikam, nebūs veltīgs. Augšā minētās briesmas tā tad nav meklējamas šajā ciešākā Romas un Berlīnes tuvināšanās mēģinājumā. Patiesu nemieru radošais faktors ir cits, proti, vācu politika kā tāda, kuŗu, kā ar bažām paredz, rādīs Hitlera atbilde.

Dažādas zīmes norāda, ka šo atbildi Londona tomēr iegūs tuvākā laikā. Protams, tās saturs sīkumos vēl nav zināms. Bet cik Anglijai jau zināms, balstoties uz priekšzīmīgi informēto un Downing ielai tuvu stāvošo „Daily Telegraph", tad iemesls uztraukties netikai angļu valdībai, bet visai Eiropai.

Domājams, ka Hitlers dedzīgi noraidīs šaubas, vai viņš jau tagad domā pienākušu to laiku, kad būtu spējīgs respektēt savas jaunās norunas. Bet vienā laikā ar to viņš arī norādīs, ka Vācija vēl nav sasniegusi savu ilgoto „līdztiesību", tā kā politiskais status quo nav garantēts. Neapmierinoties ar to, Berlīne katēgoriski izvairīsies atzīt pastāvošas robežas Eiropā. Anglijai allaž bijušas aizdomas, ka Hitlers allaž sekojis kādam nodomam, kad viņš runā netikai par „vācu valsti", bet „vācu nāciju", t. i., ka viņš sevi neuzskata vienīgi par vācu valsts pilsoņu, bet arī visu viņa tautas brāļu vadoni vispār uz visas zemes. Šīs aizdomas acīmredzot apstiprinās viņa atbilde. Pastāv pat iespēja, ka sekos Hitlera plēbiscīts vāciešu apdzīvotos kaimiņzemju apvidos, lai viņus pieslēgtu trešajai valstij. Vēl nāk klāt arvienu pieaugošā Berlīnes prasība pēc vācu vecajām kolonijām, kuŗās, kā vēsta pēdējās ziņas, ar Vācijas valsts atbalstu tiekot piekopta spēcīga nacionālsociālistu propaganda.

Par augšā minētām vācu gaidāmās atbildes sīkumiem atbildību pilnībā atstājam „Daily Telegraph". Neapšaubāmi, vienā vai otrā virzienā te iespējamas variācijas. Bet šodien jau ir skaidrs, ka Berlīne uz visiem Londonas būtiskiem un konstruktīviem jautājumiem atbildēs ar nē. Katrā gadījumā Hitlers nesteidzas kaut ko darīt vispārējās Eiropas drošības labā, bet viņš ar savu politiku seko pārāk nepārprotamiem nolūkiem. Vai tādēļ var likties pārsteidzoši, ja Anglija sāk saprast, ka gribētā kopdarbība ar trešo valsti nav iespējama, un cenšas pasargāt pasauli no iespējamām briesmām.

Bet ja sadrūp viens Eiropas drošības faktors, tad jāatrod cits — šajā gadījumā Italija. Šis ieskats Londonā kļūst jo stiprāks, tādēļ, ka Francija, iekšējo komplikāciju vājinātā, patreiz maz laika var veltīt miera stabilizācijas procesam. Tā kā Strezas fronte ir viena no Parīzes galvenām interesēm, ministru prezidents Blūms neapšaubami apsveiks Londonas — Romas tuvināšanos, ja tā reālizēsies.

Tā reālizēsies. Musolini angļiem draudzīgais žests (intervija „Daily Telegraph'ā") atradīs atbalstu Lielbritanijā — uz Vācijas rēķina. Angļi tagad sagaida no dučes oficiālu, šī zināmā mērā privātā draudzības piedāvājuma apstiprinājumu. Viņš šo vēlējumos izpildīs. Ar to sākas jauns laikmets Eiropas sadarbībā, kas miera vārdā centīsies, — kaut arī pa daļai — aprakt pagātnes grēkus un nesaskaņas. Tagad „Vidusjūŗas Lokarno", pēc kuŗa tā centušās visas Vidusjūŗas valstis, — ieies praktiskās iespējas sfērā. Pat vēl vairāk: visa Eiropas stabilitāte, kuŗai mūsu kontinenta sirdī citu, daudz nopietnāku pamatu grozīt savus draudēja satricinājums, tagad gūst jaunus, stingrākus pamatus.

Londonā, jūnijā.

V. G—b.

Kamēr vēl nav par vēlu

iznīcinājiet blaugznas

ar

Blaugsolinas POMĀDI

Pēc slavena parauga.

Fabr. „VENUS"

Cena Ls 1.—

Paraugkārbiņas Ls 0.60

Kimmeļa

aukstlīme «TENCIT»

koka līmēšanai

Prof. Vl. Burkats

Poļu kultūras dzīves apskats

(No mūsu korespondenta Varšavā.)

Pavasaŗa periods Polijā mākslas dzīvē izceļas ar lielo intensitāti. Liekas, itkā ar dabas atmošanos arī cilvēka enerģija būtu divkāršojusies. Līdz ar pavasari literātūras laukā parādījies jauns talants. Hanna Maļevskaja, 25 gadus vecā rakstniece šinīs dienās ieguva pirmo godalgu par mūsdienu romānu zem Literātūras akadēmijas protektorāta sarīkotā konkursā. Jaunā rakstniece, neraugoties uz neliēlo gadu skaitu, jau ieguvusi trīs godalgas literātūras konkursos, beigusi Ļubļinas universitāti un patreiz ir vēstures skolotāja. Uz jauno rakstnieci liek lielas cerības.

Maršala Piļsudska nāve, kuŗas gada dienu maijā atzīmēja visa Polija, dziļi atbalsojusies poļu literātūrā. Labākā poļu dzejniece — Hlarovič, Sloņimskis, Jasnorževskaja, bet sevišķi Veržinskis veltī maršalam savu jauno sacerējumu lappuses. Veržinska „Traģiskā brīviba" dod vārdu Piļsudskim. Viņš — galvenā poēmas persona. Veržinska poēmā mēs redzam Piļsudska dzīvi un lielos darbus, kuŗus pazīstamo „Olimpisko lauru" autors aprakstā skaistā un dzīvā izteiksmē. Varētu teikt, ka Veržinska grāmata ir visizjustākā poļu tautas sēru izpausme par savu mirušo lielo varoni.

No tīrās dzejas augstumiem piegriezīsimies teātrim. Tas, kā vienmēr, uzskatāms par poļu kultūras dzīves „barometru". Arī te vērojams daudz jauna. Opera slēdz sezonu un jāceŗ, ka ar jauno 1936. 37. g. sezonu pāries citās rokās. Pēdējā mēnesī uzvedumu pārsvarā bija operetes, bet operu izrādes bija ļoti retas. Pēdējās dienās operas skatuvē parādījās arī rīdziniekiem tik labi pazīstamā dziesmu spēle „Trejmeitiņas", ar Franča Šūberta mūziku. Neteikšu, ka šis sižets Varšavas operas uzvedumā būtu sevišķi aizraujošs. Nelaimīgais varonis Šūberts Plonska tēlojumā bija garlaicīgs un sentimentāls, bet „Trejmeitiņas" (Fedičkovskaja, Sobranskaja un Grudzinskaja) bija lieliskas. Šinīs dienās operā viesojas itaļu Skalas operas mākslinieki ar diriģentu Antonio Ferrari. Izrāda populārākās operas: „Traviatu", „Manonu", „Putterfly". Itaļi Varšavā gūst lielus panākumus.

Viens no sirsnīgākiem latviešu draugiem Aleksandrs Zelverovičs skaisti tēlo savu lomu jaunajā Sedlecka komēdijā „Mantinieks" Nacionālā teātrī. Šis lielais skatuves mākslinieks, kā allaž sniedz nesalīdzināmu tēlojumu. Varšavā nacionālais teātris, godinādams lielo mākslinieku šinīs dienās teātŗa telpās uzstādījis Zelveroviča krūšu tēlu, ko veidojis prof. Kuni.

Komponista Aleksandra Glazūnova nāve nav palikusi bez atbalss poļu mūzikas dzīvē. Sarīkoja viņa kompozīciju vakaru, kur izpildīja viņa vijoļu un klavieŗu koncertus, populāro „Šopeniānu" u. c. Mūzikas dzīvē atzīmējama arī lielā poļu vijolnieka Hūbermaņa gadskārtējā viesošanās. Hūbermans spēlēja kopā ar Filharmonijas orķestri un sarīkoja skaistu vakaru kopā ar Himpeli.

Poļu pianistu nestors, 86 gadu vecais Aleksandrs Michalovskis vēl rosīgi darbojas. Viņš šogad dodas uz Vīni, pavadot savus labākos skolniekus, kuŗi piedalīsies starptautiskā pianistu konkursā maija beigās. Michalovska labākā skolniece skaitās Edvārda Feinstein, kuŗa pag. gadā ar lieliem panākumiem uzstājusies Igaunijā un Somijā. Jaunā pianiste pazīstama kā laba Šopena interprete un pārvalda labu techniku.

Latviešu mākslinieku gleznu izstāde, kas galvas pilsētā guva tik lielus panākumus, arī Krākovā baudīja ne mazāku ievērību. Latvju sūtņa Dr. M. Valtera nopelniem jāpieskaita netikai šī izstāde, bet arī vesela rinda mūzikālu sarīkojumu, kas iepazīstina poļu publiku ar latvju sasniegumiem mākslas laukā.

Varšavā, jūnijā.

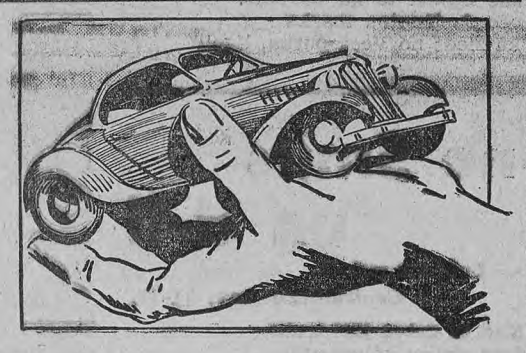

Saudzējat savu mašīnu!

Nebojājiet dārgo motoru ar lētām — sliktām eļļām, jo tās jūtami saīsina mašīnas mūžu. Lietojiet tikai augstvērtīgās Amerikas — Pensilvānijas „OVERSEA OIL" auto - motoru eļļas.

„OVERSEA OIL", Rīgā, Dzirnavu ielā 70.

Īpašn. K. un P. RASIŅI.

Dabūjamas arī Latv. Piens. Centr. sav. un C/S. „Konzums" veikalos.

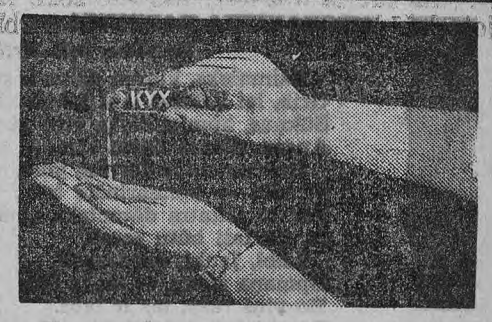

Rokas runā

Kārtīga nagu kopšana no tikpat liela svara, kā spodras kurpes un tīra veļa. Tās arvien jāatceras tam, kas grib tikt uz priekšu. Kop savus nagus tikai ar pasaulslavenu nagu pulveri „KYX" un brīnies par panākumiem. Cena gab. Ls 0,75.

Pasaules rekordists Osborns māca augstlēkšanu

(Beigas)

Sezonas sākumā, uzsākot treniņus, sevišķi iesācēji bieži cieš no muskuļu sāpēm, kas nepatīkamas un gadās pat, ka sāpošās vietas tiek izsargātas no turpmākās piepūlēšanas; tādos gadījumos būtu nepieciešama masāža, lai gan daudz labāks un ieteicamāks līdzeklis ir tieši attiecīgiem muskuļiem pastiprināts treniņš. Muskuļu sāpes jūt tikai pēc pirmiem treniņiem, vēlāk tās pašas no sevis izzūd, attiecīgos muskuļus masējot, sāpes izdalās ātrāk. Muskuļu sāpes ceļas no tā, ka intensīvi trenējot, ķermenī pastiprināti uzkrājas kaitīgas vielas. Muskuļus nodarbinot, svaigās asinis pieplūst straujāki un līdz ar to sāpes izzūd.

Augstlēkšanas mākslu var piesavināties tikai ilgstošos, nenogurstošos treniņos. Kas dienās grib kļūt labs augstlēcējs, lai par to jau laikus padomā. Vismaz 4—8 gadi ir cītīgi jātrenē, lai uzrādītu kaut cik pienācīgus rezultātus. Saprotams, ir arī jau no dabas apdāvināti augstlēcēji, kas īsā laikā, bez kādas technikas uzrāda samērā labus rezultātus, bet tādēļ nav teikts, ka viņiem nebūtu jātrenē arī technika un stils. Ja attiecīgiem treniņiem nepiegriezīs pienācīgu vērību, tad uzrādītie rezultāti neuzlabosies un šādi „ģēniji" drīz vien nozudīs. Otrkārt, pēc maz treniņiem locītavas ir ļoti vājas un pie augstlēkšanas viegli var atgadīties locītavu mežģījumi.

Kāju augšdaļas muskuļu spēcināšanai ieteicami meža skrējieni, dziļi pietupieni u. t. t., kāju ikriem labs treniņš ir dejošana. Lielu daļu no augstlēkšanai nepieciešamiem priekštreniņiem var izvest pat istabā. Kādreizējais pasaules rekordists augstlēkšanā Horne (pirmais, kas uzlēca augstāk par 2 mtr.) silti ieteica šādus mājas treniņus. Richards Landons, kam pirms dažiem gadiem piederēja pasaules rekords augstlēkšanā telpās — 1,96 mtr., ieteic, kā ļoti labu vingrojumu, lēkšanu pār virvi. Roku un vidukļa muskuļiem labi vingrojumi ir stāvēšana un pat staigāšana uz rokām, kāpjot pa trepēm, lekt pāri vairāk pakāpieniem, un citi tamlīdzīgi vingrojumi. Šādi vingrojumi tiek izvesti it kā rotaļājoties. Ja nelabvēlīgi laika apstākļi, agrā pavasarī neatļauj trenēt laukumā, tad jāizmanto telpas. Pirmā nedēļā treniņiem jābūt viegliem, lai muskuļus palēnām pieradinātu jaunājam darbam — augstlēkšanai. Kad jau ir panākta zināma muskuļu elastība, palēnām var piegriezties technikas piesavināšanai.

Augstlēkšanā ieskrējiena ceļa garumam jābūt apm. 11 mtr., 7½ mtr. no latiņas jāatrodas „markai", pirmie 3½ mtr. jāskrien trīs un pēdējie 7 apm. 4 soļiem. Ceļam jāiet taisnā līnijā, apm. zem 458 leņķa attiecībā pret latiņu. Solim jābūt viegli slīdošam, elastīgam un vienmērīgi ātram. Īsi pirms atlēciena, ķermeņa augšdaļa jāpadod nedaudz uz priekšu. Roku muskuļus nedrīkst savilkt, bet tiem brīvi jākustas, sākot no pleca locītavas.

Atlēciena vietai jāatrodas, tik tālu no latiņas, ka noliecoties ar uz augšu izstieptām rokām, var aizsniegt latiņu. Pie pēdējā soļa lēcēja kājai jāsaliecas, zemi pirmais skaŗ papēdis, kamēr ķermenis mazliet atliecas, vai vismaz turas pa labi, otra kāja celī nedaudz ieliekta jārauj spēcīgi uz augšu, līdz ar šo rāvienu paceļas uz augšu viss ķermenis. Tai pašā laikā ar milzīgu spēku jārauj uz augšu arī pretējā roka un ķermenim jāslīd sānis pāri latiņai. Nopietna vērība jāpiegriež ārējās rokas pēdējai darbībai pirms atlēciena. Pēc tam elkonī nedaudz ieliektu roku ar pastiprinātu spēku jārauj atmuguriski uz augšu. Atlēcienam jābūt tik spēcīgam, ka tas lēcēju paceļ vajadzīgā augstumā virs latiņas. Lecējam momentā jānoguļas pilnīgi atmuguriski. Atlēcamā kāja jārauj uz augšu ar tādu sparu, ka, neskatoties uz savu celī mazliet ieliekto stāvokli, tā tomēr sasniedz otras kājas augstumu un tai viegli piekļaujas, šai momentā ķermeņa apakšējā daļa atrodas gandrīz zem taisna leņķa attiecībā pret ķermeņa augšdaļu, ārējā roka nāk uz priekšu un tiek spēcīgi rauta pāri ķermenim un latiņai. Tai brīdī, kad atspēriena kāja ir visaugstāk, pretējo kāju, kas tikko ieta pāri latiņai, pagriež sānis. Abas šīs kustības seko viena otrai un izveido virs latiņas tā saukto šķēres. Šeit jāiegaumē, ka atvēziena kājai vienmēr jābūt par tik ieliektai, lai otra kāja varētu ērti izslīdēt starp latiņu un vēziena kāju. Katrai kāju kustībai jāatbilst attiecīgām roku un plecu kustībām. Galva, pleci un kājas virs latiņas atrodas pilnīgi horizontāli, pirms iet uz leju kājas, tad viss ķermenis slīd pāri latiņai.

No ārienes skatoties, šķiet, ka lēciens izbeidzas līdz ar latiņas nenogāšanu, bet izrādas, ka tieši pie nolēciena visspilgtāki izpaužas lēcienā pielaistās kļūdas. Ja pie nolēciena viss ķermeņa svars gulstas uz rokām, nozīmē, ka rokas nav pietiekoši augsti atvēzētas, un kā sekas nepareizam nolēcienam — sagrūstas, vai pat izmežģītas locītavas. Atspēriena kāju pie nolēkšanas jācenšas turēt ieslīpi atpakaļ, lai tā nenokļūtu tieši zem ķermeņa smaguma punkta, kas sevišķi jāiegaumē, ja nolecamā bedre ir pacieta.

Beidzot vēl daži vārdi iesācējiem:

Uzsākot augstlēkšanas treniņus, jānomērī pareizas „markas". Katra lēciena kustība jātrenē atsevišķi un pēdējais uzdevums, visu kustību saskaņošana. Visieteicamākais sākumā augstlēkšanu trenēt pilnīgi bez latiņas, mīkstā mauriņā. Ikvienam augstlēcējam jāiegaumē sekošās pamattezes:

1) Pirms katra lēciena iesildīties;

2) Nelēkt augstāk, nekā nepieciešams;

3) Būt elastīgam un

4) Nevienu augstumu neuzskatīt par nepārlecamu.

Šogad visi senču garā
Gremdēsimies dziesmu varā,

Aplīgosim draugus, radus
Sirsnīgāk kā citus gadus.

A. Grašiņš un biedri

MĒBEĻU VEIKALS. **Ģertrūdes ielā 23.**

Ērtības ir pirmā vietā,
Dīvāns labs — jo jauka lieta,
Labu ja to iegūt var, —
Prieku bērnu bērniem dar'. —
Ozolkoks, lai kāds vien būdams,
Gads no gada cietāks kļūdams,
Mēbelēm jo labi der,
Ja to meistarroka tver.
Lētas, modernas un labas
Mēbeles it jaukas dabas,
Meistars Grašiņš taisīt prot,
Lielu peļņu neprasot, līgo!!

Jānis Riekstiņš

GULTAS **Marijas ielā 119.**

Pusi sava mūža sūrā
Cilvēks miegā grimst kā jūrā.
Un lai sapnī nedur bulta,
Vajadzīga laba gulta.
Tādas Jānis Riekstiņš taisa,
Ieliek viņā mīkstu maisu.
Cilvēks viņā labi jūtas,
Beidzas visas stundas grūtas, līgo!

Skultans Jānis,

Tērbatas ielā Nr. 4.

Jānim gaisā ceļas mati,
Apkārt riņķo viņa skati
Darba tagad pilnas rokas,
Kaut tas viņam vienmēr sokās.
Mēbelēm ir liela vara.
Taisīt steidz tās tautas garā
Skultans pilsētām un laikiem,
Stipras, ornāmentiem jaukiem.
Un ja Skultans arī spētu
Zemei aptaisīt reiz sētu,
Latvju gars tad būtu visur:
Valkā, Zilupē un citur, līgo!!

Ed. Opmanis,

MĒCHANISKA DARBNĪCA.

Brīvības ielā Nr. 136-138.

Saimnieks, kuŗam dārzs ir mājās,
Grib, lai kokiem labi klājās.
Sūkņus, apmiglotājus viņš gādā,
Augas dienas dārzā strādā.
Instrumentus dārzam gūst,
Strādāt — apmierināts būs', —
Par to ikkatrs dārznieks domā,
Ja tik lati būtu somā.
Labi, jauki, nepārspēti
Opmaņa sūkņi — nu ir lēti.
Ko viņš ražo, tas ir labs.
Dārznieks apmierināts taps, līgo!!

R. Eglīts,

APAVRŪPNIEKS. **Kaļķu ielā Nr. 18.**

Jaunas meitas tā kā liepas
Stipri augstu gaisā stiepjas.
Kurpītes tām taisa Eglīts,
Kas tās nes, tas vairs nav neglīts.
Eglītim ir gaume laba
Skaistu cienīt prasa daba.
Kas pie viņa durvis vēris,
Priecīgs, it kā vīnu dzēris, līgo!!

T. Kauls,

KUNGU DRĒBNIECĪBA

Blaumaņa ielā Nr. 12.

Kungs kas kungs, ja apģērbs labs;
Mīlēts tāds no dāmām taps.
Tāpēc jāzin, kur var šūt,
Labu tērpu plecos gūt.
Meistars Kauls par visiem gādā,
Pirmklasīgu darbu strādā.
Apģērbt vīru viņam nieks.
Laimīgs pircējs — pašam prieks, līgo!!

Ž. Birzuls,

STIKLU FABRIKA. **Lāčplēša ielā 99,**

Šķidrumam ir vaj'dzīgs trauks,
Formā izturīgs un jauks.
Šņabi nevar ieliet maisā,
Alus izžūst karstā gaisā,
Pudeles. kur saldais virums,
Biezulim ir vesels birums,
Un vēl citi glāžu trauki
Labi izstrādāti. jauki, līgo!!

«C. W. SCHOCHS»

(īp. Pēters Balodis)

L. Smilšu ielā Nr. 8/10

Dod, Dievs, siltu vasariņu,
Paēdini raibaliņu.
Ziemu tai būs bietes, kāļi
Un ar citi zemes sāļi.

Tāpat āboliņš un vīķi
Radīs mājās piena dīķi,
Jo, lūk, „Schocha" firmas sēkla
Pašu mājās zemē sēta.

Dārzniekiem ir lieli krenķi,
Nevar izskaust tārpu zaņķi.
Aizej tik pie Baloža papus,
Mācīs tas, kā izskaust tārpus.

Puķes, rozes meitām mīļas
Pacilā to jūtas dziļas. -
Tāpēc puķu sēklām gods
Firmā „Schochs" top vienmēr dots,
līgo!!

Artūrs Mednis

Centrāltirgū, sviesta paviljonā Nr. 22

Jāņu māte sieru sēja,
Pilnas vātes piena lēja.
Siers ir labs, ja siernieks zināms —
Medņa vārds šai branžā minams.

Fabrikā viņš pats it knaši
Gādā labus sierus aši..
Tirgū laiž viņš labu preci,
Nevar konkurēt to „speci". —

Viņa konservi ir bauda,
Jāņi ēd tos, cik ir jauda
Noliktava — Centrāltirgū.
Pērciet, vediet kaut ar zirgu, līgo!!

A/s. A. Ratfelders,

Kaļķu ielā 11

Ceļošanas, sporta un karavīru piederumi

Visur Jāņu gunis spīgo,
Visur Jāņu bērni līgo.
Aizsargi un karavīri —
Visi stalti, visi brīvi.

Brīvību tie paši guva
Vecā iekārta kad gruva.
Stalta vienmēr viņu gaita,
Ja tos mundiers vienmēr saista.

Paldies par to Ratfelderam,
Kas zin lietas šeit piederam.
Gādā tas par sportu, modi,
Jāiet nav uz svešu bodi.

Mundierpiederumi, somas
Dara līksmas katra domas.
Kas pie Ratfelderа ies, —
Laimīgs vēlāk bārdā smies, līgo!!

Voldemārs Majors

Vaļņu ielā 2

Visi citi ejat sāņus,
Laidīsim pie vārda Jāņus:
Jāņi zin, kā Jāņu dienā
Gudras lietas jāpārrunā.

Mašīnas un piederumus
Stiprus, labus veidojumus
Majors dod it visiem Jāņiem,
Skaidru sirdi, — ne ar māņiem.

Bet ja grib, lai sēkla augtu,
Un lai tīrumos viss plauktu,
Mēslus mākslīgos tad sēj.
Majors labu dot tik spēj, līgo!!

«Staburags» Marijas iela Nr. 55

(īpašn. Jānis Steins)

Lai tie Jāņi, kur tie Jāņi,
„Staburagā", tur tie Jāņi.
Tur tik līgo, jautri dzīvo,
Visi izjūt dzīvi brīvo.

Jāņa māte mīļi smaida,
Sniedz tam sieru, kas to gaida,
Un pa Jāņa bērnu baru
Uztur viesiem līksmu garu. —

Jāņa tēvs — pats šteina Jānis,
Skrien pa zāli tā kā „bānis".
Visi Jāņa tēvu sauc,
Visi viņu apsveikt trauc.

Beidzot, kad uz rīta pusi
Rīgas ielās paliek klusi,
„Staburagā" tad tik jūti:
Mājā iet? — Cik žēl un grūti, līgo!!

K. Aperans,

Matīsa ielā Nr. 6. RESTORANS

Pie Aperāna Jāņu „burās"
Katrs iet, kam nauda tura.
Vidzemstirgus restorānā,
Aperāns kur viesus cienā.

Paģiras, lūk, visus moka:
Strādāt nevar — trīc sirds, roka,
Aperāns; tas ārstēt prot!
No paģirām mūs atbrīvot, līgo!!

Rest. «Enkurs»

Svērtuves ielā Nr. 3,

(īp. A. GROSBERGS).

Jāņu atsvēte.

Nu ir Jāņi aplīgoti,
Alus kausi iztukšoti,
„Enkurs" tagad sauc pie sevis
Tos, kam Jānīts alu devis.

Grosbergs pats ar sviedriem vaigā
Savu viesu vidū staigā —
Tie vēl sajūsmā it maigā
Tā kā Jāņu naktī klaigā.

Pēterdienā, kā arvienu,
„Enkurs" vaļā visu dienu.
Dziesmas plūdīs tad kā ēters,
Jo tur līgos Jānis, Pēters, līgo!!

A. Stīpnieks,

Kr. Barona ielā 66-68.

Jāņu meitas, Jāņu meitas,
Kādas jūsu baltās kleitas!?
Brūtgānus tik tad dabūsat
Ja pie Stīpnieka jūs iesat.
Zīdi, vilnas, krepdešīni,
Audumi kā Gaujā līni,
Cenas — lētas, drānas švītas,
Jāņu meitām izraudzītas, līgo!!

A. Tupiņš

VĪNU DARĪTAVA **Torņa ielā Nr. 31.**

Skaista jūsu diena, Janči,
Kad var ēst un uzvilkt danci,
Glāzes iekšā mest kā ogas,
Kāmēr iztrūkst vestēm pogas.
Vīns kad labs, ir varens skurbulis
Bēdas izgaist tā kā burbulis.
Tāpēc A. Tupiņa marka
Ir kā zieds no Vecā parka, līgo!!

K-ne Smits un d-li

dārzn. — Lubānas ielā 41.

Centrāltirgū, pav. 71-72.

Kad tu galvu jūti trulu,
Iedzer skābu kāpostsulu,
Jo tur mītot vitāmīni
Labāki kā apelsīni.
Smiti sagādās, o jērum —
Šitās mantas lielu lērum, līgo!!

E. Rudzītis un J. Apsītis

Kr. Barona ielā Nr. 17.

Ja Jūs skar reiz amorbulta
Sapņos rādās mīlas gulta!
Un jo labāka tā būs —
Laime pilnīgāka kļūs.
Krēsli, dīvāni un galdi
Dzīvē nav vis tukši maldi.
Ģimene ja vīram rodas,
Viņš pie Apsīts - Rudzīts tad dodas
Mēbeles jo glītas skaistas
No Apsīts - Rudzīts tiek tautā laistas.
Neaizmirstiet: latviets strādā! —
Darbs tik īstu vīru rāda, līgo!!

Jānis Salgals,

PUMPJU BŪVĒTAVA. Dzirnavu ielā 66,

Skāde, skāde, liela skāde
Notikusi Jāņu tēvam!
Lūk, tam pumpji salūzuši
Pašā Jāņu vakarā.

Nebēdājies, Jāņa tēti,
Par to tavu nelaimīti:
Salgals ieliks jaunu pumpi,
Triju mirkļu ātrumā, līgo!!

M. LĪCĪTS,

MATĪSA IELĀ 18.

Mārtiņš Līcīts — spēka vīrs,
Simtiem Jāņus ēdināja,
Kundes pacienā ar desām,
Jauku šķiņķi, siļķēm resnām, līgo!!

Pirmā lauku darba parāde šovasar

Iekšlietu ministrs V. Gulbis Tirzā

6000 izstādes apmeklētāju. Ekskursanti no Rundāles.

Iekšlietu ministra V. Gulbja sagaidīšana Tirzā.

Dažādos valsts novados katru gadu notiek izstādes, kurās lauksaimnieki rāda sava darba sasniegumus.

Šogad viena no pirmajām un lielākām izstādēm

bija vakar un aizvakar Tirzā. To rīkoja Tirzas lauksaimniecības biedrība kopīgi ar apkārtējo pagastu pašvaldībām un sabiedriskām organizācijām. Kā 8. rajona izstāde, tā sakrita arī ar biedrības 35 gadu darbības jubileju.

Tirzmaliešu svētkos ieradās iekšlietu ministrs V. Gulbis, lauksaimniecības kameras priekšsēdētājs R. Dzērve u. c. Ministru uz Cēsu un Madonas apr. robežām sagaidīja Madonas apr. priekšnieks J. Krigens un lauku pašvaldību vecākais A. Mūrnieks. Pie Tirzas lauksaimniecības biedrības nama stāvēja aizsargu goda sardze. Pie goda vārtiem ministru sagaidīja izstādes rīcības komiteja. Šeit goda ierindā apkārtējo pagastu vecākie, aizsardzes, mazpulku dalībnieki un sabiedriskās organizācijas. Ministrs apsveicinājās ar aizsargiem, pēc kam viņu apsveica lauksaimniecības biedrības priekšnieks un izstādes rīcības komitejas priekšsēdētājs K. Liepkalns. Pagastu pašvaldību sveicienus nodeva Tirzas pag. vecākais Kaudze. Tirzas aizsardžu pulciņa priekšniece A. Pētersone un mājturības b-bas pr-ce E. Subris pasniedza ministram skaistus ziedus. Lauksaimniecības kameras priekšsēdētāju R. Dzērvi ziediem sveica mazpulku dalībnieki Biruta Liepa un Jānis Krieviņš.

Apstaigājis sagaidītāju rindas, ministrs pateicās par sirsnīgo sagaidīšanu. „Ar lielu prieku esmu ieradies jūsu svētkos," teica ministrs.

„Jūsu darbi un sasniegumi rāda, ka ar lielu prieku jūs veicat savu darbu atjaunotā Latvijā.

Pēc sekmīgi veiktā darba ir prieks arī svētkus svētīt. Par to, ka tagad visiem dota iespēja netraucēti strādāt un baudīt sava darba augļus, vislielākā pateicība pienākas valsts atjaunotājam, valsts prezidentam **Dr. K. Ulmanim.**" Kā atbalss šiem ministra vārdiem, skaļi un spēcīgi no sagaidītāju krūtīm atskanēja slavinājums valsts prezidentam.

Izstādes atklāšanas svinības ar uzrunu ievadīja rīcības komitejas goda priekšsēdētājs R. Dzērve, kurš vienmēr tuvu stāvējis Tirzas lauksaimniecības biedrības darbam. Runātājs pakavējās pie biedrības dibināšanas un tās veiktiem darbiem, izceldams izstāžu ietekmējošo iespaidu uz visu apkārtni. **Izstādēs katrs lauksaimnieks ved savu labāko darbu, kurā ieliktscaklums, sirds degsme un vislabākie nolūki.** Tirzas lauksaimniecības biedrības darbinieku vidū visu laiku valdījusi liela vienprātība un saderība. Runas beigās priekšsēdētājs izteica pārliecību, ka biedrība arī turpmāk būs lauksaimniecības darba cēlēja un lauksaimniecības kameras darba sekmētāja.

Tirzas pagasta vecākais Kaudze apsveic iekšlietu ministru V. Gulbi apkārtējo pagastu pašvaldību vārdā. Pa labi: iekšlietu ministrs un lauksaimniecības kameras priekšsēdētājs iepazīstas ar lauksaimnieka Sproģa konstruēto akmeņu cēlēju „Talcenieks".

Tad

iekšlietu ministrs V. Gulbis atklāja izstādi,

starp citu teikdams:

„Sveicu jūs jūsu divkāršajos svētkos. Ir diezgan rets gadījums, kad lauksaimniecības biedrība pie mums svin 35 gadu jubileju, reizē sarīkojot arī tik plašu izstādi. **Jūsu biedrības darbs no jauna apliecina patiesību, ka, pateicoties neatlaidīgam darbam, jūs esat veicinājuši lauksaimniecību visā savā apkārtnē. Jūs varat lepoties arī ar skaisto biedrības namu, un arī tas sasniegts un uzcelts kopdarbības un vienprātības ceļā.** Uz šī kopdarbības un vienprātības ceļa visu latvju tautu pirms vairāk kā 2 gadiem no jauna izvedis valsts prezidents K. Ulmanis, un viņa vadībā mēs vienmēr iesim uz priekšu, uz augšu. Tagad atjaunotā un vienotā Latvijā visiem iespējams nodoties ražīgam darbam un gūt labākus panākumus.

Darbs tagad ir godā celts un jūs paši esat savas laimes pamats.

Bija laiki, kad lauksaimniecība piedzīvoja ļoti smagus un grūtus brīžus, bet, pateicoties pašu lauksaimnieku nenogurstošai enerģijai un valdības sniegtam atbalstam, šīs grūtības sekmīgi pārvarētas. Un tagad var droši teikt, ka balstoties uz līdzšinējiem panākumiem mūsu lauksaimniecība pastāvēs un augs arī uz priekšu. Ja mēs paskatāmies, ko valdība pēdējos divos gados darījusi lauksaimniecības veicināšanai, tad dažos vārdos to visu nemaz nav iespējams ne pateikt, ne uzskaitīt. Visa **agronomiskā palīdzība** tagad ir pilnīgi pārveidota. Ja agrāk bija liela sadrumstalotība agronomiskās palīdzības sniegšanā un bieži vien trūka vajadzīgās lietpratības, tad tagad viss agronomiskās palīdzības darbs apvienots un koncentrēts lauksaimniecības kamerā un mēs ejam pretim noteiktam mērķim. — **Agronomu sadarbība ar lauksaimniekiem** tagad daudz ciešāka, kā agrākos gados. Valdība daudz darījusi, lai atrastu **tirgu mūsu lauksaimniecības ražojumiem** un šis uzdevums ir bijis ļoti grūts. Pateicoties valdības pūlēm tomēr izdevies atrast noņēmējus mūsu labībai, kā arī paplašināts piensaimniecības ražojumu tirgus. Valdība ar lieliem upuriem un pūlēm nākusi pretī **laukstrādnieku jautājumā.** Tagad novērsta agrākā naida kurināšana un panākta noteikta uzlabošanās lauku darba spēka jautājuma nokārtošanā. Ne tikai lauksaimniecībā, bet arī visās citās nozarēs pēdējos 2 gados notikusi ievērojama uzlabošanās. **Pašvaldību darbs** tagad nostādīts uz daudz drošākiem un racionālākiem pamatiem. Pagastu vecākie pilnīgi bez kādiem traucējumiem var nodoties sava pagasta labklājības veicināšanai un izkopšanai.

Lai būtu iespējams ražīgs darbs, tad vajadzīgs miers un saticība. Šāds miers tagad ir, neatlaidīgi tiek sargāts un tiks sargāts arī turpmāk. Tamdēļ, lai tas būtu lauksaimnieks vai cita ražīga darba strādnieks, visiem, kam rūp sava un visas tautas nākotne un labklājība, visiem jābūt pateicīgiem tam vīram, kas mūsu tautu noveda no maldu takām un uzveda uz gaišā, saules apmirdzētā vienības ceļa — valsts prezidentam K. Ulmanim, kas labākos spēkus ziedojis mūsu tautai. Pats cēlies no laukiem, prezidents vienmēr tuvu stāvējis un arī tagad stāv tuvu lauksaimnieku dzīvei, visā pilnībā izprotot viņu vajadzības. Sekojot viņam, mēs kļūsim stipra un spēcīga valsts."

Pēc ministra runas svinību dalībnieki nodziedāja valsts himnu.

Tad jubilāri apsveica Madonas apr. lauku pašvaldību vecākais **A. Mūrnieks,** Cēsu apr. lauku pašvaldību vecākais **J. Ringmanis,** Latvijas piens. centrālās savienības priekšsēdētājs **J. Rubenis,** Jaungulbenes lauksaimniecības vidusskolas direktors **A. Skreija,** Jaungulbenes un apkārtnes sabiedrisko organizāciju vārdā — pag. vecākais **A. Lucs,** Lizuma lauksaimniecības biedrības priekšnieks **Upatnieks,** Vecpiebalgas lauksaimniecības biedrības priekšnieks **P. Zaravičs.**

Mazpulku dalībniece Biruta Liepa sveic ziedi lauksaimniecības kameras priekšsēdētāju R. Dzērvi.

Telegrafiski sveicinājuši izglītības ministrs **prof. A. Tentelis,** pašvaldību departamenta direktors **J. Zankevics,** radiofona direktors **A. Smilga u. c.**

Visiem apsveicējiem pateicās Tirzas lauksaimniecības biedrības priekšnieks K. Liepkalns. Svinību dalībnieki nodziedāja Dziesmu brīvai Latvijai un godināja valsts prezidentu **K. Ulmani,** kara ministru ģen. **J. Balodi** un iekšlietu ministru **V. Gulbi.**

Pēc tam ministrs iepazinās ar plašo izstādi, sevišķi sīki interesēdamies par apkārtējo lauksaimnieku sasniegumiem.

Izstādes apskate ilga gandrīz 4 stundas.

Mazpulku novietnē Stāmerienes mazpulka dalībnieks Jānis Galejs pasniedza ministram glītu, paša darinātu pūra lādīti. Tādu pat pūra lādīti lauksaimniecības kameras priekšsēdētājam R. Dzērvem pasniedza Stāmerienes mazpulka dalībnieks Augusts Palameks. Valsts Rankas mājturības skolas novietnē skolnieces sveica ministru ar skaistu dziesmu. Skolnieces L. Ruškevice un Z. Akmene pasniedza ziedus ministram V. Gulbim un kameras priekšsēdētājam R. Dzērvem.

*

Visplašāk izstādē reprezentēta lopkopība. Tirzas — Lizuma — Raunas novads ieņem izcilus vietu brūno lopu izkopšanā. Ja varbūt dažos citos Latvijas novados tīrasiņu lopu skaits ir lielāks, tad šis novads sevišķi izceļas ar lopu augsto kvalitāti. Tādus ganāmpulkus, kas šinī izstādē izcēlās kā vadošie, kā P. Mūrnieka un R. Dzērves Lizuma Elstēs, A. Leites Lizuma Viņkelēs, A. Draviņa Lejasciema Kalnasprūšos, P. Slempera Lizuma Lācumēros un J. Vēvera Galgauskas Siliešos, var uzskatīt ne tikai vārda pilnā nozīmē par vadošiem mūsu zemē, bet par tiem dzirdētas daudzas atzinīgas atsauksmes no vairākiem ļoti labiem ārzemju lietpratējiem. Minētos ganāmpulkus apskatījuši un par tiem ļoti atzinīgi izteikušies vecākais lopkopības inspektors Igaunijā agr. A. Megeste Lietuvas, Krievijas un citu valstu lietpratēji. Pavisam izstādē bija ap 280 galvas, to starpā 30 bullīši, no kuriem 16 jau līdz izstādes oficiālai atklāšanai bija pārdoti. Dārgāko bullī pārdeva P. Slempers par 1140 ls. No atsevišķiem īpatņiem sevišķi izcēlās Lizuma rajona sugas lopu audzētāju stacijas vaislas bullis Bello-Fermols (H. Liepiņa, Krimuldas Sunišos audzētais)- Tirzas lauksaimniecības b-bas Austrums-Modris, Vecālenas piensaimnieku sabiedrības Bencis-Variss, Tirzas lauks. b-bas Kams-Bryderups un Stellis-Dyrelunds. No govīm ārkārtīgi impozantu iespaidu atstāja P. Slempera un H. Mieriņa divas Simsona-Tjalfa meitas, kas ir vienas no smagākām Latvijas govīm un viena pat kā pirmpiene pie 4,5 proc. tauku satura devusi 335 kg sviesta gadā. Kā izcilus vērtīgas mināmas arī P. Mūrnieka Anda (Viesuļa-Vora meita) un Šalka (Kama-Bryderupa), R. Dzērves ganāmpulka un apkārtnes lepnākā govs Delfa, P. Slempera Silva (8 redzamu sta

(Turpinājums 18. lpp.)

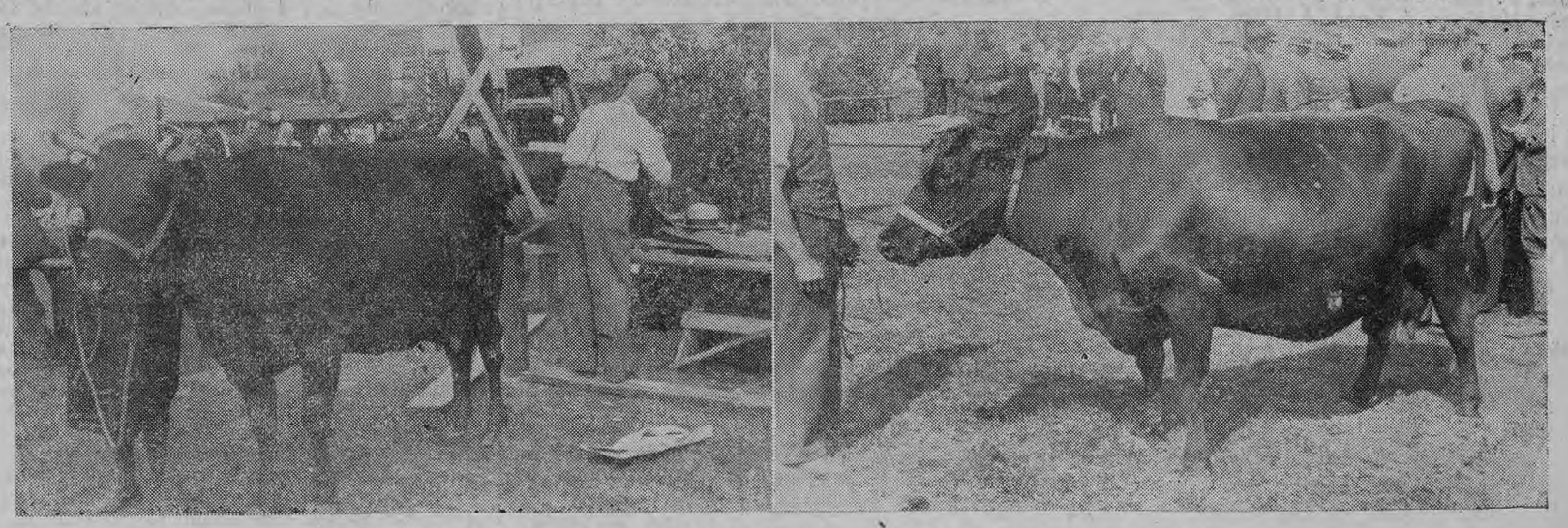

Ražīgākās govis Tirzas izstādē: A. Leiša — Undine un R. Dzērves — Delfa.

Zemnieku un zvejnieku darbs ir visvajadzīgākais

Plaši zvejnieku svētki Sakas jūrmalā

Lta. Liepājā, 21. jūnijā. Sakā un Pāvilostā šodien notika plaši Sakas, Pāvilostas un apkārtnes zvejnieku svētki. Svētkos ieradās zemkopības ministrs J. Birznieks ar zvejniecības un zivkopības vadītāju Miezi. Uz Sakas pagasta robežām pie goda vārtiem ministru sagaidīja Aizputes apriņķa vecākais J. Zelmenis, Sakas pagasta vecākais A. Ģēģeris, Aizputes pilsētas galva Jirgensons un citi. Ministrs ar pavadoņiem devās uz Sakas tautas namu, kur viņu pie uzceltiem goda vārtiem sagaidīja svētku rīcības komiteja un Liepājas un Aizputes apriņķu lauksaimniecības kameras locekļi ar kameras Liepājas novada vecāko agronomu J. Štrausu. Ministru apsveica svētku rīcības komitejas priekšsēdis Klāvsons. Plkst. 9,30 ministrs ar pavadoņiem ieradās Sakas Upesmuižas parkā, kur ministru sagaidīja 6. Aizputes aizsargu pulka 5. rotas goda sardze, jūras rota, vietējie ugunsdzēsēji un mazpulku dalībnieki. Sakas aizsardžu pulciņa priekšniece Ābele pasniedza ministram puķes. Pēc tam Upes muižas parkā notika svinīgs svētku dievkalpojums, kuŗu vadīja mācītājs Millers un vietējo baptistu mācītājs Grauze. Dievkalpojumam sekoja zemkopības ministra runa:

„Zemkopju un zvejnieku darbs Latvijas gaŗajā jūras robežā cieši saistīts. **Zemes, kuŗas apskalo jūras, nevar un nedrīkst saukt par mazām.** Šodien mēs esam liela apgabala svētkos. Man ir liels prieks redzēt jūs tik kuplā skaitā ierodamies kopējos zemnieku un zvejnieku svētkos. Es nesu jums visiem vissirsnīgākos sveicienus no mūsu tautas vadoņa **K. Ulmaņa.**

Svētku dalībnieki valsts prezidenta sveicienu uzņēma skaļām gavilēm un „lai dzīvo" saucieniem.

„**Mēs tagad zinām,**" turpināja ministrs, „ka **ikviena pilsoņa darītais darbs ir valstij vajadzīgs un augsti vērtējams, lai tauta varētu iet uz priekšu un nostiprinātos valsts labklājība. Zemnieku un zvejnieku darbs ir visgrūtākais, bet arī visnepieciešamākais un visvajadzīgākais.** Mūsu saimnieciskajā dzīvē tagad radušies pavisam citi apstākļi. Visi mūsu agronomiskie darbinieki ņem tagad palīgā zinātniekus un zinātnes jaunākās atziņas, strādājot, lai mūsu lauku darbu padarītu ražīgāku. **Mēs esam uzsākuši lauku motorizēšanu. Zemkopja darbs ar katru gadu jāpadara vieglāks, lai tas arvien labāk atmaksātos — tā ir mūsu lauksaimniecības izveidošanas darba tuvākā programa. Savus motorus mēs tagad dzenam ar mūsu pašu zemē ražoto spirtu. Tas dod iespēju lauksaimniekiem bez grūtībām izlietot savus kartupeļus. Visu mūsu lauksaimniecības ražojumu tirgi tagad nokārtoti mums labvēlīgi.** Turpmāk

mums jāsāk domāt arī par mūsu aitkopības atjaunošanu,

lai varētu dot vairāk ienākumus tām saimniecībām, kuŗas nevar pietiekoši nodarboties ar liellopu audzēšanu."

Runājot par lauku būvniecību, ministrs norādīja uz ķieģeļu ēku būvēm saimniecībās. Ministra runu bieži pārtrauca aplausi un „lai dzīvo" saucieni. Sapulcējušies suminā valsts prezidentu, kaŗa ministru, zemkopības ministru un visu valdību.

Tad svētku dalībnieki greznotās motorlaivās devās uz Pāvilostu, kur notika Liepājas rajona zvejnieku kooperātīva Pāvilostas nodaļas jaunās zivju žāvētavas atklāšana. Te ministru sagaidīja zvejnieku kooperātīva vadītājs Egle un gandrīz visi Pāvilostas iedzīvotāji, kā arī jūras aizsargu, ugunsdzēsēju un mazpulku dalībnieku goda sardze. Pie celtajiem goda vārtiem ministru apsveica Liepājas rajona zvejnieku kooperātīva Pāvilostas nodaļas valdes priekšsēdis A. Freimanis. Zvejnieces ministram pasniedza ziedus. Jauno žāvētavas ēku iesvētīja mācītājs Millers. Pēc kooperātīva vadītāja Egles uzrunas žāvētavu atklāja zemkopības ministrs, vispirms nododams sveicienus no valsts prezidenta.

„Šīs jaunās ēkas uzdevums," teica ministrs, ir sagatavot zvejniecības ražojumus tā, kā to prasa tirgus vajadzības. **Zemkopības ministrija pēdējos 2 gados piegriezusi nopietnu vērību zivju tirgus nokārtošanai.** Šai jūsu jaunajai zvejniecības iestādei jums jāparāda sava uzticība, lai darbs labāk sekmētos."

Sekoja valsts himna, pēc kam ministrs pasludināja jauno žāvētavu par atklātu un nodeva Pāvilostas zvejnieku lietošanā. Ministram pateicās kooperātīva vadītājs Egle, lūdzot ministru nodot visu zvejnieku pateicību arī valsts prezidentam un valdībai. Zvejnieki sumināja valsts prezidentu, kaŗa ministru, zemkopības ministru un valdību. Zvejniekus jaunās žāvētavas atklāšanas svinībās vēl apsveica Sakas pagasta vecākais Ģēģeris, Liepājas ostas valdes priekšnieks Šmiltnieks un citi. Svinīgo aktu noslēdza ar Dziesmu brīvai Latvijai. Tad ministrs Birznieks iepazinās ar jauno, moderno zivju žāvētavu un zvejas rīku izstādi, pēc kam kopā ar pavadoņiem un zvejniekiem izbrauca jūrā, izmēģināt zivju zveju. Vakarā ministrs atgriezās Liepājā. Svētki noslēdzās Upes muižas parkā ar tautiskām dejām un rotaļām.

16.000 skatītāju

aviācijas svētkos

Daugavpils kaŗa aerodromā vakar notika plaši aviācijas svētki, kuŗos bez kaŗa lidotājiem piedalījās arī aizsargu lidotāji un Latvijas aeroklubs. Vienotos aviācijas svētkus atklāja Daugavpils garnizona priekšnieka v. i. pulkv. Dūze. Tam sekoja lidmašīnu parāde un demonstrējumi, grupu un individuālie figūru lidojumi. Gaisa vilcienu demonstrēja Pantelejevs ar virsleitn. Šleiteru. Tam sekoja aviācijas balle.

Svētki bija pulcējuši vairāk kā 11.000 skatītāju.

Valmierā

aviācijas svētkus atklāja Latvijas aeroklubа Valmieras nodaļas priekšnieks Līde, pēc kam īsu uzrunu teica civilās aviācijas priekšnieks Lindbergs.

Aviācijas svētkos bija ieradušās 2 aizsargu lidmašīnas un 1 aerokluba lidmašīna, kas izpildīja figūrlidojumus, zemos lidojumus un ačgārnos lidojumus. Plkst 4 aerodromā ieradās kaŗa lidmašīna kaŗa lidotāja virsleitenanta Saprātnieka vadībā, kas izdarīja izpletņu demonstrējumus.

Svētkos bija ieradušies ap 5000 valmieriešu, kas ar dzīvu interesi noskatījās lidotāju mākslā. Noslēgumā notika saviesīgs vakars.

Vakar noslēdzās Valmieras-Valkas mazpulku nometnes.

Vakar Trikātā notika Valmieras-Valkas apriņķa mazpulku nometnes noslēgums. Uz to bija ieradies arķibīskaps Dr. T. Grīnbergs, kopā ar mazpulku garīgās audzin. inspektoru, mācītāju Lūsi, Āraišu draudzes mācītāju Meistaru un mācītāju Detlavu. Pēc akta mazpulku dalībnieki publikai rādīja savus sasniegumus sporta mākslā un lauksaimniecības nozarēs.

Likvidētas biedrības Rīgā un laukos

Ministrs **A. Bērziņš** uzdevis likvidēties sekojošām organizācijām:

Ulmales izglītības b-bai „Bāka", rakstnieku - humoristu biedrībai „Žagata", biedrībai ar nosaukumu „Atdzimšanas līga", sadraudzīgai bied. „Rīta zvaigzne", Ukru brīvprātīgo ugunsdzēsēju b., biedrībai „Rīgas iekšējo ūdeņu jachtklubs", b-bai „Rīgas saviesīgais klubs", biedrībai „Žīdu zinātniskā institūta draugi Latvijā", Rīgas latviešu evaņģ. luter. draudžu savienībai, Pēterpils politechniskā institūta bijušo studentu biedrībai, senču tikumu veicināšanas biedrībai, Latvijas tautsaimniecības biedrībai, Latvijas tekstilrūpniecības nozares krāsotāju biedrībai, Malienas studentu biedrībai, Latvijas izgudrotāju biedrībai, lielās zinagogas, Gogoļa ielā, draudzes locekļu biedrībai „Maize trūcīgiem — Lechem Evjeinim", Latv. dziedāšanas b-bu savienībai, universitātes stud. biedrībai „Asni", ķermeņkultūras biedrībai „Gaisma", mākslinieku biedr., „Burg", kultūr-vēsturiskai biedrībai „Imantas pulks", vācu skautu organizācijai Latvijā, palīdzības biedrībai „Pumpurs", Latvju nacionālo organizāciju savienībai, īrnieku aizsardzības biedrībai, evaņģēlisko-luterisko mācītāju un teoloģiju stud. biedrībai „Vienprātība", Nama Rīgā, Strūgu ielā Nr. 3, dzīvokļu īrnieku biedrībai, Dieva draudzes misiones biedrībai, ar Rīgas apgabaltiesas administrātīvās nodaļas 1933. g. 10. oktobŗa lēmumu slēgtai biedrībai „Mūsu fronte", ar Rīgas apgabaltiesas administrātīvās nodaļas 1933. g. 14. novembŗa lēmumu slēgtai universitātes studentu šacha biedrībai un biedrībai „Āgenskalna saviesīgais klubs". Minētās organizācijas 3 mēnešu laikā jālikvidē šo organizāciju valdēm.

Par slēgtās Sunakstes 2. lopkopības pārraudzības biedrības likvidātoru iecelts Viesītes raj. lopkopības instruktors Arn. Rūsis, par slēgtās Madlienas pagasta jaunatnes pašizglītības biedrības „Asni" likvidācijas komisijas priekšsēd. — K. Irbīte un par locekļiem — J. Andersons un J. Liepa, par slēgtās Seces saviesīgās biedrības likvidācijas komisijas priekšsēdētāju — Fr. Svarens un par locekļiem — J. Čuderis un L. Vadelnieks. Minētās slēgtās biedrības jālikvidē 3 mēnešu laikā.

Grozot agrāko lēmumu, krievu biedrības Latvijā likvidācija uzdota bij. biedrības valdes priekšsēdētājam Vlad. Presnakovam. Latvijas lietuvju apvienībai atceltas līdzšinējā centra valde un revīzijas komisija, par jaunās centra valdes priekšs. iecelts D. Jasinskis, par valdes locekļiem — Ād. Raulinaitis, Aug. Vronevskis, Fr. Ramonas, Jāz. Mataitis, Vl. Tumas, Ign. Deksnis, Ant. Buivids, V. Mockus, J. Stabinis un J. Bakans, par revīzijas komisijas priekšsēdētāju — Kaz. Isēnas, par locekļiem — Ant. Žviedris un J. Valavičus. No Valmieras latviešu biedrības valdes locekļu amatiem dzīves vietas maiņas dēļ atbrīvoti J. Veits un Fr. Marovskis, viņu vietā iecelti Jēk. Krogzems, J. Rudzītis un O. Upenieks; no Vecgulbenes brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības valdes locekļa amata atcelts A. Blūmenfelds-Blūms; no Rēzeknes ebreju apbedīšanas biedrības „Hevra-Kadišo" valdes locekļa amata atcelts H. Kikoins; viņa vietā iecelts līdzšin. revīzijas komisijas loc. M. Bobrovs, par revīzijas komisijas locekli M. Bobrova vietā iecelts I. Lurje; no Baltinavas brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības valdes locekļa amata atcelts N. Kopmanis un viņa vietā iecelts Alfr. Strazds; no Kuldīgas sadraudzīgās biedrības valdes locekļa amata atcelts J. Krauklis un viņa vietā iecelts J. Dreimanis; no biedrības „Kokneses un apkārtnes bēru kase" valdes locekļu amatiem atcelti J. Sproģis un K. Sproģis, viņu vietā iecelti P. Vītols un K. Pitelis; no Kokneses kultūras biedrības valdes locekļa amata atcelts K. Sproģis un viņa vietā iecelts Pēt. Žēlastība; no Latvijas bērnu draugu biedrības Asaru-Meliužu-Dubultu nodaļas valdes locekļa amata atbrīvots atteicies Aug. Gusmanis un viņa vietā iecelta Z. Platupe, no Krāslavas brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības valdes amatiem atcelti līdzšinējie priekšs. Z. Žmudzis, priekšs. biedrs L. Strazds, valdes locekļi Z. Rabinovičs un Š. Ginsburgs, revīzijas komisijas priekšsēdētājs A. Jākobsons un revīzijas komisijas loceklis K. Jansons, — viņu vietās par biedrības valdes priekšsēdētāju iecelts Arv. Jākobsons, par priekšs. biedru Z. Žmudzis, par valdes locekļiem — A. Pasternaks un L. Strazds, par revīzijas komisijas priekšsēdētāju — K. Jansons un par revīzijas komisijas locekli — Š. Ginsburgs; atceļot Lielzalves 1. lopkopības pārraudzības biedrības līdzšinējo valdi, par jaunās valdes priekšsēd iecelts Alb. Zālītis un par valdes locekļiem — J. Kraminš un J. Bajinskis.

Skautu dzīve

Skautu sirojumi pa ūdeņiem.

Rīgas skautu priekšnieks uzaicina visus Rīgas skautus, kam būtu kanu laiviņas, vai kam būtu dabūjamas kanu laiviņas gaŗākiem braucieniem, iesūtīt skautu štābā līdz 30. jūnijam ziņas, kad varētu piedalīties kopējā Rīgas skautu kanu laiviņu sportistu sirojumā. 2. jūnijā plkst. 7 v. vadītāju klubā notiks interesentu sanāksme, kuŗā noorganizēs kanu laiviņu sportistu šīs vasaras kopējus sirojumus.

Peldēšanas un slīkoņu glābšanas kursi,

peldēšanas skolotāja Butkēviča vadībā Rīgas skautiem sāksies 30. jūnijā, plkst. 5 p. p. Sapulcēties Balastdambī, pilsētas sporta peldētavā.

Skautu tautisks Jāņu vakars,

Nometnes mākslas kursos 23. jūnija vakarā notiks tautisks Jāņu vakars, kuŗā piedalīties aicināti visi Rīgas skauti. Svinību programā: Jāņuguns iedzināšana, nometnes apsaigāšana un aplīgošanās, Jāņu mielasts, līgošana, rotaļas, dejas un nostāsti pie ugunskura, naktsrotaļa, brīva nodarbība un sarunas (pēc vēlēšanās var gulēt) līdz saules lēktam. Jāņubērnus ar jāņuzālēm un vainagiem gaidīs nometnē 23. jūnijā no plkst. 9 vak. (nometnes vieta nepilnus 2 klm. no Gaŗezera pieturas vietas), braukšana pa dzelzceļu nokārtojama pa novadiem vai vienībām, uzturs Jāņu mielastam sagādājams pašiem. Lietainā laikā kursu teltīs vakarā pārnakšņot līdz 30 skautu (iepriekš pieteikties skautu štābā), pārējiem par pajumti jagādā pašiem.

Tirzas izstāde

(Turpinājums no 17. lpp.)

cijas bulļu māte), A. Leites Undīne (Tjalfa-Odina meita) un t. t.

Augstāko godalgu lopkopībā — zemkopības ministrijas zelta medaļu saņēma R. Dzērves saimniecība. Godalgās izdalītas pavisam 15 zelta, 12 sudraba un 15 bronzas medaļas. Bez tam naudā godalgās izdalīti 940 ls.

Izstādīti arī pāri par 100 zirgu, par kuŗiem piespriestas 28 pirmās, 28 otrās un 8 trešās godalgas. Zelta medaļas izpelnījās A. Pastalnieks, Rankas Kalna Kalvos par ķēvēm Baibu un Prīdu (no ērzeļa Dambrets) un J. Veisis, Lizuma Beķeros par ķēvi Luta un abām viņas meitām. Lauksaimniecības kameras diplomu saņēma V. Bīdelis, Jaungulbenes Zaķīšos par ķēvi Arlotērija un viņas abām meitām. Pirmās godalgas vēl saņēma B. Oš, P. Krumbergs, J. Eglītis, E. Klempers, K. Pamše, H. Kučs, J. Kube, A. Hāns, P. Sietiņš, R. Bedeicis, A. Bullītis un K. Krieviņš. Sevišķi labi pēcnāči ir no Oldenburgas ērzeļa Dambreta un viņa dēla Aļņa.

Patīkamu iespaidu atstāja mazpulku novietne, kuŗā sakopoti 10 apkārtējo mazpulku izstrādājumi — izšuvumi, cepumi, augļu konservi un citi ražojumi. Lielākā daļa mazpulku izpelnījušies 1. godalgas. Pagājušā gadā nodibinātas mazpulku lopkopības grupas, kur mazpulku dalībnieki audzē telītes, sekojot barības patēriņam un vedot visu grāmatvedību. Arī lopkopības grupas jau uzrāda labus sasniegumus.

Plaša un interesanta bija mājturības un rokdarbu nodaļa. Valsts Rankas mājturības skola izcēlās ar tautiskiem tērpiem, rokdarbiem un konserviem, Tirzas mājturības veicināšanas biedrība izstādījusi latvisku istabas iekārtu, konservus un rokdarbus, Rankas lauks. b-bas mājturības sekcija — rokdarbus un mēbeles. Plašas novietnes arī Lizuma lauks. b-bas mājturības sekcijai, Gulbenes un apkārtnes sieviešu b-bas arodu kursiem u. c.

Lauksaimniecības kameras novietnēs diagramās varēja redzēt, kādus darba atvieglojumus dod piemērotas mašīnas; tāpat šeit varēja iepazīties ar lauku darbā lietojamiem drošības līdzekļiem. Lauksaimniecības kameras zemkopības nodaļa propagandēja kūdras izmantošanu un pareizu skābbarības sagatavošanu. Iztsādē bija arī lauksaimniecības mašīnu un darba rīku nodaļa.

Sestdienas vakarā Gulbenes novada mazpulkiem agr. K. Ķirša un agr. O. Rezovskas vadībā notika dažādas sacensības un informācijas gājiens.

Vakar notika **slaucēju sacīkstes,** piedaloties ap 40 dalībniekiem. Vakar izstādi apskatīja arī ap 300 ekskursantu, kas sestdienas vakarā ieradās ar tūristu vilcienu. Bez tam izstādē ieradās vairākas citas ekskursijas no tālākas apkārtnes. **Viena ekskursija bija ieradusies pat no Rundāles. Izstādi abās dienās apmeklējuši ap 6.000 ļaužu.**

Izstādes laikā Tirzā viesojās arī Zemnieku drāmas teātris. Sestdienas vakarā izrādīja M. Priedulājas lugu „Zeme svētīs", bet vakar — „Nakts serenādi."

Koknesi, Alūksni, Rēzekni

un citas Latvijas skaistākās vietas mēs varam bez riska apmeklēt, lietojot tikai augstvērtīgās Amerikas Pensilvānijas „Ouversea Oil" eļļas. Braucot ar sliktu eļļu, paliksat pusceļā, kā šie abi tūristi.

Oversea Oil

Rīgā, Dzirnavu ielā 70,
īpašn. K. un P. Rasiņi.

Dabūjamas arī Latvijas Piensaimnieku Centr. Sav. un „Konzums" veikalos.

Zeme atklāj jaunus latviešu kultūras pieminekļus

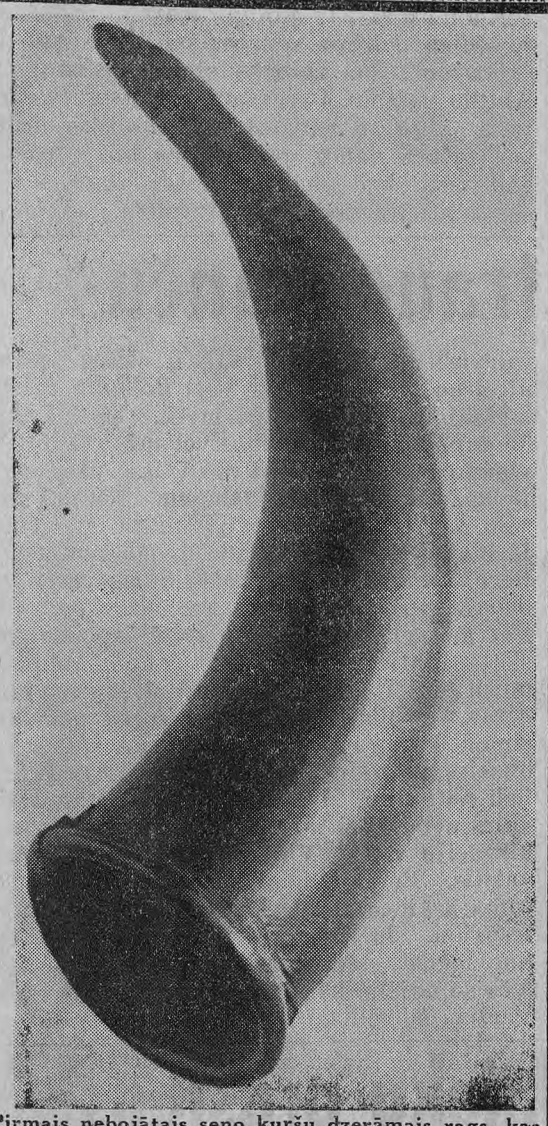

Pirmais nebojātais seno kuršu dzeŗāmais rags, kas atrasts Rucavas apkaimē.

Pieminekļu valdes priekšsēdētājs, Latvijas vēstures institūta vicedirektors prof. Dr. **Fr. Balodis** sarunā ar mūsu līdzstrādnieku izteicās:

«Laikam gan nekad, kopš pastāv pieminekļu valde, tai nav bijis tik daudz darba, kā tagad — šinī gadā, un laikam gan nekad izrakumu un senatnes pieminekļu apzināšanas darbi nav vainagojušies tādām sekmēm, kādas gribētos atzīmēt šī gada vasaras sākumā. **Mūsu mūzejos trūka senlietu, kas attiektos uz 14. un vēlākiem gadu simteņiem. Izrakumi Krustiņos pie Juglas devuši iespēju ieskatīties arī šai latviešu kultūras vēstures posmā, un atradumi, kas izdarīti Jūŗkalnē, devuši tik skaistas senlietas no vēsturiskajiem laikiem, ka nevar pietiekoši pateikties atradējam, kas jūras izskalotos priekšmetus atsūtījis pieminekļu valdei un līdz ar to ierosinājis domu, ka būtu steidzamības kārtā šeit izdarāmi izrakumi, lai labāk apzinātu mūsu senču 14.-15. g. s. kultūras pieminekļus.**

Ar lielām sekmēm izdodas turpināt izrakumus tagad jau 4. nedēļu **Talsu pilskalnā.** Apciemojot izrakumus Talsu pilskalnā kopā ar Helsinku nacionālā mūzeja arheoloģijas nodaļas dir. **Aarne Eiropää,** Igaunijas pieminekļu aizsardzības insp. **Eeriku Laidu** un valsts vēsturiskā mūzeja dir. Dr. **V. Ģinteru,** varēju konstatēt, ka

pilnā mērā noskaidrojas guļkoku divkāršās sienas leņķotā konstrukcija, kas atradusies uz neliela māla uzbeduma pilskalna ziemeļrietumu galā.

Šīs sienas atsevišķie posmi ir bijuši apm. līdz 5 m gari. Arī šai gadījumā, tāpat kā Daugmales pilskalnā,

sienas ir bijušas sadalītas kamerās, un kameras pildītas nelieliem akmeņiem, kas noderēja sienas nostiprināšanai un varēja tikt izmantoti arī kā ieroči cīņai pret uzbrucējiem.

Šai gadījumā gribētos atzīmēt, ka arī ziemeļos vairākkārt konstatētas nelielu akmeņu, dūres un galvas lielumā, sakŗautas čupas, kas norāda, ka šie akmeņi patiesi arī izmantoti, lai ar tiem apmētātu ienaidnieku.

Šīs sienas iekšpusē tagad konstatētas 2 celtnes, no kuŗām uzglabājušās arī māla apmetuma paliekas, un kuŗu priekšā vienā gadījumā ir bijusi veidota **māla platforma, klons,** bet otrā gadījumā uzglabājušās kādas **kāpnes paliekas,** kas atradušās, šķiet, palieveņa priekšā, kas bijis piebūvēts pie celtnes. Kviešu, rudzu, miežu graudi un zirņi, kas atrasti vienā no šām celtnēm, aprāda, ka tā ir bijusi kuršu klēts šinī pilskalnā. Izdevies arī atrast mazos vārtiņus, kas veda cauri jau pieminētai sienai uz pilskalna malas. Un, cerams, ka turpmākajos izrakumos izdosies vēl labāk noskaidrot šo vārtiņu konstrukciju. Ievērojamus rezultātus devuši izrakumi arī augstajā valnī, kas aizsargāja pilskalna platumu dienvidaustrumu galā. Arī šeit konstatējamas guļkoku sienas un būs bijušas kameru rindas, pildītas nelieliem akmeņiem. Liekas, ka iespējams jau tagad dot arī tās nocietinājumu sienas rekonstrukciju, kas attiecas uz 13. g. s. sākumu (sk. zīmējumu).

Atrastas ļoti lielā mērā arī senlietas, it sevišķi tranšejā augstā valņa pakājē. Senlietas apliecina, ka **pagaidām atklātais mītnes slānis attiecas uz 12. g. s. beigām un 13. g. s. sākumu.** Naudiņas, sudraba gabali apliecina tirdzniecību ar citām zemēm. Gatavas vai pusgatavas senlietiņas, kas veidotas, šķiet, pašā pilskalnā, nepārprotami pierāda, ka Talsu pilskalns ir bijis kuršu pilskalns, un gribētos piemetināt, ka, apbrīnojot šo stalto kalnu, gribētos ticēt, ka arī

Talsu pilskalns bijis viens no tiem kuršu nocietinājumiem, no kuŗa izgāja ekspansija uz ziemeļiem lībiešu zemju iekaŗošanai, un ka Talsu pilskalns bijis tas cietoksnis, kas pārzināja «Vrede kuronijas» (Miera Kurzemes) lībiešu novadus kuršu virskundzībā.

Talsu pilskalna valņa tranšejas pirmā slāņa saturs ir šāds: 1) Parastā keramika, pelēkā un brūni sarkanā krāsā, pavisam 8 gabali; viena lauzka ar nelielu caurumiņu netālu no augšmalas. Šīs lauzkas virspuse nav īsti līdzena un nedaudz atgādina apmetuma keramiku. 2) Viena notrīta šīfeŗa galodiņa. 3) Vairāki dzelzs gabali, to starpā viens skārda gabals ar izsistiem caurumiņiem. 4) Trīs parastās, kaltās dzelzs naglas; 1 īlēns; 1 važiņas fragments; 1 ledus piesis, bojāts; cirvis. 5) Viena saktiņa (bronzas); viens bronzas gredzens.

Valnis pats ir ierakts no vienas malas līdz otrai, bet pirmais slānis sākas zem velēnas un neizbeidzas (zem virsotnes) vēl 70 cm dziļumā.

Par izcilus atradumu uzskatāma arī tā **senkuršu laiva,** kas atrasta Vilkmuižas ezerā pie Talsiem, tai pašā ezerā, kas uzglabājis arī ūdenī ievērojamās kuršu uguns apbedījumu paliekas. Laiva ir ļoti senas formas, un nav nekādu šaubu, ka tā attiecas uz laikmetu pirms 1200. g., ja arī to negribētos attiecināt uz vēl sirmāku senatni, par ko varētu domāt, ievērojot, ka laivas formas zināmā mērā atgādina tā vienkoča konstrukciju, kāds atrasts pie Ladogas ezera neolita laikmeta slāņos.

Ne mazāk svarīgi ir tie atradumi, kas izdarīti pie **Rucavas, Tīrā purvā.** Mēs varam priecāties, ka **pirmo reizi mūsu zemē atrasts vairogs, kas attiecas uz laiku ap 800 gadu atpakaļ.** No ozola dēļiem veidots, ar liepas lūku divkāršu klāju un ar ādu no abām pusēm apvilkts, šis vairogs uzrāda pašā vidū ozola koka umbonu, **kuŗā vēl uzglabājušās sena cirtiena pēdas:**

cirtiens nav varējis šo ozola koka umbonu pāršķelt.

Pašreiz izpētīti arī audumu fragmenti, ādas gabali un metala senlietas, kas atrastas zem koka vairoga un, šķiet, iespējams konstatēt ne tikai vienu kaŗavīra villaini, bet arī vēl cita tērpa fragmentus, vienu ādas maku, kas bijis savelkams ar zirga saru aukliņu, un kādu vilnas auduma tērpu, kas, varbūt, ir bijis sens cimds vai, varbūt, arī kāda cita tērpa daļa. Galīgi jautājums vēl nav noskaidrots. Šeit pirmo reizi atrasts arī **dzeŗamais rags,** pilnīgi vesels, un neliels kaltiņš, kas, kā redzams, izmantots ornāmentu iegriešanai kokā.

Ne mazāk svarīgs ir atradums, ko piesūtījusi pieminekļu valdei **Jelgavas** apriņķa policija, un kas atrasts **Salgales** pag. **Rijnieku** mājās: 20 sudraba stieņu, 19 sudraba stīpas, 2 sudraba plāksnīšu fragmenti un viens sudraba kakla riņķis no 11. g. s. **Tas aprāda, cik turīgi šai laikā ir bijuši latviešu,**

Seno kuršu koka vairogs, kas atrasts Rucavas apkaimē.

proti Zemgales tirgotāji, kas bija attīstījuši pateicoties Zemgales ostai, plašus tirdzniecības sakarus ar citām zemēm.

Beidzot vēl jāatzīmē, ka **Rīgas apr.** policija nodevusi 207 sudraba naudas, kas atrastas **Madlienas** krogus drupās un arī stāsta par latviešu, gan vēlākā latvieša — 19. g. s. sākumā, krogus tēva turību.

Ir jāpateicas, ka sabiedrība un policija nāk pieminekļu valdei talkā viņas darbā, kā it sevišķi gribētos sacīt par Talsu pilsētas valdi. Gribētos visiem, kas pieminekļu valdei ir palīdzējuši celt gaismā senās latviešu kultūras paliekas, sirsnīgi pateikties, bet līdz ar to nevar bez sāpēm sirdī atcerēties, ka viens otrs sabiedrības pārstāvis ir neticami nelabi un nevajadzīgi ar vienu otru senatnes pieminekli apgājies. Cik žēl, ka, **izņemot no Tīres purva vairogu un tērpus, arī kādu zizli, visu to saplēsa un sakapāja gabalos.** Cik skaisti būtu bijis, ja būtu izdevies pārvest mūzejā senā kaŗavīra tērpu visā pilnībā, nesabojātu un nesaplēstu. Gribas griezties pie sabiedrības ar lūgumu — pēc iespējas drīz vienmēr par visu ziņot, kas atrasts zemes klēpī, un nodot to pieminekļu valdei, novietošanai attiecīgā valsts krātuvē. Tad patiesi aina kļūs skaidrāka, un mēs daudz vairāk zināsim par mūsu senatni, nekā tas arī tagad vēl ir.»

Pelikan tinte

Ko spēj latviešu lauksaimnieka uzņēmība

Siguldas Zušu sēravotu iestāde ievērojami paplašināta

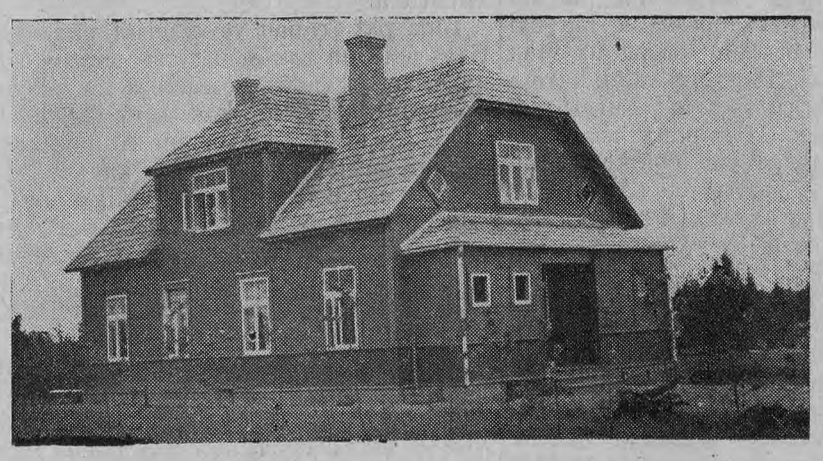

Zušu dziedniecības iestādes jaunuzceltā slimnieku dzīvojamā māja.
Pa labi: Zušu sēravotu un dūņu dziedniecības iestādes slimnieku grupa ar rosīgo lauksaimnieku Jāni Pogiņu (×).

No redzamākiem jaunākā laika dziedniecības uzņēmumiem minama Siguldas Zušu sēravotu un dziedniecības dūņu iestāde. Tā atrodas Siguldas Zušu māju robežās, 12 klm. no Siguldas stacijas. Zušu mājas 1902. gadā nopircis lauksaimnieks Jānis Pogiņš. Neskatoties uz to, ka vērtīgais sēravots pēc zemes grāmatu plāniem ietilpis Zušu māju robežās, to Pogiņam 1903. g. mēģinājis atņemt Jūdažu muižas barons Mīlenss, kuŗa zemes īpašumi atradušies blakus Zušiem. Tomēr tiesas ceļā Pogiņš panācis, ka avots paliek viņam. 1903. g. Pogiņš nosūtījis avota ūdeni analizei uz Pēterburgu, kur avota lielās dziednieciskās spējas apstiprinātas. 1905. gadā un pasaules kaŗa laikā Zušu mājas 2 reizes nopostītas. Pateicoties lauksaimnieka Pogiņa enerģijai un uzņēmībai tās atkal atjaunotas un tagad skaitās viena no bagātākām un priekšzīmīgākām lauksaimniecībām plašākā apkārtnē.

Būdams neatlaidīgs jaunu ieņēmumu avotu meklēšanā Pogiņš tūliņ pēc pasaules kaŗa nodeva avota ūdeni analizei Latvijas universitātei. Analizes rezultātā prof. Kupče atzina, ka avots pieskaitāms alkalisko zemju sēravotiem un ir tāda paša tipa, kā Ķemeŗos. Galvenie sāļi ir kalcija sulfāts un hidrokarbonāts. Sēravota radioaktīvitāte līdzinās 0,79 Macha vienībām. Sēravots izverd 1500 spaiņu sērūdens stundā. Tā temperātūra vienāda visos gada laikos. Sēravotam raksturīga sērūdeņraža smaka, spēcīgas baltas sēra baktērijas un zilzaļo algu kolonijas, kas sedz avota gultni un tur iekritušos priekšmetus.

Avota apkārtnē 10 ha plaši un 2,3 metrus dziļi ārstniecībai derīgo dūņu slāņi. Tās satur brīvo un sulfīdu sēru dzelzs un alumīnija savienojumus. Dūņu galvenā ststāvdaļa — kalcija sulfāts un kalcija humāts. Dūņas tāda paša tipa, kādas ar plašiem panākumiem lieto Ķemeŗos. Šīs dūņas lauks. Pogiņš dod arī dziedniecisko iestāžu vajadzībām Rīgā, Valmierā un c.

Šogad dziedniecības iestāde ievērojami paplašināta. Līdz šim slimnieki pa ārstēšanās laiku dzīvoja Zušu saimniecības galvenā mājā, kas atrodas 8 min. gājienā no avotiem. Tagad uzbūvēta atsevišķa dzīvojamā māja slimniekiem, tieši pie avotiem. Jaunajā ēkā viss iekārtots ļoti mājīgi un ar iespējamām ērtībām — mūziku, bibliotēku, dažādām spēlēm. Ap māju izveidojās plašs parks. Māja atrodas uzkalnā, no kuŗa atveŗas skats uz apkārtējiem mežiem un laukiem.

Ievērojami paplašināta arī pati dziedniecības iestādes ēka. Ierīkota centrālā apkurināšana, atsevišķas atpūtas, masāžas, kompreses un dušu telpas. 5 kabīnes ar 10 vannām. Mašīntelpās uzstādītas jaunas modernas ūdens sildamās, dūņu jaucamās un c. mašīnas. Arī ap dziedniecības ēku izveidojās parks slimnieku pastaigai. Slimniekus uzrauga mācīta masāžiste Kārkliņa. Medicīniskā uzraudzība Dr. A. Melngalvim.

Atzīmējams, ka jaunās slimnieku mājas un dziedniecības ēkas izbūvi veicis lauks. Pogiņš vienīgi ar saviem līdzekļiem, bez valdības atbalsta.

Zušu dziedniecības iestāde atrodās izdevīgā, skaistā vietā. Apkārtne ļoti dažāda — tuvumā Jūdažu ezers, Zušu upīte, meži, birzis, kas mainās ar plašām pļavām un labi koptām druvām. Sausā apkārtne ļoti piemērota atpūtai un veselības uzlabošanai. Atstatums no biezi apdzīvotiem centriem garantē slimniekiem vēlamo mieru.

Sākot ar 1935. g. tautas labkläj. ministrija par ierēdņu ārstēšanos Zušu sēravotos piemērojusi tos pašus noteikumus, kā Ķemeŗos. Lauku iedzīvotājus ārstē pēc T. L. M. lauku iedzīvotāju ārstēšanās noteikumiem. Mazturīgiem ar pagasta valdes izdotām mazturības apliecībām — ārstēšanās brīva. Uztura un ārstēšanās maksas vispāri ļoti zemas. Satiksmi ar Siguldas staciju uztur īpašnieks Pogiņš ikdienas ar savu auto.

Pastu un laikrakstus dziedniecības iestāde saņem ikdienas.

Zušu sēravotu un dziedniecības dūņu iestāde ir viena no mūsu skaistās Siguldas redzamākām vietām. Tai dotas visas priekšrocības ar laiku izvērsties par plašu uzņēmumu, kas dos iespēju par samērā lētu maksu atgūt ikdienas darbā sabojāto veselību.

U l d i s.

Anglija patlaban nevar kaŗot – saka Baldvins

Lta. Londonā, 20. jūnijā. Kādā konservātīvo masu sapulcē Nors-Lenkšīrā ministru prezidents Baldvins šodien aizstāvēja angļu valdības lēmumu iestāties par sankciju atcelšanu. Baldvins teica:

Nav jāaizmirst, ka sankcijas uzlika, lai novērstu kaŗu. **Sankcijas nebija domātas kā sods. To neveiksme nebūt nenozīmē Tautu savienības galu.** Ja nu pirmais mēģinājums ar Tautu savienības palīdzību nodrošināt pasaulei mieru beidzies ar neveiksmi, tad drosme nav jāzaudē un jāķeŗas pie jauna mēģinājuma. Pirmā kārtā būtu jāmēģina ārpus Tautu savienības stāvošās nācijas piedabūt iestāties Tautu savienībā. Tagad, pēc abesiņu kaŗa beigšanās, Eiropas valstīm un Tautu savienības locekļiem būtu **jāsanāk kopā un jāapsveŗ, ko nozīmē kolektīvā drošība un, ja viņi atrastu to par pareizu, ko darīt kolektīvās drošības reālizēšanai.** Viņš, Baldvins, saviem vēlētājiem skaidri pateicis, ka **gadījumā, ja ķeŗas pie sankcijām, jābūt arī gataviem uz kaŗu.** Bet viņš, no otras puses, esot arī aizrādījis, ka **Anglija nevar iet kaŗā, kamēr nav aizpildīti robi viņas aizsardzības sistēmā, un ka bruņošanās ir nepieciešama, lai Lielbritanija varētu izpildīt savus pienākumus saskaņā ar Tautu savienības paktu.**

Baldvins tālāk noraidīja pārmetumu, it kā angļu valdība būtu sabaidījusies un „aizbēgusi“. Ir vērts dzīties pēc kolektīvās drošības. Tas gan nav viegli ,jo daudzas lielas nācijas ir ārpusē. **Ja Japāna, Savienotās Valstis un Vācija būtu Tautu savienībā, tad kolektīvā drošība tūlīt funkcionētu.**

Baldvins beidzot lūdza neliegt simpatijas ārlietu ministram Idenam šinīs grūtajās dienās. Viņam pārmet, ka viņš atteicies no savas ticības un pārliecības. Bet tas tā nav. **Idens ir vīrs ar lielām idejām un lielu drosmi. Arī turpmāk viņš iestāsies par saviem ideāliem.** Drošību — kolektīvu vai cita veida — nevar iegūt par lētu maksu. **Ja kollektīvās drošības sistēmai pastāvot izceltos kaŗš, tad visas nācijas iegrimtu kaŗā līdz pat ausīm.** Ļoti nepareizi rīkojas tie kolektīvās drošības piekritēji, kas negrib dot armijai nevienu brīvprātīgo, nevienu šāviņu un nevienu lidmašīnu. „Es ticu,“ uzsvēra Baldvins, „ka nācija ir gatava risku uzņemties. Arī es esmu gatavs par to strādāt, bet lai nācija pārāk zemu nenovērtē briesmas!“

Karalis Eduards 8. dodas uz Riviŗu

Kannās, 21. jūnijā. Karalis Eduards 8. šodien noīrējis vasaras pili „Chateau de l'Horizon“, kas atrodas starp Kannām un Antibu pussalu. Paredzams, ka Anglijas karalis jūlijā še pavadīs atpūtā dažas nedēļas. Kopš daudz gadiem tas būs pirmais gadījums, kad angļu valdošais karalis vasaras atpūtā dodas uz ārzemēm.

Vācijas iespaids Balkānos uztrauc francūs

Lta. Parīzē, 21. jūnijā. Franču prese veltī lielu uzmanību Vācijas valsts bankas prezidenta un saimniecības ministra Dr. Šachta ceļojumam. „Oeuvre“ raksta: „Šachta ceļojuma politiskā nozīme ir nepārredzama un tā pelna, ka Francijas valstsvīri piegriež tai vislielāko vērību. Citādi tie var piedzīvot nākotnē smagus pārsteigumus. Šachts rīt, sniegdams ziņojumu par savu misiju, varēs apgalvot, ka Vācijai **izdevies nesaraujāmi saistīt savu saimniecisko labklājību ar visu Balkānu valstu labklājību ,turklāt tādā mērā, ka jājautā, kā gan šo valstu valdības vēl spēs reaģēt, ja viņām nāktos politiski nostāties pret savu jauno saimniecisko hegemonu.** Vēl nav par vēlu pagriezt attīstības riteni uz otru pusi, ja blakus tam, kas, diemžēl, jau nolīgts ar Berlīni, mūsu sabiedroto valdības varēs atbalstīties arī uz stipru Francijas politiku. Bet ja viņiem tas nebūs iespējams, tad jāskatās patiesībai acīs un jākonstatē, ka mūsu pozicijasBalkānos un Viduseiropā zaudētas. Brīdis ir nopietns, jo pēc pēdējām ziņām, ko mēs esam saņēmuši no kādas Viduseiropas galvas pilsētas, **Austrijā briest lieli notikumi. Uz Habsburgu restaurāciju vairs nebūs ilgi jāgaida, bet tā izsauks mobilizāciju visās Viduseiropas un Balkānu valstīs.** Beidzot, ir skaidrs, ka Šachta ceļojuma sekmes atstās Austrijā viskļūmīgāko iespaidu. Ja Austrijai būs sajūta, ka Berlīne iegūst visos virzienos, tad kādēļ lai mēs domājam, ka viņa negribēs pirmā iegūt Vācijas labvēlību?“

Rīt Igaunija svin uzvaras svētkus

Lta. Tallinā, 20. jūnijā. Otrdien, 23. jūnijā, Igaunija svinēs Uzvaras dienu. Svētki sāksies 23. jūnijā, pulksten 6 rītā, kad atskanēs visu baznīcu zvani. **Pulksten 8.30 min. valstsvecākais pie pils iededzinās Uzvaras svētku lāpas un nodos tās kopā ar savu vēstījumu tautai Tallinas aizsargu pulka motociklistu patruļām, kuŗas tad tās izvadās pa visām pilsētām un sādžām. Pulksten 9 priekšpusdienā valstsvecākais ievadīs Uzvaras dienu ar runu radiofonā.** Tam sekos svētku dievkalpojumi baznīcās un zem klajas debess. Pēc dievkalpojumiem visur notiks parādes, piedaloties vietējām organizācijām un skolu jaunatnei. **Parādes dalībnieki dosies uz brāļu kapiem un brīvības cīņās kritušo piemineklīem, lai tur godinātu varoņu piemiņu. Pulksten 8 vakarā visur vienā laikā notiks svētku akti un pulksten 10 vakarā visās valsts malās iededzinās uzvaras sārtus. Ap to laiku visur ieradīsies no Tallinas izsūtītie vēstījuma un lāpu nesēji. Lāpu gaismā valstsvecākā vēstījumu nolasīs tautai. — Uzvaras svētkus visā Igaunijā svinēs nacionālā garā un patriotiskā sajūsmā.**

Ceturtdien Tallinā atgriezīsies lāpu un vēstījuma nesēji un ziņos valstsvecākam par viņa vēstījuma nodošanu tautai. Valstsvecākais viņiem atbildēs, pēc kam nodziedās valsts himnu.

Somu prese cildina Ķemeŗus

Lta. Helsinki (pa pastu). Somu laikraksts „Uusi Suomi“ korespondencē no Rīgas veltī aprakstu Ķemeŗiem un turienes jaunajai viesnīcai. Par pēdējo korespondencē teikts, ka tā ar savu lielisko iekārtu nodrošina latviešu dziedniecības vietai Ķemeŗiem cienīgu stāvokli lielo starptautisko dziedniecības vietu vidū. „Bez pārspīlējuma var sacīt, ka diez' vai Austrumeiropā ir otra līdzīga viesnīca, kas var padarīt veselības un atpūtas meklētājiem grūto un ilgo kopšanas laiku tikpat patīkamu.“

Aprakstot Ķemeŗu viesnīcas svinīgo atklāšanu valsts prezidenta **K. Ulmaņa** klātbūtnē, korespondents ziņo, ka Somijas ārlietu ministrs Hakcels, kuŗš arī bija viesu starpā, pateicis: „Mūs, somus, Ķemeŗu dziedniecības iestāde ļoti interesē, jo Somijai nav pašai savu dziedniecības avotu. Mums ir ļoti patīkami, ka tik liela veselības kopšanas iestāde pastāv mūsu zemes tuvumā. Es esmu pārliecināts, ka **daudzi somi apmeklēs Ķemeŗus.**“

Beigās korespondents atzīmē, ka šogad pie pirmajiem Ķemeŗu viesiem pieder arī somu sūtnis Latvijā Palins, kuŗš savu atvaļinājumu pavadīs Ķemeŗos.

Lietuvas darba kamera nokārtos taisnīgās strādnieku prasības

Lta. Kauņā, 21. jūnijā. Sakarā ar pēdējo dienu notikumiem vakar Lietuvas iekšlietu ministru ģen. Čapliku apmeklēja darba kameras locekļu delegācija šīs kameras priekšnieka Šulaiša un darba inspektora Šostaka vadībā. Delegācija uzkavējās pie ministra apm. 2 stundas, iesniedza viņam memorandu un plaši pārrunāja aktuālos strādnieku jautājumus. Ministrs izteica nožēlošanu par notikušām sadursmēm, kā arī par to, ka daļa strādnieku padevusies tumšu elementu aģitācijas iespaidam, kaut gan šo elementu īstais nolūks bija traucēt normālo dzīves gaitu un iedzīvotāju mieru.

„Valstij jārūpējas par miera uzturēšanu“, teica ministrs, „un ja tas traucēts, tai jārīkojas bez kādas vilcināšanās. Tā tas bija tagad un tā tas būs arī nākotnē.“

„Ja visi strādnieki,“ teica ministrs, „kas līdz šim vēl nav atgriezušies pie darba, pirmdien, 22. jūnijā atkal strādās, tad iekšlietu ministrija darīs visu iespējamo, lai uzņēmumu īpašnieki ar viņiem darba līgumus nepārtrauktu“.

Starp citu delegācija nāca ar ierosinājumu **pēc iespējas drīz atkratīties no uzņēmumos nodarbinātiem ārzemniekiem — speciālistiem, kuŗi dažkārt necilvēcīgi apejoties ar lietuvju strādniekiem,** kādēļ ienākušas daudzas sūdzības par šo ārzemnieku rīcību. Ministrs atbildēja, ka šī jautājuma atrisināšanā jau sasniegti labvēlīgi rezultāti.

Pēc apspriedes ar ministru delegācija darba kameras vārdā izdeva sekojošu uzsaukumu strādniekiem: „Ņemot vērā, ka **visus strādnieku paceltos svarīgos jautājumus ir pilnīgi iespējams nokārtot caur darba kameru** un ka jautājumu kārtošanai šādā veidā piekrīt arī iekšlietu ministrs, kameras delegācija uzaicina visus strādniekus un strādnieces: nepadoties neatbildīgu personu un nemiernieku kūdīšanai; **sākot ar 22. jūniju visiem atkal stāties darbā;** par visiem pārpratumiem, kas varētu rasties, caur saviem pilnvarotiem bez kavēšanās informēt darba kameru; neliegt pilnīgu uzticību darba kameras pārstāvjiem un viņu soļiem strādnieku interešu kārtošanai.“

Hondurasa izstājas no Tautu Savienības.

Lta. Ņujorkā, 21. jūnijā. No Tegusigalpas ziņo, ka Hondurasa, viena no Vidusamerikas republikām, nolēmusi izstāties no Tautu Savienības.

Pūdeŗa un smiņķa plūdi Eiropā

Mums 20. gadsimta cilvēkiem mazgāšanās un peldēšana ir tikpat nepieciešama kā elpošana. Katra pirmais darbs, lai tas būtu liels vai mazs, ir nomazgāties un ja vien iespējams, izpeldēties. Šai ziņā modernais cilvēks stāv tuvu seniem romiešiem, kas arī jau pazina tīrības lielo nozīmi cilvēka miesas higiēnā. Romiešiem bija ierīkota kanālizācija un ūdens piegāde tiem nesagādāja rūpes. Pārējā Eiropā līdz pat pagājušā gadsimta sākumam tas bija pavisam citādi. Dabūt tīru ūdeni nebija tik vienkārši, to parasti vajadzēja piegādāt smagos traukos no pilsētas akām. Tamdēļ ar ūdeni vajadzēja apieties taupīgi. 16. gadsimtā cilvēka ķermeņa higiēna bija atstāta galīgā novārtā. 1640. gadā Parīzē iznāca grāmata par „galanteriju“, t. i., par tā laika tikumiem. Grāmatā ar ironiju starp citu atzīmēts, ka pašlaik atkal modē nākusi tik „liekā“ mazgāšanās. Parīzē esot pat tādi ekscentriķi, kas netikai vairākas reizes dienā mazgājot seju un rokas, bet pat kājas! Uz šo aizrādījumu dzīvi atsaukušies ārsti, brīdinot tautu no „kaitīgās“ mazgāšanās „netikuma“. Jaunās modes ievedējas bija elegantās parīzietes. Tās gan labprāt uzņēma savos salonos tikko pabeigtā 30. gadu kaŗa varoņus, bet to degunti̇ņš necieta no tiem plūstošo „aromātu“. Tamdēļ tās ar ūdens pielietošanu, taisnība, ļoti paviršu, jo visa mazgāšanās procedūra ierobežojās ar vieglu roku un sejas apslacīšanu, centās savus pielūdzējus cik necik atkal „uzspodrināt“. Turpretim tā laika daudzinātā skaistule Ninona de Lanklo, kuŗai aplidotāju netrūcis pat vecmāmiņas gados, izteikusies, ka par savu nevīstošo jaunumu un skaistumu tai jāpateicoties vienīgi skaidram ūdenim, jo bieži mazgājot netikai seju un rokas, bet arī visu ķermeni.

16. un 17. gadsimtā turīgo aprindu sievietes un vīrieši mazgāšanās vietā pūderējās un smiņķējās, bet zemākie iedzīvotāju slāņi ūdeni kā mazgāšanās līdzekli nemaz nepazina. Ja nu ņem vērā, ka šai laikā vismaz ceturtdaļa visu Eiropas iedzīvotāju bija bakrētaini, tad var iedomāties, kādos apmēros patērēja pūderi un smiņķi, jo katrs gribēja gludu seju. Tāpat neviens neatzina pastaigāšanos svaigā gaisā, un tā laika modes dāmiņas saules starus vairījās vēl vairāk kā mēra. Izejot uz ielas tās parasti seju aizklāja bieziem plīvuriem vai īpašām sejas maskām, kuŗas ievēda no Italijas.

Tīrīgāki nedzīvoja arī karaļi. Pfalcas valdniece Elīzabete rītos aprobežojās tikai ar pirkstu galu aprīvēšanu sasmaršotā servjetē un par peldēm izteikusies, ka viņa savu mūžu nevarējusi saprast, kā cilvēks varot „mērcēties“ ūdenī! Francijas karaļa Lui 14. plašajā Versaļas pilī atradusies viena vienīga vanna. To viņš šad tad lietojis, kamēr atradies savu eleganto un jautro favorītu varā. Kad par jau vecīgā karaļa sirdi un apartāmentiem noteicēja kļuvusi liekulīgā svētule Mentenon, vanna uz viņa rīkojuma aizmūrēta. 70 gadus vēlāk karaļa vanna kā strūklaka novietota Lui 16. izsmalcinātās favorītes Pompadūras dārzā. Viņai pašai bija tik grezni iekārtota vannas istaba, ka par to runāja visa Eiropa.

Polijas un Saksijas karalis Augusts Stiprais pārtrauca sakarus ar skaisto zviedru grāfieni Auroru Kēnigsmark, pa daļai tamdēļ, ka nevarējis paciest tās lielo netīrību. Tā laika elegantām dāmām bija neskaitāmi grezni tērpi, bet neviena no tām neturēja par vajadzību iegādāties vairākus kreklus. Parasti kreklu nenovilka, kamēr tas uz miesas nesaplīsa. Tikai tad iegādāja jaunu. Roku un nagu kopšanu nepazina līdz pat 18. gadsimtam. Zobu tīrīšana vēl 1780. g. skaitījās par ārkārtīgu modes trakulību. 18. gadsimtā augstāko aprindu mājās reiz mēnesī ieradās zobu tīrītājs. Ar vienu un to pašu suku tas tīrīja zobus visiem saviem klientiem.

Līdz pat franču revolūcijai pūderēja netikai seju un rokas, bet arī matus. Biezo garozu, kas radās no pūdeŗa un sviedriem, nokasīja tikai tad, kad tā palika cieta kā vāks. Krievijas ķeizariene Anna rīkojusies samērā higiēniski, pirms katras jaunas smiņķu un pudeŗa kārtas uzlikšanas liekot ādu notīrīt ar sviestu vai cūku taukiem. Bet tas noticis tikai tamdēļ, ka ķeizarienei meties nelabi no odekolona un tualetu etiķiem, kas lietoti šim nolūkam. Napoleons turpretim spaiņiem patērējis odekolonu. Viņš bieži ņēmis arī karstas peldes. Bet tas jau bija 19. gadsimta sākumā. Šai laikā medicīna jau bija stipri progresējusi un arvien biežāk parādījās raksti par ūdens lielo nozīmi higiēnā un slimības dīgļu izskaušanā. Tīrības lozungs sāka atskanēt arvien skaļāk un spēcīgāk. Tad radās jauns amats — vannu piegādāšana. Eiropas lielākās pilsētās vannas varēja īrēt un tās uz vēlēšanos piegādāja mājās, kur īpaši „mazgātāji“ sanesa ūdeni un apmazgāja visu ģimeni. Vannas bija liels greznums, kuŗu iegādāties nezināmu iemeslu dēļ nav atļāvies pat Vācijas ķeizars Viļums I. Vēl tagad Berlīnē, tā sauktā „kroņprinča“ pilī ķeizara tualetes istabā apkalpotāji rāda vietu, kur katru nedēļu novietota vanna ķeizara ģimenes locekļu vajadzībām. Vanna ikreizes patapināta no kādas lielas Berlīnes viesnīcas.

Tauta steidz celt Uzvaras laukumu

Prieks un atsaucība

— „Jūsu šā gada 29. maija uzaicinājums par Uzvaras laukuma izveidošanu Rīgā saviļņojis visus sabiedrības slāņus, modinot tautā neparedzētu sajūsmu, gribu un apņemšanos koncentrēt visus spēkus un enerģiju šā grandiozā darba veikšanai, kam jākļūst par tautas vienības un vienprātības simbolu turpmākajās paaudzēs. Katrs pasākums mūsu valstī, kas saistīts ar Jūsu vārdu, gūst sevišķu svētību un drošu garantiju par tā izdošanos. Lai tā būtu arī šoreiz, tad ikvienam jānāk talkā un pēc iespējas drīz. To apzinādamās, Latvijas skolotāju krāj-aizdevu sabiedrība 29. maija ierosinājuma reālizēšanai ziedo 500 ls un lūdz Jūs, ļoti cienītais Tautas Vadoni, pieņemt šo ziedojumu līdz ar mūsu patiesās un dziļākās cieņas apliecinājumu."

Tā, atsaucoties aicinājumam piedalīties Uzvaras laukuma izbūvē, raksta valsts prezidentam Dr. K. Ulmanim skolotāji.

„Ar lielu sajūsmu sekosim Jūsu aicinājumam piedalīties Uzvaras laukuma izbūvē, lai tas paliktu kā spožs piemineklis nākošām paaudzēm par Jūsu vadībā izcīnītām spožām tautas uzvarām. Nespēdami atrauties no darba pagastu kancelejās, mēs, pagastu pašvaldību techniskie darbinieki, ziedosim katrs vismaz vienas dienas izpeļņu, kas sniedzas pie 4500 ls."

Tā apliecina pagastu pašvaldību darba strādātāji.

„Ar visu sirds prieku tomēr izpildīšu Jūsu tik dziļo un ideālo tautisko jūtu un apziņas apgaroto uzsaukumu, apņemdamies strādāt katru nedēļu vienu dienu pie Uzvaras laukuma izkopšanas."

To solās sirmais un veselībā jau vājais žurnālists Pēteris Lasis.

Šādas vēstules — prieka, sajūsmas un atsaucības pilnas, prezidents saņem katru dienu. Katra no šīm vēstulēm dod iespēju spert soli tuvāk uzstādītajam mērķim. Un tā — soli pa solim — mēs jau tuvā laikā skatīsim vareno un skaisto Uzvaras laukumu, līdzīgu kuram mēs velti meklēsim mūsu tuvākos un arī jau attālākos kaimiņos. Bet latviešu tauta — tās atsevišķi locekļi, biedrības, uzņēmumi un pasākumi — tā atkal būs spīdoši pierādījuši, ka tā nav vienota tikai skaistus vārdus runājot, bet arī lielus darbus darot.

Ziedojumi naudā

Sirsnīgi pateikdamies par plašo atsaucību **lielajam tautas un tēvzemes mīlestības darbam, valsts prezidents Dr. K. Ulmanis apstiprinājis sekojošus ziedojumus Uzvaras laukuma izbūvei:**

Skolotāja Marta Kalniņš Rīgā Ls 2.— ik mēnešus. Arnolds Treigūts Daugavpilī Ls 3.—. Nurmuižas lauksaimniecības kooperātīvs „Cerība" Ls 30.—. Latvijas dzelzceļnieku biedrība Ls 1.000.—. Tukuma notārs P. Valters — Ls 100.—. Ž. Ģibietis Rīgā 2% no algas. Latvijas pasta darbinieku kriditsabiedrība Ls 300.—. A. Porietis, Rīgā, Ls 10.—. R. Stūls Lodzē (Polijā), Ls 10.— un dzejniece Aspazija 2 lugu pirmizrāžu honorārus. Krievu-Baltijas minerālu eļļas rektifikācijas akc. sab. Ls 1.000.—. Vjačeslavs Katovičs Rīgā Ls 10.—. K. Sīlis Rīgā Ls 10.—. Juris Plato, „Latvju veļa", Rīgā, Ls 100.—. Rīgas muitas artelis Ls 500.—. Vold. Majors, lauksaimniecības mašīnas, Ls 100.—. Kafejnīca-konditoreja „Gambija" Rīgā īpašnieks Rūdolfs Jākobsons Ls 20.—. Mednieku biedrība „Strēlnieks" Ls 300.—. Rīgas tirgotāju un rūpnieku savstarpējā kreditbiedrība Ls 500.—. Rūpnieks un namsaimnieks Jānis Valleika Rīgā Ls 200.—. Vīpes pagasta valde un darbinieki Ls 35.—. A. M. Strazdiņš Smiltenē Ls 30.—. Pensionēts ierēdnis Miķelis Janeks Dunikas Bružās Ls 10.—. Vilnas apstrādāšanas rūpnieks Jūlijs Līcis Valmierā Ls 400.— un viņa darbinieki Ls 130.—. Valmieras apriņķa lauku pašvaldību vecākais V. Vinters un darbinieki Ls 45.— un 50 pagastu vecākie un darbinieki Ls 1.250.—. **Kopā ar iepriekšējiem — Ls 47.853.—**

Ziedojumi mantā

Jūlija Miezīša sporta un vingrošanas rīku darbnīca Rīgā — 1 dzelzskonstrukcijas līdztekas.

Metalrūpnieks M. Ozols Rīgā — metāla izstrādājumus par Ls 100.— un būvmateriālu rūpnieks J. Pilvers Jelgavā — 5000 kg kaļķu jeb naudu.

Ziedojumi darba spēkā

Autotransporta artelis Rīgā — 17 autodienas. Izdevniecības akc. sab. „Zeme" — 269, Skolotāja Marta Kalniņš Rīgā — 10. Rīgas pilsētas Viļa Olava komercskola — 300. Tomes aizsargu nodaļa — 40. Rūdolfs Ilze un Žanis Pavelskopfi Rīgā — 6 dienas ik gadus. Ervīns Dentlers Bolderājā — 2 dienas ik mēnešus. Žanis Franciska un Alma Šņore - Bulmers Rīgā — 12. Gustavs Aizkalns Rīgā — 10. Arnolds Treigūts Daugavpilī — 1. Jēkabs Vakars, laborātorija, Rigā— 6. Privātadvokāts Andrējs Frīdenbergs Rīgā — 3. Žurnāla „Zeltene" redakcijas darbinieki — 20. Jēkabpils apriņķa slimnīcas darbinieki katrs 2 dienas — 30. Magnuss Ballerts Rīgā 1 dienu ik nedēļas. Edgars Krūmiņš Rīgā — 4. Rīgas pilsētas valdes sekretāriāta un juriskonsultācijas darbinieki — 30. Latvijas dzelzceļnieku biedrība — ap 5000 dienas. Jonis Didrichsons Rīgā — 2. Kīno „Film Palace" un „Stars" īpašnieks V. Hāze Rīgā 40. Pašvaldības darbinieks Alfrēds Lūsis Rīgā — 3. Z. Šablovskis Rīgā — 6. Pensionēts ierēdnis J. Vācietis Rīgā — 6. Edvards Lācers Rīgā — 30. Pasta un telegrafa departamenta būvniecības daļas darbinieki — sporta stariona viena sektora izbūvi. Aleksandrs Bebris no Zaubes pagasta — 2. Jelgavas strādnieku arodbiedrība — 800. Edvards Zelītis Rīgā — 3 dienas ik mēnešus. Valdemārs un Olga Januško Sesavas pag. Pūciņos — 7. Rīgas pilsētas 47. pamatskola — 60. R. Sams Alūksnē — 3 un A. Porietis Rīgā — 4. Latgales jaunatnes biedrības Kairīšu nodaļa — 40 dienas. K. un A. Magidejas Jelgavā — 5 dienas katrs, Baložu dzelzceļa stacijas darbinieki K. Ādamsons un citi — 6—14 dienas. Studentu biedrība „Šalkone" — 220. Daiļkrāsotājs D. Grienvalds Jelgavā — 6. Stud. iur. Kārlis Staprēns Bebru pagastā — 5. Rīgas Nordeķu ugunsdzēsēju biedrība — 150. Fotografs J. Rieksts ar dēlu Ausekli — 27. Koop. sab. „Ventspils zvejnieks" — 60. Krievu-Baltijas minerālu eļļas rektifikācijas akc. sab. — 20. Kafejnīca-konditoreja „Gambija", Rīgā, īpašnieks Rūdolfs Jākobsons — 1 un viņa 15 strādnieki — 30. Iecavas izglītības biedrība — 100. Atv. pulkv. L. k. o. k. Kārlis Berķis Rīgā — 3. Klāra un Līdija Pinkainis Rīgā — 1. Juglas elektrības uzņēmums — 180 speciāla darba dienas. Mēnešraksta „Sējējs" redaktors R. Dēliņš ar dēlu Emīlu — katrs 3 dienas. Paulis Gelners Jelgavā — 7. Miltu tirgotājs Z. Neihauzens Rīgā — 5. Rez. kapt. K. Vitkovskis Rīgā 12. Latvijas universitātes konkordiju seniorāts — 300. Akc. sab. „Rīgas Zīds" ar darbiniekiem — 230. Limbažu brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība — 50. Saldus brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība — 50. J. Bergmanis Rīgā — 2. Valmieras apr. lauku pašvaldību vecākais V. Vinters un darbinieki — 6 un 50 pagastu vecākie un darbinieki — 50 dienas.

Kopā ar iepriekšējām — 31.238 dienas.

Loterijas biļešu pieprasījumi

Juris Plato, „Latvju veļa", Rīgā — 10 biļetes un viņa darbinieki — 10. Klāra un Līdija Pinkainis Rīgā — 1, miltu tirgotājs Z. Neihauzens Rīgā 2. Metalrūpnieks M. Ozols Rīgā — 4 un rez. kapt. K. Vitkovskis Rīgā — 50. Rūdolfs, Ilze un Žanis Pavelskopfi Rīgā — 3 biļetes. Jēkabs Vakars, laborātorija, Rigā, — 2. Kīno „Film Palace" un „Stars" īpašnieks V. Hāze, Rīgā — 10. Valdemārs un Ollga Januško Sesavas pagasta Pūciņos — 4 un Fraternitas Rusticana filistru biedrība — 140. Kopā ar iepriekšējām — 343 biļetes.

Miļš paldies,

— saka valsts prezidents Dr. K. Ulmanis, — visiem laipnajiem ziedotājiem, tiklab lieliem, kā maziem, kuriem arī novēlu paturēt karstas sirdis mūsu kopīgam darbam un līdzi strādājot priecīgi piedzīvot šī darba izpildījumu.

Nākošie Jāņi — Uzvaras laukumā

Ziedojumus pieteikt var pasta tekošā rēķinā Nr. 6000, kā arī Latvijas bankas tekošā rēķinā Nr. 4747.

Tieši pēc nedēļas paiet mēnesis valsts prezidenta lielajam aicinājumam. Ikviens — arī jūs — vēl variet būt to starpā, kas jau pirmajā mēnesī tam seko. Un Jāņu ugunīm degot nepiemirsīsim, ka jaunajā Uzvaras laukumā varēs notikt tik krāšņs Jāņu vakars, kāds vēl mūsu zemē nav redzēts.

Darbs ceļ vīru, bet
G. ĒRENPREIS original
velosipeds — braucēju

15 darba gadi

Šogad paiet 15 gadu, kopš Rīgā sākusi darboties E. Daniela firma, apgādādama lauksaimniekus, dzirnavas un citus lauku rūpniecības uzņēmumus ar motoriem. Firma līdz šim pārdevusi vairāk kā 2000 dizel-, petrolejas un sūcgāzes motorus. No pag. gada tā lielu vērību piegriež lauksaimnieku apgādāšanai ar piemērotiem traktoriem un jau pirms vairākiem gadiem sākusi atrisināt smago automobiļu ekspluatācijas izdevumu samazināšanu. Šis jautājums tagad ar sūcgāzes ģenerātoru iebūvēšanu automobiļos, ko firma veic tepat Latvijā, uzskatāms par atrisinātu. Ar sūcgāzes ģenerātoriem apgādātos automobiļos dzinējspēka ražošanai izlieto koka ogles. Vairākus tādus automobiļus iegādājies mežu departaments un citas valsts iestādes. Firmas īpašniekam E. Danielam lieli piedzīvojumi motoru un automobiļu jautājumos, jo viņš šai nozarē strādā jau vairāk kā 30 gadus. Firmas veikals atrodas Rīgā, Merķeļa ielā 21. Bez atlīdzības pārdotajām mašīnām sūta līdzi piedzīvojušus mēchaniķus šo mašīnu uzstādīšanai un ievadīšanai darbā.

15 gadu pastāvēšanu firma atzīmē ar **1000 ls ziedojumu Uzvaras laukuma izbūvei.**

Blūma valdībai naidīgas demonstrācijas Parīzē

(Pa tālruni no mūsu korespondenta Parīzē.)

Parīzē, 22. jūnijā. Sakarā ar valdības dekrētu par nacionālo organizāciju slēgšanu, vakar Parīzē bija manāms atmosfēras saspīlējums. Dažādās pilsētas daļās likvidēto savienību locekļi demonstrēja pret valdības rīcību, pie kam vietām nonāca līdz sadursmēm ar policiju. Vissmagākie incidenti notika pie Nezināmā kareivju kapa, šeit brīvprātīgo un kara medaļām apbalvoto kara dalībnieku savienība rīkoja tradicionālo „svētās uguns aktu". Ceremonijas laikā ap Triumfa arku sapulcējās ap 3000 nacionālo organizāciju locekļi, kas, neskatoties uz stingru policijas protestu, devās demonstrācijas gājienā. Demonstranti kliedza: „Franciju — frančiem! Nost ar Blūmu!". Policijai nebija pa spēkam demonstrantus izklīdināt, tā kā nācās iejaukties mobilgvardei. Vairāki demonstranti apcietināti, 3 policisti ievainoti. Mazākas sadursmes notika arī citur. Neskaitāmos gadījumos starp labo un kreiso laikrakstu pārdevējiem izcēlās kaušanās. Daudzo gadījumos nācās izsaukt policijas motorizētās trauksmes nodaļas.

Vakar daudzi Parīzes nami bija karogoti nacionālās krāsās. Sekojot Marseļas „karogu kara" paraugam, nacionālisti protestēja pret „Croix de Feu", labā spārna un citu savienību slēgšanu, izkarinot no savu namu logiem un balkoniem nacionālos karogus. „Echo de Paris" raksta, ka sestdienas vakarā Parīzes veikalos pietrūcis nacionālo karogu. Pēc lielo preču namu streika izbeigšanās šodien vēl daudzi parīzieši varēšot iegādāties nacionālos karogus un piedalīties karogu „plēbiscītā".

Angļu laikraksts „Sunday Dispatch" publicējis plašu rakstu par Francijas situāciju, kurā teikts, ka **Francija atrodoties revolūcijas priekšvakarā, ka tur vērojamas terora ainas un ka tūristi baidoties par savu dzīvību.** Ministru prezidenta birojs, sakarā ar šo rakstu, izlaidis komentāru, kurā teikts, ka **angļu preses tendenciozā ziņa par Francijas stāvokli esot augstākā mērā nožēlojama. Francijas valdība šādu ārzemju informēšanu nevarot akceptēt.** G.

Maršals Petēns prasa stipru armiju

Lta. Parīzē, 22. jūnijā. Vakar Verdenas kaujas 20 gadu atcerē maršals Petēns teica runu radiofonā. Viņš, starp citu, sacīja: „Viena ārpolitikas problēma apēno visas pārējās, — šī problēma ir Francijas attiecības pret viņas kaimiņiem austrumos. Pasaules karš vēl visiem ir pārāk dzīvi atmiņā, lai varētu notikt neierobežota franču-vācu tuvināšanās. Bet galu galā tomēr nav izprotams, kādēļ lai divas tautas ar lielu kultūru neatrod ceļu uz saprašanos, bez kā viņām būtu jāzaudē savas nacionālās tradicijas. Vai viens otram nevar sniegt roku pat pāri aizbultētām durvīm? Bet neatkarīgi no tā, kādu politiku prasa apstākļi, Francijai ir pienākums izveidot savus armijas, flotes un aviācijas spēkus līdz augstākai pakāpei, jo spēks nodrošina neatkarību, pievelk sabiedrotos un uztur draudzības saites."

Okeantvaikoņa katastrofa

Lta. Madridē, 22. jūnijā. Franču okeantvaikonis „Elkantara" iepretim Palamosai uzskrējis sēklī. **Kuģis pie tam dabūjis tik stipru grūdienu, ka 80 pasažieri ievainoti.**

Palestīnā šaušanās

Lta. Jeruzalemē, 22. jūnijā. Vakar **Palestīnā daudzās vietās notikuši atkal bumbu atentāti un karaspēka patruļu apšaudīšanās gadījumi.** Sestdien sprādziens bojājis tiltu, kas **savieno Jeruzalemi ar Jerikas ceļu. Pie Karsabas atrasts kāds nogalināts žīds.**

Krusas negaiss Polijā.

Lta. Varšavā, 22. jūnijā. Visā Polijā iestājies ļoti karsts laiks. Ķelcu vojevodijā vakar plosījās liels pērkona negaiss ar krusu, pie kam krusas graudi vietām sasniedza vistas olu lielumu. Vairākos novados raža iznīcināta.

Kumeļš izglābj savu māti

Dānijas sādžā Stenlösē noticis savāds aizkustinošs gadījums, kas skaidri pierāda, ka dzīvniekiem ir saprāts. Kādam staļļa puisim uz lauka izrāvies kumeļš un sācis skriet, izrādīdams skaidras zīmes, lai cilvēks tam seko. Kalps saprata dzīvnieka mēmo valodu un gāja kumeļam pakaļ pa ceļu, kas veda uz purvu. Tur bija iegrimusi kumeļa māte, kurai tikai galva vēl bija virs dūņām, jo viņa tur atradās visu nakti. Kad ieradās pieaicinātie palīgi, ķēve bija iegrimusi jau līdz ausīm. Ātri rīkojoties, tomēr izdevās to izglābt no nāves. Tikko ķēve bija izvilkta no purva, viņa sāka zīdīt savu kumeļu, kas glāba viņas dzīvību.

Mūsu kaŗa lidotāji šorīt startēja lielajam tāllidojumam

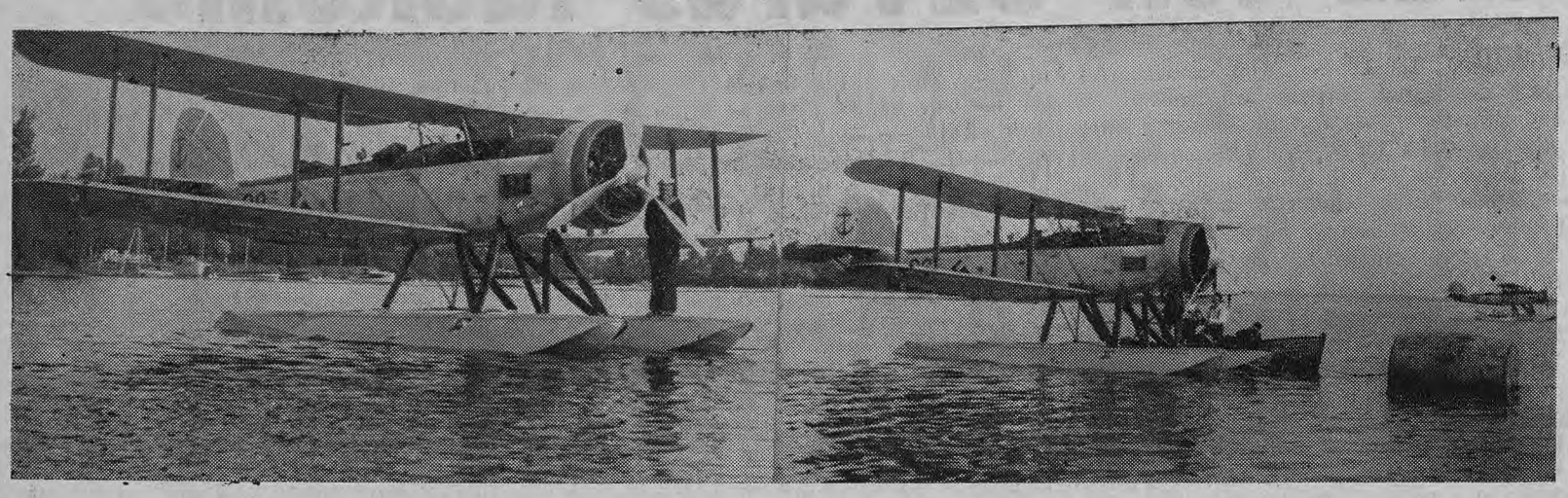

Hidroplāni Ķīšezerā pirms starta tāllidojumam.

Šorīt plkst. 5 mūsu kaŗa lidotāji plkv. J. Indāna vadībā 3 hidroplānos Liepājā startēja tāllidojumam. Īsi pirms plkst 7 viņu motori ierūcās virs Rīgas un pēc pāris riņķiem virs Meža parka, kur tieši noliktā laikā — plkst. 7 — skāra Ķīšezera saulē vizošos ūdeņus. Tālā ceļa mērotājus sagaidīt ieradušies bija aviācijas pulka virsnieki ar plkv.-ltn. Skribo priekšgalā. Hidroplānus piestiprināja pie bojām un lidoņi laivās izcēlās krastā. Lidojums no Liepājas izdevies teicami. Redzamība bijusi laba un mašīnas darbojušās priekšzīmīgi. Lidotājiem gara stāvoklis mošs un tie priecīgi par priekšā stāvošo gaŗo lidojumu.

Par lielā lidojuma nozīmi aviācijas pulka komandieris plkv. J. Indāns pirms aizlidošanas mūsu līdzstrādniekam izteicās:

Šāds tāllidojums lidotājiem nepieciešams, lai norūdītos izturībā un iepazītos ar neparastiem apstākļiem un svešiem, mums nepazīstamiem aerodromiem.

Šis būs lielākais tāllidojums, kādu mūsu kara lidotāju eskadriļa jebkad veikusi. Lidojums gan iekrīt tieši Līgo svētkos, bet to esam izvēlējušies tamdēļ, lai noskatītos Anglijas aviācijas svētkus, kuŗi notiks 27. jūnijā Hendonā.

Lidmašīnas ir labi pārbaudītas un sagatavotas tālam ceļam, kamdēļ ceram maršrutu veikt sekmīgi pēc iepriekš izstrādāta plāna un noteiktā laikā. Latvijā paredzam atgriezties 5. jūlijā, nolaižoties Liepājā."

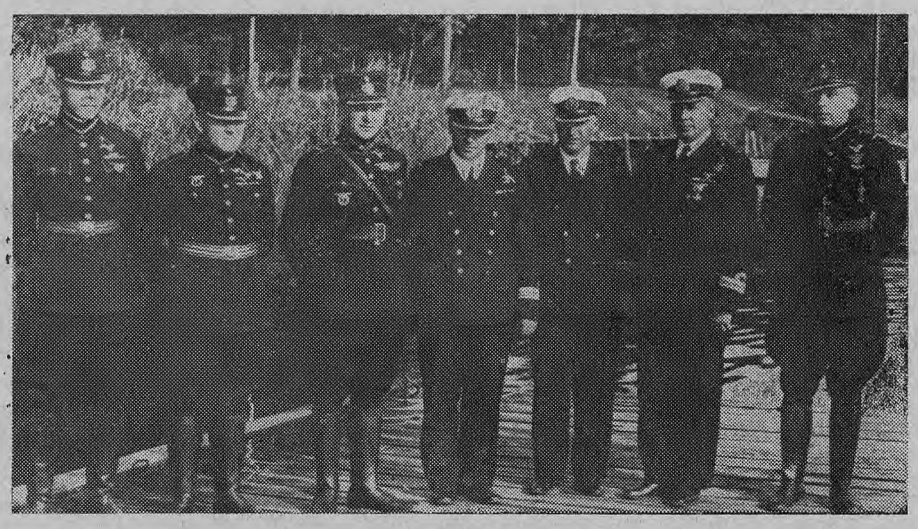

Mūsu kaŗa lidotāji pirms starta tāllidojumam. No labās: kapt.-ltn. N. Balodis, kapt. E. Baloďis, plkv. J. Indāns, kapte. Zariņš, kapt.-ltn. Līdaka, kapt.-ltn. Ercums un kapt. Tomass.

Īsi pirms plkst. 10 šorīt lidotāju startēšanas vietā ieradās armijas komandieris ģen. **K. Berķis** un techniskās divīzijas komandieris ģen. J. Kurelis. Vēl īsā apspriede, plkv. Indāna pēdējie norādījumi pārējiem lidotājiem un hidroplāni atkal iedūcās, atraudamies no Ķīšezera ūdeņiem. Lidotāji nolaidīsies Liepājā, kur papildinās degvielas un tad uzsāks tālo ceļu. Pirmā nolaišanās paredzēta Klaipēdā. Vēl šodien lidotāji sasniegs Polijas teritoriju, kur pārnakšņos un tad nākošā rītā gaismai austot dosies atkal tālāk.

Kadetu uzņemšana kaŗa skolā

notiks rudenī. Uzņems tikai aktīvā dienesta un atvaļinātos kaŗavīrus ar pilnu vidusskolas izglītību. Atvaļinātiem kaŗavīriem lūgumi par uzņemšanu iesūtāmi kaŗa skolas priekšniekam no 1.—15. jūlijam, bet dienestā sastāvošiem caur savu priekšniecību. Sīkāki noteikumi par kadetu uzņemšanu izsludināti 31. janvāŗa „Valdības Vēstneša" 25. num.

Rīgas simfoniskā orķestŗa koncerti,

kuŗu priekšgalā ir enerģiskais koncertmeistars Alberts Bērziņš, jau ātri guvuši lielas simpatijas. Varbūt tie izvērtīsies šovasar par galveno mūsu mūzikas dzīves centru? Gan grūti kādam no mūsu orķestŗiem konkurēt ar radiofona priekšzīmīgo orķestri, grūti dabūt tādu izlasītu mūziķu komplektu. Tomēr A. Bērziņš pielicis visas pūles, lai to sasniegtu. Mēs vērojam arī vienmēr labāku ansambli — ko veido ļoti lietpratīgais diriģents Fricis Cveigs. Fricis Cveigs ir vērīgs mūziķis, kas gaiši izceļ katras partitūras mūzikālo uzbūvi, dzīvi un spraigi to risinādams. Tā pēdējā simfoniskā koncertā Haidna Simfoniju, Musorska skaņu dzeju „Nakts kailā kalnā" u. c. Kā soliste piedalīcās vijolniece Ibolika Cilcer. Vijolniece Mendelsona koncertu spēlējot pavēra lielu virtuozitāti un temperāmentīgi akcentētu spēli. Brīžiem tikai šķita, ka šie akcentējumi un rubāto nava visai tikami šī koncerta mūzikas klasiskai uzbūvei. Māksliniecei bij lieli panākumi un tai uz publikas neatlaidīgu vēlēšanos bij jāatkārto vēl reizi koncerta pēdējā daļa.

Jūlijs Sproģis.

Iekšlietu ministri ar viesiem pie Balvu ģimnazijas sagaida skolnieku goda sardze. Pa kreisi no ministra skolas dir. Obšteins; pa labi apr. pr-ks Mežulis.

Šodien vasaras sākums

Šodien sākas pēc kalendāŗa astronomiskā vasara,, un rīt būs gada visgaŗākā diena: 17 stundas un 53 min. Kamēr citus gadus astronomiskās vasaras sākumā vēl laiks bija pavēss un lietains, šogad gan par vasaras jaukumu nevaram žēloties: ar īsiem pārtraukumiem siltais un pat karstais laiks turpinās jau kopš maija sākuma. Ja atsevišķi minimumi ar ātri pārejošām nokrišņu joslām un pazeminātu temperātūru arī vēl parādās, tad tiem nav ilgstošs raksturs.

Astronomi vasaru skaita no 22. jūnija, kad saule sasniedz vislielāko ziemeļu deklināciju vēžu tropā, līdz 23. septembrim, kad saule atkal šķērso debess ekvātoru, un iestājas rudens.

Ekskursijas ilggadīgiem laukstrādniekiem,

lai tos iepazīstinātu ar dzimto zemi, vēsturiskām vietām, skaistākiem Latvijas novadiem un priekšzīmīgām saimniecībām, sākusi sarīkot lauksaimniecības kamera. Šogad paredzēts sarīkot 6 laukstrādnieku ekskursijas. Pieteikšanās pie rajona agronomiem. No ekskursijas ceļa izdevumiem piektā daļa jāsedz laukstrādniekiem pašiem, bet atlikušo daļu sedz lauksaimniecības kamera.

Vēlams, lai darba devēji atbalstītu savu ilggadīgo laukstrādnieku braukšanu ekskursijās un segtu strādnieku maksājamo vienu piekto daļu ceļa izdevumus, kā arī dotu līdzi nepieciešamo uzturu.

Daugavpili sestdien atklāja jauno automatisko telefona centrāli

Tā iekārtota vecās manuālās centrāles vietā un spēj pievienot ap 1.400 abonentu. Nākošā gadā pasta un telegrafa departaments paredzējis automatizēt arī Rēzeknes telefona centrāli.

Izbraukumu uz Lietuvu

rīko „Celtrans" 27. jūnijā; atgriezīsies 1. jūlijā. Apmeklēs vairākas pilsētas (Kauņu, Klaipēdu, Šauļus), priekšzīmīgākās lauku saimniecības, Kuršu jomu, Palangu. Atpakaļ brauks gar Bernātu un Liepājas jūrmalu. Piedalīšanās 60 ls, ieskaitot viesnīcu un uzturu.

Kur latviskas dziesmas, tur latviska sirds

Dziesmu svētki Balvos

Lta. Balvos, 21. jūnijā. Balvos šodien pulcējās Jaunlatgales apriņķa koŗi un dziesmu draugi, lai piedalītos pirmos apriņķa dziesmu svētkos. Svētkos ņēma dalību ne tikai Jaunlatgales apriņķa, bet arī Gulbenes un apriņķa koŗi.

Pēcpusdienā svētkos ieradās **iekšlietu ministrs V. Gulbis,** kuŗu sagaidīja rīcības komitejas priekšsēdis apriņķa vecākais Gailītis, Balvu pilsētas galva Lācis, Jaunlatgales apriņķa pagastu vecākie, vietējās administrācijas un pašvaldību pārstāvji. Goda sardzē pie goda vārtiem bija nostājušies aizsargi, mazpulki un skolu jaunatne. Vecākā aizsardze Mačs ministram pasniedza ziedus.

Pēc vietējās ģimnazijas apskates ministrs devās uz svētku laukumu, kur to sagaidīja pašvaldības un administrācijas iestāžu vadība. Atklājot svētkus ministrs teica uzrunu, norādot, ka **lielajā valsts kultūras jauncelšanas darbā ir aicināti visi. Dziesmu svētkiem ir liela nozīme, jo tanīs izpaužas latviešu tautas spēks. Kur skan latviskas dziesmas, tur pukst arī latviska sirds.** Tālāk ministrs nodeva valsts prezidenta sveicienu, ko klātesošie uzņēma skaļiem aplausiem. Ministra runai sekoja valsts himna. Pēc tam svētku dalībnieki ar trīskārtēju „lai dzīvo" sumināja valsts prezidentu, kaŗa ministru, iekšlietu ministru un valdību.

Tad sākās svētku koncerts virsdiriģenta Sergeja Duka vadībā. Koncertā apvienotie jauktie koŗi un pamatskolu skolēnu koŗi, kopskaitā 3000 dziedātāju, atskaņoja vairākas dziesmas. Sevišķu piekrišanu guva pamatskolu skolēnu koŗu nodziedātās dziesmas. Tāpat vētrainus aplausus guva Jurjāna kantāte „Tēvijai", A. Kalniņa „Latvju himna" un „Dziesma brīvai Latvijai", kuŗu atkārtoja 3 reizes.

Balvu dziesmu svētku koŗu kopgrupa. Vidū: iekšlietu ministrs V. Gulbis; no viņa pa labi Jaunlatgales apr. pašv. vec. A. Gailītis.

Priecīgus Jāņus

Latv. Piensaimniecības Centrālā S-ba

Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 91. Tālruņi: 24182, 27185

M. J. Vaitnieks

Būvuzņēmējs

Rīgā, Stabu ielā 31 *Tālr. 96151*

Import-firma

E. DANIELS

Rīgā, Merķeļa ielā 21. Tālruņi: 30889, 23245

DIZEĻA TRAKTORI
MOTORI
AUTOMOBIĻI

EĻĻAS
REZERVJU DAĻAS
RIEPAS

Automobiļi, motocikleti, laivas motori, rezervju daļas un piederumi

T/N. Pauls Romans

Rīgā, Elizabetes ielā 14. Tālr. 28040

PATĒRĒTĀJU KOOPERĀTĪVS

„PAMATS"

Kantoris: Rīgā, L. Nometņu ielā 58 Tālrunis 4-1-8-7-5.

PĒRK lauku ražojumus

Veikali:		Tālr.
1.	L. Nometņu . .	58 — 41579
2.	L. Nometņu . .	64 — 41372
3.	Kalnciema . .	128 — 41475
4.	Kalnciema . .	81 — 41906
5.	Liepājas . . .	23 — 41346
6.	Lilijas . . .	14 — 41809
7.	Kalnciema . .	16 — 41093
8.	Marijas . . .	59 — 93852
9.	L. Altonavas .	27 — 41187
10.	Birģeļmuižas .	1 — 42371
11.	Švarcmuižas .	10 — 41978
12.	Anniņmuižas .	9 — 41639

Veikali:		Tālr.
13.	Kuģu	16 — 41483
14.	Akmeņu . . .	4 — 31631
15.	V. Jelgavas .	54/56 — 41051
16.	Slokas	116 — 39357
17.	Vienības gatve .	27 — 42837
18.	Bulļu	22 — 39244
19.	L. Nometņu . .	61 — 41674

Ēdienu veikals:
Mārupes . . . . 2 — 41159

Noliktava:
L. Nometņu . . . 58 — 41875

V. Lieven

Rīgā, Aldaru ielā Nr. 1/3.

Būvuzņēmējs

Pēteris Eglīts

Rīgā, Matīsa ielā Nr. 51/53. Tālr. 92859.

BŪVUZŅĒMĒJS būv-inž.

Kārlis Vinkmans

Rīgā, Rūpniecības ielā Nr. 4. Tālr. 21567.

Rīgas olu centrāle

A. M. Reider

Centrāltirgus lauk. nolikt. 12, nod. 4.

Vikmans

GAĻAS IZSTRĀDĀJUMU RŪPNIECĪBA UN LIELTIRGOTAVA

Rīgā, Blaumaņa ielā 42-44. Tālr. 28730.

LATVIJAS PLAŠĀKĀ APĢĒRBU RŪPNIECĪBA

Akciju Sabiedrība

„GENTELMAN"

Rīgā, Kaļķu ielā 22-24.

BŪVJU UN REMONTA DARBU UZŅĒMĒJS

Andrejs Misiņš

Rīgā, Marijas ielā Nr. 123. Tālrunis 92919.

Tirdzniecības un rūpniecības akc. sab.

„O. J. KELLER", Rīgā

Veikals: Teātra ielā Nr. 9. Tālruņi 22874 un 22141.

Mašīnas koka, metalla un linu apstrādāšanai, tekstilrūpniecībai, dzir nāvām un dažādām citām rūpniecības nozarēm.

«MWN PATENT BENZ» dizelmotori
naftai, gāzeļļai, petrolejai, sūcgāzei.

DKW automobiļi un motocikleti

Aukstuma iekārtas katrā lielumā

Caurules un cauruļu savienojumi.

Armatūras, sūkņi, šlūtenes, darba rīki

Dažādi techniski fabriku piederumi

A./S. **„Kalkūni"**

ĶIEĢEĻU CEPĻU KANTORIS

Rīgā, Andr. Pumpura ielā Nr. 5.

M. Zandbergs un B-dri

RĒDEREJA

Valdemāra ielā Nr. 61. Tālrunis 94479.

5000 viesu Cēsu dziesmu svētkos

Izglītības ministra lielā runa par mūsu vēstures gaitām

Svētdien Cēsīs notika dziesmusvētki, kas veltīti pirms 45 gadiem sarīkoto Cēsu novada pirmo dziesmusvētku atcerei. Piedalījās koŗi no Latgales, Zemgales un Kurzemes, tāpat kaimiņu igauņu koris un orķestris.

Svētdien jau agrā rīta stundā Cēsīs valdīja īsta lielpilsētas dzīvība: dziedātāji steidzās no savām nakts mītnēm uz ģenerālmēģinājumu, saņemt virsdiriģenta T. Reitera pēdējos aizrādījumus. Tanī pašā laikā pilsētā sāka ierasties arī svētku viesi, kuŗu skaits pārsniedza 5000.

Svētkus ievadīja svinīgs dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. Atskanēja J. S. Bacha preludija, ērģelnieka A. Berkholca izpildījumā. Izjustu svētrunu teica mācītājs K. Hermanis un māc. A. Piebalgs. Cēsu kūrorta kom. vīru koris diriģ. K. Šmita vadībā nodziedāja J. Vītola «Dieva lūgums» un Gode «Allelujā», bet Berkholcs vēl atskaņoja savu «Skerco».

Kad saule bija jau vakara pusē, svētku rīcības komiteja, valsts un pašvaldību iestāžu priekšnieki, garnizona augstākie virsnieki, dziedātāji un viesi sāka pulcēties Rīgas ielā, lai sagaidītu valdības pārstāvi — izglītības ministru prof. **A. Tenteli** un armijas komandieri ģen. **K. Berķi.**

Ministram pretim uz Cēsu apr. robežām izbrauca Cēsu apr. priekšnieks Treijs un pilsētas galva R. Kauce, Godavārtus rotāja uzraksti:

«Kur dzied, tur apmeties bez briesmu,
Ļauniem ļaudīm nava dziesmu»

un

«Ir tilts starp pilsētu un laukiem celts;
Ja vienprātībā sargāsim mēs to,
Tad tautas dzīve plauks un zels.»

Ministru apsveica ar īsu uzrunu pilsētas galva Kauce, bet Cēsu kūrorta biroja vadītāja Regīna Kauces kundze pasniedza ministram un armijas komandierim krāšņas rozes. Pēc sasveicināšanās ar sagaidītājiem ministrs ar pārējiem goda viesiem devās uz kara apr. priekšnieka pārvaldi, kas atrodas pretim 15. maija parkam, un tur pieņēma dziedātāju parādi.

60 koŗu vienības ar apm. 2000 dziedātājiem brašā solī aizvijās gar ministru, nodomdami uzticības solījumu tautas vadonim un valdībai. Gājiena priekšgalā gāja rīc. komiteja ar virsdiriģentu T. Reiteru, un aiz viņiem koŗi, alfabēta kārtībā. Dziedātāji krāšņajos tautiskos tērpos, virs viņu galvām koŗu nestie valsts un biedrību karogi iespaidīgi savijās vienā lielā krāsu mirdzumā ar Latvijas un Igaunijas karogiem, kas rotāja Cēsu namus.

Gājienu, tam nonākot pils parkā, sagaidīja tūkstoši ļaužu. Svētku laukums reti skaists, visapkārt iežogots stāvām kalnu nogāzēm, sirmajiem ozoliem un liepām. Koncerta estrāde ierīkota uz kalna nogāzes, kuŗu pilsētas valde priekšzīmīgi uzkopusi, ierīkodama ērtas šūnakmeņa kāpnes, kuŗas grezno dažādas figūras.

Plkst. 6 svētku laukumā ieradās ministrs A. Tentelis, armijas komandieris ģen. Berķis, izglītības min. visp. nodaļas vad. Vīganta, ministra sekretāra Brēmaņa un augstāko virsnieku pavadībā. Rīcības komitejas vārdā ministru un visus pārējos svētku viesus apsveica pilsētas galva R. Kauce un uzaicināja nodziedāt valsts himnu. Kopkoris, orķestŗa pavadījumā, ar dziļu pacilātību nodzied tautas lūgšanu. Tad priekšsēdētājs lūdz ministru atklāt svētkus. Ministram tuvojoties tribīnei, plašo laukumu pāršalca spēcīga aplausu vētra, kas beidzās tikai pēc tam, kad ministrs sāka runāt:

«Latvija dzied un liekas, ka dzied vairāk, nekā citos gados, dziesmu gaviles skan skaļāk, nekā agrāk, skaņām pildās malu malas, skaņām pildās arī mūsu sirdis, arī tās vissakaltušākās un atdzisušākās. Kaut kas ir noticis, kāpēc tāds pieaugošs dziesmu vilnis veļas pāri Latvijai, gadu no gada pieaugdams un izplesdamies. Vai gan šis vilnis nākošo gadu sasniegs savu augstāko pakāpi un izbeigsies vispārīgos Latvijas dziesmu svētkos Rīgā? Nav ticams, jo šie gaidāmie dziesmu svētki nav vienīgais mudinātājs dziedāt. Nākošie vispārējie dziesmu svētki ir stiprs dzinulis, bet ne vienīgais. Man šķiet, ka jo varens iemesls ir meklējams arī mūsos pašos, tikai drusku dziļāk:

mēs paši esam citi tapuši, mēs paši esam labāki kļuvuši, nekā tas bija dažus gadus atpakaļ.

To taču mēs sajūtam ik dienas vairāk, ik brīdi skaidrāk. Mēs taču esam atsvabināti

Izglītības ministrs prof. A. Tentelis ierodas Cēsu dziesmusvētkos. No ministra pa labi armijas ko mandieris ģen. K. Berķis, izglītības min. vispārējās nod. vadītājs Vīgants. Pa kreisi: Cēsu apr. priekšnieks Treijs un pilsētas galva Kauce.

no daudz kā, kas mūs nospieda, kas mūs ierobežoja, kas mūs aizkāra, kas mūs mūsu pašu acīs pazemināja, kas mums lika izvairīties no savu labāko jūtu un domu izteiksmes. Vai es drīkstēju priecāties par mūsu Latviju, kad partijas, partiju ķildas to plosīja, kad savlabuma kāre, nenovēle neko citam un vispārībai tik skaidri visur izteicās? Vai es varēju priecāties, ja vismazāko prieka izpausmi sagaidīja zaimi un nicināšana, jo mūsu apkārtnē taču bija tik daudz cilvēku ar svešām domām, svešiem uzskatiem, kam rieba mūsu taisnīgais prieks. Vai pēdējos vispārīgos dziesmu svētkos nebija noliegts piedalīties tos apmeklēt veselām politiskām partijām un grupām? No tā visa esam brīvi, **mēs esam vienota tauta, visi esam vienotas tautas brāļi un māsas un zinām, ka mūsu prieki būs arī mūsu apkārtnes prieki, ka manas gaviles sastapsies ar tādām pat gavilēm manos tautas brāļos.** Mēs, lūk, paši esam citādi kļuvuši un savas izjūtas tagad varam bez kautrēšanās izteikt. Un **mums ir diezgan iemesla priecāties: priecāties par savu Latviju, par savu tautu, par savu vadoni, kas mūs atsvabinājis, kas mūs vienojis, kas mūs mācījis darbu darīt un pēc darba priecāties, kas mūs pašus kopā ar visu tautu darījis labākus, kas mums iedvesis ticību uz mums pašiem, ticību uz Latvijas nākotni, paļāvību uz mūsu tautas spožākām nākamām dienām.**

Visu šo apcerot, mums nebūs jābrīnās, ka Latvija arvien vairāk dzied, jo dvēseles prieks izpaužas dziesmās.

Arī šeit Cēsīs šodien dzied, ar to izteicot savu prieku aiz tādiem pat iemesliem. Šeit, Cēsīs, pie vispārējiem iemesliem pievienojas klāt vēl tīri vietējie, kas atskaņu atrada un atradīs visā mūsu Latvijā, proti: **Cēsīs dzied slaveno 1919. g. jūnija kauju piemiņas dienas priekšvakarā. Rītu taču 22. jūnijs, tā diena, kuŗā latviešu un mūsu kaimiņu, igauņu ieroči izšķīra Latvijas likteni un deva pēdējo triecienu tām varām, tiem ļauniem ideāliem, kuŗi daudzus gadu simteņus tika perināti un kaldināti,** lūk, šais drupās, te augšā, kalnā. Šeit no Cēsīm senos laikos izgāja smagie naida viļņi ar mūsu kaimiņiem, jo **šeit komtūrs Bertolds izperināja plānu, kā latviešus sanaidot ar igauņiem un tā vājināt abus divus. Šeit Bertolds izgudroja iemeslu, kāpēc uzbrukt igauņiem:** lūk, tie esot aplaupījuši vācu tirgotājus, kas braukuši uz Pliskavu; nu vajagot prasīt atlīdzību. Tā kā igauņi neesot prasību pildījuši, tad esot svēts pienākums zaudējumus ar varu atgūt. Laupījumu dalīšot uz pusēm. Sīrojums notika un bija par iemeslu **igauņu iebrukumam** latviešu zemē un tad gāja atriebība vaļā no abām pusēm. Šais atriebības gaitās krita varenais Tālivaldis. Līdz Bertolda uzmusinājumam kronika nemin nekādus kaŗus, ne sīrojumus starp latviešiem un igauņiem. **Šeit bija bruņinieku ordeņa virsmeistara miteklis, šeit domāja ļauno domu, kā latviešu zemju brīvību atņemt. No šejienes izgāja plāns nolaupīt kuršiem viņu līgumus ar pāvestu.** (Šeit kala plānu par Vidzemes pārdošanu poļiem.) Jā, kas lai uzskaita visu to, kas no šejienes izgājis ne par labu mūsu tautai un zemei. Gan šī varenā pils traģiski sabruka, bet pret latviešiem izveidotās ļaunās domas atrada patvēriņu aiz vieglākām sienām un tika aizsargātas svešiem ieročiem, krievu ieročiem. **Un še pat pie Cēsīm pēdējās šo ļauno domu atliekas kopā ar šo domu domātājiem sagruva, tika iznīcinātas un pēc veltīga mēģinājuma aplinkus ceļā, pēc Bermonta dēkām, galīgi no zemes noslaucītas.** Lūk, kas vairo un padziļina cēsinieku un mūsu,viņu viesu prieku un sajūsmu. Un vēl vienu iemeslu es varētu minēt: šeit mūsu vidū šodien mēs redzam 22. jūnija kauju varoni ģen. Berķi, tā laika Cēsu pulka organizētāju un vadoni (spēcīgi aplausi). Tās bija šausmīgas un brīnišķas dienas. Te plecu pie pleca cīnījās latvieši un igauņi. Viltus kārtā 21.jūnijā uzbruka ienaidnieks un spieda latviešu spēkus atkāpties, un nākošā dienā šie paši atkāpušies niecīgie spēki, ar visai trūcīgu apbruņojumu, maz apmācīti, pa daļai pat bērni, spiež uzvarētājus atkāpties un beidzot pat pānikā bēgt. Protams, neaizmirsīsim mūsu cīņu brāļus igauņus. Kas deva šim jaunam pulkam to brīnišķo spēku un jaunam pulkvedim to pārgalvīgo drosmi un vareno iedvesmi uzsākt kauju? Es to nevaru izskaidrot. Varu pateikt, ka tā bija

nesavtīga tēvzemes un tautas mīlestība, nesalaužama paļāvība uz latviešu taisno lietu, griba uzvarēt, katra latviešu vīra lielā varonība.

Bet vai ar to var izskaidrot, ka ar kailu dūri var uzvarēt zobenu, kuŗu vada lielā pasaules kaŗa atzīts kaŗa vadonis? Še pat līdz ar varoni ģenerāli Berķi redzu arī citus kaujas dalībniekus, arī toreizējos bērnus, kas tagad kļuvuši par nopietniem vīriem.**Slava viņiem!**

Vajadzēja nākt beidzot mūsu vadonim, valsts prezidentam, lai izdeldētu arī Bertolda uzsākto naidu mūsu pašu tautas vidū, lai pēdējās tā atliekas pazustu. Bet vai tad šīm varenām drupu kaudzēm, šiem vareniem torņiem un apcietinājumiem, senās, it kā nesatricināmās varas lieciniekiem ir kāda tiesība uz palikšanu? Vai nebūtu pareizāki, ka šīs drupas nojauktu, šos torņus sagāztu un šos akmeņus sadrupinātu!Nedomāju vis.Mēs no mūsu atmiņas nevaram izmest tumšos faktus, tie tur paliek un atgādina mūsu kļūdas un maldīšanos. Mūsu vēsture arī ir atmiņa, tautas atmiņa, un kā lai mēs izdzēšam faktu, kas tai tik spilgti eksistējis, kā šīs pilis, ar visu, kas ar viņām saistīts. **Šīs drupas lai mums atgādina, cik ļaunas sekas var būt Bertoldu viltīgiem musinājumiem uz naidu, uz šķelšanos un netaisnu mantkārību, uz varmācību.** Lai tās mums atgādinā, ka padošanās šādiem kārdinājumiem spiedīs vēlāko tautas dzīvi tikpat smagi, kā šie akmeņi spieda šo latviešu zemi. **Lai šīs drupas mums mūžīgi atgādina mūsu uzvaras, kas mums dāvātas par to, ka mēs esam atteikušies no agrākiem netikumiem, no naida pašu vidū, no šķelšanās, no netaisnas mantkārības un varmācības un ka arī latviešiem radušies vīri, kas tik bezgalīgi mīlējuši savu tēvzemi, viņas brīvību, savu tautu, ka viņas dēļ bijuši gatavi ziedot itin visu un arī ziedojuši, nemaz neprasot, kas viņiem par to būs; ziedojuši pat savu dzīvību, nekur to netaupīdami.** Tā lai šīs drupas mums atgādina gan grūtās un melnās dienas, bet pilda mūs ar prieku par to, ka esam visu uzvarējuši un savu grēku izpirkuši; mēs būsim lepni uz tiem vīriem, kas vadīja uzvarā, kas mums rādīja ceļu un veda pa ceļu, kā tiek pie materiālas un gara uzvaras. Tāpēc nevien neārdīsim šīs drupas, mēs tās kopsim, lai viņas tālāk nenīkst, bet uzglabājas gadu gadus kā mūsu uzvaru piemineklis. Cilvēka atmiņa jau tā no Radītāja ierīkota, ka no viņas vispirms izzūd ciešanas un grūtības, bet visilgāk paliek prieks un laime, kaut arī tie cik īsi būtu bijuši. Prasat Cēsu kauju varoņiem, cik viņu atmiņā ir vairs uzglabājies no tām [illegible] grūtībām un vai šīs atmiņas viņus vairs nomāc? Pat grūtības pilda viņu ar prieku par gūto uzvaru. Cēsinieki var priecāties arī par šo jauko, tagad krāšņi izkopto parku, kur atpūsties un mierā un vēsumā pavadīt savus vaļas brīžus būs tīrā bauda. Un visi mēs kopā varam priecāties par mūsu valsti, par mūsu Latviju, it īpaši par viņas gaitām, par viņas panākumiem visos valsts ārējos, iekšējos, kultūras un saimniecības laukos pēdējos 2 gados. Mūsu valsts starptautiskā politikā ieguvusi redzamu vietu. Priekš 2 gadiem mūsu tuvākie kaimiņi un tālākās lielvalstis skatījās uz mums kā uz nenosvērtu valsti, kas saskaldījusies simtās partijās pati nezin ko grib. Tagad redz konsolidētu valdību ar noteiktu rīcību, skaidru visu pārredzošu skatu, noteiktu uz aprēķinātu darbības plānu. Pret to rodas respekts visās malās. Un mūsu valsts iekšienē notiek brīnumi, kas dažkārt nemaz nav tik viegli saprotami, piem., līdz šim tik ķildīgie latvieši, kuŗiem vairāk desmit politisko partiju bija par maz, kur katrs cilvēks gribēja iet savu ceļu, it kā citu nemaz nebūtu pasaulē, uzreiz spēj apvienoties lieliskiem vispārējiem uzņēmumiem, vienot savus spēkus, celt pieminekļus, miljonus ziedot kaŗa aviācijai,krāt grāmatu kaudzes, gatavi strādāt zemes un citus darbusUzvaras parkā Rīgā, izteikt savu prieku valsts prezidentam

(Turpinājums 25. lpp.)

Cēsu dziesmu koŗu kopskats.

Kur kaŗavīri kopā ar tautu svinēs Līgo svētkus

Alūksnes plašo Līgo svētku uzveduma vietas kop skats ģenerālmēģinājuma laikā. Šinī vietā notiks Līgo svētku uzvedumi brīvā dabā, kuŗus sagatavo kaŗavīri kopā ar Alūksnes sabiedrību.

Arzemju viesi apbrīno mūsu jūrmalu

Baltijas un Eiropas ziemeļvalstu jaunatnes Sarkanā Krusta konferences turpinājumā sestdien atsevišķu valstu pārstāvji nodeva savus ziņojumus. Plkst. 1 izglītības ministrs prof. **A. Tentelis** rīkoja brokastis par godu konferences dalībniekiem. Pēc tam pēdējā kopā ar Latvijas JSK vadību izbrauca uz Rīgas jūrmalu un Ķemeŗiem. Delegāti bija pārsteigti par stalto Ķemeŗu viesnīcas namu. Viņiem patika arī mūsu jūrmala ar plato plūdmali, baltajām smiltīm un priežu mežu kāpās.

Vakarā notika interesants sarīkojums Virsnieku klubā, kur visu valstu delegācijas rādīja savas tautas rotaļas, dejas u. c. Rež. Fr. Dombrovska-Dumbrāja vadībā mūsu jaunatne rādīja, kā veidojusies Jaunatnes Sarkanā Krusta organizācija visā pasaulē. Virsnieku kluba zālē bija iekārtota arī Jaunatnes Sarkanā Krusta biedru darbu izstāde. Godalgoja Tukuma, Mālpils, Ceraukstes, Bēnes, Rīgas pils. 37. pamatskolas, Rīgas pils. 2. ģimnazijas pulciņu eksponātus, kā arī Dānijas, Igaunijas, Lietuvas, Polijas un Zviedrijas izstādītos skolēnu darbus.

Vakarrīt konferences dalībnieki ieradās Brāļu kapos, kur vainagu kritušiem varoņiem nolika Sarkanā Krusta biedrību ligas ģenerālsekretārs B. de Rouge, Lietuvas un Igaunijas delegāciju vadītāji. Pēc tam notika ekskursijas pa Rīgu, uz Brīvdabas mūzeju u. c. Pieaugušie konferences dalībnieki izbrauca uz Tērvetes sanātoriju un pēc tam uz Līvbērzes veselības kopšanas punktu.

Vakarā notika Jaunatnes Sarkanā Krusta koŗa un orķestŗa koncerts, kuŗā ar priekšnesumiem uzstājās arī ārzemju viesi. — Šorīt konferencē nolasīja vēl pēdējos referātus, pēc tam konferenci slēdza. Plkst. pus 2 Rīgas pilsēta ārzemju viesiem par godu Romas viesnīcā rīko pusdienas.

Jaunatnes pateicība valsts prezidentam

Valsts prezidents Dr. **K. Ulmanis** un valdība mūsu skolām šogad pierādījuši vēl neredzētu uzmanību. Ļoti daudzām ģimnazijām šajās dienās bija gods savā vidū sveikt valsts augstākos vadītājus. Ja arī visas ģimnazijas apmeklēt prezidentam un ministriem nebija pa spēkam, tad sveicienus no valsts prezidenta saņēma ikviens ģimnazijas absolvents — skaistas un vērtīgas grāmatas veidā. Šāda uzmanība dziļi aizkustinājusi skolotājus, skolniekus un absolventus. Visgaišākā liecība tam — pateicības telegramas un adreses, ko prezidents saņēmis lielā skaitā:

Liepājas valsts lietišķās mākslas vidusskolas delegācija valsts prezidentam pasniedza sekojošu adresi:

Ar šo Liepājas valsts mākslas vidusskolas 1936. g. 16. jūnija abitūrienti laipni lūdz Jūs pieņemt no mūsu skolas kā dziļas cieņas, padevības, un uzticības apliecinājumu mūsu ražojumu, ko esam darinājuši mūsu mīļās skolas darbnīcās, mācīdamies tur Jūsu atjaunotās un apgarotās Latvijas otrajā gadā. Jūsu nestais jaunā laika un vienības gars ir visdrošākā ķīla, ka **mūsu darbs lietišķās mākslas laukā vienmēr un visur būs veltīts mūsu mīļajai latviskajai Latvijai.**"

Līdz ar glīti pašu darināto adresi skolas delegāti nodeva valsts prezidentam košu galdsegu, glīti izstrādātu lādīti un latvisku trauku komplektu.

No **Rēzeknes** vidusskolu absolventiem valsts prezidents saņēmis sekojošu telegramu: „Nobeidzot svarīgāko posmu savā izglītībā, visi Rēzeknes valsts skolotāju institūta, komercskolas un ģimnaziju absolventi, pilnā mērā apzinādamies, ko no tiem sagaida atjaunotā Latvijas valsts, sūta Jums, diženais tautas Vadoni, sirsnīgus sveicienus un solās vienmēr palikt uzticīgi tām idejām, ko nesis latviešu tautai vēsturiskais 15. maijs, un, sekojot katram Jūsu aicinājumam, izlietot skolā iegūtās zināšanas Latvijai par svētību, lai Latvija plauktu vēl jo krāšņāka un spēcīgāka, kā tā jebkad bijusi."

No **Daugavpils** valsts skolotāju institūta:

„Augsti godāts valsts prezidenta kungs! Mēs, Daugavpils valsts skolotāju institūta absolventi un skolotāji, sapulcējušies svinīgajā izlaiduma aktā, apliecinām Jums, dižais tautas Vadoni, savu nešaubīgu uzticību un solāmies savā dzīvē un darbā augsti celt un stipri turēt tautas vienības karogu. Solāmies jauno tautas paaudzi vadīt pretī Jūsu nospraustajai nākotnei. Solāmies audzināt jauno paaudzi tēvzemes mīlestībā un Jūsu radītā garā. Visus no Jums uzliktos pienākumus pildīsim pēc labākās sirdsapziņas un savā darbā apliecināsim vienotās tēvzemes mīlestību."

No **Viļakas** valsts ģimnazijas:

„Mēs, Viļakas valsts ģimnazijas abitūrientu saimes pirmdzimtie 1936. gada abitūrienti, līdz ar pedagogiem, vecākiem, valsts un pašvaldību iestāžu pārstāvjiem un sabiedriskiem darbiniekiem, pulcējušies abitūrijas svinīgā aktā, sirsnīgi sveicinām gaišo Vadoni un apsolāmies sekot viņa aicinājumam, vadot Latviju pretim gaišākai nākotnei."

No **Aizputes** valsts ģimnazijas: „Aizputes valsts ģimnazijas absolventi un pedagogi, pulcējušies svinīgā aktā, pirmajā atjaunotā Latvijā, sirsnīgi sveic Jūs, tautas Vadoni, un pateicas par Jūsu skaistajām balvām, kas noderēs mums par ceļa rādītāju dzīvē. Apsolāmies sekot Jūsu norādījumiem, ziedojot visus savus spēkus vienotai latvju tautai un brīvai latviskai Latvijai."

No **Jaunlatgales** valsts krievu ģimnazijas: „Jaunlatgales valsts krievu ģimnazijas pedagogu konference, skolas padome un pirmā izlaiduma absolventi un izlaiduma akta dalībnieki izteic Jums visdziļāko godbijību un pateicību par Jūsu lielo darbu tautas un izglītības labā, kuŗš tik nepieciešams mūsu tālajā Latgales stūrītī. Visus spēkus un zināšanas absolventi apsolās ziedot Latvijai, Jūsu drošās rokas un gaišā prāta vadīti!"

No žīdu privātās **Ezras** ģimnazijas **Rīgā:** „Man ir tas lielais gods, augsti godāts Prezidenta kungs, pateikties par Jūsu vērtīgajām balvām, ko šodien saņēmām mūsu ģimnazijas izlaiduma aktā. Mēs, skolotāji, absolventi, skolēnu vecāki un svinību dalībnieki esam dziļi aizkustināti un iepriecināti par Jūsu tēvišķo gādību un uzmanību.

Absolventi apsolās, sekojot Jūsu aicinājumam, dzīvē būt vienmēr krietniem un vienprātībā veikt darbus tautas un valsts labā."

Pie jauno dzīves gaitu sācējiem

Armijas komandieris ģen. Berķis ģimnazijas izlaiduma aktā Bauskā. Pirmā rindā no kreisās izglīt. min. vispār. nod. vad. Vīgants, armijas kom. ģen. Berķis, Berķa kundze, ģen. Ruškēvics un ģimn. direktors Andersons.

Valsts kontrolieris Jēkabpilī un Jaunjelgavā.

Jēkabpils valsts ģimnazijas un komercskolas svinīgajā aktā kā valdības pārstāvis ieradās valsts kontrolieris J. Kaminskis. Aktu ievadīja ar dievkalpojumu māc. Akmentiņš. Tam sekoja dir. Lamberta uzruna, pēc kam valsts kontrolieris griezās pie klātesošiem ar runu, kuŗā starp citu uzaicināja turēt svētus atjaunotās Latvijas ideālus un vadoņa norādījumus. Tam sekoja klašu audzinātāju, Jēkabpils un Krustpils pils. galvu Ermansona un Salmiņa, Jēkabpils apr. tautskolu inspektora Baško, apr. vecākā Prikuļa un citu runas un sveicieni un valdības dāvāto grāmatu izdalīšana. Labākie skolēni saņēma arī pašvaldību balvas.

Līdzīgā aktā valsts kontrolieris Kaminskis piedalījās Jaunjelgavas komercskolā.

(Turpinājums no 24. lpp.)

stājoties amatā ar to, ka vairāk kā miljons ls nodod valsts prezidenta rīcībā, un pie tam neviena ne skubināti, nedz aicināti.

Vai priekš 2 gadiem tas pie mums bija iespējams? Pat sapņos neviens par to nevarēja domāt, kur nu vēl īstenībā.

Un saimniecībā! Arī grūti priekšā stādīties to pārmaiņu. Tirdzniecībā mēs vairāk izvedam, nekā ievedam, kamēr priekš 2 g. dažus mēnešus ievedām par 10 milj. ls vairāk, nekā izvedām, ievedām pat desmitiem tūkstošu tonnu maizes labības, tagad to pašu vairumu izvedam. Mūsu labību pat izķeŗ, jo viņa tīra, sausa Mūsu laukos ieplūdusi atkal nauda, lauki atdzīvina pilsētas, kur labierīcības, dzīves izkopšana arvienu vairojas. Uzlabojās pilsētu saimniecība, parādi nolīdzināti. Un neaizmirstat, ka viss tas noticis Latvijas atjaunošanas laikā, beidzamos divos gados.

Ja vēl viss nav uz labo pusi pagriezies, tad vaina ir pārlieku īsā laikā un ka mēs paši vēl neesam varējuši tikt jaunam laikam līdzi. Arī Cēsis drīzi vien dabūs baudīt jaunās augošās Latvijas kultūras augļus. Jau šoruden sāks celties jauna gaismaas pils tur dzelzceļa malā un jauni skolēnu un skolotāju bari atdzīvinās Cēsu ielas.

To visu sasniegusi Latvija beidzamos divos gados, pateicoties mūsu valsts prezidentam, mūsu vadonim (vētraini aplausi), **kam ir tāds burvja spēks, ka viss, pie kā viņš pieduŗas, vai savās domās pieskaŗas, viss pārveidojas par labu, par dzīves spējīgu; viss tas aug, zeļ, zied un ienākas augļi, un mums ir prieks dzīvot šādā laikā, novērot šīs pārvērtības un lielās sekmes un ņemt dalību visās pārgrozībās.**

Man tas prieks arī vēl šodien nest jums vadoņa un valdības sveicienu un labākos novēlējumus svētku sekmēm un sasniegumiem. Vienosimies visi Dziesmā brīvai Latvijai."

Spēcīgi atskanēja dziesma par godu tautas vadonim. „Pasludinu svētkus par atklātiem," saka ministrs. **„Lai dziesmas skan un trīcina tos vecos mūŗus,"** beidz ministŗs savu runu, norādīdams uz vecajām pilsdrupām.

Plašo ministra runu klausītāji uzņēma ar jūsmīgiem aplausiem.

Pēc tam klausītāji piecēlās no soliem un dziļā godbijībā sumināja valsts prezidentu **Dr. K. Ulmani** ar trīskārtēju „Lai dzīvo!" Vēl sumināja kaŗa ministru ģen. **J. Balodi,** valdību, viņas pārstāvi, — ministri A. Tenteli un armijas komandieri ģen. K. Berķi.

Tad pils. galva Kauce lūdza ģen. K. Berķi par izcilajiem nopelniem Cēsu atbrīvošanā pieņemt pilsētas valdes vapeni, kas piestiprināms pie zobena. Visi klātesošie cienījamo ģenerāli sumina ilgiem aplausiem. Vēl uzsauc trīskārtēju „Lai dzīvo!" Igaunijai un viņas valdībai.

Sākas svētku koncerts. Programa ļoti plaša un vispusīga. Tanī uzņemtas vairums dziesmas, kas rakstītas nākošajiem vispārējiem svētkiem un arī tādas, kas līdz šim vismazāk dziedātas. Par šādu svaigu programu atzinība pienākas svētku rīkotājiem — Cēsu kūrorta komitejai un Cēsu viesīgai b-bai. Virsdiriģents T. Reiters svētku programas sarīkošanā bija ielicis daudz prasmes un pūļu. Jaunu dziesmu uzņemšana programā arvienu saistīta ar rūpīgu darbu. Tomēr šo rūpību ne visur un ne visi ievēro. To varēja vērot arī šajos svētkos, ka daži dziedātāji vienā otrā vietā mazliet kliboja. No šādām paviršībām jāatsvabinās kā dziedātājiem, tā viņu diriģentiem. To prasa jaunais laiks un dziesmas. Pateicoties virsdiriģenta T. Reitera prasmei Cēsu dziesmusvētku koŗi plašo programu (16 dziesmas) atskaņoja braši. Sevišķi smalkjūtīgu izpildījumu uzrādīja A. Jurjāna kantāte „Tēvijai" (ar Konstances Bērziņas un 8. Daugavpils kājn. pulka orķestŗa piedalīšanos), V. Ozoliņa „Latvija daiļa" un E. Melngaiļa „Svešāi zemē". Spēcīgi, droši izskanēja J. Vītola „Svētī, Dievs, šo zemi dzimto", kas klausītājiem iepatikās. Dziedot skaistās latvju tautas dziesmas, klausītāji tā sajūsminājās, ka vai ik dziesma bija jāatkārto. A. Berkholca „Pie Daugavas" kopkoris nodziedāja autora vadībā. Jaunais komponists rekomandējās kā vingrs diriģents, kuŗa vadībai dziedātāji pakļaujas visai disciplīnēti.

Programas vidus daļā uzstājās Igaunijas Viljandi Helikunsti Selts vīru koris ar vairākām jaunām dziesmām. Klausītāji viesiem uzgavilēja skaļiem aplausiem. Ne mazāku atsaucību iemantoja arī Igaunijas Sakalamaa Maleva aizsargu orķestris, kas atskaņoja vairākus savas tautas skaņdarbus. Orķestris sastāvā kupls, spēle viengabalaina, ritmiski precīza.

Svētkus braši noslēdza kopkoris ar iemīļoto E. Melngaiļa „Jāņu vakaru", kas tik spēcīgi atbalsojās vecajās pilsdrupās.

Beigās pils. galva Kauce sirsnīgos vārdos pateicās ministram A. Tentelim, armijas komandierim K. Berķim, visiem svētku aktīviem dalībniekiem un viesiem par svētku atbalstīšanu un lūdza ministru nodot valsts un ministru prezidentam **Dr. K. Ulmanim** sirsnīgākos sveicienus un uzticības solījumu, ka ikviens un ik mirkli būs nomodā par Latviju un tautas vadoni. Solījumu noslēdza gaišā Dziesma brīvai Latvijai, kuŗu kopkoris un visi klausītāji nodziedāja lielā sirsnībā.

Tad dziedātāju pulks sumināja savu virsdiriģentu, apbeŗot to krāšņiem ziediem un vainagiem.

A. Auziņš.

Ķīm. fabr. Mārtiņš Kalniņš sludinājums.

Lauku saimniecību ārējā izdaiļošana.

Raugāties, kā izskatās nesen uzceltās lauku ēkas! Viņas noplukušas un nokvēpušas. Bēdīgs skats tiem, kas šinīs ēkās dzīvo, un vēl bēdīgāks tiem, kas izbrauc šīs ēkas raudzīt. Tāpēc visā valstī skan sauciens: „Izdaiļojiet lauku sētu!" Tas ir pareizi! Pie šī darba jāķeras nekavējoties. Pelēko lauku vienmuļību iznīcināsim ar daiļiem krāsojumiem ēku ārpusē un iekšpusē.

Eļļas krāsas ir labas un daiļas, bet viņas iznāk dārgas un zemturiem nesasniedzamas, jo viena kvadrātmetra nokrāsošana ar eļļas krāsām izmaksā ap 1 latu, ieskaitot krāsojamā pamata sagatavošanu.

Tāpēc lauku apstākļos lietosim eļļas krāsas tikai logu rāmju, durvju un grīdu krāsošanai, bet pārējo krāsosim ar tā saucamām SVEA krāsām. Šīs krāsas konservē, daiļo un dara ugunsdrošas koka sienas un jumtus.

Daiļi izskatās dzīvojamā ēka zaļā dārza lokā, ja viņas jumts krāsots ar sarkano SVEA jumtu krāsu, apmales un pažobeles ar SVEA sienu krāsu Nr. 4, sienas ar SVEA krāsu Nr. 2 vai Nr. 3 un pamats ar Nr. 5 vai Nr. 6.

Iekšpusē logus un durvis krāsojiet ar cinka balto eļļas krāsu. Ārpusē logu apmalēm visskaistāk izskatās oranžsarkana eļļas krāsa (Anora krāsa Nr. 24), bet logu rāmji būtu krāsojami ar svina balto eļļas krāsu (Anora Nr. 1).

Patīkamas būs lopu kūtis, ja viņu jumti būs krāsoti ar sarkano SVEA jumtu krāsu, sienas ar SVEA sienu krāsu Nr. 1, Nr. 2, Nr.3 vai Nr. 4, bet pamats ar SVEA krāsu Nr. 6. Kūts logus un durvis no ārpuses krāsojiet ar „Anora" eļļas krāsu Nr. 24, oranžsarkano.

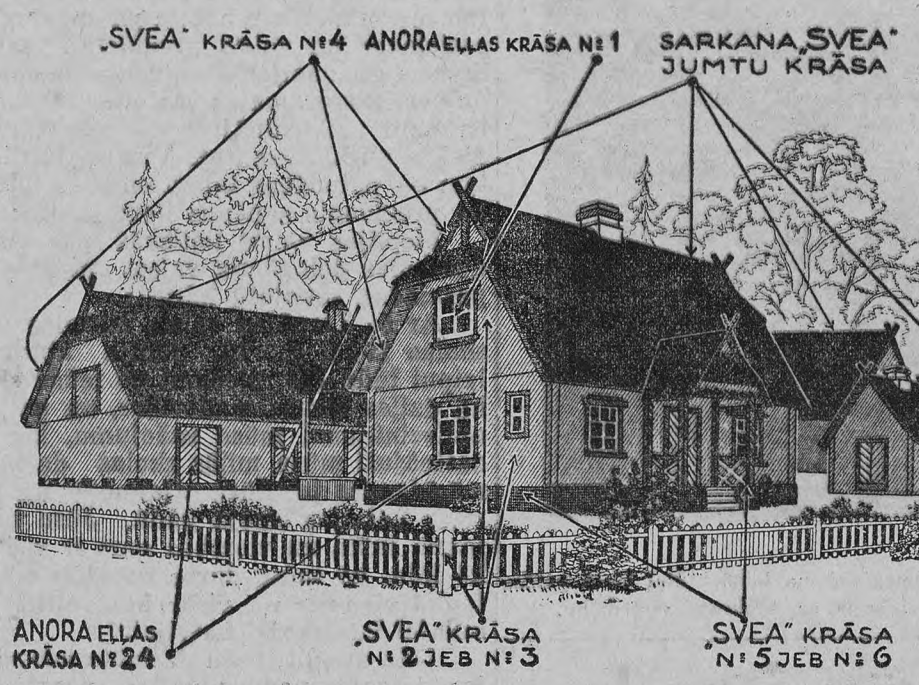

Pirtiņai ir jābūt lauku sētas tīrības simbolam. Viņas jumts ir jākrāso ar SVEA sarkano jumtu krāsu, sienas ar SVEA sienu krāsu Nr. 1 vai Nr. 2, bet pamats ar SVEA krāsu Nr 5 vai Nr. 6.

Skursteņu gali izskatās jauki, ja tos nokrāso ar SVEA krāsu Nr. 2, augšējo ķieģeļu rindu var nokrāsot ar SVEA jumtu krāsu sarkanu.

Krāsot var ne tikai uz apšūtām un apmestām sienām, bet uz kaut kuŗas nelīdzenas sienas. Labi izskatās arī apaļu baļķu ēkas, krāsotas ar SVEA sienu krāsām.

Kas gan var noliegt tos skaisti sarkanos jumtus viņu daiļumā, starp zaļajiem kokiem, kas krāsoti ar SVEA sarkano jumtu krāsu?

Nekrāsojiet ar SVEA krāsām uz apses jumtiem, jo šeit neturas nekāda krāsa.

Ne mazumu prieka dara arī skaists ābeļu un ogulāju dārza žogs, kas krāsots ar SVEA sienu krāsām Nr. 2, Nr. 3 vai Nr. 4. Zaļo dārzu viņš apņem savās skavās un sargā garšīgos ābolus un citus augļus.

Vēl ir citas daiļas SVEA sienu krāsas, bet ar viņām nekrāsojiet ēku ārpusi.

SVEA sienu krāsa Nr. 7 ir sarkana, ļoti līdzīga jumtu krāsai, bet ārsienu krāsojumiem viņa nav tik daiļa. Labi viņa noder sienu stūŗiem, ierāmējumiem un izvirzumiem. SVEA sienu krāsa Nr. 8 ir pelēka, bet tā kā lauku sēta vispār ir jau pelēka, tad arī šī pelēkā krāsa izpaliek. SVEA sienu krāsas Nr. 9 un Nr. 10 ir zilas un Nr. 11 un Nr. 12 ir zaļas. Arī šīs krāsas ir domātas vairāk iekšējiem krāsojumiem, jo ārpusē zaļos kokos un zilā debesī šīs krāsas pazūd.

SVEA krāsas ir labas un izturīgas, ja viņas pareizi sagatavo un pareizi lieto. Tāpēc krāsas gatavošanu un lietošanu izdariet ar vajadzīgo uzmanību un noteikti visos sīkumos pieturaties fabrikas norādījumiem.

Pirms lietojat SVEA krāsas, izlasāt rūpīgi klātpielikto pamācību.

Būvinženieris A. A—s.

Dr. med.
P. Ābele
pārtraucis praksi līdz 3. augustam š. g.

Sludinājums

Rīgas apr. 5. iec. miertiesnesis ar 1936. gada 28. maija spriedumu **Reinholdu Baldusu,** dzīv. Mālpils pag. Plaviņu mājās par netīrību savā gaļas tirgotavā un tās apkārtnē 1935. g. 21. decembrī, un desu darbnīcas ierīkošanu bez atļaujas, Mālpils Plaviņās pēc sodu lik. 234. un 235. p. un sod. lik. 58. p. par katru pārkāpumu atsevišķi un pēc kopības sodījis ar Ls 50,— vai nesamaksas gadījumā ar divām (2) nedēļām arestā.

Spriedums stājies likumīgā spēkā.

Nītaurē, 1936. g. 17. jūnijā. L. Nr. 83.

Miertiesnesis:
(paraksts)

Māja pārdodama

Alūksnē, Dārza ielā 12, stūŗa grunte, pie tirgus laukuma. Tuvākas ziņas Gulbenē, Rīgas ielā 9, p. R. Kalniņš.

Visa laba
Jāņu zāle,
ko plūc Jāņu vakarā . . .
Bet ja jāizvēlas no labām labākās šokolādes, konfektes, kafijas, tad pareizākā izvēle vienmēr paliks pie E. Mežita ražojumiem

M. Grebzdes Dejas kursi
Kr. Barona ielā Nr. 6, tālr. 21286.
SPEC. VASARAS KURSI
(visas v. dejas, arī iesācējiem) **sāksies otrd., 7. jūlijā plkst. 8 vak.**
MAKSĀ TIKAI Ls 3.
Praktizēšanās katru pirmd. (mazpratējiem.) trešd. un svētdien no plkst. 8,30 v.

Lauksaimnieki-ces, sirdsizglītotie!
Vai kāds būtu ar mieru vienu gadu materiāli atbalstīt, lai varētu nobeigt augstāku mācības iestādi vienā lauksaimn. nozarē?
Parādu pēc tam atlīdzināšu naudā vai ar savu darbu jūsu sētā, to kopjot un daiļojot.
Laipnus piedāv. lūdzu adr. š. av. kant. ar Nr. 318 līdz 4. jūlijam š. g.

Mēbeles bez iemaksas!
Pagodinos paziņot, ka šo mēnesi valsts un pašvaldību darbiniekiem pārdodam mēbeles **bez iemaksas** līdz 24 m. nomaksu bez %% un bez vekseļiem. Pārējiem nomaksa ar ⅓ iemaksu.
Lielā izvēlē:
ēdam- un guļamistabas iekārtas, zāles garnit., kā arī atsevišķi priekšmeti u.t.t.
MĒBEĻU NAMS
P. Alpers
RĪGĀ,
Kr. Barona ielā 50, tālr. 31997, 31801.

Traktors
„FORDSON" 10/22 HP pārdod. uz izdev. maks. not. Krapes pag. Donatos. Tālrunis Krape 12.

Jauns, god. cilvēks nedz., nesm., ļoti lūdz kaut kādu fizisku nodarboš. Piepr. Avotu ielā 19, dz. 4, A. Zitmans.

9. rajona inženieris

1936. g. 3. jūlijā, piektdienā, plkst. 12,00, savā kancelejā, Valmierā, izdos otrreizējā jauktā izsolē

Lādes (Lielezera) stacijas pievedceļa zemes darbus

no pik. 0—42 — pik. 0+603 kopgaŗumā 0,645 km. un vienas dz.-betona nobraucamās caurtekas caurm. 30 cm. būvi.

Drošības nauda, piedaloties izsolē, Ls 140,—.

Reizē ar piedāvājumu vai lūgumu pielaist izsolē, jāiesniedz Nodokļu dep-ta izsniegta apliecība par kārtīgu nodokļu maksāšanu.

Tuvāki paskaidrojumi 9. rajona kanceleja — Valmierā, parastā darba laikā.

L 1371. **9. rajona inženieris.**

Daugavpils valsts
dzelzceļu tehniskā vidusskola

Mācību kurss 4 gadi. Skolas uzdevums: 1) audzēkņus vispārīgi izglītot dzelzceļu mašīnu direkcijas vajadzībām; 2) audzēkņiem iemācīt: a) atslēdznieku, b) virpotāju, c) kalēju un katlu kalēju darbus; 3) iemācīt: a) lokomotīves vadītāju palīga un lokomotīves vadītāja, b) vagonu apskatītāju un tehnisko aģentu un c) stacionāro dzinēju mašīnistu teorētiskās zināšanas.
I. klasē pieņem Latvijas pilsoņus ne jaunākus par 15 gadiem ar pilnu pamatskolas izglītību. Kursu beigušos pieņem dzelzceļu dienestā. Pēc 2 gadu sekmīga darba izglītības ministrija saziņā ar satiksmes ministriju piešķir dzelzceļu mašīntehniķu nosaukumu.
Audzēkņiem izsniedz 2 reizes mēnesī brīvbiļetes braukšanai uz mājām pēc produktiem.

Daugavpils valsts arodu skola.

Mācību kurss 3 gadi. Skolai ir 2 nodaļas: galdniecības un mēchanikas.
Galdniecības nodaļā sagatavo mācītus galdniekus.
Mēchanikas nodaļā — mācītus auto mēchaniķus, auto vadītājus un vispār mācītus speciālistus auto, aviācijas un citās nozarēs, kur lieto iekšdedzes dzinējus.
1. klasē pieņem Latvijas pilsoņus ne jaunākus par 15 gadiem ar pilnu pamatskolas izglītību.
Pie skolām pastāv internāts (kopdzīve). Maksa par kopdzīvi Ls 4.— mēnesī, par kopgaldu Ls 12.— mēnesī (pusdienas Ls 8.—, vakariņas Ls 4.—).
Skolām ir orķestris un koris.
Lūgumi pieņemt skolās jāiesniedz direktoram, Daugavpilī, Kauņas ielā Nr. 25, līdz 15. jūlijam, pieliekot apliecību par pamatskolas pilna kursa beigšanu, baku potēšanas zīmi un dzimšanas apliecību vai pases norakstu.

DIREKTORS.
N. B. Noteikumus izsūta pret 20 sant. pastmarku. L 1429.

Piensaimnieku sab-ba „NORA"
Kraukļos š. g. 27. jūnijā plkst. 10 s-bas telpās
izdos mazākprasītājiem
1) **pienotavas ēkas apmūrēšanas darbus (ķieģeļi) 200 mtr.²;**
2) **apmešana 200 mtr.²;**
3) **nokrāsošana 400 mtr.²**
Tuvākas ziņas Kraukļi Nr. 5.

CĒSĪS,
1) pils. centrā pārdod.
2 st. ugunsdrošu māju ar veikala telpām un noliktavām.
2) pils administrāt. robežās
2,4 ha zemes
ar nepabeigtu jaunbūvi, zemes apaļskārta visciauri bagāta kaļķakmeņu slāņiem. Piepr. K. Miglas tirgotavā Cēsīs, Rīgas ielā 39, tālr. 46.

VĒŽI
pēc izvēles
no akvārija
„Parka pagrabā"
Brīvības bulvāri Nr. 2-4, ieeja no Merķeļa ielas.
23. un 24. jūnijā
Jāņu bērnu sagaidīšana ar līgo dziesmām, alu un jāņusiera pacienāšanu.
Jautrība. Omuliba.

Prieks censties un strādāt

Zelta ābeles lielās, skaistās grāmatu kaudzes skolām

Kultūras fonds saņēmis šādus pateicības rakstus par prezidenta Dr. K. ULMAŅA 28. janvāra draudzīgā aicinājuma dāvanām:

No Varakļānu Rēpšu—Cekulu I. pak. latv. pamatskolas:

„Nosūtot kvītējumu par saņemtām grāmatām, kuŗas ziedotas, sekojot valsts prezidenta Dr. K. ULMAŅA draudzīgam aicinājumam, izsaku savā un skolēnu vārdā visirsnīgāko pateicību visiem labvēļiem, bet sevišķi šī labā darba ierosinātājam — mūsu vadonim.

Lielā skaisto grāmatu kaudze mūsu skolas dzīvē ienesa lielu saviļņojumu un daudz gaiša un saulaina prieka. No šīm grāmatām mūsu skolas saime smelsies gara gaismu, kas kā mantojums ies viņai līdzi visā turpmākā dzīvē.

Ir prieks strādāt un censties, ja redzam, ka kopā strādājot ir tik lieli panākumi. Vēl vairāk prieka baudīsim, ja piesavināsimies tos senču tikumus, kas tagad kā pērles pa vienai tiek celtas gaismā.

Solām uzticību vadonim, mīlestību — dzimtenei, solām svētus turēt mūsu senču tikumus!" Skolas pārzine.

No Ikšķiles Elkšņu pamatskolas:

„Ikšķiles Elkšņu pamatskola pēc mūsu vadoņa, valsts un ministru prezidenta Dr. KĀRĻA ULMAŅA aicinājuma ir saņēmusi daudz dāvinājumu. Visi tie palīdzējuši skolu padarīt par pilnīgāku un patīkamāku mitekli jaunajai paaudzei un ir devuši skubinājumu strādāt uz priekšu jo čaklāk, lai nebūtu necienīgi dāvanu saņēmeji. Par visu to lai dziļākā pateicība mūsu vadonim, dāvinātājiem un visiem, kas pielikuši savu roku šī svētīgā darba veikšanai!"

Skolas saimes uzdevumā
skolas pārzinis.

Jauni sekotāji

Valsts prezidenta Dr. K. Ulmaņa 28. janvāra draudzīgam aicinājumam sekojis Mīlmanis, dāvinot Rīgas pils. 44. pamatsk. 50 ls, bet Rīgas nodaļu savst. ugunsapdroš. b-ba 20 ls, Nurmuižas 6-kl. pamatskolai, pulkv. Fr. Hermansons 20 ls, virsmežzinis Stāaks 10 ls, Vecgulbenes pag. savst. ugunsapdr. b-ba Vecgulbenes pag. 6-kl. pamatsk. 15 ls, Vecgulbenes pag. Blomes 6-kl. p-sk. 15 ls, Vecgulbenes pag. Krusta I. pak. p-sk. 15 ls, Lodes pag. Arakstu I. pak. p-sk. IV. klases skolēni dāvinājuši grāmatas, Kokneses pag. Balbieru 6-kl. pamatsk. J. Lazdiņš 2 grām., J. Brakšķis 3 grām., P. Ķevietis 25 ls un 1 alb., agr. Jauntirāns 1 gr., J. Brencsons 5 ls un 1 grāmatu. 413. Laidu mazpulkam Valtaiķu pag. valde 50 ls, bet patērētāju b-bas valde 20 ls, A. Eizenšmits, Veclaicenes pag. Paika pamatsk. 10 grām. Burtnieku Ausekļa pamatsk., inž. J. Lamsters ar kundzi 200 ls, firmas „Šochs" īpašn. Balodis 50 ābelītes. Ērģemes pag. 6-kl. pamatsk. A. Kleperis 5 ls, J. Jūgs 50 ls. Agr. J. Bergs, Rīgas pils. 23. pamatsk. 1 grām. Ģen. J. Dambītis, Trikātas II. pak. pamatsk. 10 grām. V. Vanags Grostonas pag. Kaileņu 6-kl. pamatskolai 10 grām. un albumu. Svētciema pag. 6-kl. pamatskolai, R. Kuikulītis 1 grām., skolas audzēkņi 3 gleznas.

K. Skrastiņš, Mežoles pamatsk. Smiltenes rajona karti. Kalncempju pamatsk., A. Eizenšmits 10 grām., Alūksnes valsts ģimn. dir. A. Ķīsis 2 grām., Kalncempju apdroš. b-ba 10 ls un Priednieku 167. mazpulkam 15 ls. Notārs Driķis Taudejāņu 6-kl. pamatskolai 20 ls skolas dārza papildināšanai ar jaunām ābelītēm. Ed. Sinats, Daugavpils valsts skolotāju institūta pamatskolai grām. Plāteres pamatsk., Ķeipenes piens. sab-ba 35 ls, bet skolēni dāvinājuši Caunes gleznu „Meža parks". J. Miezis Ēdoles draudzes Puiļa kapiem zvanu. Baltinavas 6kl. pamatskolai J. Upīts valsts prezidenta krūšu tēlu, Amols medikāmentu skapīti. 7. Siguldas kājn. p. komandieris pulkv. Bojārs, Valkas valsts pamatskolai 3 sēj. A. Grīna „Dvēseļu putenis" Madonas pils. 6-kl. pamatsk., Madonas izgl. b-ba 2 gr., P. Kalniņš 3 ls, Ezeriņa, Ārlavas-Pūņu 6-kl. pam. 16 gr. St. Augustans, Viļakas 6-kl. pamatsk. valsts prezidenta krūšu tēlu. Smārdes pag. Ozolnieku pamatsk. Kr. Pussars 10 ls, Kr. Ulmanis 3 grām. J. Klipsons Vecsaules pag. 6-kl. pamatsk. 10 grām. un valsts prezidenta krūšu tēlu. Ikšķiles Elkšņu pamatskolai, K. Brēķis 19 grām. bet VI. klases bērnu vecāki: E. Zuika. G. Mūzikants, P. Ildens, J. Kacens, A. Osis, E. Krustiņš, M. Cīrulis, A. Miniņš un M. Dande — 17 augļu kociņus, Latv. Sark. Kr. 100 ls un Jaunatnes Sarkanais Krusts 100 ls. B. Urdevics, Bērzmuižas 6-kl. pamatskolai 3 grām., bet A. Padēls 2 grām., Bērzmuižas Mežinieku skolas padome 25 ls, lauks. b-ba „Druva" 15 ls, b-ba „Zieds" 10 ls, A. Švāns 5 ls, Dr. K. Kalniņš 5 ls, J. Richters 20 ls, Bērzes - Sīpeles savst. ug. apdr. b-ba 20 ls. Aviācijas pulka komandieris plkv. J. Indāns, Subates valsts pamatskolai 50 ls. Talsu pils. pamatskolas skolēnu kooperātīvs, savai skolai klavieŗu segu. Jaunvāles I. pak. pamatskolai pag. valde valsts prezidenta krūšu tēlu ar postamentu, Jaunvāles augunsapdr. b-ba 50 ls.

Babītes pag. 6-kl. pamatsk. A. Pladars 1 grām., I. Vilciņš 3 grām., E. Pladars 1 gleznu. Rīgas Jūrmalas pils. III pamatskolas 1936. g. absolventi: A. Aldersone, Z. Jaunslaviete, M. Ķeniņa, S. Zutis, M. Nolberga, P. Ķisele, A. Vāckāja, I. Štūls, H. Gedrovics, T. Zīverts, I. Urpens, V. Imuns, A. Rīgas Jūrmalas pils. III. pamatskolai vērtīgu barometri. Mazzalves III. pamatsk., J. Purviņš 24 plūmes un 2 ērkšķogu krūmus, N. Štāls 34 ķiršu kociņus, M. Miezīte 12 ābelītes un 22 upenes, M. Červjakovs 4 grām., māc. A. Kiršteins 1 grām. un 9 brošūras. Igaunijas vicekonsuls G. Grīnvalds, Liepājas pils. Čakstes pamatskolai 100 ls. Bērzmuižas 6-kl. pamatskolai J. Dannenbergs, 11 grām. A. Bramanis Bauskas pilsētas pamatskolai 1 gr., A. Eizenšmits, Jaunlaicenes Kantoŗa 6-kl. p-sk. 10 grām., Alūksnes igauņu pamatskolai 25 grām. un 1 albumu. Bij. skoln.: Jelgavas apgabaltiesas loc. A. Veiss, zvēr. mērn. A. Veiss, Liepājas stacijas pr-ks A. Veiss Slokas pils. pamatsk. 16 sēj. Brēma „Dzīvnieku valsts". Dagdas 6-kl. pamatsk. notārs O. Krusts 20 ls, J. Vaivads 1 grām., Dagdas pag. darbvedis radio antenu. Gaujienas pag. Augšgaujas 6-kl. pamatsk. skolas skolēni 2 gleznas, 473. Augšgaujas mazp. kaŗa min. ģīmetni. Vārkavas pag. Zaķīšu 6-kl. p-skolai, St. Grebežs 10 grām. D. Vucens 1 ls. Māksl. A. Stunda, Jelgavas I. pils. Annas pamatskolai gleznu „Osta" vērt. Ls 500,—.

Zantes pag. Dzīŗu I. pak. pamatsk. melderis H. Jakubovskis 25 ls, Jaundzīŗu piensaimnieku sab-ba „Centība" 25 ls. Latvijas atbildīgo darbinieku sab. „Uzticība" 50 ls, Daugavpils ciet. valsts pamatskola, skolai 300 ls klavieŗu iegādei. Ķoņu pag. Ausekļa 6-kl. pamatskola mūzikas instrumenta iegādei 250 ls. Rīgas apsargāšanas un slēgšanas akciju sab-ba, Ipiķu pag. 6-kl. pamatsk. 300 ls, Literātūras un mākslas darbinieku b-ba 80 ls. Rīgas dabas pētnieku b-ba, zemkopības un mežkopības skolām 60 grām. Valsts cukura monopola pārvalde, 150 eks. mēnešrakstu „Cukurbiešu kultūra un cukurrūpniecība". Bij. Piebalgas studentu biedrība, 202 grām., ½ g. gāj. žurn. „Ekonomists", ½ g. gāj. „Tieslietu Ministrijas Vēstnesis" un Ls 66,— Vecpiebalgas un Jaunpiebalgas skolām. K. Raudive, V. Ducmanis un A. Zeidmanis, sadalīšanai Aizsargu štābam un aizsargu pulkam 88 grām., sadalīšanai Armijas un flotes vienībām 112 grāmatas. O. Krievāns, Jaunlaicenes pag. Majora I. pak. pamatskolai 6 grāmatas. Bez tam vēl dāvinājuši:

Liepājas prefekts Fr. Šāberts Liepājas pilsētas Čakstes pamatskolai — 1 gleznu (Šaumaņa „Kalpakieši pie Ventas"). V. Mellis Lutriņu 2. pamatskolai — 40 gab. puķu sīpolu, 78 kastaņu stādus, 10 dažādus krūmiņus, 121 daž. puķu dēstus, 60 zemeņu stādus, Fr. Linkaitis — 23 gab. ķiršus. P. Zolmanis Mežoles jaunatnes b-bas bibliotēkai — 3 grām. Salienas savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba Salienas valsts pamatskolai — 30 ls. P. Rolovs Mežvidu 1. mazpulkam — 2 bumbieres un 1 ābelīti. J. Ezergailis Nabes I pak. pamatsk. — 20 gab. dālijas. Sīpeles I pak. pamatskolai lauks. J. Kugrēns — 3 eks. žurn. „Mazpulks", lauks. J. Jurdēns — žurn. „Cīrulītis", virsmežzinis A. Kēlers — 1 grām., A. Zabeļskis — 1 grām.M. Millera ģimnazijas absolventu b-ba dāvinājusi M. Millera ģimnazijai—9 grām. P. Zolmanis Smiltenes Mežoles jaunatnes b-bas bibliotēkai — 9 broš. Kaŗa invalidu atpūtas namam Tīnūžos L. Beltens — 20 grām., J. Ronis — 15 grām. J. Gulbis pēc Kultūras fonda iesk. — 100 grām. Cand. rer. merc. A. Launags Vecpiebalgas Ogrēnu 6-kl. pamatsk. — L. Liberta gleznu „Gaujas skats". P. Ārgalis Naukšēnu Mirķu 6-kl. pamatsk. — A. Lapiņa gleznu „Nīcas lauku cieme". Lauksaimniecības pārvalde pēc Kultūras fonda iesk. — 8875 grām. un 420 kompl. žurnālu „Lauksaimniecības mēnešraksts". Emburgas savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba Jaunsvirlaukas Staļģenes 6-kl. pamatsk. — 30 ls, Salgales I pak. pamatsk. — 70 ls. Zemturu krāj-aizdevu sab-ba pēc Kultūras fonda iesk. — 25 ls. J. Kārkliņš Naukšēnu Nurmu I pak. pamatsk.— 20 ls. Zaļenieku un apkārtnes savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba 313. Zaļenieku 6-kl. p-sk. mazpulkam — 20 ls, 337. Abgunstes pamatsk. mazpulkam — 20 ls, 338. Zaļenieku Lipstu pamatskolas mazpulkam — 20 ls, Zaļenieku 6-kl. pamatskolai — 17 ls, Zaļenieku Abgunstes I pak. p-sk. — 17 ls, Zaļenieku Lipstu I pak. pamatskolai — 16 ls. E. Rūtiņa-Kalniņa Oļu I pak. pamatsk. — 2 gleznas. Valsts Valmieras ģimnazijas 3. reālģimnaz. klase savai skolai — bībeli.

Valsts prezidenta pateicība

„Pēdējās dienās esmu saņēmis daudz apsveikumu gan no vidusskolu izlaidumu svinību dalībniekiem, gan no mūsu valsts daudzos novados sarīkoto dziesmu svētku dalībniekiem. Nespēdams katram atsevišķi pateikties, ar šo izsaku savu sirsnīgāko pateicību visiem tiem, kas mani pieminējuši savos svinīgos brīžos, sūtījuši man savus labākos novēlējumus un apliecinājuši savu uzticību jaunā laika garam.

K. Ulmanis,
valsts prezidents.

Atis Zālītis

„Es dziedāšu par tevi, tēvuzeme!"

Tirzmalietes 60 mūža gadi

Mūsu zemē daudz tādu vietu, kuŗas atrodas tālu no trokšņainiem lielceļiem, kuŗas kluši pušķotas lielā dabas krāšņumā un kuŗas pievilcīgas skaistā vientulībā. Tādas vietas sastopam Vidzemes vidienā, kur kalnaini pušķo teiksmainie ezeri, upju līči, meži un gāršas. Tādā dabas skaistumā straujo Tirzas upe, kuŗas krastos uzaugusi un pavada mūža ritmu rakstniece Tirzmaliete.

Viņa, īstā vārdā Minna Dzelzkaln, rakstnieces vārdu ņēmusi no dzimtenes upes, tā pasvītrodama cilvēka dziļo un svēto dvēseles sakaru ar dzimtās zemes stūri. Nevien ar ..... rakstnieces vārdu, bet ar visu dzīvi un literārisko darbību Tirzmaliete palikusi uzticīga šim svētumam. Jau jaunās dienās rakstnieces dzejas kokle izskan tēvuzemei: „Es dziedāšu par tēvi, tēvuzeme, par tavām druvām vecā līdumā, un kad jau paguršu zem dzīves nastas, tad atdusēšos tavā atmatā . . ."

Tirzmaliete pieder tām rakstniecēm, kuŗai tautas sāpes un likteņi tuvi. Viņa ir sirdsdzejniece, kas augsti vērtē labos tikumus, skaidrību un patiesības ideālus, kuŗiem jāvalda ticības svētītā tēva sētā. Sadzīves ļaunumiem un likteņa smagumam viņai atbalsts reliģiskās nojausmās un ticības starojumā. Dievs uz viņu runā par pasaules ciešanām un sūta veldzi vītušām puķēm. Mīlestība viņai tālu projām no vētrām un tā ir miers, ko debess klusi elpo, druva, kuŗā zelta vārpas līgo un baznīca, kur svēti zvani dūc.

Tirzmaliete nav pārāk daudz rakstījusi, bet savā literāriskā darbībā palikusi uzticīga sev sava talanta iespēju robežās.

Viņa dzimusi 1876. g. 23. jūnijā, tā tad rīt atskatīsies uz 60 mūža gadiem. Lejasciemā, kur viņa dzīvo, sabiedriskās organizācijas bij vakar paredzējušas sarīkot viņas godināšanu, kas dažu šķērsļu dēļ pārcelta uz 26. jūliju.

Kādā dzejolī par likteni dzejniece saka: „Pie manis nāca saules stars caur smagu melnu dzīves tumsu . . ." Lai šis gaišais saules stars, kas atmirdzējis pār visu latvju tautu un tēvuzemi, pavada rakstnieci darba mūža tālākos ceļos!

Abesinijas vicekarali ielenc vietu meklētāji

«La Sera» ziņo no Adisabebas, ka vicekaraļa Graciāni valdībai ik dienas ienāk liels skaits lūgumu, kuŗos lūdz piešķirt vietas Abesinijā. Bez rūpniecības un tirdzniecības firmām, kuŗas vēlas ieceļot Abesinijā no Eritrejas, tūkstošiem firmu un personu (ārsti, inženieŗi, vecmātes, kantoŗu darbinieki u. c.) lūdz atļauju apmesties uz dzīvi jaunajā kolonijā. Speciāla valdības kanceleja nodarbojas ar šo jautājumu kārtošanu. Priekšroku dod speciālistiem un amatniekiem, tad brīvām profesijām.

Abesinijas tirdzniecība itaļu rokās

Italijas valdība nodarbojas ar Abesinijas eksporta un importa tirdzniecības pārņemšanas jautājumu. Valdība mēģina atrast kompromisu starp jaunajām itaļu tirdzniecības interesēm un jau pastāvošām eksporta firmām, kas atrodas saistībās ar līdzšinējo importu. Izstrādātas divas metodes: vai nu nopirkt ar ārzemju kapitāliem dibinātas eksportfirmas, vai atvietot tagadējos privātās eksporta tirdzniecības uzņēmumus ar attiecīgām itaļu organizācijām. Sākumā cer izvest tikai Abesinijas eksportpreces: ādas, vilnu, kafiju, platīnu un lauksaimniecības produktus.

Grandiozs mauzolejs Amba-Aladži kalna virsotnē

Turinā radusies ideja būvēt Amba-Aladži kalna virsotnē lielu mauzoleju, lai guldītu tur 1895. un 1935.-36. gadu kaŗu itaļu un askāru kritušos. Šī ideja radusi plašu atbalsi visā Italijā un projekta izvešana dzīvē ir tikai laika jautājums. Duče jau devis savu piekrišanu.

Amba-Aladži kalna virsotnē būvēs milzīgu platformu un uz tās mauzoleju ar 8000 nodalījumiem kritušajiem. Augšup vedīs divas lielas kāpnes. Aiz mauzoleja atradīsies 95 metrus augsta baznīca, kur novietos slavenā gleznotāja Calvi di Bergolo gleznu „Madonna della Consolata". Būvi greznos 100 metru augsti pīlāri. Viss monuments radīs iespaidu, it ka tas dabiski paceltos no klintīm.

Architekts Guaitoli un gleznotājs di Bergolo dosies drīzumā no Turinas uz Amba-Aladži, lai uzsāktu priekšdarbus. Domā, ka 6—7 mēnešos darbs būs veikts, un mauzoleju varēs iesvētīt.

Dānijā zobi var sāpēt līdz pulkstens 1 naktī

No Kopenhagenas ziņo, ka tur noorganizētas zobu ārstu dežūras, kas obligātoriski ilgst līdz pl. 1 naktī. Plombēšanu un citus nesteidzamus darbus neizdara, bet nomierina tikai pēkšņi uznākušas zobu sāpes. Laikraksti jautā: „Ko darīt, ja zobi sāp pēc plkst. 1 naktī?"

Kalendāru kaŗi Besarabijā

No Bukarestas ziņo, ka „Stilistu" kustība Besarabijā, kas negrib atzīt jauno kalendāru, ļoti paplašinājusies un rada sadursmes starp iedzīvotājiem un policiju. Pie Falticenas izcēlusies pat cīņa, jo policija gribējusi arestēt kustības barvedi Sperlu, pie kam divi zemnieki nogalināti un vairāki ievainoti.

„Stilisti" atzīst tikai veco ortodoksālo kalendāru, un visi rumāņu valdības mēģinājumi ievest gregoriāņu kalendāru atdūrušies pret šīs sektes sīvu pretestību. Viņu vadītājs ir kāds no zemes izraidīts mūks, kas pastāvīgi ved sev līdzi 20—30 vīru lielu „miesas sardzi". Falticenā ap 1000 viņa piekritēju atbruņoja policistus. Policijai bija jāaizbarikādējās savās kazarmās, kamēr pienāca papildspēki. Sperlam pa tam izdevies izbēgt, un valdība baidās, ka „Stilisti" neuzsāk kaut kur atkal jaunus nemierus.

Apstaigājis piecas reizes ap zemes lodi

Italijas pilsētā Pregasinā 90 g. v. vēstuļu iznēsātājs svin savu 70 gadu darba jubileju. Šai laikā viņš ikdienas nostaigājis 12 km, kas 70 gados sastāda 306.000 km. Tā tad viņš apgājis 5 reizes apkārt zemes lodei. Viņš vēl negrib runāt par pensiju un domā savu darbu turpināt.

Dzīves varoņi rodas neatlaidīgā darbā

Liepājas vidusskolu izlaiduma svinīgais akts notika sestdien 15. maija namā. Lauru kokiem greznotā zālē pulcējās vidusskolas beigušie un vecāko klašu audzēkņi ar saviem audzinātājiem. Bija ieradušies arī daudzi viesi — Liepājas garnizona, pilsētas pašvaldības un vietējo valsts iestāžu un organizāciju pārstāvji, un liels skaits skolēnu vecāku.

Plkst. 12 svinīgajā izlaiduma aktā ieradās valdības pārstāvis — zemkopības ministrs J. Birznieks. Ģimnazijas vestibilā skolas audzēkņi pasniedza ministram ziedus. Ministru sagaidīja vidusskolu direktori un Liepājas pilsētas galva E. Rimbenieks. Liepājas vidusskolu vārdā ministru uzrunāja un apsveica komercskolas direktors A. Šneiders, paziņodams, ka Liepājas vidusskolas šogad beidz 130 audzēkņi — 1. Liepājas valsts ģimnaziju — 28, Liepājas valsts technikumu — 38, komercskolu — 25, Liepājas valsts lietišķās mākslas vidusskolu — 12, žīdu ģimnaziju — 18 un vācu vecāku savienības ģimnaziju — 9 audzēkņi. Pēc komercskolas direktora ievada runas zemkopības ministrs J. Birznieks uzrunāja skolu audzēkņus. Ministrs starp citu teica:

„Neilgi atpakaļ mēs nosvinējām svinīgos aktus pamatskolās. Šogad pirmo reiz tik kuplā skaitā pieaugušie izvada jaunatni no vidusskolām un uzņem tos savā vidū. Mēs šos svinīgos brīžus esam piedzīvojuši tādēļ, ka **mūsu tautas vadonis Kārlis Ulmanis ir atzinis, ka valstij jābalstās uz visiem iedzīvotāju slāņiem, un it sevišķi uz mūsu jaunatni.** Jaunatne, saistīta mūsu dzīves darbā, ir arī apgarotākā darba darītāja. **Jaunatne visos laikos bijusi tā, kas vizdedzīgāk strādājusi saviem līdzcilvēkiem un savai tautai.** To redzējām 1919. gadā, kad latvju jaunekļi ciešās rindās kopā ar saviem tēviem un brāļiem aizstāvēja savu zemi. Tēvzemes glābšanas darbā gāja arī jaunavas. Tādēļ man šodien liels prieks nodot jums mūsu tautas vadoņa vissirsnīgākos sveicienus un labākos novēlējumus jūsu turpmākā darbā. **(Aplausi).**

Skolās mēs ejam, lai mācītos mūsu dzīvi veidot skaistāku un patīkamāku. Dzīves varoņi un valsts vadoņi rodas neatlaidīgā darbā, kas sākas no skolas sola un nebeidzas nekad. Ar katru gadu skolu jaunatne un latviešu inteliģences jaunā paaudze vairāk saprot, ka viņa nav tikai vieglai dzīvei radīta. Jābūt gataviem ikvienu darbu darīt. Es ieteicu katru darbu pieņemt līdz tam laikam, kamēr varēs sasniegt savu sprausto mērķi. Arī jūs, abitūrienti un abitūrientes, būsit mācījušies skolā saprast, ka tikai neatlaidība un pašu gribu ir tas,kas vadīs jūs uz augšu. Mēs vairākus gadus esam strīdējušies par jautājumu, kāds darebs pieder vai nepieder inteliģentam darbam. **Neviens darbs nav ideāls, ja viņš nav apgarots. Katru darbu var uzskatīt par ideālu darbu, ja tas mums piemērots un ja valsts to prasa. Vienkāršo darbu pazišana ir nepieciešama katram, kas grib sasniegt augstus amatus un augstu stāvokli.** Mūsu neatlaidība un nepiekāpība ir tās, pateicoties kuŗām mēs cienīgi varam nostāties blakus citām kultūras tautām. To mums nav devis ne liktenis, ne laime, ne vieglas dienas, bet visas latvju tautas enerģija un neatlaidīga cenšanās uz augšu. Dzīves skolā gūtās zināšanas kopā ar skolas zināšanām dos jums vislabākos panākumus. Skolām un vecākiem jāmāca bērniem saprast, ka **dzīve ir skola. Īsta dzīves jēga jāmērī ne ar to, cik daudz naudas mēs varam nopelnīt, bet cik daudz mēs varam laba darīt sabiedrībai, līdzcilvēkiem un valstij.** Jo valsts ir tā, kas dod iespēju tikt pie izglītības, dibināt savu dzīvi uz lielākas labklājības pamata par svētību visai valstij un nācijai.

Šeit sapulcējušies arī ciftautiešu skolu abitūrienti. Es gribētu lūgt arī viņus **uzskatīt šo zemi par savu tēvzemi. Draudzībai un saticībai jāvalda visu mūsu tautību starpā. Katram jādibina labklājība savā zemē, bet arī cieši jāapņemas katrā liktenīgā brīdī savu valsti aizstāvēt, jo tikai valsts ir tā, kas šo labklājību nodrošina.**

Es jau nodevu valsts prezidenta labākos novēlējumus. Nododu arī izglītības ministra prof. A. Tenteļa labākos novēlējumus. Arī viņš jūs sirsnīgi sveicina."

Ministra runai sekoja valsts himna. Vidusskolu beigušo vārdā runāja absolvents Upmalis, ministra priekšā apliecinot Liepājas vidusskolu absolventu apņemšanos visiem spēkiem sargāt un aizstāvēt tautas brīvību un neatkarību. **„Mēs gribam, lai mūsu tauta pasaulē būtu mūžīga, kā mūsu vadonis to vēlas. Mēs solāmies būt paklausīgi mūsu dižajam tautas vadonim."** Uz to skolu jaunatne atbildēja ar trīskārtēju „Es **apsolos"**. Absolventu pārstāvis lūdza ministru nodot Liepājas jaunatnes solījumu valsts prezidentam. Tad absolventus apsveica Liepājas pilsētas galva E. Rimbenieks. Vidusskolu direktoru vārdā no beigušajiem atvadījās ģimnazijas direktors Ž. Pelcmanis. Vidusskolas beigušie sumināja valsts prezidentu, izglītības ministru, savu viesi — zemkopības ministru J. Birznieku un visu valdību.

Tad ministrs J. Birznieks pasniedza valdības dāvāto grāmatu — „Dzīvei pretim". No iekšlietu ministra V. Gulbja ministrs Liepājas valsts ģimnazijai nodeva vērtīgu grāmatu komplektu. Svinīgo aktu noslēdza ar kopīgi nodziedātu Dziesmu brīvai Latvijai.

Nevar prasīt sev tiesības, ja nepilda pienākumus

20. jūnijā Rūjienā vietējā valsts ģimnazijā notika abitūrientu izlaiduma akts, uz kuŗu kā valdības pārstāvis ieradās tieslietu ministrs H. Apsītis ar kundzi. Pie celtajiem goda vārtiem ministru sagaidīja ģimnazijas direktors Jansons, pilsētas galva A. Krēsliņš, skolotāju un iestāžu vadītāji. Ministram un kundzei skolnieki pasniedza krāšņus ziedus. No goda vārtiem līdz skolas ieejai bija nostādīta skolnieku goda sardze. Izlaiduma aktu pl. 11 atklāja ģimnazijas direktors Jansons. Akta garīgo daļu noturēja māc. Oliņš. Tad absolventus un kuplā skaitā sanākušos svētku viesus apsveica tieslietu ministrs H. Apsītis, savā uzrunā norādīdams uz šīs dienas svinīgo nozīmi.

„Šo brīdi raksturo tās grāmatas virsraksts," teica ministrs, „kuŗu abitūrienti šodien saņem kā dāvanu; šī grāmata saucas — **Dzīvei pretim. Šajā lielajā dzīvē iejot, jābūt enerģiskiem un izturīgiem darbā.** Kā valdības pārstāvis aicinu jūs būt pienākuma cilvēkiem, jo **neviens nevar prasīt sev tiesības, ja pats nepilda pienākumus.** Pienākumi jāpilda vispirms pret tuvāko apkārtni — vecākiem un bijušo skolu. **Tikai tas, kas labi veic šos pienākumus, varēs būt priekšzīmīgs arī lielo pienākumu veikšanā pret tautu un mūsu atjaunoto valsti."**

Tālāk ministrs aicināja abitūrientus ikvienu turpmāko darbu darīt ar sirdssiltumu un būt jaunā laikmeta cienīgiem. Valsts prezidents un valsts gaida no mums vērtīgu darbu. Šodien dzīvē izejot, jāņem līdzi ideālisms, jo tas tagad atkal mūsu valsts dzīvē ir godā celts. Kopīgā tautas ideālisma izpausme ir arī nerimstošā sekošana prezidenta 28. janvāŗa aicinājumam, līdzdalība valsts aizsardzības darba stiprināšanā, ziedošana Uzvaras laukuma izbūvei.

Pēc ministra runas auditorija lielā sajūsmā nodziedāja valsts himnu. Sekoja viesu un izglītības ministrijas dāvāto grāmatu izdalīšana, ko izdarīja tieslietu ministrs. Valsts Rūjienas ģimnaziju pēc humānitārā un reālģimnazijas tipa kopā beiguši pavisam 34 audzēkņi.

Vadoņa dzīve - paraugs jaunatnei

Jelgavas vidusskolu kopējais izlaiduma akts

notika sestdien Jelgavas latviešu biedrības zālē.

Kā valdības pārstāvis bija ieradies tautas labklājības ministrs V. Rubuls, un izglītības ministrijas arodskolu direktors Zubans, Jelgavas pilsētas valde ar pilsētas galvu Štolcu priekšgalā, skolas direktors un pedagogi.

Garīgo aktu vadīja virsmācītājs Kullītis un mācītājs Romanis. Akta laicīgo daļu atklāja valsts skolotāju institūta direktors Pētersons un lūdza ministra kungu ņemt vārdu.

Tautas labklājības ministrs V. Rubuls savā uzrunā starp citu teica:

„Mēs svinam dažādus svētkus, bet tādus, kā šos — tikai reizi dzīvē. Man prieks, ka jūsu svētku dienā varu jums nēst no vadoņa sveicienus. **Valsts prezidents man teica: esmu pats jelgavnieks, aiznesat no manis Jelgavas skolu jaunatnei sveicienus. Vai nav prieks jums to dzirdēt, ja vadonis tā saka. Protams, viņš pieder visai tautai, par visiem rūpējas. Ņemat viņa dzīvi par paraugu, mācāties tā strādāt, kā viņš strādā, tad jūsu darbs būs sekmēm vainagots. Apsoliet, ka to pildīsiet!"** Jaunatne, pieceļoties atbild: **es apsolos.** Tad ministrs uzaicināja klātesošos nodziedāt valsts himnu.

Jauniešus apsveica no Jelgavas — pilsētas galva Štolcs, no apriņķa skolām — tautskolu inspektors Gregors, direktors Pētersons uzaicināja suminat ar trīskārtēju „Lai dzīvo!" valsts prezidentu **K. Ulmani,** kaŗa ministru ģen. **J. Balodi,** izglītības ministru prof. **A. Tenteli,** tautas labklājības ministru **V. Rubuli** un Latvijas skolas.

Nosūtīja apsveikuma telegramas valsts prezidentam **K. Ulmanim,** kaŗa ministram ģen. **J. Balodim** un izglītības ministram prof. **A. Tentelim.** Aktu noslēdza ar Dziesmu brīvai Latvijai.

Hercoga Pēteŗa ģimnazijas svētki

20. jūnijā pl. 7 vak. Jelgavas Hercoga Pēteŗa ģimnazijā notika ģimnazijas abitūrientu gatavības apliecību izdošanas akts. Bez daudziem viesiem no Rīgas bija ieradies arī valsts prezidenta sekretārs Cimermanis. Aktu ar uzrunu ievadīja ģimnazijas direktors Lukstiņš. Viņa uzrunu noslēdza ar valsts himnu, kam sekoja gatavības apliecību izdošana un valdības balvu — grāmatu izsniegšana. No agrāko gadu abitūrientiem tagadējais Jelgavas apgabaltiesas priekšsēdētājs E. Feldmanis savā apsveikumā paziņoja, ka agrāko gadu 37 absolventi nodibinājuši speciālu fondu, un ka līdz šim jau fondā saziedoti 1200 ls. Fonda nolūks — atbalstīt Hercoga Pēteŗa ģimnazijas centīgos un trūcīgos skolēnus, godalgot labākos skolēnu darbus un dāvāt skolai bibliotēku un mācības līdzekļus. Nauda glabāsies Kultūras fondā un sauksies par Hercoga Pēteŗa ģimnazijas 28. janvāŗa fonda kapitālu. Šogad balvu pasniedza absolventam Voldemāram Veilandam — A. Brigaderes kopoto rakstu 16 sējumus.

Jaunatnei ejams darba ceļš

Valdības pārstāvja sveiciens seno kuršu pēctečiem

(Pa tālruni.)

Talsu valsts ģimnazijas absolventu izlaiduma akts notika ozolu zariem greznotā zālē, kur pulcējās pedagogu saime, absolventi un viņu viesi, to starpā valdības pārstāvis — prof. Dr. Fr. Balodis. Aktu ievadīja māc. Ozoliņš ar svētrunu. Pēc ģimnazijas dir. Dreimaņa uzrunas sveicienu no valsts prezidenta, izglītības ministra un iekšlietu ministra nodeva prof. Dr. Balodis. Tālāk savā runā prof. Balodis sacija, ka viņš gribētu nodot **tādu sveicienu, kādu to būtu vēlējušies slavenie talsinieku senči — kuŗši, kas ar savu drošsirdību un tēvijas mīlestību bija pazīstami tālu ārpus savas zemes robežām. Lai tie jaunie, kas tagad no skolas sola stājas dzīvē, būtu savu senču cienīgi un vienmēr nestu savās sirdīs to garu, kas izpaudās viņu darbos.** Noslēgumā profesora kungs lūdza nodziedāt skaistāko latvju tautas dziesmu — „Dievs, svētī Latviju". Pēc vienotās tautas lūgšanas ģimnazijas direktors izdalīja gatavības apliecības, kuŗas absolventi saņēma kopā ar grāmatu „Dzīvei pretim", ko izglītības ministra uzdevumā pasniedza prof. Balodis. Pēc tam vēlreiz runāja ģimnazijas direktors Dreimanis, norādot uz to, ka absolventi saprot, kāds ceļš tiem turpmāk ejams, un tas ir — darba ceļš. Tāpat **„darbu, un tikai neatlaidīgu darbu!"** — uzsvēra Talsu ģimnazijas pirmā izlaiduma absolvents doc. Dr. A. Freijs, kas nesa sveicienus visu agrāko izlaidumu absolventu vārdā. Absālventu vārdā pateicās Herta Bodniece. Prof. Dr. Fr. Balodim pasniedza krāšņus ziedus. Akts noslēdzās ar trīskārtēju „Lai dzīvo!" un Dziesmu brīvai Latvijai.

Latvijas vainags uz Seljamaa kapa

Sestdien, plkst. 1.30 min. pēcpusdienā no Tallinas Doma baznīcas izvadīja pēdējā gaitā nelaiķa ārlietu ministru Seljamaa. Sēru dievkalpojumu noturēja bīskaps Rahamegi. Bēŗu gājienā bija redzams valsts vecākais Petss, armijas virspavēlnieks ģen. Laidoners, valdības locekļi, Latvijas delegācija ar ārlietu ministra vietnieku L. Ēķi priekšgalā un ar juridiskās nodaļas vadītāju Kampi un Baltijas nodaļas vadītāju Vīgrabu; tālāk — Lietuvas delegācija ar ārlietu ministru Lozoraiti priekšgalā, diplomātiskais un konsulārais korpuss un vesela virkne ievērojamu personu. No Doma baznīcas bēŗu gājiens devās uz kapiem. Valdības ēkas priekšā gājiens uz mazu brīdi apstājās. Uz kapa valstsvecakā un valdības vārdā vainagu nolika satiksmes ministrs Sternbeks, ģen. Laidonera vārdā — ģen. Rēks, Latvijas valdības vārdā krāšņu vainagu nolika ministrs Ēķis un Lietuvas valdības vārdā — ārlietu ministrs Lozoraitis. Noliekot vainagus, Latvijas un Lietuvas ārlietu ministri aizrādīja uz nelaika karsto piekeŗšanos Baltijas antantes idejai. Vainagus nolika arī Somijas, Vācijas, Italijas un Polijas ārlietu ministru vārdā.

Beļģijā atkal valda miers

Lta. Briselē, 21. jūnijā. Beļģijas streiku kustībā iestājies lūzums uz labo pusi. Darba devēju un strādnieku pārstāvju komisijās, kas ved sarunas ar valdības ziņu starpniecību, panākta jau daļēja vienošanās. Antverpenas streikotāji nolēmuši rīt atgriezties pie darba. Iekšlietu ministrija ziņo, ka visā valstī vērojama nomierināšanās.

12 ogļraču nāve pazemē

Lta. Madridē, 21. jūnijā. Netālu no Seviljas notikusi sprādziena katastrofa kādā raktuvē. Nonāvēti 12 cilvēki.

Kritušā strēlnieka tēls Smārdē

Vakar pēcpusdienā Vidzemes divizijas komandieris ģen. Fr. Virsaitis atklāja Smārdes brāļu kapos pieminekli kritušajiem latviešu veciem strēlniekiem. „Jau ilgi gadi pagājuši no latviešu strēlnieku leģendārām cīņām, kad tie gāja kaujās," teica ģenerālis, „nezinādami, vai latvju tauta kļūs brīva vai nē. Viņu drosme bija tā, kas pavēra Latvijas neatkarības pirmās lappuses. Strēlniekiem sekoja ģenerāļa Baloža vadītā nacionālā armija un noveda neatkarības cīņas līdz galam. Mums jāgādā, lai šie lielie ieguvumi neietu zudumā."

Pēc valsts himnas ģen. Virsaitis kaŗa ministra vārdā atklāja travertinā cirsto kritušā strēlnieka tēlu. Tam sekoja armijas mācītāja P. Apkalna svētruna. Piemineklī iesvētīja prāv. Virbulis. Piemineklja celšanas komitejas vārdā pateicās skolotājs Braucējs, paskaidrodams, ka piemineklis izmaksājis 6400 ls, kuŗus sagādājuši aizsargi un Smārdes sabiedrība. Nolika daudz vainagu un ziedu, starp tiem, no kaŗa ministra un armijas komandieŗa Lāčplēša kaŗa ordeņa vārdā sveicienus kritušiem varoņiem nesa māc. Apkalns. Tam sekoja aizsargu un organizāciju parāde, kuŗu pieņēma ģen. Virsaitis. Smārdes pamatskolā viesi un svinību dalībnieki pēc parādes kavējās atmiņās par seno kauju dienām.

Angļu valodas kursi Rīgas jūrmalā

sāksies š. g. 29. jūnijā plkst. 10, Majoru pamatskolā. Kursos vairākas grupas sākot ar iesācējiem un beidzot ar dalībniekiem, kas tiek sagatavoti pamatskolas skolotāju tiesību iegūšanai angļu valodā.

Kā lektori darbosies: Rīgas valsts komercskolas angļu valodas skolotājs **J. Curiks,** angliete-skolotāja **J. Harrison** un citi spec. angļu valodā.

Paredzēts arī internāts. Dalības maksa Ls 20,—.

Rīgas apriņķa tautskolu inspektors: **R. Dālmanis**

Z. Bērziņa, cand. iur.

Ķīlāšanas tiesības

I

Prasījumu tiesības, tāpat kā visas citas privātas tiesības, izvedamas un aizstāvamas caur tiesu iestādēm, kuŗas nodibinātas ar to nolūku, lai katram gādātu to, kas viņam pienākas, tādēļ neviens nedrīkst apmierināt sevi patvaļīgi un vardarbīgi.

Apmierināt sevi bez tiesas var, izņēmuma kārtā, tikai tad, kad tas notiek ar nolūku atsist mēģinājumu pretlikumīgi grozīt pastāvošās attiecības, bet arī šajā gadījumā vienīgi nepieciešamās pašaizstāvības robežās.

Tālāk pie tiem līdzekļiem ar kuŗiem, galvenā kārtā izved un nodrošina prasījumu tiesības ārpus tiesas, pieder aizturēšanas tiesība un **ķīlāšanas tiesība.**

Šai rakstā apstāsimies pie ķīlāšanas tiesību apskatīšanas. Ar šo jautājumu visbiežāk jāsadurās lauku nekustamu īpašumu īpašniekiem vai viņu lietotājiem lauksaimniekiem. Tamdēļ lai šeit nerastos pārpratumi, kas nes nelabvēlīgas sekas, mēģināsim tuvāki iztirzāt ķīlāšanas tiesību izveŝanu dzīvē, kā to paredz Viet. civ. lik. kopojums III. d.

Viet. civ. lik. kop. III. d. 3387 — 3404, p. p. — nekustamas mantas īpašniekam vai viņa vietniekam, kā arī viņu kalpotājiem ir piešķirta tiesība, ja tajā īpašumā ieiet svešs lops, vai pretlikumīgi iespiežas svešas personas, saķērt un noķīlāt, bet personām atņemt lietas.

Bieži nāk priekšā, ka aiz kaimiņa nolaidības vai ļaunprātības un nevērības pret otra cilvēka mantu, viņa lopi apskādē pēdējā labību, pļavas, meža stādu audzētavas, dārzus, apsējumus u. t. t., vai patvaļīgi ganās otrā īpašumu robežās.

Tāpat arī otra persona var aizkart īpašuma valdītāja tiesības, ja tā bojā viņa druvas, pļavas, dārzus, u. t. t., staigājot pa tiem, vai jājot, vai braucot vai medījot; vai zvejot, kā arī cērtot kokus vai izdarot kādus citus piesavinājumus, vai arī tikai nelikumīgi aizkaŗot valdīšanu, kaut arī no tam neceltos materiāls zaudējums.

Šādos gadījumos ķīlāšanas tiesības ir likumīgs pašaizstāvēšanās veids.

Tā tad svešus lopus un mājputnus un citus zaudējumus darītājus mājas kustoņus, kuŗi atrasti augļus nesošos nekustamos īpašumos, kā pļavās, druvās, mežos, laukos vai dārzos, šo īpašumu īpašnieks vai viņa vietnieks vai tā kalpotājs var noķīlāt. Pie kam kalpotājam šī tiesība pieder, pat arī bez sevišķa uzdevuma.

Turpretim, ja kāds, kā jau minēts augstāk, aizkardams nekustamā īpašuma valdītāja tiesības, bojā viņa laukus, druvas, mežus, pļavas u. t. t., braucot pa tām, vai staigājot vai jājot, vai medījot- vai zvejojot, kā arī cērtot kokus, vai izdarot kādus citus piesavinājumus vai arī tikai nelikumīgi aizkaŗot valdīšanu, kaut arī no tam neceltos materiāls zaudējums, tad tādam var noķīlāt viņa lietas, kā: zirgu, ratus vai ragavas, cirvi, tīklus, šautenī, lāpstu, un citus rīkus, bet kas vēl pie tam pieķerts zādzībā, to drīkst arī personīgi aizturēt (Viet. civ. lik. III. d. 3390—3391. p.):

No sacītā redzams, ka civīltiesībās pašaizsardzība ir atļauta ķīlu tiesībās, un proti: ķīlāšana — patvarīga svešu priekšmetu aizturēšana vai nu atņemšana, lai nodrošinātu savu prasību Tiesības ķīlāt tā tad ir — zemes gabala īpašniekam vai citai ieinteresētai personai. Ja svešs lops nodara zaudējumus, tad ķīlāšanās objekts ir pats lops, bet ja ķīlāšana attiecas uz personu, tad noņem attiecīgu lietu, kuŗa noder par nodarīto zaudējumu atlīdzību un ar kuŗu varētu pierādīt, ka zaudējumi nodarīti. Cilvēku nevar noķīlāt, vai aizturēt, izņemot zagli.

Šādas izdarītas ķīlāšanas mērķis, kā jau augstāk minēts, var būt vai nu atlīdzība par zaudējumu, kas nodarīts ar personu vai lopu iebrukumu, vai lietišķa pierādījumu nodrošināšana par tiesību aizkārumu un ar tiem nodarīto zaudējumu novēršana.

Ķīlāšana tikai tad uzskatāma par likumīgu, kad viņa notiek pašas darbības laikā un tā nekustama īpašuma robežās, kuŗā nodarīti zaudējumi vai tiesību aizkārumi. Tā tad, protams, ka nevar iet un ķīlāt kaimiņu lopus, ja tie gan bijuši cietušā druvā, bet pašlaik atrodas paša kaimiņa kūtī vai laukos.

Ķīlātājam izdarot ķīlāšanu jāizvairas no jebkādas liekas vardarbības un cietsirdības un vispār nav jādara bez vajadzības nekas tāds, kas pārsniegtu to, ko prasa likumīgais mērķis.

Kad ķīlāšana izrādas neiespējama, tad zaudējumu cietējam jāpiesauc liecinieki viņam nodarītā zaudējuma apstiprināšanai, jānoved to nodarījušais kustonis līdz viņa saimnieka dzīvoklim un tādā kārtā jānodrošina sev atlīdzība par ciesto zaudējumu.

Nevienam nav tiesības pretoties ķīlāšanai, un pretošanās tai ar tādu pašu ķīlāšanu atzīta par aizliegtu pašaizstāvību.

Ja apķīlātais pats nav bijis klāt pie ķīlāšanas, tad viņam jāziņo par to, bet kad viņš nav zināms, tad par notikušo jāziņo vietējai policijai, kuŗa nekavējoties apskata zaudējumu un paziņo par to attiecīgām personām.

Ja ķīlāšana notikusi zaudējumu nodarīšanas dēļ, tad ar to dots iemesls pieņemt, ka tādi zaudējumi tiešām nodarīti un ķīlātājam ir tiesība atstāt pie sevis noķīlāto priekšmetu tik ilgi, kamēr apķīlātais to nav izpircis, atlīdzinot nevien nodarītos zaudējumus, bet arī visus izdevumus. par uzturēšanu un barošanu, kā arī visas citas ķīlas izmaksas. Pie tam, ja apķīlāto var par kaut ko vainot, viņam bez zaudējumu atlīdzības, jāsamaksā vēl ķīlu izpirkuma nauda, kāda maksājama arī tādos gadījumos, kad vienīgi traucēta mierīga valdīšana, kaut arī ar to nebūtu nodarīti zaudējumi. Ja apķīlātais nodrošina pietiekošā kārtā atlīdzību par zaudējumiem u. t. t., tad noķīlātais priekšmets viņam jāatdod.

Neviens krēms...

Neviens krēms nevar izsargāt Jūsu seju no vasaras raibumiem, ja viņš tos neiznīcina! Vienīgais līdzeklis, kas 12 dienās tiešām spēj iznīcināt vasaras raibumus, dzeltānus, sarkanus un melnus traipiņus sejas ādā un izlīdzināt krunkas, ir no miljoniem sieviešu izmēģinātais, pasaulslavenais

krēms „PERUIN"

Pret vasaras raibumiem ieteicams kopt seju ar „Peruin" krēmu kā aizsarga līdzekli jau agrā pavasarī, kad saules un vēja iedarbība uz ādu nav vēl tik spēcīga. Krēma iedarbību pastiprina mūsu pazīstamās medicīniski-kosmētiskās „PERUIN" ziepes.

1 bundža krēms Ls 2.—
1 gab. ziepes „Peruin" Ls 1.20

Mana seja nebaidās ne pavasaŗa saules, ne vēja, jo viņu aizsargā krēms un ziepes «PERUIN»

Dāmas!

Jūsu sejas pārāk dārgas eksperimentiem un visādiem „aizsarga" līdzekļiem pret vasaras raibumiem, tādēļ pieprasiet visur tikai iecienītos krēmu un ziepes „Peruin".

Pasaulslavenie

PERUIN

preparāti

„Peruin" preparāti dabūjami aptiekās un parfimēriju veikalos.
Priekšstavis:
P. Putniņš, Kr. Barona ielā 63.

šoseju un zemes ceļu d-nta 10. rajona inženieris

Madonā, Upes ielā 3, 1936. g. 29. jūnijā, plkst. 11, savā kancelejā noturēs

jauktas izsoles

šādiem darbiem:

1) **16,0 M GAŖAS DZELZBETONA CAURTEKAS BŪVEI ar ailu 2,50 m uz Gulbenes-Litenes-Balvu I šķ. ceļa, pik. 20+64.**
Drošības nauda Ls 140,—.
2) **MŪŖA CAURTEKAS BŪVEI uz Rēzeknes-Biržu-Gulbenes I šķ. ceļa, km 98,945, pie Ušņu mājām.**
Drošības nauda Ls 140,—
3) **14,0 M GAŖAS DZELZBETONA CAURTEKAS BŪVEI ar ailu 2,0 m uz Gulbenes-Litenes-Balvu I šķ. ceļa, pik. 3+35.**
Drošības nauda Ls 100,—.
4) **11,6 M GAŖA KOKA TILTA BŪVEI pār Dziļaunes upi, Lubānas Klānos.**
Drošības nauda Ls 50,—.

Reizē ar piedāvājumu vai lūgumu pielaist izsolē, jāiesniedz Nodokļu departamenta izsniegtā apliecība par kārtīgu valsts nodokļu maksāšanu.

Ar tuvākiem nosacījumiem var iepazīties rajona kancelejā. L 1374.

Iznākusi inž. mežk. **E. Rozes** grāmata
Lauksaimnieka bibliotēkas 26. sējums

Zemnieka mežs

Saturā: Zemnieku mežu izcelšanās un viņu tagadējais stāvoklis. Zemnieku mežu saimnieciskā un aistētiskā vērtība. Svarīgākās koku sugas īpatnības. Koku sugu iedalījums. Koku sugu izvēle. Meža zemes īpatnības. Meža zemes apsaimniekošana. Meža pakaišu izmantošana. Mežaudžu atjaunošana. Mežu sēšana. Kociņu stādīšana. Kociņu zaru apgriešana. Vairāk pielietotie meža stādīšanas paņēmieni. Dzīvžogu stādīšana. Mežaudzes un viņu īpatnības. Mežu kopšana. Meža ciršanas veidi. Ciršanai izdevīgākais gada laiks. Meža aizsardzība. Lopu ganīšana mežā.
124 lapp. maksā Ls 1,50.
abonentiem Ls 1,—

Grāmatu var pasūtīt pa pastu, iemaksājot mūsu tekošā rēķinā pastā Nr. 1278, vai iesūtot pastmarkās tās vērtību. Sūtīšanas izdevumi pircējam nav jāsedz.

P.-S.
„ZEMNIEKA DOMAS"
Rīgā, Blaumaņa ielā 38-40.

Dzelzceļu tehniskā direkcija

izdos š. g. 30. jūnijā, plkst. 11, jauktā izsolē

Jelgavas—Krustpils lin. 171. klm. pik. 1 — 3 apbraucamā ceļa zemes darbus

Drošības nauda Ls 200,—.

Tuvākas ziņas Rīgā, Gogoļa ielā Nr. 3, istabā Nr. 308, darba laikā. L 1420.

Trikātas pagasta Kazruņģa 1. pak. pamatskolai
vajadzīga
otrā skolotāja

(sieviete). Lūgumi ar vajadzīgiem dokumentiem jāiesniedz pagasta valdei līdz š. g. 12. jūlijam. Kandidātes izraudzīs pagasta valdes sēdē š. g. 13. jūlijā, Trikātas pagasta namā.

Gada tirgus Rundālē

notiks š. g. 6. jūlijā.

PAGASTA VALDE.

Lietotu traktoru

var būt remontējams, steidzoši pērku Valmierā, Stacijas ielā 34, Lūsiņš.

Māja ar dārzu

pārdodami Valmierā, pilsētas centrā, Bastiones ielā 13. Pieprasīt turpat pie aizgādņa J. Skujas.

Vieglie un smagie
automobiļi

lietoti, pārdodami Antonijas ielā 19, „Lietotu automobiļu centrālē".

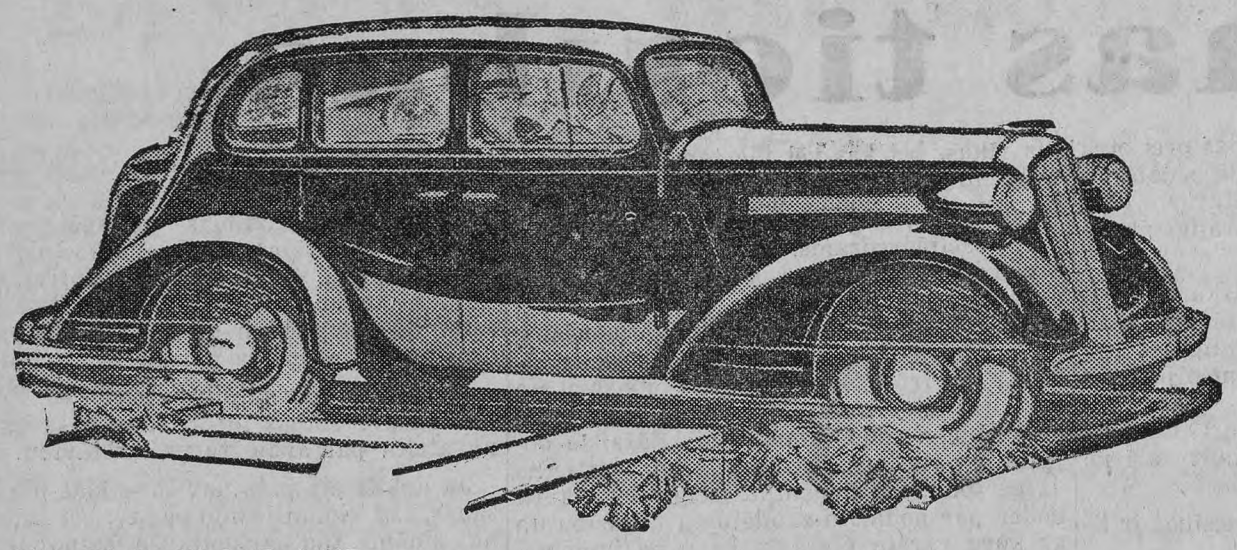

OPEL

uzvarētājs Rītprūsijas braucienā 1936.,
grūtā braucienā pa laukiem un augstākām materiāla prasībām!

Modeļi augstākā techniskā pilnībā no Ls 3400.—

ADAM OPEL A|G., Rüsselsheim a|M.

Lielākā automobiļu fabrika Eiropā
ar modernāko iekārtu pasaulē.

Ģenerālpārstāvis Latvijā

„Erichs Jürgens," autopārstāvniecībā"

Rīgā, Hanzas ielā 3, tālr. 93358.

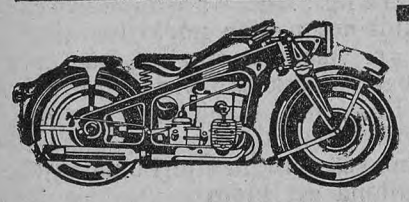

N.S.U.
motocikletus

1936. g. modeļus, sporta un tūra mašīnas
„CONTINENTAL" RIEPAS
izdevīgi piedāvā
„Techno-Agentūra" E. CHRISTS
M. Smilšu ielā 1, tālr. 22532

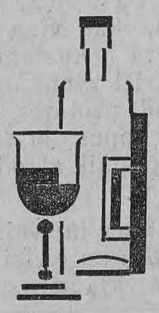

Ievārījuma BURKAS

Vīna raudzējamos balonus,

TĒJAS, ŠŅABJU, ALUS GLĀZES, CILINDRUS un visāda veida PUDELES no balta, pusbalta un tumša stikla

labi rūdītas, par mērenām cenām piedāvā

Ž. BIRZULIS STIKLU FABRIKA,

Rīgā, Lāčplēša ielā Nr. 99
Tālrunis 22039

OPERAS
KAFEJNĪCA
VS „CH. JÜRGENSON · OTTO SCHWARZ"
Rīgā, Aspazijas bulv. 1.

SALONA ORĶESTRA KONCERTS
B. ČUNČIŅA VAD.

Latgales
lauksaimniecības vidusskolas farma
Malnavā pie Kārsavas, **pārdos jauktā izsolē**

augļu dārza ražu

š. g. 30. jūnijā, plkst. 13, farmas kantorī. Tālrunis: Kārsava 7.

Visdrošakais
MUSTAD
atslegas marka
makšķeres āķis
Ieverojat marku!

Šoseju un zemes ceļu dep-ts

noturēs š. g. 6. jūlijā plkst. 11, savās telpās — Rīgā, Gogoļa ielā 3, ist. 405

rakstveida sacensības

šādiem darbiem:

1) Tilta būves darbi pār **JUGLU**, uz **VIDZEMES** šosejas, pie Strazdu muižas (šogad paredzēts izbūvēt tiltu pusplatumā).
Nodrošinājums — **Ls 6.200.—.**
2) **JELGAVAS — DOBELES** šosejas cementbetona segas būve posmā no km 1,129—2,490.
Nodrošinājums — **Ls 2.000.—.**
3) **RAUNAS** ielas, **CĒSĪS,** pārbūve posmā no km 0,026—0,367 un **CĒSU** stacijas laukuma izbūve (bitepa segas būve).
Nodrošinājums — **Ls 550.—.**
4) **VALMIERAS** pilsētas — **VALMIERAS** stacijas šosejas cementbetona segas izbūve posmā no km 1,200—2,252.
Nodrošinājums — **Ls 1.400.—.**
5) **RĪGAS** ielas, **VALMIERĀ,** asfalta segas būve posmā no km 1,100—2,060.
Nodrošinājums — **Ls 1.700.—.**

Tuvākas ziņas, sacensības noteikumi un paskaidrojumi dep-tā, 405. istabā, parastā darba laikā.

L 1423.

Rīgas pilsētas slimnīcām vajadzīgi:

Liellopu, teļa, jēra un sv. cūkas gaļa, 1 lab. žāv. speķis, 1 lab. kausēti cūku tauki, II šķ. eksporta un lauku galda sviests, Edames un krējuma siers, vecie un jaunie dārzāji.

Piedāvājumi slēgtās aploksnēs līdz ar paraugiem iesniedzami līdz š. g. 29. jūnijam plkst. 10 veselības valdei, Šķūņu ielā 11, iemaksājot drošības naudu 10% apmērā no piedāvājuma vērtības.
Turpat saņemami sacensības - piegādes noteikumi.

L 1376.

Dzelzceļu virsvaldes mašīnu un materiālu direkcija

Rīgā, Gogoļa ielā Nr. 3, 121. istabā š. g. 9. jūlijā plkst. 11

izdos rakstiskā izsolē

degvielu iekraušanu vagonos, izkraušanu, pārkraušanu, padošanu lokomotīvēm un citus tamlīdzīgus darbus Jelgavas un Liepājas mašīnu un materiālu iecirkņos.

Drošības nauda Ls 2000,—. Tuvākas ziņas un nosacījumi dzelzceļu virsvaldes 117. istabā.

L 1367.

Vaiņodes apkārtnes kooperātīvs izdos

š. g. 29. jūn., plkst. 11, kooperātīva telpās, Vaiņodē, Lielā ielā Nr. 4, mazāksolīšanā

sētas bruģēšanu apm. 1000 kv. m.

Mēnešraksta

„Sējējs"

jūlija burtnīca iznāks jūnija pēdējās dienās

Tiem „Sējēja" abonentiem, kas mēnešrakstu pasūtījuši tikai uz pirmo pusgadu, laipni atgādinām, ka **ar jūlija burtnīcu sākas otrs abonēšanas pusgads.** Lai „Sējēja" septīto burtnīcu laikā varētu izsūtīt, **laipni lūdzam atjaunot abonementu.**

„SĒJĒJA" KANTORIS.

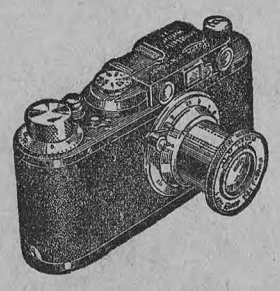

Mazkamera
LEIKA

ir un paliek vadošā universālkamera
Maza, viegla, ātra un ērta!

Pieprasiet prospektu pārstāvniecībā
„Emil Borchardt" Rīgā, Vaļņu ielā 10

Vienīgais lielākais uzņēmums Latvijā šai nozarē!

P. OZOLIŅA
APBEDĪŠANAS BIROJS un ZĀRKU FABRIKA

Rīgā, Brīvības ielā Nr. 50, Aizsargu ielas st. Tālrunis 9-1-2-9-3.

Birojā **ļoti lielā izvēlē: visādi zārki** no metala, ozola, apvilkti ar drēbi un lakoti, kā arī **ļoti glīti LĪĶU RATI,** balti un melni.

Lielā izvēlē **metala kapu vainagi**

Uzņemas līķu nosūtīšanu uz visām pilsētām un uz laukiem ar pašu automobili. Apkalpošanu izdara noteikti, lēti

Lūdzu ievērot adresi!

Lauksaimnieku vajadzībām

piedāvā no iksezonas krājuma:

Sēklas
Mākslīgos mēslus
Spēkbarību
Lauksaimniec. mašīnas un rīkus

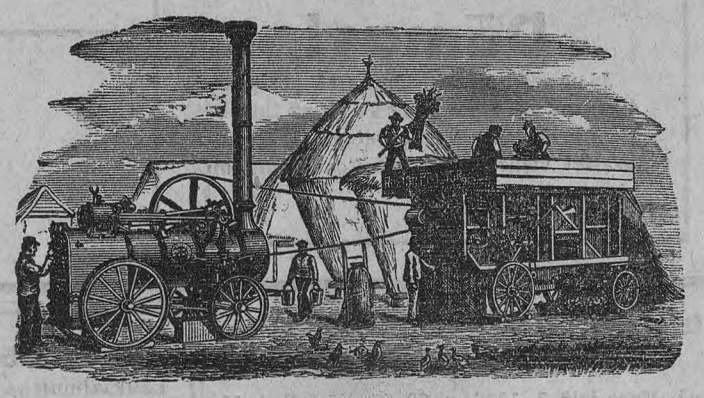

Vietējos „IMANTA" kūlējus, „RUSTON" motorus, pašbraucēju un vadājamās lokomobiles, labības un āboliņa kūlējus, Somijas „VICKSTROEM" laivu motorus, Arvika-Verken „Herkules" Zviedrijas ražas novākšanas mašīnas un maiņu daļas visām ejošām markām.
Zviedrijas „GOTIK" un citus separātorus, piensaimniecības mašīnas, traukus un piederumus

Voldemārs Majors

Rīgā, Vaļņu ielā 2. Tālruņi 22406 un 31420.

Lasait nedēļas laikrakstu **„Tēvijas Sargs"**

KĪNO L. „PARKS"

LATVIJAS CHRONIKĀ:
Darbā un tā panākumos aug mūsu spēks un spējas.

Vietu cenas no **20** sant.

Lielākais ekrāna šedevrs! Varena tēlojuma filma, kuŗa stāv nepārspējamu sasniegumu augstumos

UGUNS, ASINIS un PELNI • CIGĀNU ASINIS

Trikātas draudzei jauns mācītājs

Kaŗa ministrs ģen. J. Balodis savā dzimtā dievnamā

Vakar Trikātā notika jaunā mācītāja Viktora Ozoliņa ievešana. Klāt bija arķibīskaps Dr. theol. T. Grīnbergs, piedaloties māc. J. Ozolam no Jaunpiebalgas, māc. E. Kronbergam no Smiltenes, māc. J. Meisteram no Āraižiem, mazpulku māc. A. Lūsim no Rīgas, iekšmisijas insp. māc. P. Detlavam no Rīgas.

Trikātas draudze savam jaunam mācītājam bija cēlusi greznus goda vārtus ar uzrakstu: „Dievs Kungs ir mūsu stipra pils".

Baznīcā draudze mācītāju sagaidīja ar dziesmu „Nekavējies, darbā steidz..."

Sekoja arķibīskapa tēva runa. Arķibīskaps aizrādīja, ka mācītājam jābūt īstam draudzes ganam, īstam ceļa rādītājam us visu labo un cildeno.

Liturģiju vadīja mazpulku mācītājs A. Lūsis. Savā runā viņš aizrādīja, ka Trikātas draudzei bijis gans, kuŗam svešs bijis mūsu gars. Tagad draudze var priecāties, jo tagad mūs dieva vārdu sludinās tas, kuŗa miesa ir daļa no mūsu miesas, kuŗa gars ir daļa no mūsu gara, un kuŗš tiecas uz visu mūsu kopējo mērķi, par dzimteni, par tautu vienotu, varenu, spēcīgu.

Sprediķi teica Jaunpiebalgas ev-lut. draudzes mācītājs J. Ozols.

Lūgšanu teica Raunas ev-lut. dr. māc. A. Treics.

Draudzes ziņojumu sniedza jaunais mācītājs V. Ozoliņš.

Beigu liturģijā piedalījās Āraižu dr. māc. A. Meisters un Smiltenes dr. māc. E. Kronbergs un iekšmisijas inspektors māc. P. Detlavs.

Dievkalpojumu vairākām dziesmām kuplināja skolotāja Āres koris.

Pēc dievkalpojuma draudzes telpās notika svētku mielasts, kur par garšīgām pusdienām bija rūpējusies draudzes sieviešu palīdzības komiteja ar 7. Valkas aizsargu pulka vecāko aizsardzi Eliass kundzi priekšgalā.

Kā mielastā, tā arī baznīcā introdukcijas dievkalpojumā piedalījās kaŗa ministrs ģen. **J. Balodis** ar kundzi, armijas štāba priekšnieka palīgs ģen. R. Dambītis, armijas štāba plkv. Silenieks, doc. Balodis, Rīgas cilsētas galvas v. i. Ed. Laimiņš ar kundzi, Valkas apr. pr-ks K. Briedis u. c. P. J.

Galvas pilsētas jaunākie notikumi

Šim numuram 32 lappuses

„Brīvās Zemes" nākošais numurs iznāks ceturtdien, 25. jūnijā.

Izglītības ministrs prof. A. Tentelis šodien pieņēma Starptautiskās studentu konfederācijas prezidiju.

Vakar Rīgā atgriezās finansu ministrs L. Ēķis.

Vakar ar lidmašīnu Rīgā atgriezās Latvijas delegācija Igaunijas bij. ārlietu ministra J. Seljamaa bērēs.

Vakar vakarā cauri Rīgai uz Kauņu izbrauca arī Lietuvas ārlietu ministrs S. Lozoraitis. Ministru stacijā sagaidīja un izvadīja ārlietu ministrijas pārstāvji.

Diplomātiskās ziņas.

Šodien no Rīgas aizbrauc Pad. Krievijas sūtniecības 1. sekretārs J. Morščins. Vakar par godu viņam ārlietu ministrijas austrumu nod. vadītājs K. Freumanis bija rīkojis brokastis.

Lielbritanijas valsts svētki

rīt, 23. jūnijā, kad visa angļu tauta svinīgi atzīmēs kaŗaļa dzimšanas dienu.

Ziedojums kaŗa aviācijai.

Ķīmikālijas un drogu tirdzniecības sab. „J. Holsteins" akcionāru sapulce, pateicībā par valsts stabilo stāvokli, kas labvēlīgi ietekmējis saimniecisko dzīvi, nolēmusi ziedot kaŗa aviācijas fondam 300 ls.

Ungārijas izglītības ministrijas pārstāvji

iebrauks rīt Rīgā, lai noskatītos mūsu Jāņu svinībās un iepazītos ar Latvijas skolu iekārtu.

Starptautiskās studentu konfederācijas izpildu biroja sēde notiek šodien universitātē.

Atceltas nodevas ceļošanai uz Zviedriju.

Pamatojoties uz notu, kas apmainīta starp ārlietu ministriju un Zviedrijas sūtniecību Rīgā, sākot ar š. g. 15. jūniju savstarpēji atceltas iecelošanas vīzu nodevas Latvijas un Zviedrijas pilsoņiem, kas dodas uz otru valsti kā tūristi un pie tam tiešā ceļā. Atvieglojumi tūristiem spēkā līdz š. g. 1. oktobrim. Protams, ka vīzas un valūtas komisijas atļaujas valūtas izvedumiem vajadzīgas arī turpmāk.

Pamatu likšana arķibīskapa Jāņa kapa piemineklim

nevar notikt 24. jūnijā tehnisku iemeslu dēļ.

Armijas virsnieku klubs.

remonta dēļ būs slēgts no 23. jūnija līdz 6. jūlijam (ieskaitot).

Mazpulku Līgo svētki radiofonā.

Vakar radio klausītājiem bija izdevība dzirdēt 2. mazpulku bērnu rītu «Mazpulku Līgo svētki». Uzvedums sastāvēja no trim daļām: Sasaukšanās Līgo svētkiem, Pie darvas mucas un Jāņu nakts. Uzvedumā piedalījās mazpulku dalībnieki un Rīgas mazpulka dubultkvartets Zuikes vadībā. Uzvedums bija ļoti interesants, jo parastā Līgo svētku attēlojuma vietā tiklab mazie, kā lielie klausītāji dabūja dzirdēt arī daudz ko par mazpulkiem un viņu dalībnieku dzīvi. Dubultkvartets dziedāja Jēkaba Vītoliņa aranžētās Līgo dziesmas.

Pārspīlētas ziņas

ievietotas franču laikrakstos par incidentu uz Latvijas tvaikoņa «Kandava» Ruanas ostā. Franču prese nepareizi raksta, ka tvaikoni okupējuši streikotāji un ka Latvijas konsuls šajā sakarībā izteicis oficiālu protestu. **Īstenībā streikotāji kuģi atstājuši tūlīt pēc kapteiņa pieprasījuma un konsula iejaukšanās nav bijusi vajadzīga.**

Miris Rīgas kaŗa slimnīcas laborātorijas vadītājs Dr. Fr. Gusmanis.

Nelaikus dzimis 1899. g. 31. oktobrī Veckalsnavā, beidzis Rīgas pilsētas II. vidusskolu, pēc kam iestājies universitātes medicīnas fakultātē. Atbrīvošanas cīņas uz laiku pārtrauca studijas un 1919. un 1920. g. Gusmanis ir atbrīvotāju rindās, brīvprātīgi iestājies Atsevišķā artilerijas divīzionā. 1930. g. viņš beidza studijas kā ārsts, un tā turpmākais darba lauks ir Rīgas kaŗa slimnīca, kur sākumā kā laborants, vēlāk kā laborātorijas vadītājs tas pielika visus spēkus kaŗavīru saimes veselības kopšanā, līdz grūtā slimība izbeidza darba gaitas. Sieva un maza meitiņa sēro par tēvu, Rīgas kaŗa slimnīcas darbinieki par mīļu darba biedri un „Lettonias" konvents par savu filistru. Vieglas smiltis.

Aicinājums pagastu pašvaldībām

Rīgas apriņķa lauku pašvaldību vecākais Ed. Zvagzne nosūtījis Rīgas apr. pagastu valdēm šādu apkārtrakstu:

«Mūsu sirmā galvas pilsēta Rīga ar katru dienu kļūst latviskāka un krāšņāka, kļūst cienīga nest latviešu tautas un latviešu zemes pirmās pilsētas nosaukumu. Viņai trūkst tikai viena — trūkst plaša un piemērota laukuma, kur tautai pulcēties savu un valsts svētku dienās. Šo trūkumu ir ievērojis mūsu Vadoņa gaišais un visu redzošais skats un to ir atzinusi arī pati tauta, jo uz Vadoņa aicinājumu, nākt talkā Uzvaras laukuma izbūvei, dzīvi atsaucas kā pilsētu, tā lauku iedzīvotāji, sabiedriskās organizācijas un biedrības.

24. jūnijā aizsargi, kopā ar vietējām biedrībām, rīkos izrīkojumus, ar atlikumu par labu Uzvaras laukuma būvei. Pagastu pašvaldībām no šiem izrīkojumiem pienāksies likumīgais izpriecas nodoklis. Būtu ļoti vēlams, ka **pagastu valdes šo izpriecas nodokli, ko tās ieņems no minētiem izrīkojumiem, noapaļojot uz augšu un piemaksājot vēl kādu sumu klāt, ja to atļauj pagasta pašvaldības naudas līdzekļi, ziedotu Uzvaras laukuma izbūvei.** Ar to pagastu pašvaldības būtu pielikušas arī savu roku lielajā tautas vienprātības darbā un izpildījušas tautas Vadoņa aicinājumu.»

Rīgas apriņķa vecākais izsūtījis pagastu pašvaldībām arī šādu aicinājumu:

«Pēc 15. maija pārvērtībām mūsu valsts dzīvē, ir nodibināts arī vēstures institūts, kuŗa nolūks pētīt latviešu tautas vēsturi.

Šai lielajā darbā palīdzīgu roku var sniegt arī pašvaldību darbinieki un tāpat visi pilsoņi. Tāpēc uzaicinu pagastu valdes noskaidrot, vai pagasta robežās neatrodas: 1) vēsturiskas celtnes, ko varētu pārvietot uz Brīvdabas mūzeju, 2) senlaiku izrakumi vai 3) izarumi. Par šiem atradumiem ziņot man nekavējoties tālākai rīcībai, un rūpēties par to, lai atradumi netiktu bojāti līdz rīkojuma saņemšanai, kas ar tiem darāms.»

Brāļu naida ugunis izdzēstas

Valsts prezidentu vakar apmeklēja Latviešu veco strēlnieku biedrības padomes vicepriekšsēdis dir. P. Dārdzāns un nodeva valsts prezidentam piemiņas rakstu krājumu „Latviešu strēlnieki", ar sekojošu veltījumu:

„Latviskās un mūžīgās Latvijas veidotājam, kas devis tautai vienotu valsti un izdzēsis brāļu naida ugunis — valsts un ministru prezidentam Dr. Kārlim Ulmanim, šo rakstu krājumu dziļā godbijībā pasniegusi Latvijai un vadonim mūžam uzticamā Latviešu veco strēlnieku biedrība.

Rīgā, 1936. gada, Siena mēnesī."

Labību vēl pieņems līdz 1. jūlijam

Labības pieņemšanu ceļojošie pieņēmēji pārtrauca jau 1. aprīlī, bet elevātoros un noliktavās to vēl turpināja līdz šim laikam. Pievedumi tomēr ļoti mazi, kādēļ sākot ar 1. jūliju zemkopības ministrs **J. Birznieks** devis rīkojumu pārtraukt labības pieņemšanu līdz jaunai ražai. Tas galvenā kārtā nepieciešams tādēļ, lai elevātoros un noliktavās kārtīgi, bez steigas un traucējumiem, izdarītu nepieciešamos remontus un nokārtotu citas lietas, kuŗas nav iespējams nokārtot sezonas laikā

Tādēļ tie, kas vēl vēlētos maizes labību nodot, lai pasteidzas to izdarīt līdz 1. jūlijam.

Pie Staburaga un Kokneses jau uzceltas piestātnes tūristu laivām

Jūrniecības d-ta strādnieki nobeiguši piestātnes būves Daugavā pie Staburaga un Kokneses, kur ierīkos nelielas ostas tūristu laivām. Tādu pat piestātni šonedēļ sāks celt arī Daugavmalā pie Pļaviņām un paviljonu, kur tūristiem uzturēties lietainā laikā. Arī kilometru stabus un uzrakstus starp Koknesi, Staburagu, Pļaviņām uzliks tuvākās dienās. Visus šos darbus veic uz valsts prezidenta **K. Ulmaņa** norādījumu.

Gaidāmais laiks rīt, 23. jūnijā.

Ļoti lēni, pa daļai ziemeļaustrumu vēji; naktī un priekšpusdienā skaidrs, pēcpusdienā retās vietās iespējami vietēja rakstura pērkoņa lietus mākoņi; ļoti silts.

Eiropas kontinentu aizņem stabils maksimums ar viņā ietilpstošām sausām un stipri sasilušām ziemeļu gaisa masām. Pēdējā iespaidā jau ilgāku laiku nepārtraukti atrodas arī mūsu apgabals. Šāds skaidrs laiks turpināsies arī uz priekšu. Ar spējo sasilšanu temperātūra pie mums un visā apgabalā uz austrumiem no Baltijas jūras cēlusies tik ievērojami, kā nekur citur visā Eiropā. Tā maksimālā gaisa temp. Celzija grados ēnā vakar Rīgā un Daugavpilī sniedzās līdz 30. gr. un šorīt no paša rīta Daugavpilī līdz 26, Rīgā, Liepājā un Malnavā 27 gr.

Mūsu zemes pamatos guļ latviešu tautas spēks

Cilvēka vērtību nosaka viņa dārba krietnums

Valkas un Valmieras ģimnaziju izlaiduma aktos sestdien ieradās ministrs A. Bērziņš. Valkā pie karogotā skolas nama, kas ir skaistākā un lepnākā celtne visā pilsētā, ministru sagaidīja skolas direktors J. Brūniņš, pilsētas galva D. Abuls un citi valsts un pašvaldības darbinieki. Ministram pretim bija izbraukuši apriņķa lauku pašvaldību vecākais A. Kimerals un apriņķa priekšnieks K. Briedis. Pie ieejas skolā augsto viesi sveica aizsargi un aizsardzes, skolas mācības spēki un audzēkņi ar orķestri. Rozes pasniedza aizsardžu pulciņa priekšniece N. Šmita kundze un ģimnazijas abitūriente Skaidrīte Brīvība.

Pēc garīgā akta uzrunu teica skolas direktors, kam sekoja valsts himna un ministra Bērziņa runa. Ministrs pakavējās pie laika, kad pats Valkā apmeklējis reālskolu un norādīja uz šīs pilsētas tagadējo uzplaukumu, kas panākts neatlaidīgā darbā. **„Cilvēka vērtību nenosaka,"** starp citu teica ministrs, **„cik un kādās skolās tas gājis, bet viņa darba krietnums. Tāpat arī darbs var būt dažāds, bet tā vērtību nosaka tas, cik krietni šis darbs ir padarīts."** Ministrs bijušiem skolēniem vēl lika pie sirds **glabāt svētu dzimtās zemes vārdu un viņas labā strādāt tā, kā to ir darījuši agrākie un tagadējie lielie vīri, un ņemt par priekšzīmi mūsu Tautas Vadoni —valsts prezidentu Dr. Kārli Ulmani, kas visdedzīgāki par mūsu zemes likteņiem ir rūpējies.**

Noslēgumā visi klātesošie sajūsmā nodziedāja „Dziesmu brīvai Latvijai" un ministrs abitūrientiem izdalīja gatavības apliecības un vērtīgas grāmatu balvas.

Ceļā uz Valmieras ģimnazijas un komercskolas izlaiduma aktu ministrs **A. Bērziņš** Valmieras apriņķa priekšnieka Prauliņa pavadīts, apskatīja jaunā Valmieras sporta stadiona iekārtošanas darbus un uzkavējās pie aizsargu pirmās, otrās un štāba rotas komandieŗiem, kas patreiz notura taktiskas apmācības, griežoties pie tiem ar uzrunu, kuŗā norādīja uz lielo nozīmi, kāda piešķirama jaunam likumam, ar kuŗu valsts prezidents **Kārlis Ulmanis** uzņēmās augstāko aizsargu vadību.

Pie Vecpuišu parka, kur iekšmisijas biedrības zālē notika svinīgais izlaiduma akts, ministru sagaidīja ģimnazijas direktors V. Kalējs, komercskolas direktors V. Robežnieks, pilsētas galvas vietnieks Gustavs, apriņķa pašvaldību vecākais Vinters, valsts un pašvaldību darbinieki un skolēnu goda sardze ar orķestri. Pie zaļumiem rotātās zāles ieejas ministram ziedus pasniedza ģimnazijas abitūriente Aldone Gaide.

Garīgajam aktam, ko izpildīja mācītājs Anševics, sekoja ģimnazijas direktora V. Kalēja uzruna un ar sajūsmu nodziedāta valsts himna. Ministrs savā runā, starp citu, teica: **„Šīs zemes pamatos guļ latviešu tautas spēks, neskaitāmu paaudžu dzīvības, kas ir laukus plēsušas, pilsētas cēlušas un neatkarības cīņas izcīnījušas. Šai zemē mēs redzam visu to, kas vajadzīgs, lai viņā varētu labi dzīvot un skaistus darbus darīt."**

Tālāk ministrs norādīja uz to lielo darbu, kas paveŗas izglītotiem un pienākuma apziņas iedvesmotiem darba darītājiem. Ministrs abitūrientiem nesa Vadoņa vislabākos novēlējumus turpmākā darbā, un pie gatavības apliecību izsniegšanas katram dāvināja kaŗa ministra un izglītības ministra sūtītās vērtīgās grāmatas.

Noslēgumā klātesošie sumināja valsts prezidentu **K. Ulmani** un valdību un nodziedāja Dziesmu brīvai Latvijai!

Pārmācibas nams skolas darbvedim

Daugavpils apgabaltiesas sesija sestdien Rēzeknē iztiesāja lietu pret bij. valsts Rēzeknes arodskolas un technikuma darbvedi 33 g. v. Arvēdu Kalniņu, apvainotu naudas piesavināšanā.

Pērngadā novembrī izglītības ministrijas revidents, izdarot minētā skolā revīziju konstatējis 6010 ls iztrūkumu. Par vainīgu tika pienākts skolas darbvedis Kalniņš, kuŗš izpildījis arī grāmatveža un kasieŗa pienākumus. Noskaidrojās, ka naudu viņš piesavinājies pakāpeniski, sākot jau no no 1928. g., kad stājies šinī amatā. Noziegums visus gadus palicis nepamanīts, jo Kalniņš pats vedis grāmatas, bet skolas priekšnieks Cīrulis viņam pilnīgi uzticējies. Tā kā skolā ugunsdroša skapja nebijis, Kalniņš visu skolas naudu vienmēr nēsājis pie sevis un tā to nemanot izlietojis. Vēlāk gan gribējis iztrūkumu papildināt, bet piesavinātā suma bijusi jau tik liela, ka vairs nespējis.

Tiesas priekšā Kalniņš vaļsirdīgi atzinies un lūdza sodu mīkstināt. Kalniņu tiesa sodīja ar pusotra g. pārmācības namā un apmierināja izglītības ministrijas civīlprasību 6242 latu apmērā. —is.

Sodīta spirta dedzinātava.

Liepnas spirta dedzinātavas nomnieks L. Mīrmanis sodīts ar 750 ls par nepareizībām kartupeļu pieņemšanā no lauksaimniekiem.

Izdzēris divas pudeles degvīna un pakāries.

Lielmiedziņu māju birzī, Taurkalnes pagastā atrasts pakāries nezināms vīrietis. Pie līķa zemē atrastas divas tukšas degvīna pudeles, kuŗas tas izdzēris pirms došanās nāvē. —ns.

Baldones rudzu puķu vaiņags

Ministrs A. Bērziņš Baldonē uzrunā aizsargus.

Vakar karogiem rotātā Baldone sagaidīja ministru **A. Bērziņu,** kurš aizsargu priekšnieka pīkv. K. Praula, Rīgas apriņķa priekšnieka J. Legzdiņa un sekretāra K. Kocha pavadībā ieradās Rīgas aizsargu pulka I. bataljona un I. jātnieku eskadrona nometnes slēgšanā. Pie goda vārtiem viesus sagaidīja aizsargu komandējošais sastāvs, Somijas aizsargu organizācijas viesi, pagastu pašvaldību pārstāvji, sēravotu direkcija, skauti, ugunsdzēsēji. Ministram rozes pasniedza Ogresgala aizsardžu pulciņa priekšniece Štraucha kundze un lielu rudzu puķu vaiņagu — mazpulka dalībniece A. Ivānova. Skaistajā Baldones parkā ministrs ar pavadoņiem pieņēma aizsargu un aizsardžu parādi, kuŗu komandēja I. bataljona komandieris K. Vinters. Parādi ievadīja Baldones māc. Zuzāna garīgais akts un jauno aizsargu un aizsardžu svinīgais solījums.

Tad ministrs, aizrādīdams uz aizsargu organizācijas lielo attīstību, kas izskaidrojama ar to, ka aizsargiem nav personīgu mērķu.

Aizsargu ieroči blakus arklam ir apliecinājums pasaules priekšā, ka latvieši vienmēr gatavi stāvēt par savām tiesībām un savu zemi.

15. maijā aizsargiem bija pārbaudījums par to, cik viņi viengabalaini un stipri, un šo pārbaudījumu aizsargi ir spīdoši izturējuši. Tālāk ministrs runāja **par aizsargu jauno satversmi,** uzsvērdams to lielo nozīmi, kāda piešķirama apstākļiem, ka valsts prezidents **K. Ulmanis** uzņēmies aizsargu augstāko vadību, un tiem lielajiem pienākumiem, kas aizsargiem tagad nākuši klāt un kuŗus aizsargi uzņēmušies ar prieku un gandarījumu. Savu runu ministrs noslēdza, aplecinot to gaišo ticību Latvijas nākotnei, kādu pierāda aizsargi visā savā darbā.

Pēc valsts himnas aizsargi un kuplā skaitā sapulcējušies Baldones iedzīvotāji sumināja valsts prezidentu, valdību, aizsargu vadību un Somijas viesus, un nodziedāja Dziesmu brīvai Latvijai. Pēc parādes plašajā Baldones parkā risinājās aizsargu vingrojumi, tautiskās dejas un vieglatlētikas sacīkstes, kuŗās noskatījās arī ministrs ar pavadoņiem. Visur izpaudās gaišs prieks un veselīga atpūta pēc grūtajiem nometnes manevriem.

MĀKSLA

Teodoram Zeifertam

Meža kapos pieminekli atklās 26. jūnijā plkst 4 dienā.

Kursi pamatskolu dziedāšanas skolotājiem notiks Rīgas skolotāju institūtā no 29. jūnija — 1. aug., Jēkaba Vītoliņa vadībā. Kursu maksa 20 ls. Pieteikšanās izglītības min. tautskolu direkcijā vēl iespējama.

Rīgas pilsētas simfoniju koncerti.

25. jūnijā Vērmaņa dārzā, plkst. 8 izlases koncerts. Diriģents Fr. Cveigs (sēdvietās 50 sant.). 26. jūnijā 3. simfoniskais koncerts.

Rīgas pilsētas kara ork. brīvkoncerti:

Pirmdien: Arkadijā — Vidzemes artilerijas pulka ork. Diriģents adm. virsltn. J. Skujiņš.

Ceturtdien: 1905. gada parkā — Vidz. artil. pulka orķestris.

Piektdien: Arkadijā — 5. Cēsu kājn pulka orķestris. Diriģents kara ierēdnis J. Rābe. Miera dārzā — Vidzemes artil. pulka orķestris.

Sestdien: Vērmaņa dārzā — 5. Cēsu kājn. pulka orķestris. Arkadijā — Vidzemes artil. pulka orķestris.

Plkst. 20 vak.

KINO

Šonedēļ Rīgas kino teātros: **Ainā:** „Epizode" ar Paulu Veseli un K. L. Dīlu. — „Neaizmirsti mani" ar Benjaminu Džilli un Magdu Šneideri. — **Forumā:** „Zelta zaksafons" ar Ansi Albēru. — „Iemīlotā" ar Džonu Bolesu un Gloriju Stuarti. — **Palladiumā:** „Mūsu mazā meitiņa" ar Širlēju Templi. — „Kasta Diva" ar Martu Egerti. — **Splendid Palasā:** „Ideālais vīrs" ar Sibillu Smitsi, K. L. Dīlu. — „Viktorija" ar Luīzi Ulrichi.

Visām lauku pašvaldībām

PIEDĀVĀJAM VISUS VAJADZĪGOS KANCELEJU PIEDERUMUS.

P.-S. „Zemnieka Domas"

Rīgā, Blaumaņa ielā 38-40. Tālr. 26356.

Dāmas dēļ jālien sienā . . .

Karstā vasaras laikā gurdeni kauli, Jūrmalā grūtu gājējiem pagriezt ceļu. Kad gadas iet pa šaurāku laipu un otrs nāk pretī, tad cits nekas neatliek, ka jāliekas krūtīs iekšā. Tā kā dāmas ir vārīgāks radījums, tad viņas skaitās cietušās.

Šoreiz gadījums pa laipu Dubultos jāizšķir jūrmalas miertiesai. Pie apsūdzēto pultes nostājas vasarīgi tērpusies dāma: punktainā zīda kleitā, baltā mētelī un lapsa uz pleca; viņai blakus nostājas vīrs — Voldemārs Grīviņš. Cietušā arī švītīga dāma. Un viņi sadūrušies uz laipas. Apsūdzētam inkriminēts pants par lamāšanos un spļaudīšanos.

— Bet viņai vajadzēja piešūt pantu par grūstīšanos — piezīmē apsūdzētais.

— Cietušā, kas tad uz tās laipas notika?

— Es gāju pa laipu un viņi nāca pretī; kad es negriezu ceļu, tad viņa mani nosauca par bābu, bet viņš iespļāva sejā. Un tā tas notika . . .

— Tā nebij — taisnojas apsūdzētais. — Viņa, kā pienāca klāt, tā likās mums ar elkoņiem sānos. Tad, protams, notika maza saraušanās.

— Vai jūs viņai neiespļāvāt sejā?

— Nē. Es ātri runāju, varbūt drusku ar sieka-lām apšpricēju . . .

Liecinieks stāsta:

— Es redzēju, ka tas kungs viņai iespļāva sejā.

— Nav taisnība! — iesaucas apsūdzētais. — Tas cilvēks bij 100 metru attālumā, viņš neko nevarēja redzēt.

— Bet kāpēc viņa jūs sūdz? — jautā tiesnesis.

— Tas vēl pagājušā gada naids. Mēs dzīvojām netālu viens no otra, mana sieva dziedāja un viņa to nevarēja panest. Kad atnāca mājā un teica, lai netrokšņojot, tad mēs parādījām durvis.

— Bet jums, kā džentlmenim, viņai vajadzēja pagriezt ceļu.

— To nevarēju. Laipai blakus ir siena. Tad sievietes dēļ man vajadzēja ielīst sienā . . .

Tiesa Martu attaisno, bet viņas vīru soda ar 20 ls vai 5 dienām arestā.

Nemierīgais pasažieris.

— Cik reizes jūs esat sodīts? — jautā tiesnesis Kārlim Ašenkamfam.

— To gan neatceros.

— Kāpēc jums vienmēr iznāk konflikti ar policiju?

— Tādēļ, ka viņa iemaisās, manās darīšanās . . . Pratina lieciniekus. Viens stāsta:

— Tas gan ir nemierīgs pasažieris . . . Ienāca Slokas stacijā un citus pasažierus grūda nost no soliem. Kad policija aicināja nākt līdz uz iecirkni, tad nogūlās uz sliedēm; viņu vajadzēja aiznest uz iecirkni kā mazu bērnu.

— Es lūdzu izsaukt manu liecinieku, — saka apsūdzētais.

— Tam nebūs nozīmes, — aizrāda policists.

— Viņš bij līdzdalībnieks.

Tomēr prāvu atliek.

Vēstures atmiņas

Šodien, 22. jūnijā:

— 1867. Likvidēts Rīgas cietoksnis - citadele.

— 1886. Dzimis Marģers Skujenieks, statistiķis, rakstnieks, ministru prezidenta biedrs.

— 1919. Mūsu un igauņu pulki pie Cēsim un Raunas sakauj von der Golca vadītos vācu pulkus.

Rīt, 23. jūnijā:

— 1861. Dzimis Oskars Rāviņš, skolotājs, nodibinājis un izdevis „Pēterburgas Avīzes". Miris 23. maijā 1929. g.

— 1876. Dzimusi Minna Dzelzkalns, (Tirzmaliete), rakstniece un dzejniece.

— 1892. Dzimusi Austra Dāle, dzejniece.

— 1895. Dzimis Jēkabs Poruks, komponists, mūzikas kritiķis.

— 1895. Dzimis Lūdolfs Liberts, dekorātors, gleznotājs.

— 1928. Miris Konstantīns Pēkšens, architekts, sabiedrisks darbinieks. Dzimis 8. martā 1859. g.

Parīt, 24. jūnijā:

— 1284. Iesvētīta Sv. Jāņa baznīca Cēsīs.

— 1593. Dzimis Juris Mancelis, mācītājs, teoloģijas profesors. Nodibinājis latviešu garīgo rakstniecību prozā. Miris 17. martā 1654. gadā.

— 1838. Iesvētīta Jāņa skola Zasulaukā, kas celta ar ziedotiem līdzekļiem un domāta latviešu vajadzībām.

— 1879. Dzimis Arvēds Smilga, dzejnieks, radiofona direktors.

— 1933. Mirusi Anna Brigader, rakstniece un dzejniece. Dzimusi 1. okt. 1869. g.

Atbildīgais redaktors Jūlijs Druva.

Izdevējs: Izdevniecības A.-S. „Zeme".

Grāmatu spiestuves A.-S. „Rota" Rīgā, Blaumaņa ielā 38-40.

Priecīgus Ligo svētkus

novēlu velosipedu braucējām, braucējiem, atkalpārdevējiem un darbiniekiem.

G. ĒRENPREIS